

PATVIRTINTA

Prienų rajono savivaldybės tarybos

2017 m. spalio d.

sprendimu Nr.

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2011–2019 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS (atnaujinimas)

Vykdytojas	Užsakovas
VšĮ Kauno regiono plėtros agentūra	Prienų rajono savivaldybės administracija
 KAUNO REGIONO KAUNAS REGIONAL PLĖTROS AGENTŪRA DEVELOPMENT AGENCY	

Prienai,
2017

TURINYS

1. BENDRA PRIENŲ RAJONO APŽVALGA	5
1.1. Teritorijos aprašymas	5
1.2. Gyventojai	6
2. EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ	10
2.1. Makroekonominiai rodikliai	10
2.2. Verslas	14
2.3. Žemės ūkis	20
2.4. Rekreacija ir turizmas	25
2.5. Statybų sektorius	30
2.6. Ekonominės situacijos SSGG	33
3. SOCIALINĖ APLINKA	35
3.1. Švietimas	35
3.2. Užimtumas ir nedarbas	42
3.3. Sveikatos apsauga	45
3.4. Socialinė apsauga	49
3.5. Viešasis saugumas	54
3.6. Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas	55
3.7. Socialinės aplinkos SSGG	64
4. INFRASTUKTŪRA IR APLINKOS APSAUGA	67
4.1. Miškų ūkis	67
4.2. Aplinkos tarša	68
4.3. Vandens tiekimas ir valymas	69
4.4. Atliekų tvarkymas	72
4.5. Energetika	73
4.6. Transporto infrastruktūra ir susisiekimas	74
4.7. Būsto plėtra	79
4.8. Infrastruktūros ir aplinkos apsaugos SSGG	82
5. SAVIVALDYBĖS VALDYMO SISTEMOS EFEKTYVUMO VERTINIMAS	84
5.1. Savivaldybės veiklos analizė	84
5.2. Skyrių, darbuotojų ir jų funkcijų aprašymas	94
6. PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS STRATEGIJA	109
6.1. Prienų rajono savivaldybės vizija	109
6.2. Prienų rajono savivaldybės plėtros prioritetai	109
6.3. Prienų rajono savivaldybės plėtros priemonių planas	112
7. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS IR PRIEŽIŪROS SISTEMA	131
7.1. SPP įgyvendinimo ir priežiūros institucinė struktūra ir priežiūros procesas	131
7.2. SPP įgyvendinimo ir priežiūros rodiklių sistema	132

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2011–2019 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ATNAUJINIMO DALYVIAI

Prienų rajono savivaldybės strateginio planavimo darbo grupė

Egidijus Visockas	Administracijos direktorius (darbo grupės vadovas)
Rima Zablackienė	Administracijos direktoriaus pavaduotoja (darbo grupės vadovo pavaduotoja)
Vaida Stasytienė	Investicijų skyriaus vyriausioji specialistė (darbo grupės sekretorė)
Dalia Joneliūnienė	Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja
Ingrida Laurinaitienė	Buhalterijos skyriaus vedėja
Sandra Mekionienė	Socialinės paramos skyriaus vyriausioji specialistė, laikinai einanti vedėjo pareigas
Rasa Olisevičienė	Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėja
Nijolė Paužienė	Finansų skyriaus vedėja
Donatas Šimukonis	Žemės ūkio skyriaus vedėjas
Rimantas Šiugždinis	Kultūros, sporto ir jaunimo skyriaus vedėjas
Robertas Želvys	Statybos ir ekonominės plėtros skyriaus vedėjas

IVADAS

Strateginis planavimas yra viena svarbiausių priemonių, padedančių pasiruošti pokyčiams ir numatyti artimesnius bei tolimesnius savivaldybės veiklos žingsnius. Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginis planas yra svarbiausias savivaldybės plėtros kryptis iki 2019 metų nustatantis dokumentas, kuris bus įgyvendinamas rengiant ir vykdant strategines priemones atitinkančius projektus.

Siekiant kuo platesnio savivaldybės gyventojų, politikų, savivaldybės administracijos darbuotojų įsitraukimo į strateginio plėtros plano rengimo procesą, bendradarbiauta su administracijos darbuotojais, rengiamas dokumentas buvo derinamas su savivaldybės politikais, aptartas su Prienų rajono seniūnijų gyventojais. Plano rengimo metu aktuali informacija buvo pateikiama savivaldybės interneto svetainėje www.prienai.lt.

Rengiant strateginį plėtros planą, atlikta Prienų rajono savivaldybės esamos socialinės ir ekonominės situacijos analizė, identifikuotos rajono stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG). Bendradarbiaujant su savivaldybės administracijos darbuotojais ir savivaldybės politikais bei atsižvelgiant į anksčiau parengtą 2004–2012 metų Prienų rajono plėtros strateginį planą, suformuluota **Prienų rajono vizija**:

Prienų rajonas – saugus, patrauklus, novatoriškas, atviras kiekvienam žmogui ir verslui.

Vizijai pasiekti nustatyti šie **savivaldybės plėtros prioritetai**:

- 1 prioritetas. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas.**
- 2 prioritetas. Išsilavinusios, sveikos ir pažangios bendruomenės plėtra.**
- 3 prioritetas. Patogios ir švarios aplinkos užtikrinimas.**

Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginį plėtros planą sudaro 3 pagrindinės dalys: esamos socialinės ir ekonominės situacijos ir SSGG analizė (I dalis), jos pagrindu suformuota savivaldybės plėtros strategija, kurią sudaro vizija, prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonių planas (II dalis), bei plano įgyvendinimo stebėsenos sistema (III dalis).

Plano rengėjai

Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginį plėtros planą 2011 m. rengė ir 2013 m. atnaujino UAB „Lyderio akademija“ ekspertai, 2017 m. atnaujino VšĮ Kauno regiono plėtros agentūra, Prienų rajono savivaldybės strateginio planavimo darbo grupė bei Prienų rajono savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai.

1. BENDRA PRIENŲ RAJONO APŽVALGA

1.1. Teritorijos aprašymas

Prienų rajono savivaldybė (toliau – Prienų r. sav.) yra Lietuvos pietinėje dalyje. Didesnė jos dalis yra Nemuno vidurupio plynaukštėje, prie garsiųjų Nemuno kilpų. Kraštovaizdį puošia didžiausia Lietuvos upė Nemunas su intakais Jiesia, Peršėke, Verkne. Didesni ežerai: Alšia, Bebrukas, Gelužis, Pazelvės. 2015 metais žemės ūkio naudmenos sudarė 58,59 proc. savivaldybės teritorijos, miškai – 27,82 proc., keliai – 1,81 proc., užstatyta teritorija – 4,42 proc., vandenys – 3,02 proc., kita žemė – 4,34 proc. (informacijos šaltinis: tpsis.am.lt).

Prienų r. sav. plotas – 1.032 km², kuris sudaro 12,76 proc. Kauno apskrities ir 1,58 proc. Lietuvos teritorijos ploto.

1.1.1 pav. Prienų rajonas

Šaltinis: www.inreal.lt

Savivaldybėje yra 2 miestai: savivaldybės centras Prienai ir Jieznas, bei 3 miesteliai: Balbieriškis, Pakuonis, Veiveriai. Savivaldybės teritorija suskirstyta į 10 seniūnijų: Ašmintos, Balbieriškio, Išlaužo, Jiezno, Naujosios Ūtos, Pakuonio, Prienų, Stakliškių, Šilavoto, Veiverių.

1.1.2 pav. Prienų rajono seniūnijos

Šaltinis: www.wikipedia.org

Prienų r. sav. teritoriją kerta valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė, tarptautinė magistralė „Via Baltica“. Prienų miestas įsikūręs abipus Nemuno, Mažosios Birštono kilpos pietryčių kampe. Prienai nuo Kauno miesto yra nutolę apie 35 km, nuo Vilniaus – apie 97 km.

Ekonominiu požiūriu Prienų rajonas turi išskirtinių bruožų: rajonas yra šalia antro pagal dydį Lietuvos miesto Kauno, turinčio ekonominio-socialinio vystymosi potencialą. Ši kaimynystė sudaro sąlygas bendradarbiauti plėtojant rajono infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius, rengiant bendrus projektus. Nepaisant galimo kaimynystės ekonominio potencialo išnaudojimo, Prienų rajone vystomas žemės ir miškų ūkis bei su jais susijusi pramonė.

Rajono geografinė padėtis bei gausus kultūros ir etnografinis paveldas – tinkama vieta turizmo ir poilsio infrastruktūrai plėtoti. Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje įsikūręs Pociūnų aerodromas (www.pociunai.lt).

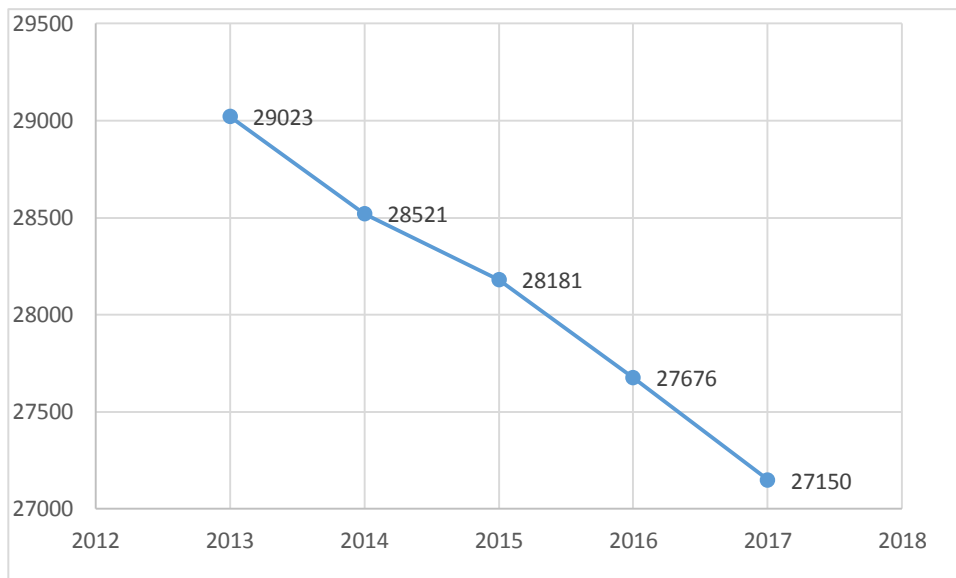
Prienų rajone gausu gamtos, istorinės archeologijos paminklų. Iš gamtos, istorijos paminklų paminėtini Medžionių kraštovaizdžio istorinis ir Degsnės botaninis draustiniai. Vien tik archeologinių paminklų – piliakalnių, senkapių, pilkapių, mitologinių akmenų – suskaičiuojama 48. Vieni įspūdingiausi atrodo Klebiškio, Pašlavančio, Lepelionių (dar vadinamas Napoleono kepure), Pieštuvėnų piliakalniai. Kultūros paminklai: barokinė Šv. Arkangelo Mykolo ir Jono Krikštytojo bažnyčia Jiezne, Kristaus Apreiškimo bažnyčia, popieriaus dirbtuvės, kunigaikščio Kęstučio paminklas Prienuose ir kt.

Prienų krašto muziejaus ekspozicijose ir fonduose eksponuojama ir saugoma beveik 20 tūkst. eksponatų. Veikia krašto istorijos, tautodailės, etnografijos, sportinės aviacijos ir oreivystės, kultūros ir švietimo, sakralinė ekspozicijos.

1.2. Gyventojai

Statistikos departamento duomenimis, 2017 m. pradžioje Prienų r. sav. gyveno 27.150 gyventojų (4,76 proc. apskrities ir 0,95 proc. šalies gyventojų). 2013–2017 m. gyventojų skaičius rajone sumažėjo 6,45 proc. arba 1.873 gyventojais (1.2.1 pav.). Tai atitinka apskrities ir šalies tendencijas: minėtu laikotarpiu gyventojų skaičius apskrityje ir šalyje sumažėjo atitinkamai 3,82 ir 4,12 proc. Tai lemia mažas gimstamumas, didėjantis mirtingumas bei auganti emigracija iš rajono į didžiuosius Lietuvos miestus bei kitas šalis.

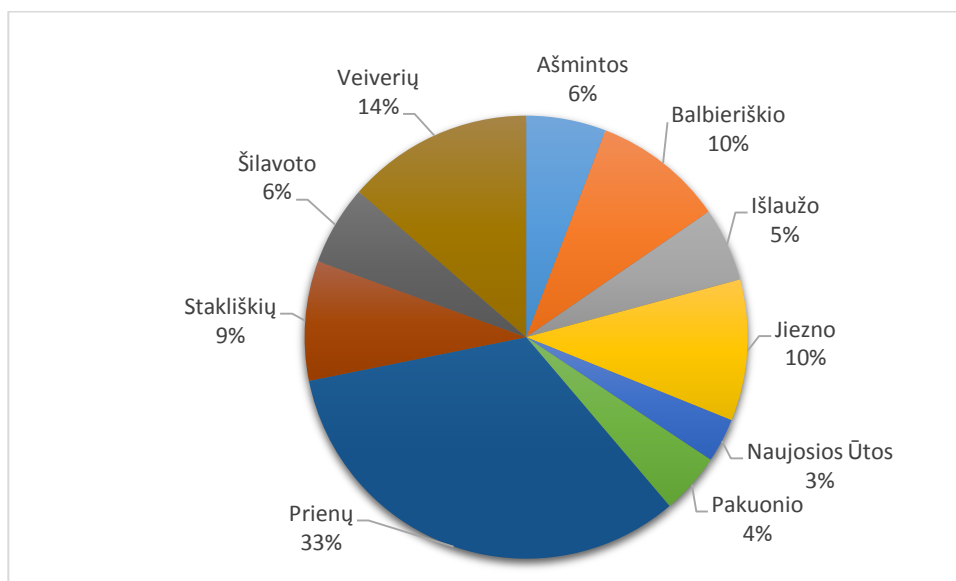
1.2.1 pav. Prienų r. sav. gyventojų skaičius 2013–2017 m. pradžioje¹

Šaltinis: Statistikos departamentas

2017 metų pradžioje Prienų r. sav. gyventojų skaičius siekė 27.150, iš jų 8.848 Prienų mieste. Kiti Prienų rajono gyventojai įsikūrę kaimuose ir nedideliuose miesteliuose, kurių dauguma yra seniūnijų centrai. Prienų rajono gyventojų skaičiaus pasiskirstymas pagal seniūnijas pateikiamas 1.2.2 paveiksle.

1.2.2 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal seniūnijas

Šaltinis: Statistikos departamentas

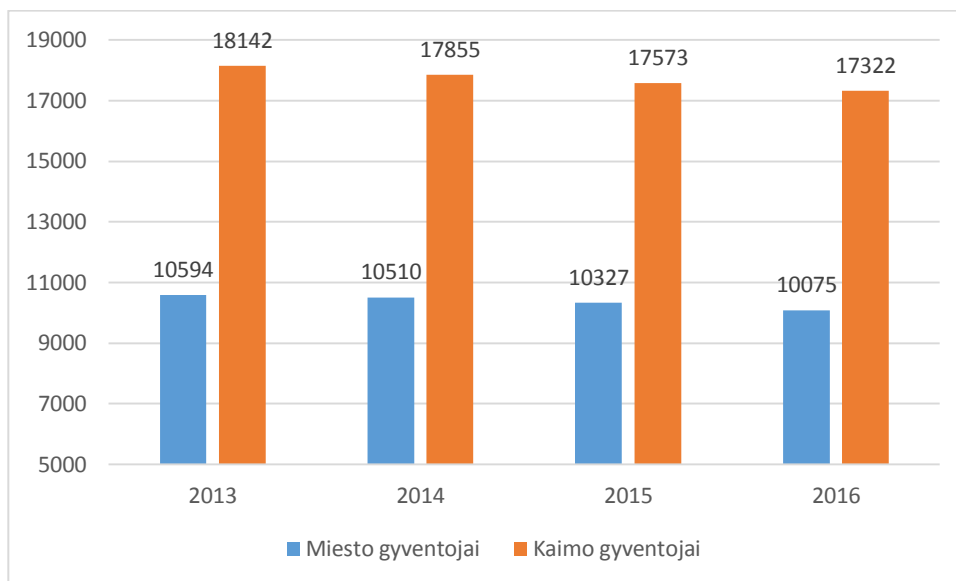
Gyventojų tankis (gyventojų skaičius 1 km²) Prienų r. sav. 2017 m. pradžioje siekė 26,31 (apskrities vidurkis – 70,51, Lietuvos – 43,64). Šis rodiklis šalyje, apskrityje ar rajone tiek dėl natūralių demografinių procesų, tiek dėl gyventojų migracijos nuolat mažėja.

Prienų rajonas – tai kaimiška savivaldybė, nes kaimo gyventojai čia sudaro 63,22 proc. visų rajono gyventojų, kai tuo tarpu šalyje šis rodiklis siekia 33,8 proc., o apskrityje – 30,41 proc. (2016

¹ 2011 ir 2012 m. duomenys perskaičiuoti remiantis Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatais.

m. duomenys). Rajone miesto ir kaimo gyventojų santykis 2013-2016 m. ženkliai nesikeičia, todėl galima daryti prielaidą, kad natūralūs demografiniai procesai bei žmonių migracija vienodai veikia tiek miesto, tiek kaimo gyventojų skaičių.

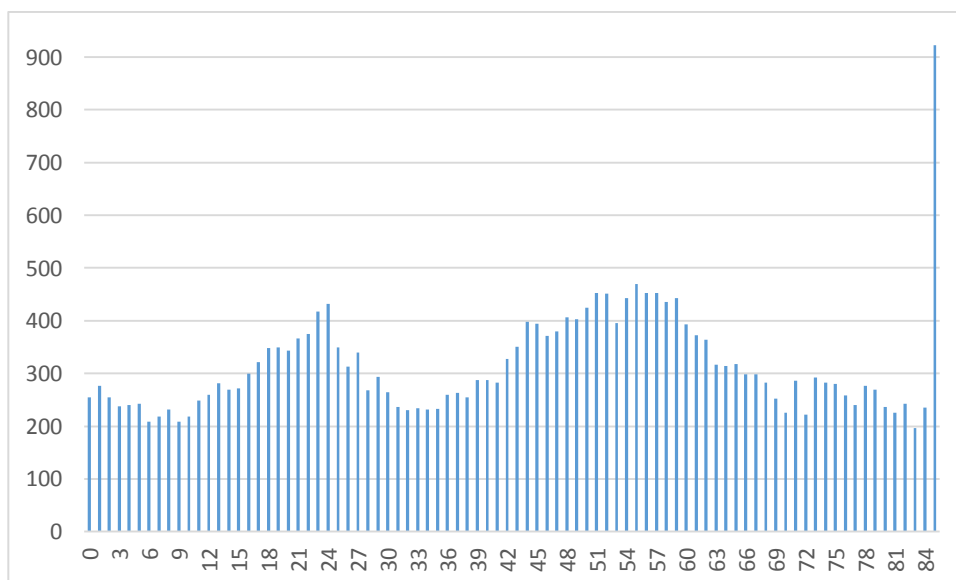
1.2.3 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietovę

Šaltinis: Statistikos departamentas

Daugiau nei pusę Prienų r. sav. gyventojų sudaro moterys (52,8 proc.). Žemiau pateiktame 1.2.4. pav. pavaizduotas Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2017 m. pradžioje. Statistikos departamento duomenimis 2012-2015 metais gimstamumas Prienų rajone padidėjo 15,8 proc., taip pat pastebimos gyventojų amžiaus ilgėjimo tendencijos.

1.2.4 pav. Prienų r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2017 m. pradžioje

Šaltinis: Statistikos departamentas

2016 m. duomenimis, didžiausią Prienų r. sav. gyventojų dalį sudarė darbingo amžiaus asmenys (59,87 proc.), mažiausią – gyventojai iki 15 metų amžiaus (14,49 proc.). Lyginant su apskrities ir šalies duomenimis, Prienų r. sav. mažesnės gyventojų iki 15 metų amžiaus ir darbingo amžiaus dalys ir didesnė pensinio amžiaus gyventojų dalis.

Prienų r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, gyventojų vidutinis amžius didėja. 2016 m. vidutinis vyrų amžius rajone siekė 42 metus, moterų – 49 metus (Lietuvoje atitinkamai 39 ir 46 metų, Kauno apskrityje atitinkamai 38 ir 46 metų). Šio rodiklio didėjimas gali būti paaiškinamas pailgėjusia asmenų gyvenimo trukme, gerėjančiomis sveikatos ir socialinės priežiūros paslaugomis, iš kitos pusės, šios tendencijos sąlygojamos didėjančios emigracijos ir mažėjančio gimstamumo.

Gyventojų kaita. Natūrali gyventojų kaita nuo 2012 m. iki 2016 m. padidėjo nuo -242 iki -251. Laikotarpiu nuo 2013 iki 2016 metų 1.000-iui gyventojų tenkanti natūrali kaita sumažėjo (nuo -10,23 iki -9,07), tačiau rodiklis vis tiek lieka mažesnis nei Lietuvos Respublikos (-3,35) ar Kauno apskrities (-3,49).

2012–2015 m. Prienų r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje gimstamumo rodikliai augo, Prienų rajone padidėjo gimusiųjų skaičius (nuo 241 – 2012 metais iki 279 – 2015 metais).

Mirtingumo rodikliai Prienų r. sav. 2016 m., lyginant su 2013 m., gerėjo: mirusiųjų skaičius sumažėjo nuo 544 iki 508, 1.000-iui gyventojų tenkantis mirusiųjų skaičius sumažėjo nuo 18,7 iki 18,35. Nepaisant to, 1.000-iui gyventojų tenkantis mirusiųjų skaičius Prienų r. sav. yra didesnis nei Lietuvos vidurkis (14,32).

Prienų rajonui, kaip ir visai šaliai, būdinga didelė gyventojų migracija. 2012–2016 m. laikotarpiu tarptautinės ir vidinės migracijos saldo išlieka neigiamas ir didėja. Vidaus migracijos saldo buvo teigiamas tik 2012 ir 2016 metais.

1.2.1. lentelė. Migracija Prienų r. sav. 2012–2016 m.

Migracijos kryptis	2012	2013	2014	2015	2016	Pokytis 2012–2016 m., proc.	Pokytis 2012–2016 m., absoliutinis
Tarptautinė migracija							
Atvyko	164	152	191	205	133	-18,9	845
Išvyko	323	313	289	347	467	44,58	1739
Neto migracija	-159	-161	-98	-142	-334	110,06	-894
Vidinė migracija							
Atvyko	641	551	645	625	736	14,82	3198
Išvyko	581	595	663	713	708	21,86	3260
Neto migracija	60	-44	-18	-88	28	-53,33	-62
Tarptautinė ir vidinė migracija							
Atvyko	805	703	836	830	869	7,95	4043
Išvyko	904	908	952	1060	1175	29,98	4999
Neto migracija	-99	-205	-116	-230	-306	209,1	-956

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis gyventojų, deklaravusių savo išvykimą, statistika, 2007–2012 m. daugiausia iš Lietuvos išvyko 20–49 m. amžiaus asmenų. Duomenų apie Prienų rajono gyventojų emigraciją nėra, tačiau, remiantis bendromis Lietuvos tendencijomis, tikėtina, jog iš Prienų rajono taip pat daugiausia išvyksta 20–49 metų amžiaus gyventojai. Greta žymaus darbingo amžiaus asmenų emigracijos skaičiaus padidėjimo, nerimą kelia didelis išvykstančių ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų skaičius.

2. EKONOMINĖS SITUACIJOS ANALIZĖ

2.1. Makroekonominiai rodikliai

Prienų rajono ūkis – stabilus, konkurencingas, patrauklus investicijoms ir kartu užtikrinantis aukštą vietos gyventojų užimtumą. Rajono versle, pramonėje ir žemės ūkyje plėtojant tarptautinius ryšius su užsienio partneriais, maksimaliai išnaudojami rajono oro tarptautinių koridorių teikiami privalumai. Išplėtotą rekreacinę infrastruktūrą užtikrina rajono gyventojams bei rajono svečiams komfortabilų poilsį, o sutvarkyta ir prižiūrima moderni infrastruktūra užtikrina stabilų bei subalansuotą rajono ūkio vystymąsi.

Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai nusako teritorijos (šalies, regiono, rajono) ekonominį potencialą pritraukti investicijas, jas išlaikyti ir kurti naują ekonominę vertę. Pagrindinius makroekonominius rodiklius sudaro šie elementai:

- bendrasis vidaus produktas (BVP) ir jo augimas;
- pridėtinė vertė;
- vidutinė infliacija (proc.);
- tiesioginės užsienio investicijos;
- materialiosios investicijos.
- eksportas ir importas;
- vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis;
- nedarbas (proc.) ir kt.

Kauno apskrityje sukuriamą 19,8 proc. šalies BVP (2015 m. duomenimis), pagal šį rodiklį apskritis yra antra šalies apskričių kontekste (daugiausia BVP sukuriamą Vilniaus apskrityje – 40,4 proc.). Vertinant vienam gyventojui tenkantį BVP ir lyginant jį su šalies vidurkiu, Kauno apskritis užima 3-ąją vietą, šis rodiklis siekia 99,2 proc.

Pridėtinė vertė. Daugiausia pridėtinės vertės Lietuvoje sukuriamą paslaugų sektoriuje. Kauno apskrityje paslaugų sektorius sukuria 32,8 proc. arba 2.182,2 mln. EUR., pramonė – 27,2 proc., apdirbamoji gamyba – 25,1 proc., viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas – 12,3 proc.

2.1.1 lentelė. Pridėtinė vertė šalyje, Kauno apskrityje 2015 m., mln. EUR

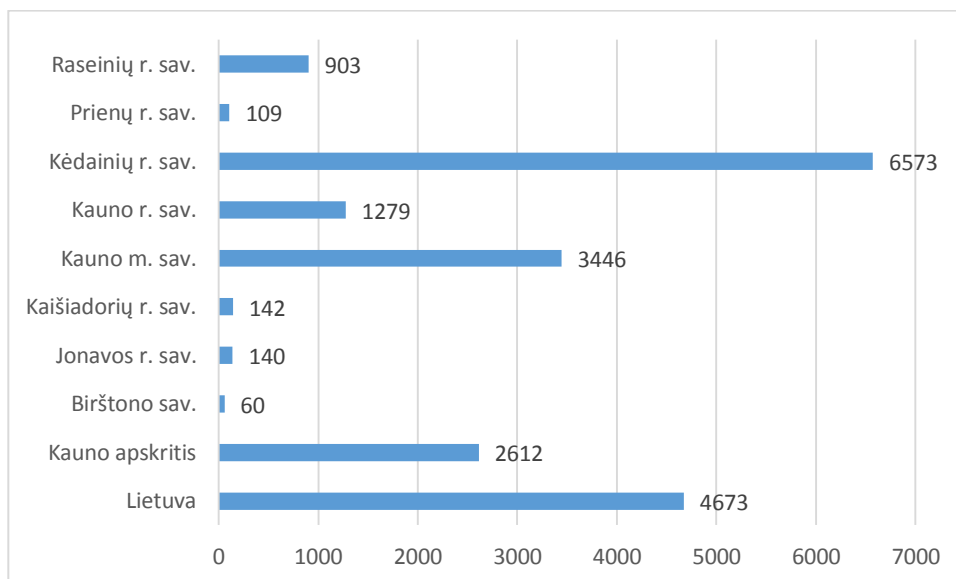
Teritorija / Rodiklis	Lietuvos Respublika		Kauno apskritis	
	mln. EUR	proc.	mln. EUR	proc.
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	1220,5	3,6	217,9	3,3
Pramonė	7580	22,6	1812,2	27,2
Apdirbamoji gamyba	6493,9	19,3	1666,3	25,1
Statyba	2440,4	7,3	515	7,7
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; transportas; apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų veikla	10543,9	31,4	2182,2	32,8
Informacija ir ryšiai	1159,8	3,5	179,6	2,7
Finansinė ir draudimo veikla	700	2,1	62,3	0,6
Nekilnojamojo turto operacijos	2255,7	6,7	393,7	5,9
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla; administracinė ir aptarnavimo veikla	2186,4	6,5	323,6	4,9
Viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	4771,5	14,2	815,6	12,3
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, namų ūkio reikmenų remontas ir kitos paslaugos	718,6	2,1	148,7	2,2

Šaltinis: Statistikos departamentas

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) vertinamos kaip vienas iš ūkio plėtros veiksnių, laikomos svarbia produktyvumą, o kartu ir ekonominį augimą skatinančia sąlyga. TUI pritraukimas – svarbus veiksnys, siekiant užtikrinti ilgalaikį ekonomikos augimą, sukurti didesnę pridėtinę vertę, greičiau diegti technologines naujoves pramonėje ir kitose verslo srityse.

Kauno apskrityje 2015 m., Statistikos departamento duomenimis, tiesioginės užsienio investicijos sudarė 1508,14 mln. EUR, t. y. 11,17 proc. visoje Lietuvoje pritrauktų investicijų. Prienų rajono savivaldybei iš jų teko 3,02 mln. EUR arba 0,2 proc. visų apskrityje tekusių investicijų. Tai labai žemas rodiklis – tarp visų apskrities savivaldybių Prienų r. užėmė 7 vietą iš 8 (mažiau TUI teko tik Birštono sav. – 0,26 mln. EUR). Nagrinėjant TUI, tenkančias vienam gyventojui, situacija išlieka panaši. 2015 m. duomenimis, vienam Prienų r. gyventojui teko 109 EUR tiesioginių užsienio investicijų, tai sudaro apie 4,14 proc. apskrities ir 2,33 proc. šalies vidurkio (2.1.1 paveikslas).

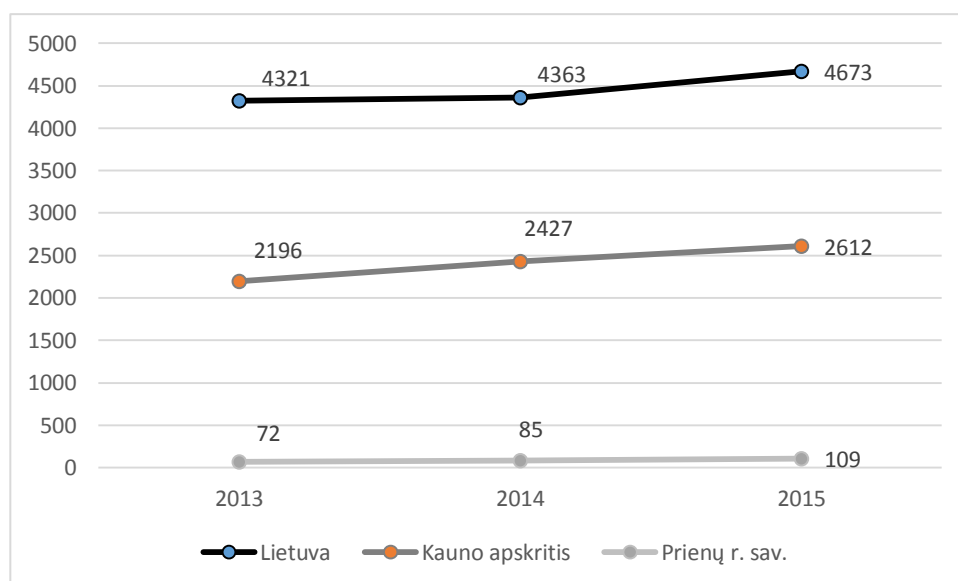
2.1.1 pav. TUI vienam gyventojui 2015 m., Eur

Šaltinis: Statistikos departamentas

Minėti rodikliai rodo nepakankamą Prienų rajono gebėjimą pritraukti ir įsisavinti TUI: nepaisant patogios rajono geografinės padėties (arti apskrities centras – Kauno miestas, kuriame išplėtos paslaugos verslui), investuotojai dažniau rinkosi Kėdainių, Kauno miesto, Kauno rajono ar Raseinių rajonų savivaldybes.

2.1.2 pav. TUI vienam gyventojui dinamika 2013–2015 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

Remiantis 2013–2015 metų duomenimis, lyginant 2013 ir 2014 m., TUI vienam gyventojui Lietuvoje didėjo 8,14 proc., Kauno apskrityje – 18,94 proc., o Prienų rajone net 51,39 proc.

Materialinės investicijos (MI). Materialinės investicijos įvardijamos kaip viena iš ilgalaikio ekonomikos augimo prielaidų. Statistikos departamento duomenimis, 2014 metais, lyginant su 2013 metais, Lietuvos MI indeksas didėjo 2,49 proc., o 2015 metais, lyginant su 2014 metais – sumažėjo 3,49 proc. (Kauno apskrityje MI indeksas 2014 metais didėjo 14,55 proc., o 2015 metais – 0,68 proc. Atitinkamai Prienų r. sav. – 2014 metais didėjo 7,28 proc., 2015 metais mažėjo 2,16 proc.).

Analizuojant Statistikos departamento pateikiamus 2013–2015 m. duomenis pastebima, kad Prienų rajonui apskrities kontekste tenka gana maža dalis materialinių investicijų ir ši dalis turi tendenciją mažėti. 2013 m. Prienų r. sav. teko 1,51 proc. apskrities MI, ši dalis 2014 m. sumažėjo iki 1,41 proc., 2015 m. – iki 1,37 proc. Materialinių investicijų vienam gyventojui rodiklis Prienų rajono sav. taip pat nesiekė apskrities lygio – 2015 m. šis rodiklis buvo 516 EUR vienam gyventojui ir siekė 28,57 proc. apskrities bei 25,54 proc. šalies vidurkio (2.1.2 lentelė).

2.1.2 lentelė. Materialinės investicijos

Teritorija	Materialinės investicijos, tūkst. EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.	Materialinių investicijų tenka vienam gyventojui, EUR			Pokytis 2013– 2015 m., proc.
	2013	2014	2015		2013	2014	2015	
Lietuvos Respublika	5933867	6081759	5869198	-1,09	2006	2074	2020	0,69
Kauno apskritis	908557	1040816	1047899	15,34	1540	1779	1806	17,27
Birštono sav.	4869	10490	6095	25,18	1103	2400	1401	27,01
Jonavos r. sav.	71598	76529	84388	17,86	1599	1732	1938	21,20
Kaišiadorių r. sav.	29617	34960	35612	20,24	907	1088	1124	23,92
Kauno m. sav.	500323	603521	614537	22,83	1638	1994	2051	25,21
Kauno r. sav.	157266	206453	198011	25,91	1812	2352	2226	22,85
Kėdainių r. sav.	93558	59226	71893	-23,16	1819	1175	1453	-20,12
Prienų r. sav.	13728	14727	14409	4,96	477	519	516	8,18
Raseinių r. sav.	37598	34910	22954	-38,95	1051	990	662	-37,01

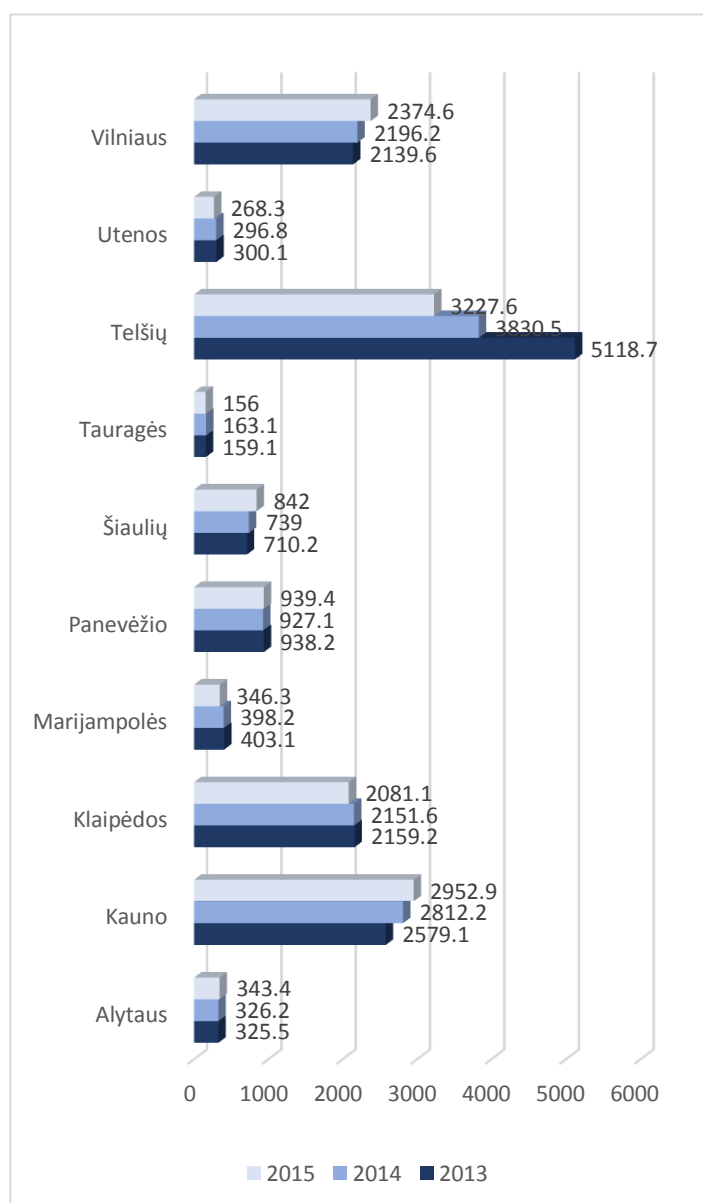
Šaltinis: Statistikos departamentas

Pateikti duomenys rodo, kad Prienų rajone MI vienam gyventojui buvo vienos mažiausių apskrityje lyginant su kitais apskrities rajonais. 2013–2015 m. MI Prienų r. sav. padidėjo 4,96 proc. (nuo 13728 iki 14409 tūkst. Eur).

Lietuviškų prekių eksportas. 2013–2015 m. lietuviškų prekių eksportas nežymiai mažėjo, tačiau Kauno apskrities dalis didėjo 25,29 proc.

Pagal 205 m. duomenis, Kauno apskritis pagal eksportuojamų Lietuviškų prekių vertę užima 2 vietą po Telšių apskrities. Kauno apskrityje sukurama 21,8 proc. visos eksportuojamos produkcijos (vertės). Iš jų 81,2 proc. eksportuojama į Europos Sąjungos valstybes, 18,8 proc. – į kitas valstybes.

2.1.3 pav. Lietuviškų prekių eksportas pagal apskritis Lietuvoje 2013–2015 m., mln. EUR

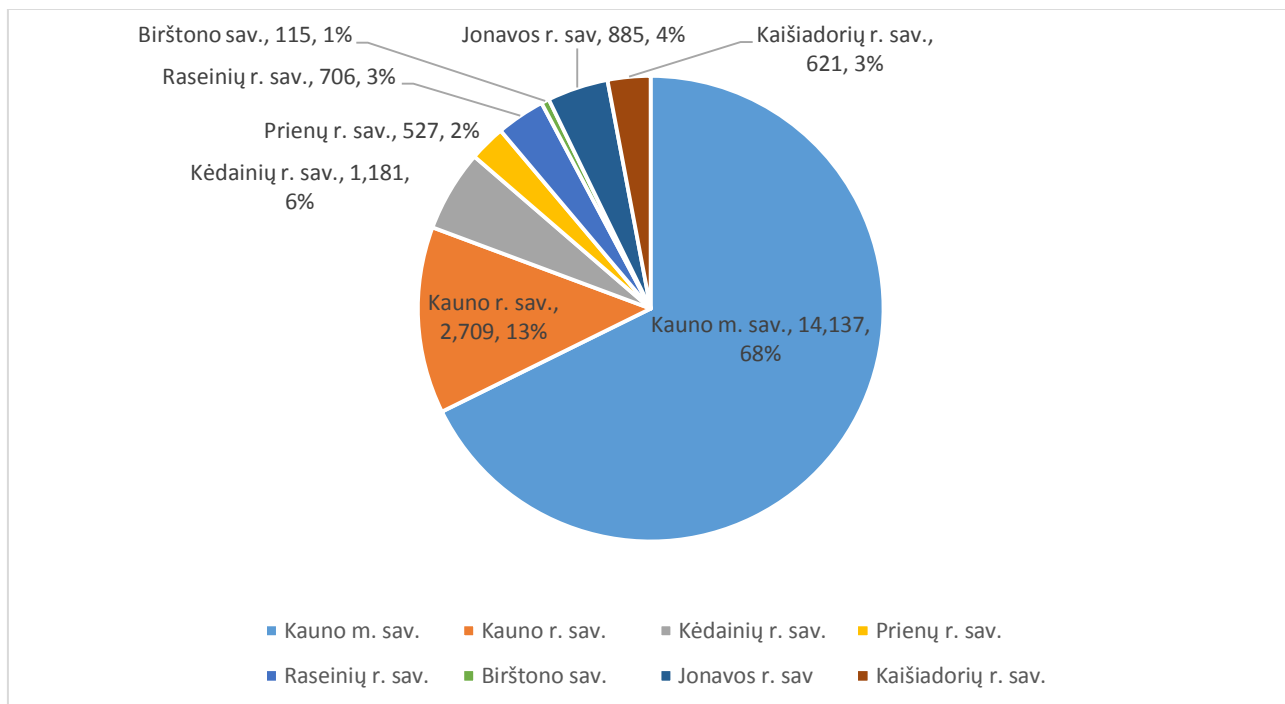
Šaltinis: Statistikos departamentas

Daugiausia lietuviškų prekių eksportuojama iš Telšių apskrities, kurioje didelę dalį eksporto apimčių sudaro veikianti AB „Mažeikių nafta“. Toliau pirmauja apskritys, kuriose įsikūrę didieji Lietuvos miestai: Kaunas, Vilnius ir Klaipėda.

2.2. Verslas

2017 m. pradžioje Prienų r. sav. veikė 527 ūkio subjektai. Tai sudarė 0,6 proc. šalies ir 2 proc. apskrities rodiklio. Daugiausia apskrities ūkio subjektų veikia Kauno mieste. Prienų rajono savivaldybė – septinta iš aštuonių pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių tarp visų apskrities savivaldybių (2.2.1 paveikslas).

2.2.1 pav. Veikiantys ūkio subjektai Kauno apskrityje 2017 m. pradžioje, vnt.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2017 m. pradžios duomenimis, 1.000-iai Prienų r. sav. gyventojų teko 19,4 ūkio subjektų (šalyje – 36,8, apskrityje – 36,6 ūkio subjektai).

Palyginimui, 2013 m. Prienų rajone veikė 477 ūkio subjektai. 2017 m. pradžioje veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų r. sav., palyginus su 2013 m. duomenimis, padidėjo 9,5 proc. (šalyje išaugo 16,5 proc., apskrityje – 15,8 proc.), o veikiančių ūkio subjektų skaičius vienam gyventojui (2017 m. pradžios duomenis lyginant su 2013 m.) – 14,9 proc. (šalyje išaugo 21,6 proc., apskrityje – 27,8 proc.).

Vertinant 2017 m. pradžios duomenis, pagal veikiančių ūkio subjektų darbuotojų skaičių Prienų rajone daugiausia yra mažų įmonių, kuriose dirba iki 49 darbuotojų. Tokios įmonės sudaro 95 proc. visų rajone veikiančių įmonių. Kauno apskrityje tokio dydžio įmonės sudaro 95,3 proc. visų įmonių. Vidutinės įmonės, turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų, Prienų rajone veikė 26 (5 proc.), Kauno apskrityje – 881 (4,2 proc.). Stambių įmonių, turinčių 250 ir daugiau darbuotojų, Prienų rajone nebuvo, Kauno apskrityje veikė – 95 (Kauno mieste – 71). Prienų rajone veikiančios įmonės, išskyrus stambias, atitinka Kauno apskrities bei Lietuvos Respublikos proporcijas. Apskrities centre – Kauno mieste – įsikūrusios 71 iš 95 stambių įmonių. Prienų rajono rodiklis nesiekia apskrities ar šalies vidurkio, taip pat, vertinant statistinius duomenis, neturi tendencijos didėti sparčiau nei kitų apskrities savivaldybių rodikliai.

2017 m. pr. duomenimis, veikiančių ūkio subjektų skaičius Prienų rajone, lyginant su 2013 m., išaugo 50 vienetų. Šį pokytį lėmė smarkiai išaugęs smulkių įmonių skaičius, vidutinio dydžio įmonių skaičius išliko toks pats, o stambių įmonių skaičius sumažėjo 1. (2.2.1 lentelė)

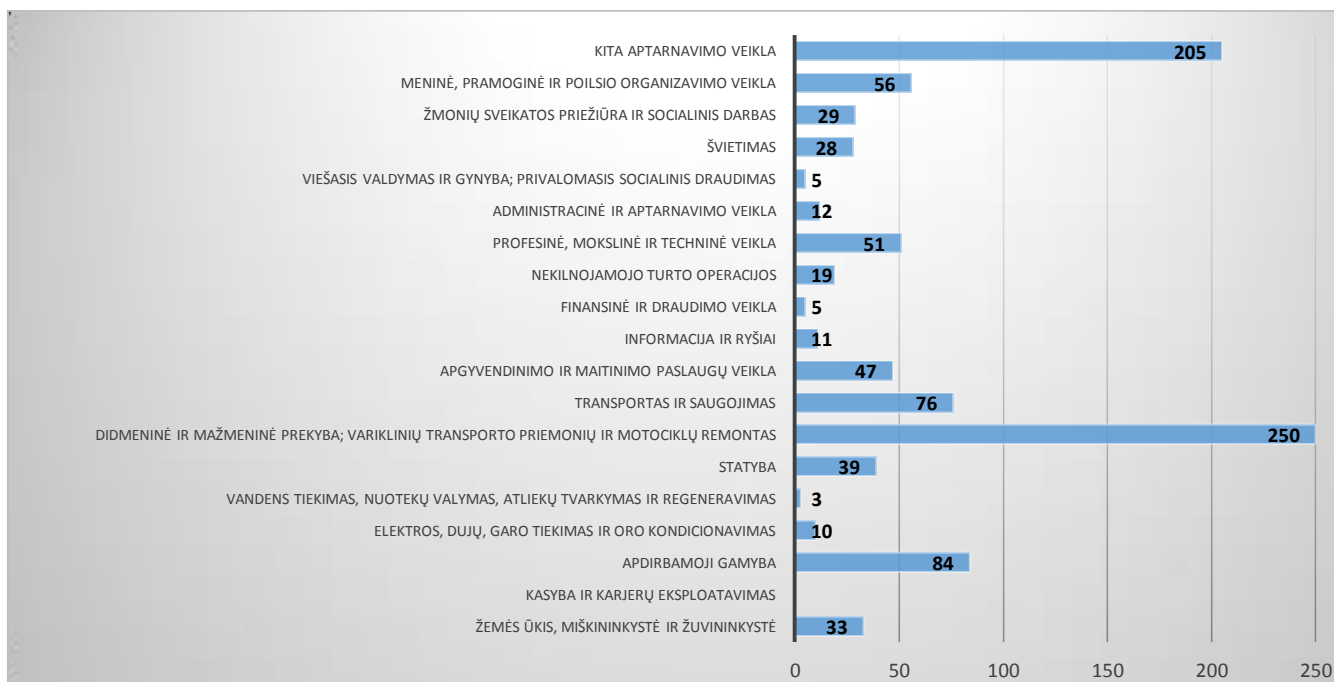
2.2.1 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2013–2017 m. pradžiai

Teritorija	2013	2014	2015	2016	2017	Pokytis 2013–2017 m., proc.
Smulkios įmonės (turinčios iki 49 darbuotojų)						
Kauno apskritis	16.655	17.415	17.654	18.896	19.905	+16,3
Prienų r.	453	463	407	443	501	+9,5
Vidutinės įmonės (turinčios nuo 50 iki 249 darbuotojų)						
Kauno apskritis	830	823	857	869	881	+5,8
Prienų r.	23	25	26	27	26	+11,5
Stambios įmonės (turinčios daugiau kaip 250 darbuotojų)						
Kauno apskritis	88	89	93	92	95	+7,4
Prienų r.	1	1	1	0	0	-100

Šaltinis: Statistikos departamentas

2017 m. pradžioje daugiausia ūkio subjektų Prienų rajone veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto, apdirbamosios gamybos ir kitos aptarnavimo veiklos, mažiausiai – vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo, finansinės ir draudimo veiklos, viešojo valdymo ir gynybos, privalomojo socialinio draudimo srityse. (2.2.2 paveikslas)

2.2.2 pav. Prienų r. sav. 2017 m. pradžioje veikiantys ūkio subjektai

Šaltinis: Statistikos departamentas

Statistikos departamento duomenimis, 2014 m. Prienų r. sav. veikiančių įmonių apyvarta siekė 263 tūkst. EUR, 2012 m. – 254 tūkst. EUR, 2013 m. – 289 tūkst. EUR. Apyvarta sudaro 2,8 proc. šalies ir 1,7 proc. apskrities įmonių apyvartos. Lyginant 2014 m. su 2011 m., savivaldybėje įmonių apyvarta augo 15 proc., įmonių apyvarta Lietuvoje ir apskrityje atitinkamai kilo 18 ir 20,5 proc.

Prienų rajone mažos ir vidutinės įmonės dažniausiai veikia taip pat didmeninės ir mažmeninės prekybos srityje. Nemažai yra jų registruota kaip užsiimančių nekilnojamojo turto, nuoma ir kita verslo veikla.

Prienų rajone veikiančių didžiausių įmonių veiklos spektras gana platus: nuo medienos gamybos ir prekybos medienos produktais, statybos, rekonstrukcijos ir remonto darbų iki žemės ūkio pramonės ir pan.

Prienų rajone veikia keletas išskirtinės veiklos įmonių:

- UAB „Sportinė aviacija ir Ko“, įkurta 1969 m., daugiau kaip 35 metus projektuoja ir gamina aukštos kokybės rekordinius sklandytuvus. Tai viena iš 5 pasaulyje esančių įmonių, kurioje projektuojami ir gaminami aukščiausios klasės varžyboms skirti sklandytuvai. Per daugelį metų sukurtas pasaulinis prekybos atstovų tinklas, apimantis daugiau kaip 30 šalių, prisideda prie sėkmingos gaminamos produkcijos reklamos, platinimo ir aptarnavimo. Beveik visi gaminiai, išskyrus smulkius vienetinius užsakymus, parduodami užsienio šalyse.
- UAB „Termikas“ – įmonė, esanti Pociūnuose, užsiimanti akrobatinių orlaivių, jų komponentų ir variklių remontu, pardavimu.

Siekiant pritraukti įmonių persikėlimą iš kitų teritorijų bei skatinti naujų įmonių steigimąsi, svarstyti įmonių atleidimo nuo turto ir žemės arba žemės nuomos mokesčio galimybes. Didžiausių įmonių, veikiančių Prienų r. sav., sąrašas pateikiamas žemiau:

2.2.2 lentelė. Didžiausi Prienų rajono verslo subjektai

Įmonės pavadinimas	Veiklos rūšys
UAB „Lietuviškas midus“	Alkoholinių gėrimų gamyba
UAB „Valdima“	Automobilių ir jų dalių pardavimas
UAB „Flictus“	Automobilių remontas, prekyba dėvėtais drabužiais
UAB „Tomstena“	Automobilių remonto paslaugos
UAB „Sigda“	Automobilių techninė priežiūra
UAB „Wilara“	Bitininkystės paslaugos, prekyba bitininkystės reikmenimis
UAB „Prienų butų ūkis“	Daugiabučių namų priežiūra, statyba
UAB „Terina“	Drabužių siuvimas
UAB „Prienų duona“	Duonos ir konditerijos gaminių gamyba ir prekyba
UAB „Agrokoncerno grūdai“	Grūdų sandėliavimas ir prekyba
UAB „Hidrosta“	Hidromelioracijos paslaugos
UAB „Hidrosta“	Inžinerinių tinklų, hidrotechninių statinių, kelių statyba
UAB „Dambravos agroservisas“	Kelių tiesimas ir priežiūra, melioracija
UAB „Stiprybė“	Krovinių pervežimas, automobilių prekyba
UAB „Ekofrisa“	Kruopų gamyba
UAB „Veiverių skonis“	Maisto produktų gamyba
M. Manukian maitinimo įstaiga	Maitinimo paslaugos
UAB „Osmedas“	Mažmeninė prekyba
UAB „Alsena“	Medienos apdirbimas
UAB „Dalgvida“	Medienos apdirbimas
UAB „GKF“	Medienos apdirbimas
UAB „Naujinta“	Medienos apdirbimas
UAB „Strielčių lentpjūvė“	Medienos apdirbimas
UAB „Arbarator“	Medienos apdirbimas
UAB „Liepaloto lentpjūvė“	Medienos apdirbimas
UAB „Skriaudžių medis“	Medienos apdirbimas
UAB „Doleta“	Medienos gaminiai: langai, durys
UAB „Davi“	Medienos gaminių ruošimas
UAB „Strielčių lentpjūvė“	Medienos pjaustymas ir obliavimas
UAB „Gelnis“	Medienos ruošimas
J. Druseikos įmonė	Metalo supirkimas ir utilizavimas
UAB „Metal invest“	Metalo supirkimas

Įmonės pavadinimas	Veiklos rūšys
UAB „Meditakas“	Miškininkystės paslaugos
UAB „Prienų vandenys“	Nuotekų rinkimas ir apdorojimas
AB „Sportinė aviacija ir Ko“	Orlaivių ir jų komponentų gamyba
A. Šimkaus IĮ	Paminklų gamyba
UAB „Mauručių ažuolas“	Paminklų gamyba
UAB „Matula“	Prekyba automobiliais, automobilių transporto paslaugos
UAB „Valdima“	Prekyba naudotais automobiliais ir jų remontas
UAB „Termikas“	Skraidymo aparatų gamyba, priežiūra, remontas
UAB „Rūdupis“	Statyba, rekonstrukcija, remontas
UAB „Mačiūnai“	Statybos, remonto darbai
UAB „Prienų šilumos tinklai“	Šiluminės energijos gamyba ir tiekimas
UAB „Prienų energija“	Šilumos ir karšto vandens tiekimas
UAB „Dananta“	Transporto paslaugos
UAB „Milavita“	Transporto paslaugos
UAB „Prienų šilumos tinklai“	Trašų ir pesticidų sandėliavimas
ŽŪB „Prienų rajono Šilavoto žemės ūkio bendrovė“	Žemės ūkio veikla
A. Urbono firma	Žuvies perdirbimas
AB „Išlaužo žuvis“	Žuvivaisos ir žuvų ūkių darbas
UAB „Vinctūra“	Žvėrelių auginimas

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Prekyba. Šiuo metu Lietuvoje pastebima tendencija, kad sparčiausiai parduotuvių prekybos plotas auga didesniuose miestuose, o aplinkinių rajonų savivaldybėse augimas pasižymi lėtesne sparta. Šių rodiklių dydžiai bei jų tendencijos gana smarkiai yra veikiami geografinės padėties: šalia Prienų rajono esančiame Kauno mieste prekybos vietų tinklas itin išvystytas, jų kiekis ir plotas vienam gyventojui žymiai lenkia šalies rodiklius, tačiau Prienų rajone prekybinė veikla nėra taip išvystyta savaime veikiant rinkos savireguliacijos mechanizms. Nepaisant to, mažmeninės prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta Prienų r. sav. 2011–2015 m. didėjo 15,3 proc. (nuo 43,7 iki 51,6 tūkst. EUR be PVM). Minėtas paslaugas teikiančių įmonių apyvarta, tenkanti vienam gyventojui Prienų r. sav. 2015 m. sudarė 1849 EUR – 20 proc. daugiau nei 2011 m. (1480 EUR), tačiau vidutiniškai 1,7 karto mažiau nei apskrities (3190 EUR) vidurkis.

2.2.3. lentelė. Prekybos įmonių apimtis ir apyvarta 2013–2015 m.

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m, proc.
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), EUR				
Lietuvos Respublika	8 722 tūkst.	9 227 tūkst.	9 479 tūkst.	8
Kauno apskritis	2 199 962,1	2 280 242,9	2 348 026,5	6,3
Birštono sav.	6 795,8	7 480	8 339,3	19
Jonavos r. sav.	85 755,6	88 111,1	90 234,1	5
Kaišiadorių r. sav.	61 196,1	63 534,7	64 375,5	5
Kauno m. sav.	1 595 830	1 653 435,3	1 711 125,1	6,7
Kauno r. sav.	183 034	183 641	183 620,4	0,3
Kėdainių r. sav.	105 788,8	127 536,8	131 323,3	19,4
Prienų r. sav.	66 153,5	66 576,7	66 856,2	1,05
Raseinių r. sav.	84 966	90 107,3	92 152,6	7,8
Prekybos ir maitinimo įmonių apyvarta (be PVM), EUR, tenkanti vienam gyventojui				
Lietuvos Respublika	2 949	3 146	3 264	9,7
Kauno apskritis	2 836	3 074	3 190	11
Birštono sav.	1 504	1 671	1 874	19,7

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m, proc.
Jonavos r. sav.	1 774	1 847	1921	7,7
Kaišiadorių r. sav.	1 800	1 897	1956	8
Kauno m. sav.	3 878	4 214	4388	11,6
Kauno r. sav.	1 251	1 340	1354	7,6
Kėdainių r. sav.	2 058	2 345	2448	15,9
Prienų r. sav.	1 680	1 778	1 849	9,1
Raseinių r. sav.	2 266	2 464	2571	11,9

Šaltinis: Statistikos departamentas

Parduotuvių skaičius 1.000-iui gyventojų 2013–2015 m. Prienų rajone pasižymėjo augančia tendencija. 2013 m. 1.000-iui gyventojų teko 4,4, 2015 m. – 4,8 parduotuvių (+8,3 proc.), šių rodiklių didėjimas pastebimas tiek visoje šalyje, tiek Kauno apskrityje.

Bendras parduotuvių plotas (m^2) 1.000-iui gyventojų 2013–2015 m. šalyje, Kauno apskrityje bei apskrities rajonuose taip pat augo. Vidutinis 1.000-iui gyventojų tenkantis parduotuvės plotas Prienų rajone didėjo nuo $426 m^2$ 2013 m. iki $518 m^2$ 2015 m. (+17,8 proc.). Lyderiaujančia savivaldybe išlieka Kauno miesto savivaldybė, nes joje sutelktas didžiausias parduotuvių skaičius ir plotas, tenkantis 1.000-iui gyventojų. Žemiau pateikiamoje lentelėje nurodomi pokyčių rodikliai.

2.2.4. lentelė. 1.000-iui gyventojų tenkančių parduotuvių skaičius ir jų plotas (m^2) 2013–2015 m.

Teritorija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m, proc.
1.000-iui gyventojų tenka parduotuvių				
Lietuvos Respublika	5,2	5,3	5,5	5,5
Kauno apskritis	5,3	5,4	5,6	5,4
Birštono sav.	3,2	2,7	3,2	0
Jonavos r. sav.	4,0	4,1	4,3	6,7
Kaišiadorių r. sav.	4,6	4,8	5,1	9,8
Kauno m. sav.	6,5	6,7	7,0	7,1
Kauno r. sav.	2,8	2,6	2,6	-7,7
Kėdainių r. sav.	4,4	4,6	4,9	10,2
Prienų r. sav.	4,4	4,6	4,8	8,3
Raseinių r. sav.	5,4	5,6	5,9	8,5
1.000-iui gyventojų tenka parduotuvių ploto, m^2				
Lietuvos Respublika	997	1028	1082	7,9
Kauno apskritis	938	962	1 027	8,7
Birštono sav.	639	600	687	7
Jonavos r. sav.	444	488	555	20
Kaišiadorių r. sav.	523	601	639	18,1
Kauno m. sav.	1 384	1 403	1 496	7,5
Kauno r. sav.	209	204	205	-1
Kėdainių r. sav.	696	740	789	11,8
Prienų r. sav.	426	468	518	17,8
Raseinių r. sav.	692	739	819	15,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Parama verslui. Viešųjų paslaugų verslui infrastruktūra pradėta kurti palyginti neseniai ir daugiausia dėmesio buvo skiriama įstaigų fizinei infrastruktūrai plėtoti bei jų techninei bazei stiprinti. Viešųjų paslaugų verslui turinys, kokybė ir prieinamumas, įmonių, asmenų, norinčių pradėti verslą, poreikių atitikimas yra vieni iš svarbesnių verslo plėtros veiksnių. Svarbu gerinti šių paslaugų turinį ir apimtį jau veikiančiam, konkurencingumo stiprinimo ir augimo galimybių

ieškančiam verslui. Taip pat Lietuvos verslo įmonės, siekiančios tapti konkurencingesnėmis ne tik vietinėje, bet ir tarptautinėse rinkose, gali pasinaudoti ES struktūrinių fondų parama darbuotojų kvalifikacijai kelti, modernizuoti įmonių technologinius procesus bei infrastruktūrą, diegti inovacijas, tyrimams.

Prienų rajono savivaldybė, įgyvendindama Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros rėmimo programą, kasmet teikia tikslinę paramą rajono verslininkams.

Numatytos lėšų panaudojimo kryptys:

1. Daliai palūkanų už banko kreditus (apyvartinėms lėšoms ir pagrindinėms priemonėms įsigyti) padengti. Palūkanų norma skaičiuojama pagal Lietuvos banko skelbiamą praeito mėnesio vidutinę komercinių bankų metų palūkanų normą. Nekompensuojama ta palūkanų dalis, kuri apmokėta iš kitų paramos fondų;
2. Verslininkų mokymo kursams, seminarams organizuoti ir iš dalies jiems apmokėti;
3. Dalyvavimo parodose, konkursuose, šventėse ir kituose masiniuose renginiuose išlaidoms iki 60 EUR padengti, dalyvaujant respublikinėse parodose ir konkursuose – iki 300 EUR (nereikalaujant pateisinančių dokumentų);
4. Informacinių ir reklaminių leidinių apie smulkųjį ir vidutinį verslą leidybai;
5. Verslo planų, paraiškų finansinei paramai iš kitų fondų gauti rengimo išlaidoms iš dalies apmokėti;
6. Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros programoms ir projektams finansuoti;
7. Išlaidoms už darbo saugos dokumentacijos sutvarkymą iš dalies padengti;
8. Gamybinių pastatų ir statinių techninės dokumentacijos rengimo išlaidoms iš dalies padengti;
9. Už sukuriama kiekvieną naują darbo vietą – 300 EUR. Sukurta darbo vieta turi būti išlaikyta ne mažiau nei vienus metus.
 - a. Dėl šios paramos formos ūkio subjektas gali kreiptis ne anksčiau kaip po 12 kalendorinių mėnesių po darbo vietos įkūrimo, pateikdamas pažymą apie vidutinį sąrašinį darbuotojų skaičių periodo pradžioje ir pabaigoje bei darbuotojo valstybinio socialinio draudimo pažymėjimo kopiją.
10. Tradiciniams amatams remti;
11. Įmonėms, savo lėšomis pagerinusioms savivaldybės turto būklę, remti.
12. Žemės mokesčiui kompensuoti – verslo subjektams, vykdančioms veiklą ne ilgiau kaip 2 metus;
13. Patalpų nuomos mokesčiui kompensuoti – verslo subjektams, vykdančioms veiklą ne ilgiau kaip 2 metus;
14. Naujos įmonės steigimo išlaidoms kompensuoti – Prienų rajono savivaldybėje įregistruotoms įmonėms nuo kalendorinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. – iki 300 EUR dokumentais pagrįstų pradinių steigimo išlaidų;
15. Nekilnojamojo turto mokesčiui kompensuoti (išskyrus nekilnojamojo turto objektus, kurie yra nenaudojami arba naudojami ne pagal paskirtį, neprižiūrimi ir apleisti) – verslo subjektams, ne anksčiau kaip prieš 3 metus pradėjusiems vykdyti veiklą Prienų rajono savivaldybės teritorijoje, turintiems daugiau kaip dvi viso darbo laiko vietas (išskyrus vadovą). Kompensacija tam pačiam verslo subjektui gali būti teikiama ne daugiau kaip 3 metus;
16. Įmonės interneto svetainės kūrimo išlaidoms padengti – iki 300 EUR;
17. Prekės ženklo registravimo ir gaminių sertifikavimo išlaidoms iš dalies padengti;
18. Teritorinio planavimo dokumentų ir techninių projektų rengimo išlaidoms iš dalies padengti.

Iš Fondo lėšų dengiama ne daugiau kaip 50 procentų išlaidų ir ne daugiau kaip 2000 EUR (du tūkstančiai eurų) vienam verslo subjektui per vienus metus.

Prienų rajone parama verslui rūpinasi Prienų rajono savivaldybės administracija, kitos įstaigos, atsakingos už paramą verslui, rajone nėra.

2.2.5 lentelė. Smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimo fondo panaudojimas

2013 m.		2014 m.		2015 m.		2016 m.	
Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma	Ūkio subjektų sk.	Panaudota lėšų suma
1	579 EUR	5	1477 EUR	4	1000 EUR	9	12692 EUR

2017 m. Prienų rajono savivaldybės biudžete smulkiojo ir vidutinio verslo rėmimui numatyta 20000 Eur.

2.3. Žemės ūkis

Prienų rajonas, kaip ir dauguma Lietuvos Respublikos savivaldybių, aktyviai užsiima žemės ūkio produkcijos gamyba. Statistikos departamento 2017 m. pradžios duomenimis, 63,4 proc. Prienų r. sav. gyventojų gyvena kaime (apskrities vidurkis – 30,1 proc., šalies – 32,9 proc.). Statistikos departamento 2017 m. duomenimis, žemės ūkio naudos savivaldybėje sudarė apie 58,5 proc. viso žemės ploto (apskrities vidurkis – 56,5 proc., Lietuvos – 52,4 proc.).

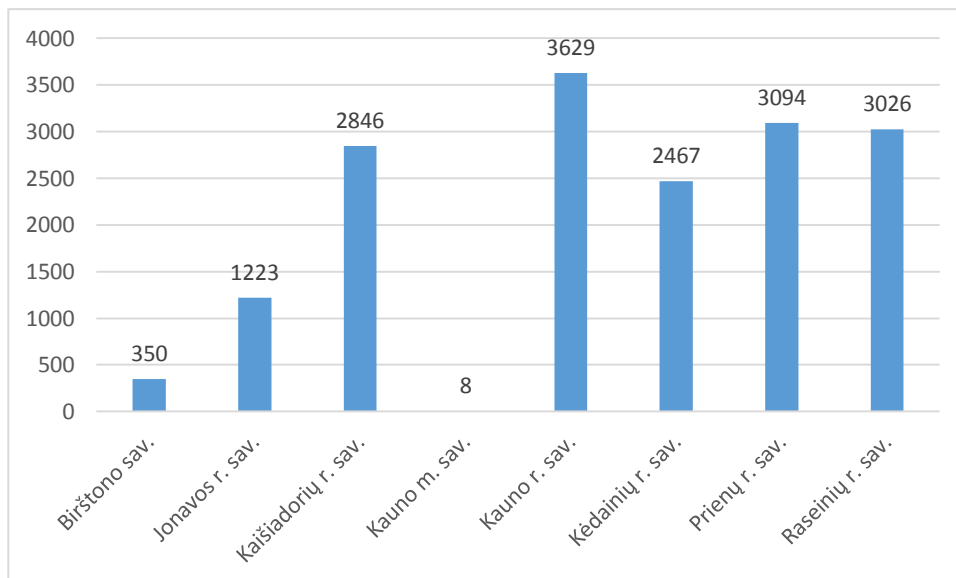
2.3.1 lentelė. Žemės fondas iki 2017 m. sausio 1 d., ha

Teritorija	Bendras žemės plotas, ha	Žemės ūkio naudmenos					Ne žemės ūkio naudmenos, ha
		ha	Nuo bendro ploto, proc.	iš jų, ha			
				ariaama žemė	sodai ir uogynai	pievos ir natūralios ganyklos	
Lietuvos Respublika	6.528.648,30	3.421.526,54	52,4	3.052.913,57	13.810,48	354.802,49	3.107.121,76
Kauno apskritis	808.624,02	457.181,73	56,5	416.559,07	2.269,83	38.352,83	761.442,29
Birštono r. sav.	12.171,76	4.394,85	36,1	3.864,62	5,31	524,92	7.776,91
Jonavos r. sav	94.351,77	43.203,74	45,8	39.276,82	258,32	3.668,60	51.148,03
Kaišiadorių r. sav.	108.663,61	56.380,55	51,2	48.233,75	323,75	7.823,05	52.283,05
Kauno m. sav.	15.688,5	2.107,43	13,4	836,83	70,81	1.199,79	13.581,07
Kauno r. sav.	149.548,1	75.824,13	50,7	68.007,03	517,38	7.299,72	73.723,97
Kėdainių r. sav.	167.663,47	109.519,88	65,3	104.285,03	188,68	5.046,17	58.143,67
Prienų r. sav.	103.255,4	60.391,83	58,5	53.945,45	558,07	5.888,31	42.863,57
Raseinių r. sav.	157.281,41	105.359,32	67,1	98.109,54	347,51	6.902,27	51.922,11

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

Ūkininkų ūkių registro duomenimis, 2017 m. pradžioje Kauno apskrityje buvo registruoti 16.643 ūkiai. Prienų r. sav. – 3.094. Tai 18,6 proc. apskrities ir beveik 2,5 proc. šalies ūkių. Pagal ūkių skaičių apskrityje Prienų r. sav. nusileidžia tik Kauno r. savivaldybei.

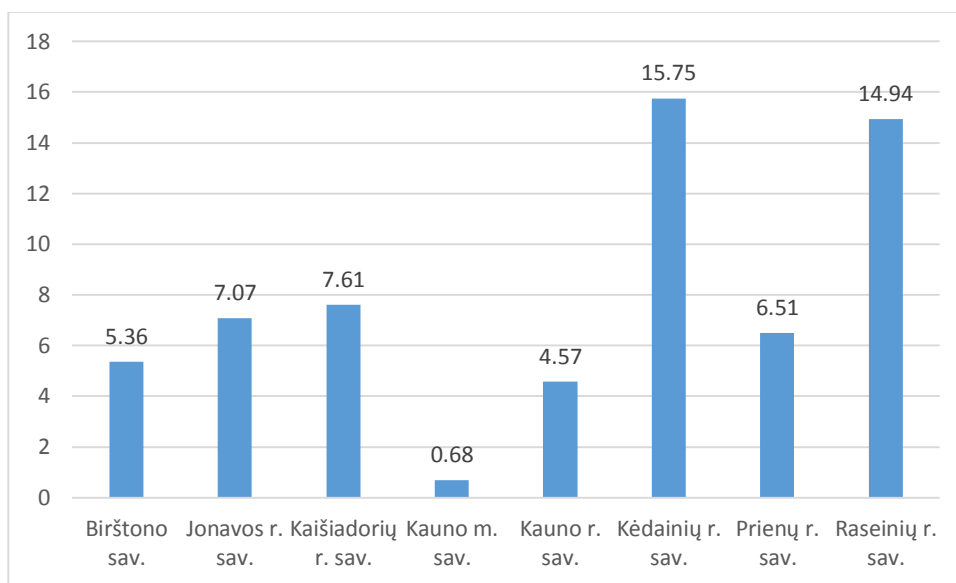
2.3.1 pav. Ūkių skaičius Kauno apskrities savivaldybėse, 2017 m. sausio 1 d.

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba

Lyginant vidutinį ūkio dydį (ha), Prienų rajone jis yra penktoje vietoje apskrityje. Rajone vyrauja šeimos ūkiai kuriuose pagrinde dirba šeimos nariai.

2.3.2 pav. Vidutinis ūkių dydis (ha) Kauno apskrityje, 2017 m. sausio 1 d.

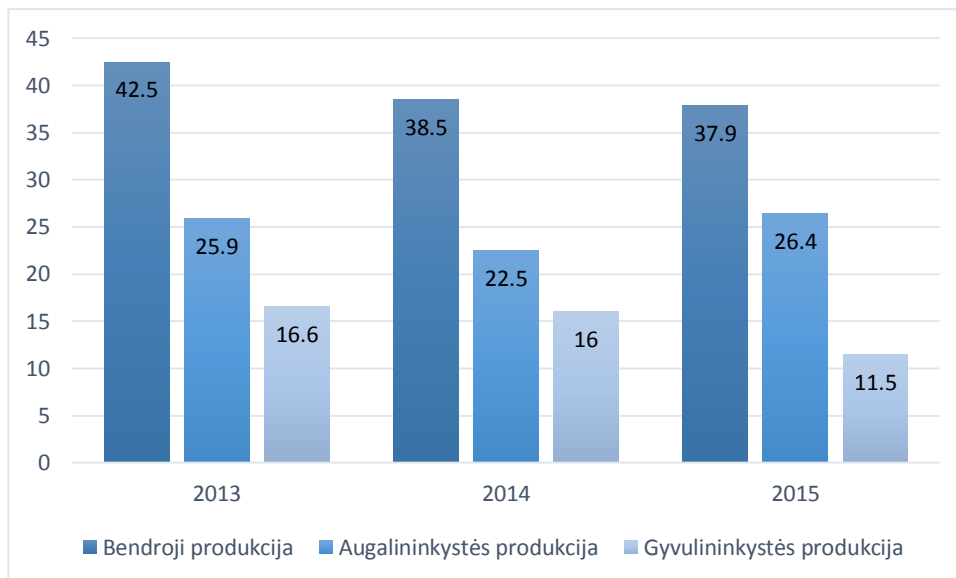

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba

Kauno apskritis šalyje pirmauja pagal pagaminamą žemės ūkio ir augalininkystės produkciją. Apskrityje gaminama 17,6 proc. visos šalies žemės ūkio produkcijos: 18 proc. Lietuvos augalininkystės ir 17 proc. gyvulininkystės produkcijos. Žemės našumas rajone yra įvairus priklausomai nuo vietovės. Derlingiausios žemės yra Veiverių, Šilavoto, Išlaužo seniūnijose. Stakliškių seniūnija dėl kalvoto reljefo ir mažo žemės našumo balo yra pripažinta vietove, kurioje esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių.

2015 m. Prienų rajone pagaminta 8.04 proc. visos Kauno apskrities žemės ūkio produkcijos: 8,52 proc. augalininkystės ir 7,13 proc. gyvulininkystės produkcijos. Žemiau pateikiama lentelė su 2013–2015 metų Prienų rajono sukurtos žemės ūkio produkcijos dinamika.

2.3.3 pav. Prienų rajone pagamintos žemės ūkio produkcijos dinamika 2013–2015 m., mln. EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

Analizuojant 2013–2015 m. konstatuotina, kad Kauno apskrityje augalininkystės dalis žemės ūkio produkcijoje sudarė mažesnę dalį nei Lietuvos vidurkis. Tarp apskrities savivaldybių didėjančiais pagaminamos produkcijos kiekiais išsiskyrė Jonavos, Kaišiadorių, Kėdainių ir Raseinių savivaldybės. Prienų r. sav. augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis didėjo 2013–2014 m., tačiau krito 2015 m. Prienų r. sav. pasižymi didesniu augalininkystės produkcijos santykiu, lyginant su gyvulininkystės produkcija – rajone žemės ūkis yra orientuotas į augalininkystę.

2.3.2 lentelė. Žemės ūkio produkcijos struktūra 2013–2015 m., mln. EUR

Metai / Teritorija	Bendroji žemės ūkio produkcija (mln. EUR)	Augalininkystės produkcija (mln. EUR)	Gyvulininkystės produkcija (mln. EUR)	Žemės ūkio produkcijos struktūra, proc.	
				Augalininkystės produkcija	Gyvulininkystės produkcija
Lietuvos Respublika					
2013	2.548,7	1.512,0	1.063,7	59,3	40,7
2014	2.450,9	1.456,2	994,7	59,4	40,6
2015	2.530,4	1.678,8	815,6	66,3	33,7
Kauno apskritis					
2013	463,8	284,4	179,3	61,3	38,7
2014	469,1	289,5	179,6	61,7	38,3
2015	471	309,8	161,2	65,8	34,2
Birštono sav.					
2013	3,5	2,6	0,9	74,3	25,7
2014	3,7	2,9	0,8	78,4	21,6
2015	3,4	3,3	0,7	97	3
Jonavos r. sav.					
2013	42,0	27,2	14,8	64,8	35,2
2014	44,2	25,9	18,3	58,6	41,4
2015	45,4	28,0	17,4	61,7	38,3
Kaišiadorių r. sav.					
2013	85,9	18,4	67,5	21,4	78,6
2014	88,8	21,1	67,7	23,8	76,2

Metai / Teritorija	Bendroji žemės ūkio produkcija (mln. EUR)	Augalininkystės produkcija (mln. EUR)	Gyvulininkystės produkcija (mln. EUR)	Žemės ūkio produkcijos struktūra, proc.	
				Augalininkystės produkcija	Gyvulininkystės produkcija
2015	96,6	24,2	72,4	25	75
Kauno m. sav.					
2013	0	0	0	0	0
2014	0	0	0	0	0
2015	0	0	0	0	0
Kauno r. sav.					
2013	80,7	58,6	22,1	72,6	27,4
2014	80,4	59,4	21,0	73,4	26,6
2015	68,7	52,1	16,6	75,4	24,6
Kėdainių r. sav.					
2013	133,0	101,5	31,4	76,3	23,7
2014	141,6	111,0	30,6	78,4	21,6
2015	138,5	115,7	22,8	83,5	16,5
Prienų r. sav.					
2013	42,5	25,9	16,6	60,9	39,1
2014	38,5	22,5	16	58,4	41,6
2015	37,9	26,4	11,5	69,7	30,3
Raseinių r. sav.					
2013	76,1	50,1	26,0	65,4	34,6
2014	71,9	46,7	25,2	65	35
2015	79,9	60,1	19,8	75,2	24,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

Augalininkystė ir gyvulininkystė. Prienų rajone 2007–2013 m. bendras pasėlių plotas padidėjo 55,6 proc. – šis rodiklis 74,8 proc. viršija Kauno apskrities rodiklį ir yra vienas aukščiausių tarp apskrities savivaldybių. Prienų r. pasėlių plotas 2013 m. sudarė 11,08 proc. Kauno apskrities pasėlių ploto. Pasėlių skaičiaus (ha) didėjimas turėjo įtakos ir augalininkystės bei gyvulininkystės produkcijos santykiui, kuris yra sietinas su naujų augalininkystės sričių plėtra.

2.3.3 lentelė. Pasėliai Kauno apskrityje 2007–2013 m., ha

Teritorija	2007	2008	2013	Pokytis 2007–2013 m., proc.
Kauno apskritis	255.610	266.012	336.982	31,8
Birštono sav.	2.050	1.978	3.048	48,6
Jonavos r. sav.	23.145	26.030	31.150	34,6
Kaišiadorių r. sav.	17.919	17.399	28.607	59,7
Kauno r. sav.	46.707	47.739	60.297	29
Kėdainių r. sav.	80.342	85.484	99.298	23,6
Prienų r. sav.	24.008	26.847	37.346	55,6
Raseinių r. sav.	61.439	60.535	77.236	25,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

Grūdinių augalų pasėlių plotai 2014–2016 m. padidėjo 25,1 proc. Nuo 2014 metų didėja ankštinių kultūrų (pupų, žirnių) plotai (nuo 892,0 ha iki 2786,0 ha), šių plotų didėjimas susijęs su pasėlių įvairinimo ir žalinimo reikalavimais, taip pat mokamomis tiesioginėmis išmokomis už baltyminius augalus.

2.3.4 lentelė. Kultūros, užimančios didžiausius pasėlių plotus Prienų r. sav. 2014-2016 m., ha

Pasėliai	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m., proc.
Grūdiniai augalai, iš jų:	20.374	23.238,0	25.498	25,1
- Javai	19.482	21.149	22.712	16,6
- Kviečiai	11.496	14.331	15.303	33,1
- Miežiai	3.151	2.692	2.974	-5,6
- Rapsai	3.143	2.251	1.533	-51,2
- Kvietrugiai	2.461	2.455	2.311	-6,0
- Avižos	1.112	962	1.032	-7,2
Bulvės	575	499	445	-22,6

Šaltinis: Statistikos departamentas

2014–2016 m. grūdinių kultūrų derlingumas Prienų rajone sumažėjo 10,9 proc. – nuo 4 iki 3,5 tonų iš vieno ha. Lyginant 2016 metus su 2014 metais, galima išskirti rapsų derlingumo mažėjimą. Per 3 metus jis sumažėjo 30,3 proc. – nuo 2,4 iki 1,7 tonos iš hektaro.

2.3.5 lentelė. Pasėlių derlingumas Prienų r. sav. 2014–2016 m., 100 kg iš ha

Pasėliai	2014	2015	2016	Pokytis 2014-2016 m., proc.
Grūdiniai augalai	40,3	46,5	35,9	-10,9
Javai	40,9	49,0	37,2	-9,0
Rugiai	51,7	60,4	33,5	-35,2
Ankštiniai augalai	26,9	21,0	24,7	-8,2
Rapsai	24,4	28,0	17,0	-30,3
Bulvės	135,1	158,4	123,9	-8,3
Lauko daržovės	174,2	186,6	180,2	3,4

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų r. sav. 2014-2017 m. gyvulininkystės apimtys (kiekiai, vienetai) išliko gana pastovūs. Smarkiai sumažėjo auginamų melžiamų karvių skaičius – net 19,3 proc. Siekiant maksimizuoti pajamas ir minimizuoti išlaidas buvo mažinamas melžiamų karvių skaičius. Rajono ūkiai 2017 m. smarkiai sumažino auginamų ančių skaičių – net 66,4 proc. Sumažėjo ir auginamų kiaulių (36,4 proc.), arklių (32,2proc.) bei vištų dedeklių (20,7 proc.) skaičius. Smarkiai išaugo auginamų triušių (87,7 proc.), avių (59,8 proc.), bičių šeimų (41,2 proc.) ir žąsų (34,1 proc.) skaičius.

2.3.6 lentelė. Auginamų gyvulių skaičius metų pradžioje, 2014–2017 m., vnt.

Gyvuliai	2014	2015	2016	2017	Pokytis 2014–2017m., proc.
Karvės (melžiamos 2 metų ir vyresnės)	6 852	6 717	6 254	5 527	-19,3
Kiaulės	6 496	6 336	4 802	4 132	-36,4
Avys	2 531	3 394	3 656	4 044	59,8
Ožkos	301	281	211	244	-18,9
Arkliai	920	852	658	624	-32,2
Vištos dedeklės	8 001	6 310	6 561	6 343	-20,7
Žąsys	217	236	183	291	34,1
Antys	1 565	632	391	526	-66,4
Kalakutai	371	423	274	366	-1,3
Triušiai	1 074	1 827	2 071	2 016	87,7
Bičių šeimos	1 832	2 478	2 524	2 586	41,2

Šaltinis: Statistikos departamentas

Pastebimas atskirų gyvulininkystės (pagamintos) produkcijos rūšių kiekių tiek didėjimas, tiek mažėjimas. Statistikos departamento pateikiami duomenys rodo, kad surenkamų kiaušinių skaičius (mln. vnt.) Prienų rajone sumažėjo 58,6 proc., nuo 4,6 iki 2,9 mln. vnt. Tačiau, nors ir mažėjo laikomų karvių skaičius, jų produktyvumas didėjo. 2015 m., lyginant su 2012 m., visuose ūkiuose buvo primelžta 11,7 proc. daugiau pieno (nuo 4.681 iki 5.307 kg iš vienos karvės).

Prienų rajono ūkininkai verčiasi ir netradiciniais žemės ūkio verslais, tokiais kaip avininkystė, triušių veisimas bei bitininkystė. Remiantis 2014–2017 metų duomenimis, triušių veisimo populiarumas išaugo 87,7 proc., bitininkystė taip pat išaugo 41,2 proc.

Duomenys apie stambiausius Prienų rajono ūkininkus ir žemės ūkio bendroves pateikiami 2.3.7 lentelėje. Stambiausi rajono ūkininkai verčiasi rapsų ir grūdų auginimu arba pieno ūkiu, o žemės ūkio bendrovėse be šių veikų dar vystoma ir sodininkystė bei žuvininkystė. Pastebima tendencija, kad šalia sėkmingai ūkininkaujančių tėvų šalia savo ūkius kuria vaikai.

2.3.7 lentelė. Stambiausi Prienų rajono ūkininkai ir žemės ūkio bendrovės

Rūšis	Vardas, Pavardė, Pavadinimas	Ūkio veikla	Dirbamos žemės plotas, ha
Ūkininkai	Vidmantas Rasimas	Rapsų ir grūdų auginimas	1572
	Algimantas Mieliauskas	Pieno ūkis	576
	Jonas Aliukonis	Rapsų ir grūdų auginimas	790
	Jonas Vilionis	Pieno ūkis	420
	Vida Butkevičienė	Pieno ūkis	233
	Ričardas Mykolaitis	Pieno ūkis	309
	Deimantas Kairiūkštis	Pieno ūkis	208
	Laimutė Barauskienė	Rapsų ir grūdų auginimas	170
	Žilvinas Galinis	Rapsų ir grūdų auginimas	313
	Sigitas Šiupsinskas	Rapsų ir grūdų auginimas	302
	Prienų rajono ŽŪB „Nemunas“	Rapsų ir grūdų auginimas / Pieno ūkis	1032
Žemės ūkio bendrovės	Prienų rajono Šilavoto ŽŪB	Rapsų ir grūdų auginimas /	443
	Vėžionių ŽŪB	Pieno ūkis	102
	UAB „Išlaužo žuvis“	Žuvininkystė	250,0
	UAB „Daukšiagirio sodai“	Sodininkystė	174

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Prienų rajono savivaldybės balanse nusaustas plotas yra 45019,4 ha, iš jų 38511,7 ha drenažu, kurių balansinė vertė – 11735192,10 EUR.

Valstybės melioracijos statiniai: magistraliniai grioviai 655,56 km, 764 pralaidos, 7 tiltai, 8 slenksčiai ir regulatoriai, potvynio pralaida sudaro 7289492,85 EUR balansinę vertę.

2.4. Rekreacija ir turizmas

Rekreacinės teritorijos rajone sudaro tik 31,4 proc. – 27,6 proc. miškai ir 2,8 proc. vandenys, tačiau Prienų rajonas įdomus savo istorija, kultūriniais, istoriniais ir gamtos paminklais, kraštovaizdžiu. Rajone veikia krašto istorijos, tautodailės, etnografijos, sportinės aviacijos ir oreivystės, kultūrinio švietimo bei sakralinės ekspozicijos. Prienų rajono dalis, kurioje išsidėstęs Nemuno kilpų regioninis parkas, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane priskiriamas prie didelio rekreacinio potencialo teritorijų. Prienų ir Jiezno miestai išsiskiria patekdami į trečio lygmens, „a“ kategorijos, pakankamo rekreacinio potencialo centrą. Be to, Prienų rajonas įsikūręs strategiškai patogioje turizmui vietoje – šalia Kauno ir Birštono miestų. Per teritoriją teka kraštovaizdį pagyvinanti Nemuno upė. Rajone įsikūręs vienas didžiausių ir gražiausių Lietuvoje – Nemuno kilpų regioninis parkas. Prioritetinė rekreacijos plėtra rajone skatinama poilsu gamtoje ir

pažintiniu turizmu. Prienų rajone nėra didelių aplinką teršiančių pramonės įmonių, todėl kraštas pasižymi itin gausiais gamtiniais rekreaciniais ištekliais, švaria ekologiška gamta, išplėtotu kaimo turizmu, ekologiniais ūkiais. Rekreacija leidžia plėtoti šios krypties verslą, t. y. poilsio ir turizmo infrastruktūrą, kaip prioritetinę rajono vystymosi kryptį.

Svarbiausi Prienų rajono **kraštovaizdžio ištekliai**:

- valstybiniai draustiniai, savivaldybėje užimantys 765,5 ha plotą: Skriaudžių geomorfologinis draustinis, Alšios hidrografinis draustinis, Varnabūdės pedologinis draustinis, Ažuolų botaninis draustinis, Rūdgirių telmologinis draustinis;
- regioniniai parkai, savivaldybėje užimantys 12.089,3 ha plotą: Aukštadvario regioninis parkas, Nemuno kilpų regioninis parkas;
- Balbieriškio miško biosferos poligonas, kurio plotas 3.059,6 ha;
- gamtos paveldo objektai, iš kurių išskiriami geologiniai (Šiauliškių akmuo, Atodanga Ožkų pečius, Balbieriškio atodanga), hidrogeologiniai (Balbieriškio versmės, Žiupos šaltiniai) ir botaniniai (Gojaus miško ąžuolas, Degsnės miško maumedis) objektai.

Rajonas išsiskiria saugomų teritorijų gausa, kurios patenka į ES saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“. Tarp ekologinio tinklo teritorijų, patenka: Prienų šilas; Revuonos ištakos; Rūdgirių pelkė; Tartoko pelkė; Ošvenčios upė ir jos slėniai. Turizmo vystymo galimybės saugomose teritorijose yra reglamentuotos, kryptingai orientuotos į pažintinio turizmo vystymą ir subalansuotą rekreacinių paslaugų teikimą.

Prienų rajone teka valstybinės reikšmės vandens kelias – upė Nemunas. Šiai dienai Nemunas ir jo intakai Verknė, Jiesia, Peršėkė naudojami tik pavienėms vandens turizmo pramogoms organizuoti. Taip pat galima paminėti, kad Stakliškių apylinkėse aptinkami mineralinio vandens ištekliai. Vanduo geriamas, primena Birštono mineralinį vandenį. XIX a. pradžioje čia netgi veikė gydykla.

Prienų rajone nemažai turizmui patrauklių rekreacinių išteklių, kuriuos būtų galima pritaikyti rekreacinio turizmo poreikiams. Norint vystyti rekreacinį turizmą, būtina sutvarkyti šių objektų aplinką, įrengti reikalingą infrastruktūrą, pasirūpinti informacinėmis priemonėmis.

Prienai pasižymi **istoriniu paveldu ir kultūros vertybėmis**. Kultūros paveldo objektų gausa, vaizdingas kraštovaizdis sudaro palankias sąlygas kultūrinio, pažintinio, gamtinio turizmo plėtrai. Rajone yra 43 archeologijos paminklai, tokie kaip, piliakalniai, senkapiai, pilkapiai, mitologiniai akmenys ir kitos lankytinos vietos. Taip pat yra 10 mitologinių paveldo objektų – akmenų. Rajone gausu architektūrinių paveldo objektų, tokių kaip dvaro sodybos, koplytėlės, rūmai, ratinės, bažnyčios bei kiti pastatai. Prienų rajone istorinio ir memorialinio paveldo objektai apima kapines, žuvimo vietas, kalnelius ir paminklus. Kultūros vertybių registro duomenimis Prienų rajone iš viso yra 261 kultūros vertybė, kurios pasižymi skirtingais istoriniais, memorialiniais, architektūriniais, paveldo objektais. Iš architektūrinių paminklų Prienų rajone turizmo atžvilgiu įdomiausi yra popieriaus dirbtuvės ir Daukšiagirės dvaras. 2012 m. Lietuvos dvarų duomenų bazėje buvo įrašyti 579 dvarai ir jų sodybos, iš kurių tik 10 yra Prienų rajone: Balbieriškio, Daukšiagirės, Jiezno, Jundeliškių (Paverknių, Ustronės), Lielionių, Pagirmuonių, Patalmušio, Petkeliškių, Prienų, Rodomislės buvusios dvaro sodybos. Jiezno mieste esantis dvaro sodybos pastatų kompleksas – regioninės reikšmės. Prienų rajone yra 10 (vienuolika bažnyčia – Balbieriškio – sudegė, šiuo metu yra statoma nauja bažnyčia) religinės paskirties statinių, o į LR paveldo registrą įrašytos yra tik 3 bažnyčios: Prienų, Jiezno ir Stakliškių katalikų bažnyčios. Prienų rajone yra ir istorijos objektų – tai kraštą garsinusius žmonių kapai, įvairūs paminklai, žydų genocido aukų ir Lietuvos partizanų kapai.

Kai kurie kultūros paveldo objektai yra lankomi turistų, tačiau didžioji jų dalis – apleisti, nuniokoti. Rekonstravus įdomiausius paminklus, juos būtų galima pritaikyti turizmo poreikiams. Rekomenduojama sutvarkyti unikalų Prienų karinį miestelį, popieriaus dirbtuves, taip pat

rekonstruoti, atstatyti ir turizmo bei kultūros reikmėms pritaikyti buvusias dvarų sodybas. Atnaujinus religinius statinius bei senąsias tradicijas būtų galima plėtoti religinį ir istorinį turizmą. Ir nors istorijos ir dailės objektai yra įdomūs tik mažam turistų ratui, tačiau šį paveldą būtina prižiūrėti ir išsaugoti. Vizualiai matomi archeologijos ir mitologijos objektai, apipinti legendomis ir padavimais, traukia lankytojų dėmesį ir gali būti išnaudoti kaip rajono traukos vietovės. Taip pat svarbu išsaugoti esamus piliakalnius, patikslinant apsaugos zonų ribas, padidinti jų eksponavimo galimybes ir sudaryti turizmo maršrutus įtraukiant piliakalnius, taip supažindinant keliautojus su Lietuvos valstybės istorija.

Prienų rajone **muziejų** nėra gausu. Prienuose įsikūręs Prienų krašto muziejus ir 4 jo padaliniai. Autentiškame XIX a. pramonės paveldo objekte – buvusiame alaus daryklos bokšte Stakliškėse (Prienų r.) įsikūrė unikalūs Midaus muziejus. Lankytojų srautai Prienų krašto muziejuje 2012-2016 m. laikotarpiu tendencingai augo. Pastebima, jog muziejuje vis daugiau lankytojų dalyvauja organizuojamuose renginiuose bei edukaciniuose užsiėmimuose, taip pat lankytojus traukia atsinaujinančios ekspozicijos. Prienų krašto muziejus bei jo padaliniai saugo Prienų rajono kultūros istoriją, etnografiją, tautodailę ir žymiausių krašto žmonių gyvenimą ir kūrybą atspindinčius muziejinių vertybių rinkinius, eksponuoja sukauptas vertybes.

Didžiąją dalį muziejų reiktų įtraukti į turizmo maršrutą bei paženklinti nuorodomis į lankytiną objektą. Tačiau tam trukdo muziejų prieinamumas (nepatogus lankymo laikas). Tik Prienų krašto muziejus. Prienų rajono muziejai yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, dėl to būtina išplėsti muziejų lankymo galimybes, skleisti informaciją apie šių muziejų unikalumą, išskirtinumą.

Prienų rajone poilsiui tinkančios įstaigos įsikūrusios prie vaizdingų kraštovaizdžių, didesnių rekreacijos vietovių. Rajone apgyvendinimo paslaugas teikia svečių namai, sodybos bei kaimo turizmo sodybos. Apgyvendinimo vietose teikiamos tokios paslaugas, kaip apgyvendinimas, pokylių salių nuoma, pirties ir kubilų nuoma. Apgyvendinimo vietose įrengtos futbolo, tinklinio, vaikų žaidimo aikštelės, kuriose laisvalaikį gali leisti apgyvendinimo įstaigose apsistoję turistai. Statistikos departamento duomenimis, 2014 m. Prienų rajono savivaldybėje apgyvendinimo įstaigų buvo 7. Skirtingi ir netikslūs duomenys apie apgyvendinimo įstaigų skaičių gali susidaryti dėl skirtingų apgyvendinimo įstaigų įteisinimų.

2.4.1 lentelė. Prienų rajono kaimo turizmo sodybos

Eil. Nr.	Kaimo turizmo sodyba	Adresas
1.	Kaimo turizmo sodyba „Šaltupis“	Šaltupio k., Pakuonio seniūnija
2.	Kaimo turizmo sodyba „Vilaitė“	Byliškių k., Veiverių sen.
3.	Guosta Kęstučio Klizo sodyba	Stakliškių k., Stakliškių sen.
4.	Prano Žigo kaimo turizmo sodyba	Pikelionių k., Stakliškių sen.
5.	Gintaro Labanausko sodyba	Radomislio k., Stakliškių sen.
6.	Marijaus Terebeizos kaimo turizmo sodyba „Gandrė“	Užuguosčio k., Stakliškių sen.
7.	Kaimo turizmo sodyba „Sodžius“	Užukalnio k., Stakliškių sen.
8.	Kaimo turizmo sodyba „Bagrėnžaris“	Bagrėno k., Stakliškių sen.
9.	Artūro Danieliaus kaimo turizmo sodyba Uosos sodyba	Uosios k., Balbieriškio sen.
10.	Paverknė	Pikelionių k., Stakliškių sen.
11.	Auksės Grižaitės kaimo turizmo sodyba	Pakrovų k., Stakliškių sen.
12.	Devintam danguj	Sarginės k., Šilavoto sen.
13.	Prienlaukys	Prienlaukio k., Šilavoto sen.
14.	Vila „Pasaka“	Byliškių k., Veiverių sen.
15.	Rimo sodyba	Stakliškių k.
16.	Druskų miškas	Alksniakiemio k., Ašmintos sen.
17.	Kalnų pieva	Vosiškių k., Jiezno sen.

Eil. Nr.	Kaimo turizmo sodyba	Adresas
18.	Pas Justiną	Bačkininkų k., Pakuonio sen.
19.	Dvaro bravoro menė	Daukšiagirės k., Pakuonio sen.

Šaltiniai: <http://www.prienai.lt>, <http://www.turizmas.lt>, <http://www.viskasturizmui.lt>, <http://www.info.lt>

Maitinimo paslaugų teikimas taip pat yra svarbi turizmo atžvilgiu sudėtinė dalis. Prienų rajone maitinimo maitinimo įstaigų spektras nėra platus Maitinimo įstaigos išsidėstę Prienų rajone, priemiestyje bei pakelėje. Siekiant pritraukti atvykstantį turistą, būtina puoselėti unikalią tradicinę virtuvę. Dauguma viešojo maitinimo įstaigų ilgiau dirba tik savaitgaliais, todėl turistai pasigenda viešojo maitinimo įstaigų, kurias galėtų aplankyti vakarais. Būtų tikslinga maitinimo įstaigų darbo laiką pailginti.

2.4.2 lentelė. Prienų rajono maitinimo paslaugų įmonės

Nr.	Pavadinimas	Tipas	Adresas
1.	„Tango Pizza“	Picerija	Vytauto g. 11 A, Prienai
2.	„Beržas“	Restoranas	Vytauto g. 28, Prienai
3.	„Redokas“	Kavinė	Vytauto g. 35, Prienai
4.	„Lietuviški patiekalai“	Kavinė	Gegužės g. 4, Prienai
5.	„Valeta-P“	Kavinė – baras	J. Lukšos g. 3, Prienai
6.	„Picainė“	Picerija	Vytauto g. 63, Prienai
7.	Ritos Naujalienės gėlių realizavimo įmonė	Arbatinė	Laisvės a. 9c, Prienai
8.	Aidos Bagramian IĮ	Kavinė	Vytauto g. 59, Prienai
9.	„Guogis“	Restoranas	Tylioji g. 20, Prienai
10.	„Debesota“	Kavinė	Pociūnų k., Prienų r.
11.	„Martinas ir Donara“	Kavinė	Ignacavos k., Prienų r.
12.	Laimos Bieliūnienės IĮ	Kavinė	Vytauto g. 13, Jieznas, Prienų r.
13.	UAB „Donviltė“	Kavinė	Ignacavos k., Prienų r.
14.	„Gyvukų užėiga“	Kavinė	Kauno pl.3A, Išlaužas, Prienų r.
15.	Artūro Kižio komercijos įmonė	Kavinė	Kauno pl. 2, Išlaužas, Prienų r.
16.	Antano Vyšniausko viešojo maitinimo įmonė	Kavinė	Naujosios Ūtos k., Prienų r.
17.	A. Tankevičienės IĮ	Užkandinė	F. Martišiaus g. 26, Prienai
18.	V. Vaidogienės IĮ	Kebabinė	Jieznas
19.	Kebabinė	Kebabinė	Kauno g. 34, Prienai
20.	UAB „Unal“	kavinė	Vytauto g. 57, Prienai
21.	Kebabinė	Kebabinė	F. Martišiaus g. 2, Prienai
22.	Sušinė	Kavinė	Vytauto g. 24, Prienai
23.	Visuomenės harmonizavimo parkas	Restoranas	Vazgaikiemio k., Prienų r.

Šaltiniai: <http://www.prienai.lt>, <http://www.turizmas.lt>, <http://www.viskasturizmui.lt>, <http://www.meniu.lt>

Teikiamos **pramogos**, galimybė įdomiai leisti laisvalaikį – taip pat įtakoja turistų srautus, didina rajono patrauklumą. Prienuose nėra teatro, kino salių, koncertinių įstaigų, galerijų, parodų rūmų. Tačiau galima išbandyti įvairias vandens, oro, edukacines bei kitas aktyvias pramogas:

Prienų teritorijoje trūksta kompleksinių turizmo paslaugų. Kol kas didžiausiu paslaugų kompleksu gali pasigirti tik visuomenės harmonizavimo parkas. Šiame parke, esančiame Vazgaikiemyje, galima ne tik pernaktuoti, čia teikiamos pramogos: SPA malonumai, sukurta vandens ir pirčių erdvė, įkurtas žirgynas bei galimos kitos pramogos (šiaurietiškas ėjimas, dviračiai, triračiai, valtys, baidarės, lauko tenisas, badmintonas, petankė, krepšinis, futbolas, paplūdimio tinklinis). Visuomenės harmonizavimo parkas – puikus turizmo traukos objekto pavyzdys, kai viešajam ir privačiam sektoriui bendradarbiaujant, galima pasiekti gerų rezultatų turizmo srityje. Rajone turi būti skatinamos privataus verslo investicijos bei bendradarbiavimas su savivaldybe, siekiant paslaugų kompleksiskumo rajono teritorijoje.

Prienų rajone plėtojama unikali aktyvi pramoga – aviaturizmas. Šias paslaugas rajone siūlo: Pociūnų aerodromas, kuriame įsikūrę Kauno parašiutininkų sporto klubas ir Kauno apskrities aviacijos sporto klubas. Kauno apskrities aviacijos klube galima pramogauti sklandant. Šio meno čia pat galima ir išmokti. Aviacijos klube taip pat organizuojami pažintiniai skrydžiai virš Nemuno kilpų su oro taksi. Klube rengiami Europos bei pasaulio sklandymo čempionatai. Kauno parašiutininkų sporto klube galima patirti skrydžio, šuolio parašiotu, kopimo „uola“, skrydžio „oro tiltu“, ekstremalaus kliūčių ruožo „virvių kursas“ teikiamus malonumus. Aviaturizmas yra unikali Prienų rajono pramoga, kurios viešinimui reiktų skirti didesnius finansinius išteklius. Tai galėtų tapti prioritete, labiausiai savivaldybės puoselėjama turizmo šaka.

Visuomenės harmonizavimo parke įgyvendintas projektas „Hipodromo infrastruktūros statyba, pritaikant jį viešam lankymui bei kultūros ir turizmo paslaugų teikimui“, kurio metu pastatytas hipodromas. Šis hipodromas šiuo metu vienintelis tokio aukšto lygio atviras hipodromas Baltijos šalyse ir Rytų Europoje. Čia pastatyta 2.000 vietų žiūrovų tribūna su papildomomis įvairios paskirties patalpomis, užtikrinančiomis tarptautinio lygio žirgų sporto varžybų organizavimo atitiktį. Įrengti 66 žirgų laikymo angarai, būtini žirgų sporto varžyboms organizuoti, įrengtos patalpos dalykinio ir kultūrinio turizmo paslaugoms teikti. Pažymėtina, kad renginius hipodrome galima organizuoti ištisus metus, t. y. sezoniskumas tokių renginių organizavimui įtakos neturi.

Rajonas garsus midaus gamyba, tad įmonėje UAB „Lietuviškas midus“ rengiamos ekskursijos. Rajonas gausus daugeliu tradicinių amatų, todėl būtų galima organizuoti ekskursiją – Prienų rajono tradicinių amatų keliu.

Prienų rajone vyksta palyginti mažai didelių **renginių**. Lietuvoje gerai žinomas Pažaislio muzikos festivalis kaip vieną iš erdvių yra pasirinkę Pociūnų aerodromo angarą, kuriame vykstantys koncertai jau tapo tradicija. Be šio renginio. Prienų rajone kasmet vyksta pasaulio sklandymo čempionatas.

Prienų rajonas išsidėstęs strategiškai patogioje vietoje, tad patenka į daugelį **turizmo maršrutų**. Iš 10 nacionalinio lygmens autoturizmo trasų, Prienų rajonas patenka net į 4: Jono Pauliaus II piligrimų kelias, Keturių sostinių kelias, Nemuno kelias ir Sūduvos keliai. Nors Prienų rajonas yra įtrauktas į bendrus Lietuvos turizmo maršrutus, visgi nėra maršrutų skirtų pažinti tik Prienų rajoną.

Svetainėje www.lietuvosmarsrutai.eu pateikiama 19 Lietuvos turizmo maršrutų, tarp kurių Prienų rajonas patenka į 4: Aukštaitijos–Dzūkijos maršrutas, Suvalkijos–Aukštaitijos maršrutas, Kauno ir Nemuno kilpų žiedas ir Piligrimų maršrutas.

Dviračių turizmas neaplenkia ir Prienų rajono. Per Prienų rajoną driekiasi respublikinės reikšmės dviračių turizmo trasos: pagrindinė nacionalinė dviračių trasa ir nacionalinių dviračių trasų tinklo atkarpa. Pagrindinės Nemuno kilpų ir Prienų šilo dviračių trasos kerta Nemuno kilpų regioninį parką. Tačiau dviračių turizmo trasų išvystymas yra sąlyginai menkas. Mažas trasų pasirinkimas, o ir esamų trasų būklė neypatingai gera, trasos driekiasi šalia kelių. Dviračių turizmas Prienų rajone turi nemažą plėtros potencialą, tačiau reikia parengti dviračių maršrutus, įrengti ženklus, poilsio aikšteles, kitą pakelės infrastruktūrą.

Prienų rajono turizmo įvaizdis ir patrauklumas priklauso nuo **informacijos** pateikiamos turistams kokybės ir nuo rinkodaros priemonių, taikomų rajone. Šiuo metu Prienų rajone turizmo informavimo ir rinkodaros veiklą vykdo tik Savivaldybė. Apskritai informacija ir rinkodara Prienų rajone yra skurdi. Yra parengta Prienų rajono turizmo rinkodaros strategija. Rajonui trūksta į keletą kalbų išverstos interneto svetainės, pristatančios Prienų rajono turizmo galimybes, su aiškia informacija apie turizmo produktus ir paslaugas, tačiau pastaraisiais metais daug dėmesio skiriama lankstinukų, žemėlapių bei dalomosios medžiagos gamybai ir platinimui (lietuvių ir anglų k.). Taip pat rajono turizmo plėtrą paskatintų įkurtas turizmo informacijos centras, kuris užsiimtų spausdintinės informacijos sklaida bei Prienų rajono reprezentavimu tarptautinėse turizmo mugėse (parodose). (jau antri metai savivaldybė dalyvauja turizmo parodoje „ADVENTUR“

Statistikos departamentas neturi duomenų apie Prienų rajono **lankytojų srautus**, kadangi teritorijoje nėra tokio pobūdžio informacijos kaupiančio turizmo informacijos centro. Vertinant turistinių rinkų potencialą, galima remtis tik pavienių įstaigų teikiama informacija. Pastaraisiais metais augo Prienų rajono lankytojų skaičius

Šiuo metu rajone turizmas vystomas menkai, o esamas turizmo potencialas neišnaudojamas, tad turistų srautai traukia į šalia esantį Birštono kurortą. Formuojant teigiamą rajono įvaizdį bei tinkamai išnaudojant esamus gamtos išteklius galima pritraukti turistus atvykstančius į Birštoną ir kitus aplinkinius rajonus. Planuojama atnaujinti ir naujai įrengti informacinius standus, nuorodas į lankytinus objektus, taip pat sužymėti dviračių maršrutus.

Prienų rajono savivaldybės partnerio teisėmis, kartu su Kaišiadorių, Birštono, Kauno rajono ir Kauno savivaldybėmis, dalyvauja „Kauno marių ir Nemuno kilpų turizmo e-rinkodaros“ projekte. Projektu bus siekiama plėtoti turizmo infrastruktūrą ir gerinti paslaugų kokybę, didinti turistinio krašto žinomumą ir gerinti įvaizdį Lietuvoje ir tikslinėse užsienio šalyse. Taip pat bus siekiama didinti kultūros ir gamtos paveldo objektų aktualumą, lankomumą ir žinomumą, efektyviai išnaudojant elektronines rinkodaros priemones.

Prienų rajono savivaldybės partnerio teisėmis dalyvauja „Birštono, Kaišiadorių rajono ir Prienų rajono savivaldybės jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra“ projekte. Projekto metu bus įrengta ženklavimo infrastruktūra, skirta informuoti ir žymėti lankytinas vietas, esančias Birštono, Kaišiadorių rajono ir Prienų rajono savivaldybės jungiančiame turizmo maršrute.

2.5. Statybų sektorius

Keičiantis vidaus ir tarptautinių rinkų padėčiai (dalyvavimas Pasaulio prekybos organizacijoje, Lietuvos įstojimas į ES), vis sparčiau vykstant globalizacijai, technologijų pažangai, statybų sektoriui keliai vis didesni ekonominės, teisinės, socialinės, technologinės ir politinės aplinkos reikalavimai. Šie pokyčiai lemia vis didesnę konkurenciją, kurią turi atlaikyti Lietuvos statybų sektorius ir jo dalyviai.

2014–2016 m. Kauno apskrities statybų sektoriui būdingos šalies tendencijos. Šalyje atliktų statybos darbų to meto kainomis rodiklio analizė rodo, kad nuo 2014 iki 2016 metų vyko rodiklio reikšmės mažėjimas (Lietuvoje – 9,65 proc., Kauno apskrityje – 4,17 proc., Prienų r. – 25,14 proc.).

Prienų r. sav. 2016 m. statybos apimtys sudarė 0,47 proc. šalies ir 2,1 proc. visos apskrities apimčių.

2.5.1 lentelė. Šalyje atlikti statybos darbai to meto kainomis 2012-2016 m. (tūkst. EUR)

Teritorija	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m.
Lietuvos Respublika	2.522.466	2.474.716	2.278.909	-9,65
Kauno apskritis	531.862	500.548	509.689	-4,17

Teritorija	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m.
Birštono sav.	12.767	8.833	7.609	-40,40
Jonavos r. sav.	23.387	36.531	28.269	20,87
Kaišiadorių r. sav.	22.455	17.279	14.928	-33,52
Kauno m. sav.	293.717	269.230	285.185	-2,9
Kauno r. sav.	122.261	115.536	125.387	2,6
Kėdainių r. sav.	30.898	27.097	27.171	-12,06
Prienų r. sav.	14.393	10.835	10.775	-25,14
Raseinių r. sav.	11.984	15.207	10.365	-13,51

Šaltinis: Statistikos departamentas

Išduoti statybos leidimai. 2016 metais Kauno apskrityje išduota 1801 leidimas gyvenamiesiems pastatams statyti (Prienų r. sav. – 41), atitinkamai leidimų vieno ir dviejų būstų pastatams statyti Kauno apskrityje – 1761, Prienų r. sav. – 41, leidimų negyvenamųjų pastatų statybai Kauno apskrityje – 197, Prienų r. sav. – 10.

2014-2016 metais baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius Kauno apskrityje mažėjo, tačiau didėjo plotas. Panašios tendencijos buvo ir Prienų rajone.

2.5.2 lentelė. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius ir plotas 2014-2016 metais

	Skaicius, vnt.			Plotas, tūkst. m ²		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kauno apskr.	152	150	117	143,4	256,1	329,6
Prienų r. sav.	12	18	8	3,1	8,9	7,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.5.3 lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2014-2016 metais

		Skaicius, proc.		
		2014	2015	2016
Kauno apskr.	Plytų mūras	30,9	24,6	27,7
	Stambiaplokščiai blokai	4,4	2,4	2,5
	Monolitinio akmens betono, metalo konstrukcijų sistemos	0,2	0,2	0,6
	Medienos, su mediniu karkasu, medinių skydų	8,6	8,5	4,4
	Kitos medžiagos	55,9	64,3	64,8
Prienų r. sav.	Plytų mūras	29,2	28,6	20,00
	Stambiaplokščiai blokai	4,2	-	2,9
	Medienos, su mediniu karkasu, medinių skydų	16,7	7,1	20,0
	Kitos medžiagos	49,9	64,3	57,1

Šaltinis: Statistikos departamentas

2.5.4 lentelė. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų tūris 2014-2016 metais

		Tūris, tūkst. m ³		
		2014	2015	2016
Kauno apskr.	Gyvenamieji pastatai	996,6	1.133,8	1.216,2
	Vieno ir dviejų būstų pastatai	778,3	902,4	1.137,6
Prienų r. sav.	Gyvenamieji pastatai	16,3	11,00	21,5
	Vieno ir dviejų būstų pastatai	16,3	11,00	21,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

2016 metais 64,8 proc. baigtų statyti naujų gyvenamųjų namų sudarė iš kitų statybinių medžiagų pastatyti namai (Prienų r. sav. – 57,1 proc.). 2014-2016 metais Kauno apskrityje ir Prienų r. sav. didėjo baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų tūris. Prienų rajone per analizuojamą laikotarpį buvo baigti statyti vieno ir dviejų būstų nauji gyvenamieji pastatai.

2.6. Ekonominės situacijos SSGG

STIPRYBĖS	
Makroekonominiai rodikliai ir verslas	
Augančios tiesioginės užsienio investicijos.	
Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus didėjimas.	
Išplėtotas maitinimo įstaigų tinklas.	
Rajone veikia viena iš penkių pasaulyje esančių įmonių, kurioje projektuojami ir gaminami aukščiausios klasės varžyboms skirti sklandytuvai – UAB „Sportinė aviacija ir Ko“.	
Rajone pradėta sėkmingai formuoti verslo rėmimo sistema. Savivaldybė SVV atstovams teikia paramą pagal atskirą Savivaldybės programą.	
Žemės ūkis	
Palanki geografinė padėtis nedideli atstumai iki žemės ūkio produkciją superkančių ar perdirbančių įmonių.	
Rajone veiklą vykdo .vidutinio dydžio šeimos ūkiai	
Rekreacija ir turizmas	
Geografinė padėtis strategiškai patogi turizmo plėtrai – rajonas įsikūręs prie didžiųjų Lietuvos miestų – Kauno, Marijampolės, Alytaus bei kurortinio Birštono miestelio.	
Kultūriniai-istoriniai ir rekreaciniai ištekliai užtikrina kultūros paslaugų įvairovę ir gausą.	
Vystoma Lietuvoje mažai paplitusi aviaturizmo pramoga, gaminamas unikalus kulinarinio paveldo produktas – midus.	
Kompleksinės turizmo paslaugos teikiamos VšĮ „Visuomenės harmonizavimo parke“.	
SILPNYBĖS	
Makroekonominiai rodikliai ir verslas	
Mažos materialinės investicijos.	
Didėjanti emigracija.	
Mažas tiesioginių užsienio investicijų dydis.	
Vyrauja mažos įmonės.	
Žemas verslumo koeficientas, lyginant apskrities savivaldybių ir apskrities vidurkius. Tai rodo, kad rajono gyventojai nėra suinteresuoti kurti įmones ar veikti pagal verslo liudijimus.	
Žemės ūkis	
Mažėja laikomų galvijų skaičius	
Silpna ūkių kooperacija	
Rekreacija ir turizmas	
Apleista didžioji dalis kultūros paveldo objektų, mažai išnaudojama kita turizmui tinkama infrastruktūra.	
Nėra turizmo informacijos centro.	
Jaučiama kultūros paslaugų centralizacija Prienų mieste, nepakankamas kultūros paslaugų ir galimybių plėtojimas seniūnijose, rajono pakraščiuose.	
Neišplėtotas vandens turizmo ir rekreacinės laivybos plėtrai reikiama infrastruktūra	
Nėra Prienų rajoną reprezentuojančių turizmo maršrutų ir neišvystytas pėsčiųjų bei dviračių takų tinklas.	
Nesuformuotas patrauklaus turizmui rajono įvaizdis, nevykdoma turizmo rinkodara, neišvystyta turizmo informacijos infrastruktūra.	
GALIMYBĖS	
Makroekonominiai rodikliai ir verslas	
Didėjančios materialinės investicijos.	
Darbo užmokesčio augimas.	
Subalansuotas savivaldybės biudžetas.	
Įmonių konkurencingumo didinimas ir plėtra.	
Verslumo skatinimas.	
Žemės ūkis	
Netradicinių ir ekologinių ūkių vystymas ir alternatyvių verslų bei amatų plėtojimas.	
Didesnę pridėtinę vertę turinčios produkcijos (vaisių, uogų, daržovių ir t.t.) auginimas, užaugintos	

produkcijos perdirbimas
Rekreacija ir turizmas
Turizmo informacijos centro Prienų rajone steigimas.
Vandens turizmo skatinimas: esamų vandens telkinių išnaudojimas, sustojimo, apžvalgos aikštelių infrastruktūros gerinimas.
Turima viešojo hipodromo infrastruktūra ir jį supančio Harmonizavimo parko potencialas.
Teminių maršrutų sukūrimas ir ekskursijų organizavimas.
Prienų rajoną pristatančio, savito, unikalaus renginio organizavimas.
Patraukliausių turistams objektų atnaujinimas ES struktūrinių ir kitų fondų lėšomis.
Informacinių priemonių, pristatančių Prienų rajono turizmo produktus ir paslaugas, gausinimas.
Turizmo rinkodaros strategijos sukūrimas ir sistemingas jos laikymasis.
Statybų sektorius
Nenaudojamų viešųjų pastatų pritaikymas visuomeninėms reikmėms.
Viešosios paskirties pastatų modernizavimas.
GRĖSMĖS
Makroekonominiai rodikliai ir verslas
Menka vartotojų perkamoji galia.
Sudėtingos kredito gavimo sąlygos.
Nepalanki ir nuolat besikeičianti teisinė aplinka.
Dideli mokesčiai ir papildomų mokesčių įvedimas.
Žemės ūkis
Gretimų rajonų stambių ūkių ir bendrovių konkurencija.
Dirbamos žemės trūkumas, didėjanti žemės ir žemės nuomos kaina.
Rekreacija ir turizmas
Kultūrinio turizmo išteklių kokybinis ir kiekybinis nykimas.
Unikalių turizmo paslaugų ir produktų bei turizmo informacijos stygius.
Nemažėjantis turizmo sezoniškumas.
Didesnis besiribojančių teritorijų (ypač Birštono ir Trakų rajono) turizmo potencialas, nelygios konkurencinės galimybės.
Mažėjantys turistų srautai.
Statybų sektorius
Statybos reglamentų spragos, žemės atkėlimo procedūros.

3. SOCIALINĖ APLINKA

3.1 Švietimas

Prienų rajono savivaldybė partnerio teisėmis dalyvauja 7 projektuose, kurie yra finansuojami Europos struktūrinių fondų ir Lietuvos Respublikos bendrojo finansavimo lėšomis:

- „Technologinio ugdymo aplinkos rekonstravimas ir modernizavimas užtikrinant mokinių pasirinkimo galimybes“. Projekto tikslas – rekonstruoti ir įkurti modernius technologijų ir projektavimo kabinetus (TP), parengtus sėkmingiems ekspertų, mokytojų ir mokinių mokymams, numatytiems projekte, 2.4 priemonėje. TP aprūpinti šiuolaikinėmis mokymosi priemonėmis, kurios:
 - užtikrintų platesnes mokinių mokymosi pasirinkimo galimybes;
 - sumažintų pavojų iškristi iš bendrojo lavinimo mokyklos;
 - sudomintų profesiniu mokymu pačioje savivaldybėje. (Projektas baigėsi 2013 m.)
- „Švietimo centrų infrastruktūros plėtra“. Projekto tikslas – siekiant tolygios regioninės pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir nuolatinio mokymosi galimybių plėtros, 34 regioninėse pedagogų kvalifikacijos tobulinimo institucijose (švietimo centruose) iš esmės atnaujinti ir sukurti šiuolaikišką infrastruktūrą.
- „Pedagoginių psichologinių tarnybų plėtra“. Projekto tikslas – sukurti ir modernizuoti pedagoginių psichologinių tarnybų bei kitų projekte dalyvaujančių įstaigų infrastruktūrą, kad jos galėtų aptarnauti daugiau vaikų, jų tėvų, galėtų užtikrinti laiku teikiamą, kokybiškesnę ir įvairiapusiškesnę pagalbą, būtų pasiekti vaikai, gyvenantys atokiose šalies vietovėse.
- „Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo pertvarka“. Projekto tikslas – inicijuoti ir pradėti vykdyti pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemos pertvarką, siekiant užtikrinti šiuolaikinę regioninių pedagogų kvalifikacijos tobulinimo institucijų veiklos kokybę ir garantuoti visiems Lietuvos pedagogams tolygias galimybes įgyti naujų socialiniam ir profesiniam gyvenimui reikalingų kompetencijų.
- „Iškritusių iš mokyklos mokinių grąžinimas. Projekto tikslas – į bendrojo švietimo sistemą grąžinti iškritusius iš mokyklos mokinius, didinant pedagoginės psichologinės pagalbos prieinamumą, efektyvumą ir kokybę, tobulinant pedagoginių psichologinių tarnybų specialistų profesinę kvalifikaciją, stiprinant šių tarnybų metodinę bazę.
- *Comenius Regio* partnerystės projektas „Veiklos vadybos ir įsivertinimo poveikis švietimo kokybei Europoje“. *Comenius Regio* partnerystė – nauja didžiausios Europos Komisijos finansuojamos švietimo programos „Mokymasis visą gyvenimą“ iniciatyva, kurią įgyvendinant dalyvauja partneriai – regionai iš dviejų šalių. Projektą parengė ir koordinuoja Švietimo, kultūros ir sporto skyrius. Projekto partneriai – Turkijos švietimiečiai. Projekte dalyvauja Išlaužo pagrindinė mokykla ir Prienų švietimo centras. Projekto veiklų rezultatas – bendras įsivertinimo modelis, galimas pritaikyti Europos valstybėse. (projektas baigėsi 2011 m.)
- „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams“. Tikslas – sukurti mechanizmą, užkertantį kelią 14–19 metų mokiniams iškristi iš mokyklos. Paankstinti ir išplėsti mokinių mokymosi krypties pasirinkimo galimybes, sukurti patrauklias mokymosi sąlygas į praktinę veiklą linkusiems mokiniams, padėti jiems ugdytis bendruosius gebėjimus, reikalingus sėkmingai baigti pagrindinio ugdymosi programą bei mokytis toliau.
- „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“

- Tikslas – didinti neformaliojo vaikų švietimo prieinamumą bei įvairovę Prienų rajono savivaldybėje ir įtraukti kuo daugiau Prienų rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių į neformaliojo vaikų švietimo veiklas.
- „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“
- Tikslas – aprūpinti bendrojo ugdymo mokyklas, kurios įgyvendina pradinio ugdymo ir (ar) pagrindinio ugdymo I pakopos programas, mokymo priemonėmis ir įranga gamtamokslinių ir technologinių dalykų mokymui.
- 2011–2013 m. Mokymosi visą gyvenimą programos Comenius Regio projektas „Miestas kaip mokymosi vieta – kur mokymasis yra nuotykis“. Tikslas – mokinių mokymosi motyvacijos stiprinimas (*pasiūlant jiems daugybę patirtinio mokymosi galimybių bei netradicinių mokymosi erdvių gyvenamojoje vietovėje*) bei mokymo ir mokymosi kokybės gerinimas.
- 2012–2015 m. Projektas „Lyderių laikas 2“. Tikslas – parengti, išbandyti ir įgyvendinti unikalų Prienų rajono savivaldybės lyderystės plėtros modelį, kuris sustiprintų mokytojų kūrybiškumą ir lyderystės gebėjimus, sudarančius sąlygas skleistis: visų mokyklų bendruomenių narių atsakingam bendradarbiavimui; geranoriškam bei išmanančiam (profesionaliam) mokyklų ir jų savininko (steigėjo) partneriškumui; kiekvieno bendruomenės nario augimui bei sėkmei.
- 2015–2017 m. Erasmus+ programos KA2 strateginės partnerystės projektas „Geras mokymas pažadina mokymąsi“. Tikslas – suburti besimokančių profesionalų komandą iš švietimo padalinio, švietimo pagalbos įstaigos (švietimo centro) ir mokyklų atstovų, kuri parengtų ir išbandytų mokymosi paradigmos diegimo pamokoje modelį, padedantį stiprinti mokinių mokymosi motyvaciją.
- 2016–2017 m. Erasmus+ programos KA1 mobilumo mokymosi tikslais projektas „Profesionalios aplinkos Prienų rajono mokyklose kūrimas“. Tikslas – kurti profesionalią aplinką Prienų rajono mokyklose stiprinant tarptautiškumą ir suteikiant geresnes galimybes asmeninius poreikius ir organizacijos tikslus atitinkančiam kvalifikacijos tobulinimui.

Gyvenimo kokybę lemia įvairūs veiksniai. Patys bendriausi, visa apimantys yra viešųjų paslaugų, pirmiausia – švietimo, užtikrinimas, prieinamumas ir kokybė. Kokybiškos bei prieinamos viešosios paslaugos yra viena iš sąlygų kvalifikuotos ir produktyvios darbo jėgos pritraukimui į regioną.

Ikimokyklinio, bendrojo lavinimo, profesinio, aukštojo bei neformaliojo ugdymo sistemą sudaro visuomenės ir valstybės organizuotos švietimo bei lavinimo įstaigos: lopšeliai, darželiai, bendrojo lavinimo ir specialiosios vidurinės, profesinės, aukštosios mokyklos, o taip pat įvairios meno, muzikos, sporto įstaigos.

Prienų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, 2017 m. Prienų rajone veikia šios įstaigos:

- **3 ikimokyklinio ugdymo įstaigos:** lopšelis-darželis „Gintarėlis“ (turi Strielčių ikimokyklinio ugdymo skyrių), lopšelis-darželis „Pasaka“ ir lopšelis-darželis „Saulutė“;
- **1 progimnazija:** Prienų „Ažuolo“ progimnazija (turi skyrių – Ašmintos daugiafunkcij centrą);
- **7 pagrindinės mokyklos:** Balbieriškio (turi ikimokyklinio ugdymo skyrių), Išlaužo (turi ikimokyklinio ugdymo skyrių), Naujosios Ūtos, Pakuonio (turi ikimokyklinio ugdymo grupę), Prienų „Revuonos“ (turi specialiojo ugdymo skyrių ir jaunimo klases), Skriaudžių (turi ikimokyklinio ugdymo skyrių);
- **4 gimnazijos:** Prienų „Žiburio“, Jiezno (turi ikimokyklinio ugdymo skyrių), Stakliškių (turi Stakliškių ir Pieštuvėnų ikimokyklinio ugdymo skyrius) ir Veiverių Tomo Žilinsko (turi ikimokyklinio ugdymo skyrių);

- **4 neformaliojo ugdymo mokyklos:** Prienų meno mokykla, Jiezno vaikų muzikos mokykla, Veiverių Antano Kučingio meno mokykla ir Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras;
- **2 pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigos:** Prienų pedagoginė psichologinė tarnyba bei Prienų švietimo centras.

Ikimokyklinis ugdymas. Lietuvoje ikimokyklinis ugdymas nėra privalomas. Tėvai patys sprendžia, ar leisti vaiką į ikimokyklinio ugdymo įstaigą. Ikimokyklinio ugdymo organizavimas ir finansavimas yra savarankiška savivaldybių funkcija, ir visas problemas, susijusias su ikimokyklinio ugdymo sistemos formavimu, savivaldybės sprendžia savarankiškai. Išplėtotas ikimokyklinis ugdymas sudaro sąlygas derinti darbą ir vaikų auginimą. Lietuvoje pastaraisiais metais daugėja vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Taip pat pastebima tendencija, kad ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičius miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose, o pastaraisiais metais ir kai kuriose kaimo mokyklose.

Savivaldybės pabrėžia, kad esant dabartiniam ikimokyklinio ugdymo finansavimui nepakankamai lėšų skiriama aplinkai, įrangai atnaujinti, pedagogų kvalifikacijai tobulinti, trūksta lėšų organizuoti ikimokyklinį vaikų ugdymą visus metus.

Derinant švietimo finansavimo principą „pinigai paskui vaiką“ ir tėvų galimybę rinktis jų poreikius atitinkančią švietimo įstaigą, atsiranda švietimo įstaigų įvairovė, ir jų teikiamos paslaugos pradeda atitikti tėvų ir jų vaikų poreikius. *Todėl viena iš ikimokyklinio ugdymo plėtros galimybių Lietuvoje yra dabartinio finansavimo modelio tobulinimas įdiegiant vaiko „krepšelį“.* Prieš kelis metus Prienų rajono savivaldybėje įvestas dalinis krepšelis (4 val. per dieną). Europos šalyse ikimokyklinio ugdymo paslaugos dažniausiai finansuojamos iš trijų šaltinių: centrinės valdžios skiriamo biudžeto, savivaldybės lėšų ir tėvų įmokų.

Remiantis statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2016 m. Prienų r. sav. vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose išaugo 12,6 proc.: nuo 658 vietų 2014 m. iki 741 vietų 2016 m.

3.1.1 lentelė. Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose

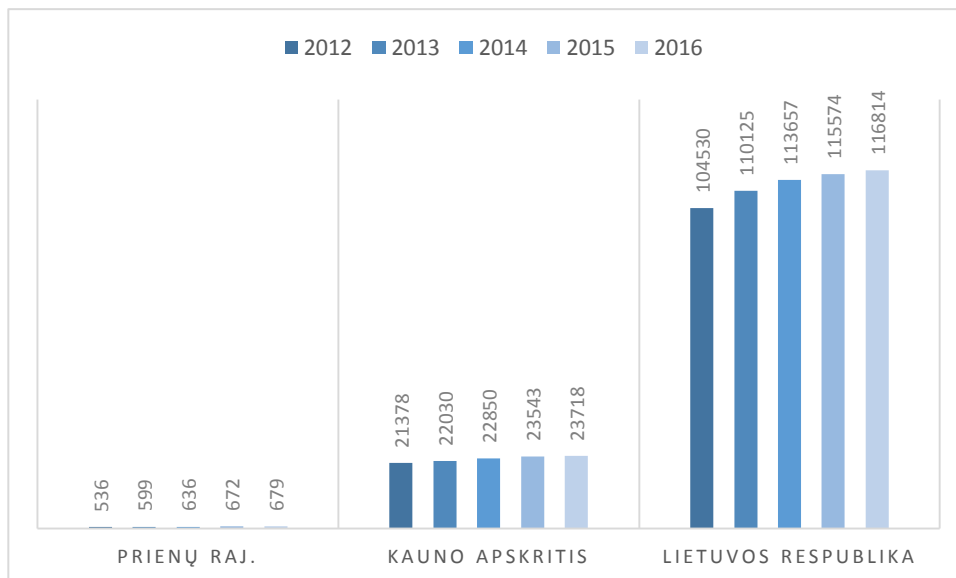
Teritorija	2014	2015	2016	Pokytis proc.
Lietuvos Respublika	118.309	120.613	123.339	4,3
Kauno apskritis	23.537	24.639	26.939	14,5
Prienų r. sav	658	703	741	12,6

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų r. ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2016 m. 100 vaikų teko 109 vietos (2014 m. – 103 vietos), apskrityje – 114 vieta (2014 m. – 103 vietos), šalyje – 106 vietos (2014 m. – 104 vietos). Prienų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, ikimokyklinio ugdymo poreikiai tenkinami visose įstaigose.

Statistikos departamento duomenimis, Prienų r. ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurie lankė ikimokyklinio ugdymo įstaigas, skaičius 2012–2016 m. padidėjo 26,6 proc.: 2012 m. šis skaičius buvo 536, o 2016 m. siekė 679.

3.1.1 pav. Ikimokyklinio ugdymo vaikų skaičius 2012–2016 m. Prienų r.

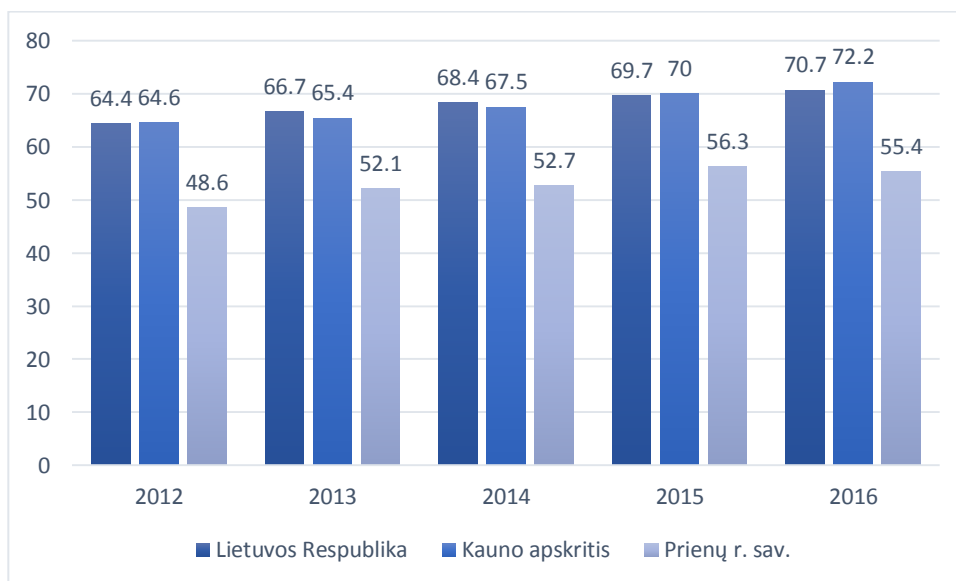

Šaltinis: Statistikos departamentas

Vertinant ikimokyklinės įstaigas lankančių vaikų skaičių tarp visų ikimokyklinio amžiaus vaikų, pastebima, kad Prienų rajone 2016 m. šis skaičius (55,4 proc.) nesiekė nei apskrities (72,2 proc.), nei šalies vidurkio (70,7 proc.).

2016 m. Prienų r. sav. ikimokyklinės įstaigas lankė 16,8 procentinio punkto mažiau ikimokyklinio amžiaus vaikų tarp visų šios amžiaus grupės vaikų nei apskrityje ir 15,3 procentinio punkto mažiau nei šalyje. Atitinkamai 2015 m. ir 2014 m. šie skaičiai pasiskirstė taip: 2015 m. tai sudarė 13,7 ir 13,4, o 2014 m. – 14,8 ir 15,7 proc. punkto. 2016 m. šalyje ir apskrityje vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, skaičius tarp visų 1–6 m. amžiaus vaikų didėjo, Prienų r. sav. šis rodiklis taip pat nežymiai didėjo.

3.1.2 pav. 1–6 m. amžiaus vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, dalis, proc.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Ikimokyklinis ugdymas Lietuvoje suprantamas kaip pradinė švietimo sistemos grandis, kuri tobulinama atsižvelgiant į bendrąsias visuomenės švietimo ir žmogaus ugdymo idėjas. Šiai grandžiai Lietuvos švietimo sistemoje skiriama nemažai dėmesio.

Bendrasis ugdymas. Bendrojo ugdymo tikslas – laiduojant darnią asmens dvasinių ir fizinių galių plėtotę, išugdyti aktyvų, savarankišką, atsakingą, sociokultūrinio raštingumo, būtino sėkmingai socialinei integracijai ir tolesniam mokymuisi, pagrindus įgijusį moksleivį.

Statistikos departamento duomenimis, Prienų r. sav. bendrojo lavinimo mokyklose 2016-2017 m. mokosi 2.649 mokiniai. Bendras moksleivių skaičius savivaldybėje per paskutiniuosius trejus mokslo metus sumažėjo 415 mokinių (arba apie 13,5 proc.). Lietuvoje per tą patį laikotarpį mokinių bendrojo lavinimo mokyklose sumažėjo 4 proc., apskrityje – 3,7 proc. Tarp visų apskrities savivaldybių Prienų ir Raseinių rajonuose moksleivių skaičius 2014–2017 m. mažėjo labiausiai.

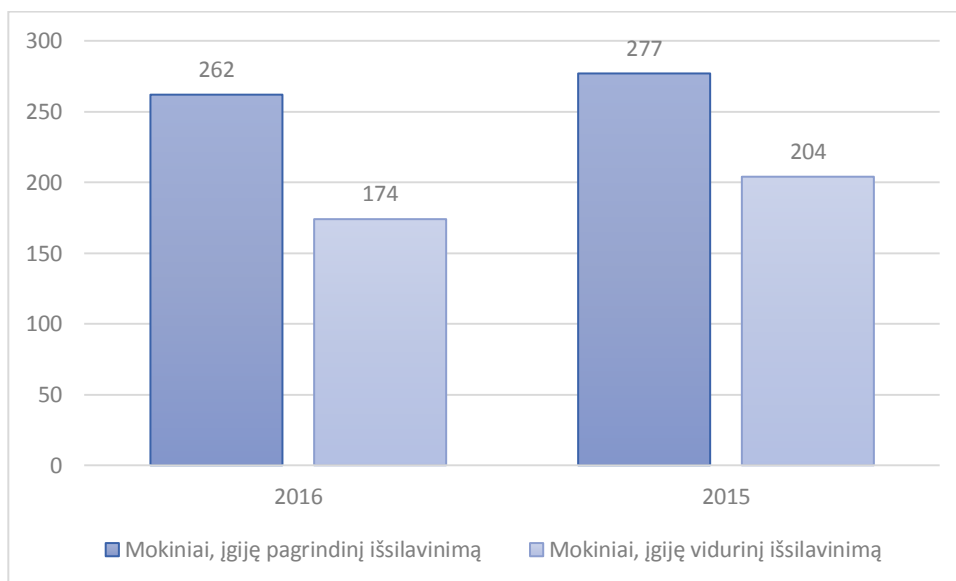
3.1.2 lentelė. Mokinių bendrojo lavinimo mokyklose skaičius (mokslo metų pradžioje)

Teritorija / Mokslo metai	Bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai			Pokytis 2014 – 2015/2016 – 2017 m., proc.
	2014 – 2015	2015 – 2016	2016 – 2017	
Lietuvos Respublika	344 721	335 202	330 869	-4
Kauno apskritis	68 603	66 658	66 090	-4
Birštono sav.	578	555	542	-6,2
Jonavos r. sav.	5 601	5 428	5 331	-4,8
Kaišiadorių r. sav.	3 950	3 789	3 674	-7
Kauno m. sav.	36 287	35 404	35 386	-2,5
Kauno r. sav.	8 909	8 853	9 032	1,4
Kėdainių r. sav.	6 187	5 918	5 738	-7,3
Prienų r. sav.	2 941	2 776	2 649	-9,9
Raseinių r. sav.	4 150	3 935	3 738	-9,9

Šaltinis: Statistikos departamentas

2016 m., Statistikos departamento duomenimis, Prienų r. sav. pagrindinį išsilavinimą įgijo 262 moksleiviai, 2015 m. – 277. Vidurinį išsilavinimą 2016 m. įgijo 174 asmenys, 2015 m. – 204 (3.1.3 pav.).

3.1.3 pav. Mokinių, įgijusių pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą, pokytis 2016 ir 2015 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Moksleivių, turinčių specialiųjų poreikių, tarp jų ir neįgalių, mokomų bendrojo lavinimo mokyklose, skaičius nemažėja. Nuolat vykdoma tokių moksleivių integracija. Galima konstatuoti, kad Prienų rajone, lyginant su kitų apskrities rajonų rodikliais, itin didelis mokinių, turinčių

specialiųjų poreikių, skaičius bendrame moksleivių skaičiuje. Prienų rajone 2014 m. 1.000-iui moksleivių teko 130,9 mokiniai, turintys specialiųjų poreikių, 2015 m. – 136,17, o 2016 m. šis skaičius siekė 154,02. Prienų rajonas pagal 1.000-iui moksleivių tenkančių specialiųjų poreikių turinčių moksleivių skaičių, yra antroje vietoje, rajoną lenkia tik Kaišiadorių r. savivaldybė.

3.1.3 lentelė. Specialiųjų poreikių turinčių mokinių skaičius ir jų dalis savivaldybėse

Steigėjas / Mokslo metai	Specialiųjų poreikių turintys mokiniai 1.000-iui mokinių			
	2014	2015	2016	Procentinis pokytis 2014– 2016m.
Birštono sav.	95,2	108,11	101,48	6,5
Jonavos r. sav.	133,2	136,7	147,81	11
Kaišiadorių r. sav.	173,7	183,43	192,98	11
Kauno m. sav.	104,3	102,73	105,24	0,9
Kauno r. sav.	53,3	57,04	85,36	60,2
Kėdainių r. sav.	145,6	154,95	151,1	3,8
Prienų r. sav.	130,9	136,17	154,02	17,7
Raseinių r. sav.	91,1	103,94	116,91	28,3

Šaltinis: Lietuvos socialinis žemėlapis (www.socialiniszemelapis.lt)

Pedagogai. 2016-2017 m. m. Prienų r. sav. dirbo 293 bendrojo lavinimo mokytojai. Lyginant su 2015-2016 m. m., mokytojų skaičius bendrojo lavinimo mokyklose sumažėjo 4,6 proc. (šalyje sumažėjo 4 proc., apskrityje – 3,1 proc.).

3.1.4 lentelė. Bendrojo lavinimo mokytojų skaičius 2014 – 2017 m. m.

Teritorija / Mokslo metai	Mokytojų skaičius		
	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Lietuvos Respublika	33 096	32 256	30 941
Kauno apskritis	6 066	5 875	5 694
Birštono sav.	50	46	46
Jonavos r. sav.	508	495	496
Kaišiadorių r. sav.	357	347	334
Kauno m. sav.	3 023	2 936	2 836
Kauno r. sav.	802	781	768
Kėdainių r. sav.	599	571	541
Prienų r. sav.	321	307	293
Raseinių r. sav.	406	392	380

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžioji dalis (98 proc.) Prienų r. sav. pedagogų ir vadovų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 2 proc. – aukštesnįjį. Prienų rajono mokytojų rodiklis pagal aukštąjį išsilavinimą lenkia apskrities vidurkį ir nenusileidžia šalies vidurkiui. Prienų mokyklų mokytojų ir vadovų, turinčių aukštąjį išsilavinimą rodikliai auga: 2009 m. aukštąjį išsilavinimą turėjo 92,7 proc. mokytojų ir vadovų, 2014 m. – 96,6 proc., o 2017 m. jau 98 proc. Atitinkamai, turinčių aukštesnįjį bei vidurinį išsilavinimą mokytojų rodikliai mažėja. Tai galima sieti su nuolatiniu kompetencijų ir kvalifikacijos kėlimu.

Greta mokytojų išsilavinimo svarbų vaidmenį vaidina ir mokytojų kvalifikacija. Žemiau pateikiami Prienų rajono savivaldybės duomenys apie rajono švietimo įstaigų mokytojų kvalifikaciją 2008–2011 m.

3.1.5 lentelė. Prienų rajono mokytojų kvalifikacija 2008–2016 m.

Kvalifikacijos laipsnis	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Neturi kvalifikacinės kategorijos	114	87	78	71	20	12	11	7	13
Mokytojai	52	58	57	60	68	66	58	51	50
Vyr. mokytojai	300	290	271	266	226	211	182	182	175
Mokytojai metodininkai	124	130	130	142	129	132	133	133	133
Ekspertai	7	7	8	7	11	12	13	13	13

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

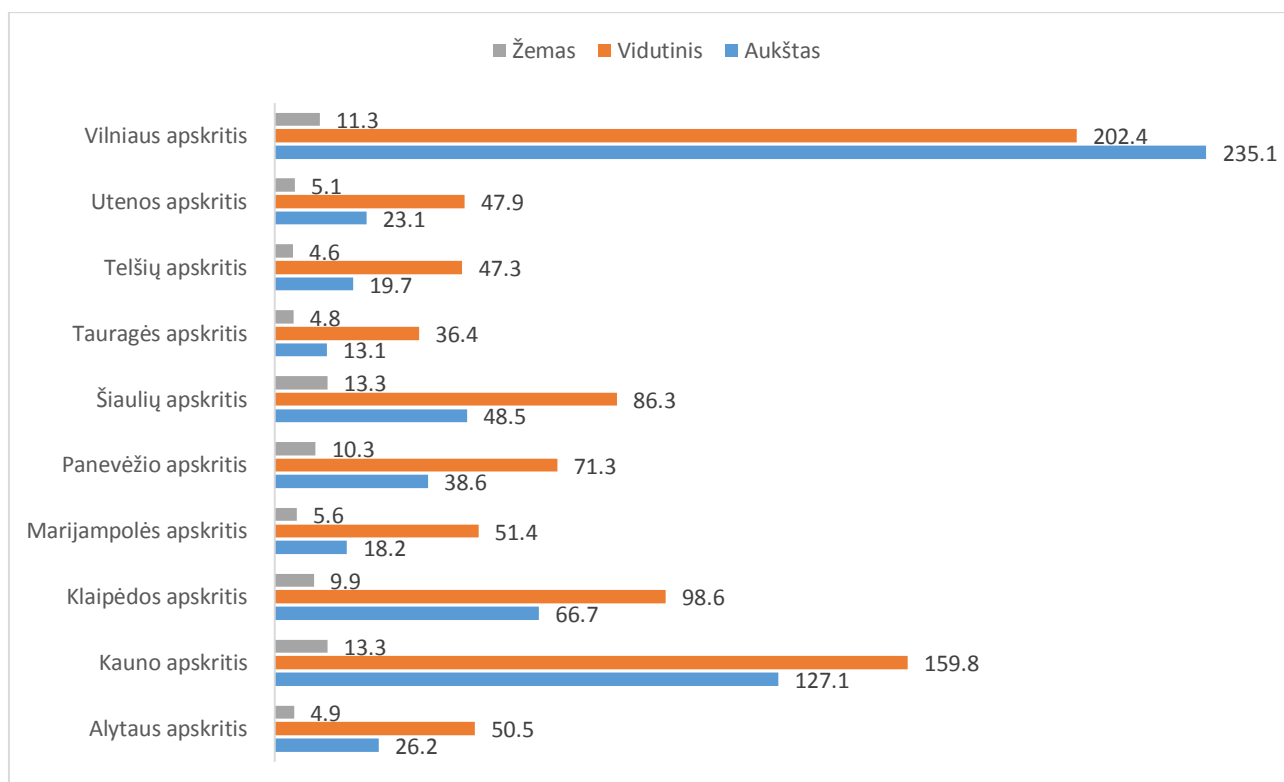
Pateikiami duomenys rodo kryptingą švietimo įstaigų darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, didėjantį kvalifikuotų mokytojų skaičių ir mažėjantį skaičių mokytojų, kurie neturi kvalifikacinės kategorijos ar yra neatestuoti.

Profesinis rengimas, kvalifikacijos kėlimas ir suaugusiųjų mokymas. Prienų rajone aukštesniųjų mokyklų, kolegijų ar universitetų nėra, tačiau šalia esančiame Kauno mieste veikia net keletas aukštojo ir aukštojo neuniversitetinio mokslo įstaigų. Kvalifikacijos kėlimu bei suaugusiųjų neformaliojo švietimo koordinavimu rūpinasi Prienų švietimo centras. Ši funkcija centrui pavesta Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu.

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. Mokymo procese greta žmogiškųjų išteklių neatsiejama yra švietimo įstaigų materialinė bazė. Švietimo ir mokslo ministerijos pateikiamais 2009–2010 metų duomenimis, Prienų rajono savivaldybės materialinė bazė artima kitoms apskrities savivaldybėms, o kai kuriais parametrais netgi lenkia dalį apskrities savivaldybių.

Gyventojų išsilavinimas. Švietimui tenka svarbus vaidmuo kuriant atvirą pilietinę visuomenę, stiprinant jos kultūrinės ir ūkinės galias, mažinant socialinę žmonių atskirtį ir skurdą, atkuriant socialinį teisingumą ir solidarumą.

3.1.4 pav. Gyventojai pagal išsilavinimą (25–64 metų) 2016 m., tūkst.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2016 m. 42,3 proc. Kauno apskrities gyventojų (25–64 metų amžiaus) turėjo aukštąjį išsilavinimą. Atitinkamai 53,23 proc. Kauno apskrities gyventojų turėjo vidurinį išsilavinimą ir 4,43 proc. – žemesnį už vidurinį išsilavinimą. Duomenys rodo, kad Kauno apskrityje vyrauja gyventojai, turintys vidurinį ir aukštąjį išsilavinimą.

3.2. Užimtumas ir nedarbas

Nors darbo jėgos absoliutūs skaičiai sparčiai mažėja, 15–64 m. amžiaus gyventojų užimtumo lygis mažėja nežymiai, o Prienų r. sav. didėja. Pastarųjų metų Lietuvos ekonomikos augimas sudaro palankias sąlygas užimtumui didėti.

Darbingo amžiaus gyventojai. Darbingo amžiaus asmenų skaičius Prienų rajone 2013–2016 m. nežymiai mažėjo (7 proc.) ir sudarė 58,4 proc. visų rajono gyventojų. Nagrinėjamu laikotarpiu (2013–2016 m.) ši proporcija krito nuo 59,9 proc. 2013 m. iki 58,4 proc. 2016 m.

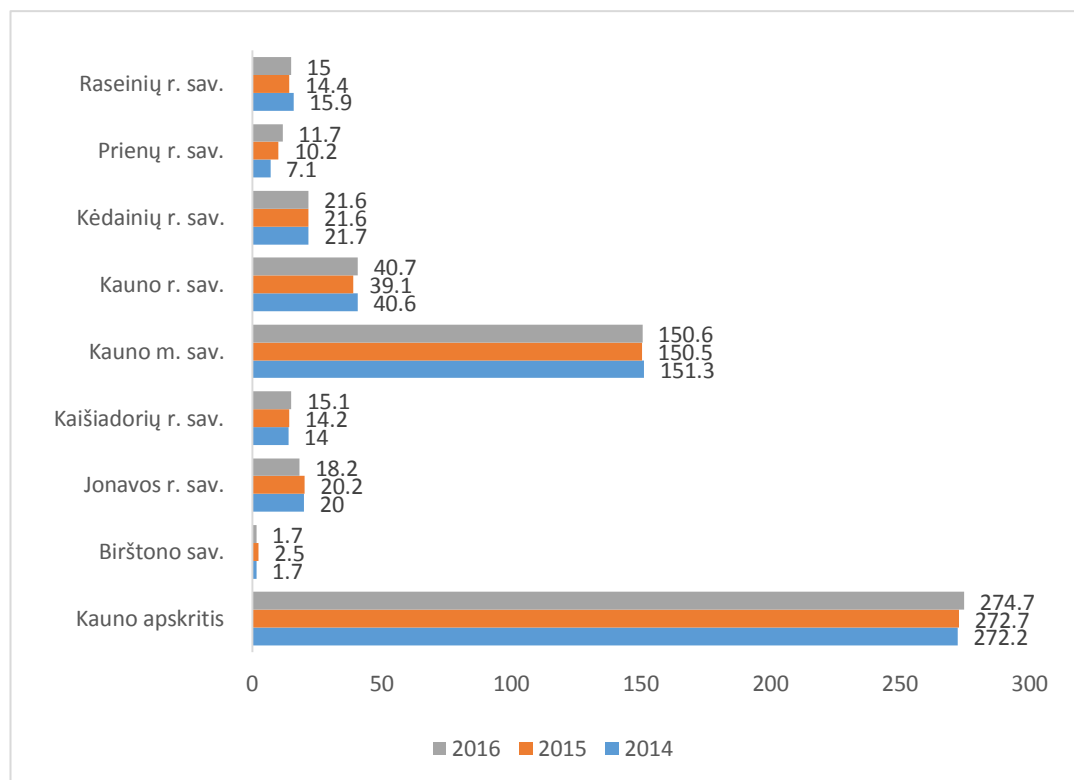
3.2.1 lentelė. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Kauno apskrityje ir šalyje 2013–2016 m.

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	2016
Lietuvos Respublika	1.465.200	1.477.000	1.468.900	1.477.500
Kauno apskritis	298.200	298.800	293.700	293.900
Prienų r. sav.	17.391	17.283	16.901	16.176

Šaltinis: Statistikos departamentas

Vidutinis metinis užimtųjų skaičius 2014–2016 m. Prienų r. sav. augo: 2014 m. siekė 7.100, 2015 m. augo iki 10.200 gyventojų, 2016 m. – iki 11.700 (arba 64,7 proc. daugiau, lyginant su 2014 m.). Užimtieji 2016 m. sudarė 25,7 proc. rajono gyventojų. Vertinant visą 2014–2016 m. laikotarpį, dirbančiųjų skaičius Prienų r. sav. augo stipriai. Lyginant šį Prienų rajono rodiklį su kitomis apskrities savivaldybėmis, reikia paminėti, kad Prienų rajone užimtųjų skaičius augo sparčiausiai, kai tuo tarpu kitose apskrities savivaldybėse jis sumažėjo ar išliko toks pat.

3.2.1 pav. Užimtųjų skaičius 2014–2016 m., tūkst.

Šaltinis: Statistikos departamentas

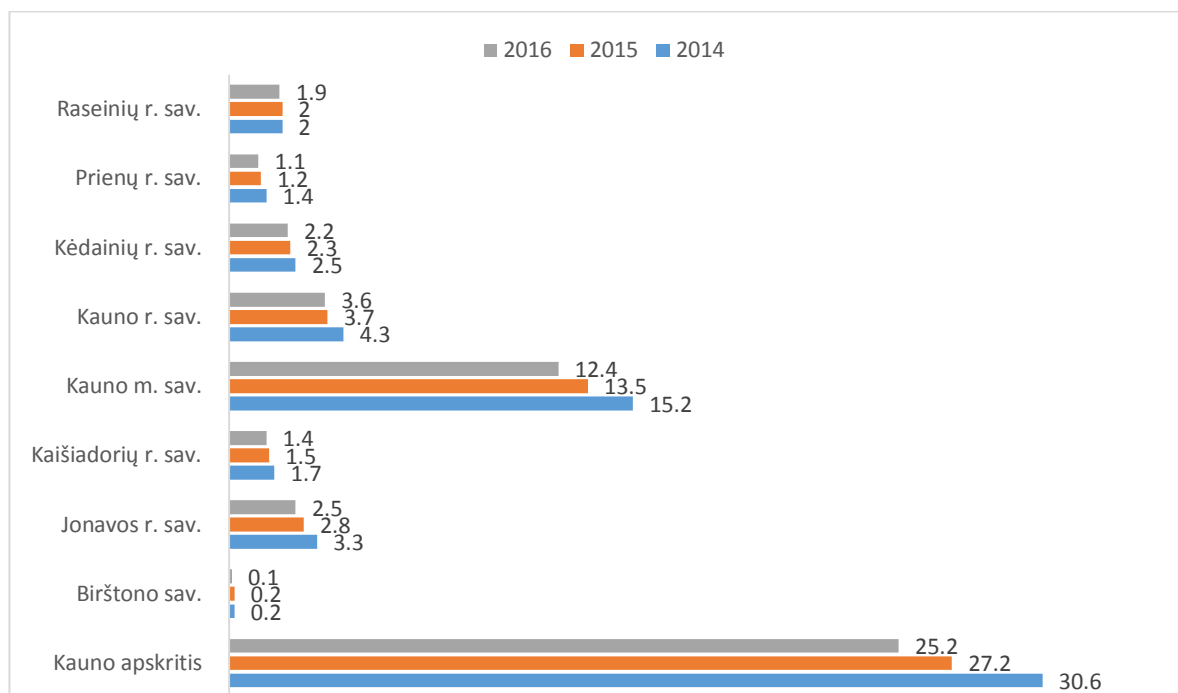
Užimtumo problema yra sudėtinga, ją veikia daugybė ekonominių, socialinių, politinių ir kitokių veiksnių. Valstybės gyventojų užimtumo politika daro didelę įtaką darbo rinkai. Svarbiausias jos uždavinys – išlaikyti kuo didesnę gyventojų užimtumą, kiekvienam sudaryti galimybę užsidirbti pragyvenimui.

Didėjantis nedarbas, nesugebėjimas konkuruoti darbo rinkoje bei prisitaikyti prie kintančių sąlygų neišvengiamai dalį visuomenės stumia į skurdą. Tačiau 2014-2016 m. pastebėta teigiama tendencija, kai bedarbių skaičius tiek Kauno apskrityje, tiek Prienų r. sav. mažėjo.

2014-2016 m. periodu bedarbių skaičius mažėjo visose apskrities savivaldybėse. Prienų r. sav. sumažėjo nuo 1400 iki 1100 bedarbių (21,4 proc.), Kauno apskrityje mažėjimas buvo 17,6 proc.

Didžiausias bedarbių skaičiaus mažėjimas buvo Jonavos rajono (24,2 proc.) ir Birštono (50 proc.) savivaldybėse.

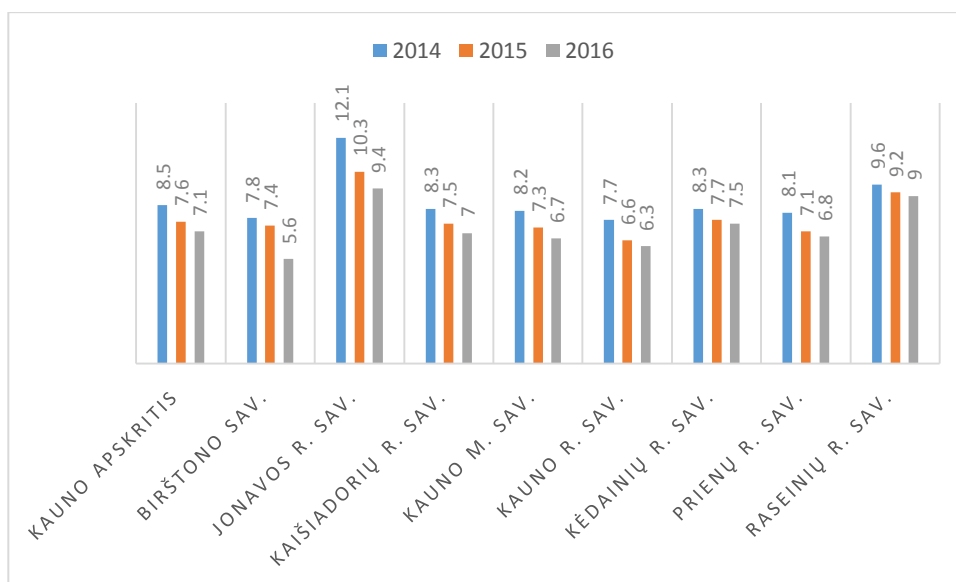
3.2.2 pav. Bedarbių skaičius 2014–2016 m., tūkst.

Šaltinis: Statistikos departamentas

Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Šis rodiklis Prienų r. sav. ir Kauno apskrityje nuolat mažėjo. Mažiausias registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis apskrities savivaldybėse buvo užfiksuotas 2016 m. (nuo 5,6 iki 9 proc.). Prienų r. sav. 2014 m. nedarbo lygis siekė 8,1 proc., 2015 m. nedarbo lygis krito iki 7,1 proc., o 2016 m. sumažėjo iki 6,8 proc. (apskrityje – 7,1 proc.).

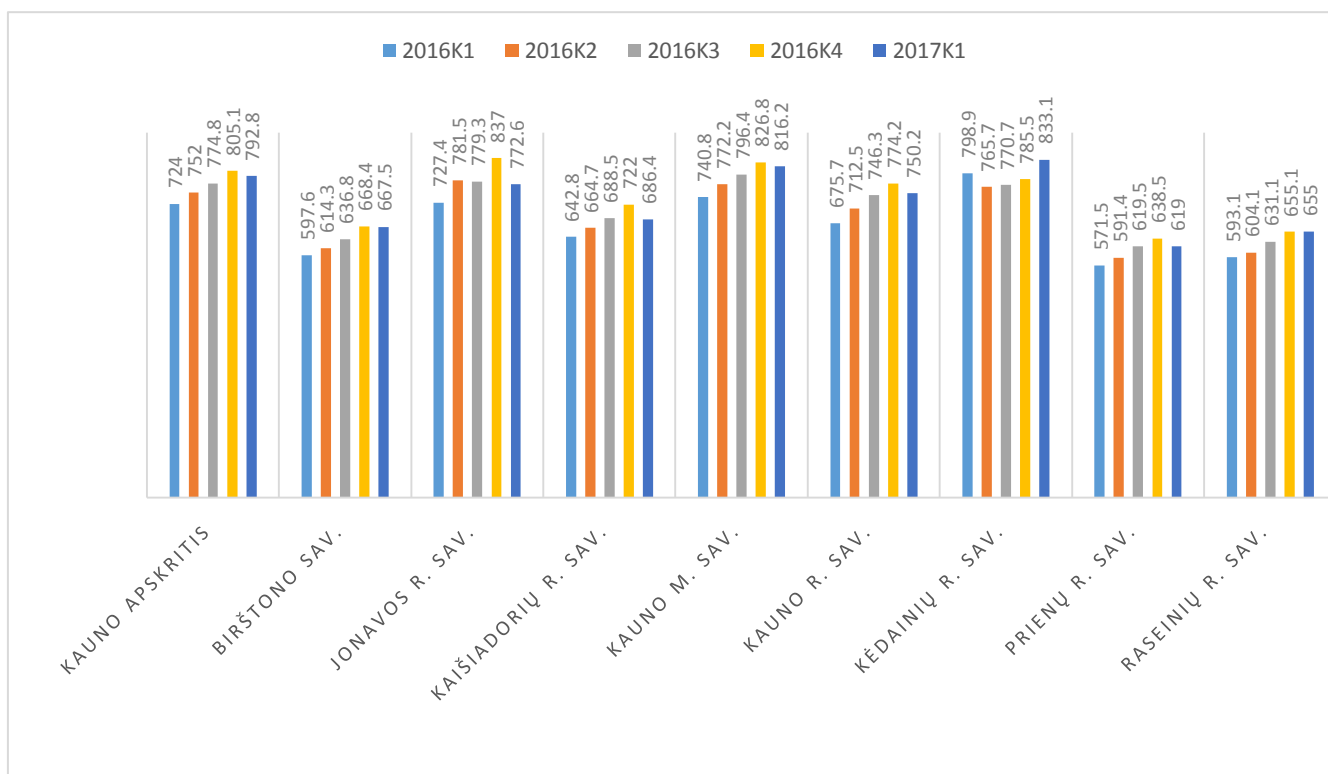
3.2.3 pav. Nedarbo lygis 2014–2016 m. proc.

Šaltinis: Lietuvos darbo biržos duomenys

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis. 2016 – 2017 m. penkių ketvirčių vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajono savivaldybėje buvo mažiausias tarp visų Kauno apskrities savivaldybių. 2017 m. pirmąjį ketvirtį jis siekė 78 proc. apskrities arba 76,5 proc. šalies lygio. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Prienų rajone, lyginant 2017 m. pirmo ketv. duomenis su 2016 m. pirmu ketvirčiu, išaugo 8,3 proc. (3.2.4 pav.)

3.2.4 pav. Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2016–2017 m., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

3.3. Sveikatos apsauga

Įgyvendinant sveikatos apsaugos sistemos tikslus ir uždavinius, Prienų rajono savivaldybės sveikatos priežiūros srityje numatyta:

- stiprinti susirgimų prevenciją;
- ugdyti ir gerinti bendruomenės supratimą apie sveikatos priežiūrą ir sveiką gyvenseną;
- visuomenės sveikatos ugdymo stiprinimas;
- pirminės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo gerinimas kaimiškose vietovėse
- slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų kokybės gerinimas;
- ambulatorinių paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas;
- užtikrinti sveikatos priežiūros įstaigų renovaciją.

Gimstamumas ir mirtingumas. Statistikos departamento duomenimis, tiek šalyje ir apskrityje, tiek Prienų r. sav. nuo 2016 m. mirtingumo ir gimstamumo rodikliai didėja. Daugiau ar mažiau tai būdinga beveik visoms apskrities savivaldybėms. Sparčiausiai gimstamumas išaugo Birštono savivaldybėje: 2016 m. lyginant su 2014 m. – 25,6 proc., mažiausiai – Kėdainių r. sav. – 0,4 proc., o Prienų r. sav. sumažėjo 1,9 proc. (nuo 264 iki 259 gimusiųjų). Tuo tarpu, šis rodiklis tiek Kauno apskrityje, tiek šalyje augo atitinkamai 0,8 proc. ir 1,2 proc.

Prienų rajonas pagal mirtingumo rodiklių didėjimą neišsiskiria, lyginant su kitomis apskrities savivaldybėmis. Tik Birštono ir Kėdainių r. savivaldybėse mirtingumas mažėjo. 2014–2016 m. mirusiųjų skaičius Prienų rajone padidėjo 4,1 proc. Kauno apskrities rodiklis – 4,7 proc., šalies – 2,1 proc.

3.3.1 lentelė. Gimstamumas ir mirtingumas

Teritorija / Metai	Gimusiųjų skaičius	Mirusiųjų skaičius
--------------------	--------------------	--------------------

	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m., proc.	2014	2015	2016	Pokytis 2014–2016 m., proc.
Lietuvos Respublika	30.369	31.475	30.623	0,8	40.252	41.776	41.106	2,1
Kauno apskritis	5.956	6117	6.025	1,2	7.846	8.468	8.215	4,7
Birštono sav.	39	37	49	25,6	57	69	56	-1,8
Jonavos r. sav.	452	475	447	-1,1	606	625	666	9,9
Kaišiadorių r. sav.	287	277	284	-1,0	513	506	529	3,1
Kauno m. sav.	3.163	3188	3.196	1,0	3.860	4.158	4.061	5,2
Kauno r. sav.	921	1.055	1.021	10,9	948	1.068	995	5
Kėdainių r. sav.	476	481	474	-0,4	833	834	789	-5,3
Prienų r. sav.	264	279	259	-1,9	488	554	508	4,1
Raseinių r. sav.	354	325	295	-16,7	541	654	611	12,9

Šaltinis: Statistikos departamentas

Kūdikių mirtingumas. 2014–2016 m. Prienų r. sav. užregistruotos 4 kūdikių mirtys. 2014 m. mirė 2 kūdikiai, 2015 metais ir 2016 metais - po 1 kūdikį. Šio rodiklio pokytis rodo, kad Prienų rajono savivaldybėje didėja gyventojų natūrali kaita bei gerėja sveikatos įstaigų teikiamų paslaugų kokybė. Vienintelėje Birštono savivaldybėje 2014–2016 m. nebuvo užfiksuota kūdikių mirčių. Tai geriausias rodiklis apskrityje.

Informacija apie kūdikių mirtingumo rodiklį (1.000-iui gimusių tenkantis mirusių kūdikių skaičius) Prienų r. sav. nagrinėjamu laikotarpiu nepateikiama.

Sergamumas. Dažniausiai pasitaikančios ligos tarp rajono gyventojų – kvėpavimo, kraujotakos sistemos ligos. Jų paplitimas 2009 m. atitinkamai siekė 479,9 ir 336,9 atvejų 1.000-iui gyventojų. Mažiausias sergamumas yra astmos, glaukomos, tuberkuliozės ir insulto ligomis. 2007–2009 m. itin padaugėjo tulžies pūslės akmenligės susirgimų (124,0 proc.), tuberkuliozės atvejų (139,4 proc.), glaukomos (50,7 proc.) ir virškinimo sistemos ligų (45,6 proc.). Sumažėjo segančiųjų astma (34,6 proc.), kvėpavimo sistemos (9,6 proc.) ir ausų ligomis (5,0 proc.).

3.3.2 lentelė. Bendrasis sergamumas 1.000-iui gyventojų Prienų r. sav.

Sergamumas 1.000-iui gyventojų	2007	2008	2009	2014	Pokytis, proc.
Astma	2,5	1,9	1,7		-34,6
Kvėpavimo sistemos ligos	530,9	470,7	479,9	320,8	-9,6
Ausų ligos	63,7	63,8	60,8	52,8	-5,0
Urogenitalinės sistemos ligos	86,0	92,8	87,4	120,8	1,5
Hipertenzinės ligos	8,8	10,2	9,0		1,5
Odos ir poodžio ligos	66,1	61,1	63,8	86,4	3,5
Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos	159,5	184,0	174,7	185,3	9,5
Išeminė širdies liga	6,0	7,2	6,6		11,4
Kraujotakos sistemos ligos	301,6	324,2	336,9	292,2	11,7
Piktybiniai navikai	17,3	18,0	19,9		15,4
Akių ligos	129,5	153,0	155,3	156	19,9
Endokrininės sistemos ligos	68,1	80,2	84,7	137,3	24,4
Katarakta	4,9	6,0	6,2		25,3
Anemija	4,5	5,2	5,8		30,2
Kraujo ir kraujodaros organų ligos	7,9	9,8	10,9		38,5
Insultas	0,9	2,0	1,4		41,8
Cukrinis diabetas	3,2	3,8	4,6		42,2
Virškinimo sistemos ligos	57,9	71,7	84,3		45,6
Virškinimo sistemos ligos	75,8	92,6	111,8	130,4	47,6
Glaukoma	1,5	2,1	2,2		50,7
Tulžies pūslės akmenligė	1,6	3,1	3,6		124,3

Sergamumas 1.000-iui gyventojų	2007	2008	2009	2014	Pokytis, proc.
Tuberkuliozė	1,3	2,1	3,0		139,4

Šaltinis: Lietuvos sveikatos informacijos centras

Mirtingumas pagal priežastis. Visoje Kauno apskrityje, kaip ir Prienų rajone, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. Prienų r. sav. taip pat pirmuoja pagal mirtingumą nuo piktybinių navikų bei dėl išorinių priežasčių. Mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų – vienintelis rodiklis Prienų rajone, kuris yra mažesnis lyginant su daugeliu apskrities savivaldybių.

Kauno apskrityje ir Prienų rajone 2005–2009 m. išaugo mirtingumas nuo piktybinių navikų – atitinkamai 7,3 proc. Visi kiti rodikliai pasižymėjo mažėjimo tendencijomis: Prienų rajone daugiausia sumažėjo mirtingumas nuo kvėpavimo sistemos ligų (31,1 proc.), mažiausiai – nuo išorinių priežasčių (9,9 proc.).

Sveikatos apsaugos žmogiškieji ištekliai. 2013–2015 m. gydytojų skaičius Prienų r. sav. mažėjo. Pagal 10.000-ių gyventojų tenkantį gydytojų skaičių Prienų r. sav. labai atsilieka nuo apskrities ir Lietuvos vidurkio. 10.000-ių gyventojų Prienų r. sav. 2015 m. teko 22,0 gydytojo (apskrityje – 47,5, Lietuvoje – 43,6). Lyginant su 2013 m., 10.000-ių gyventojų tenkantis gydytojų skaičius Prienų r. sav. sumažėjo (9 proc.), kai tuo tarpu apskrityje šis rodiklis išaugo (2,6 proc.). Šią situaciją lemia tai, jog didžioji dalis apskrities gydytojų yra Kauno mieste, kuris Prienų rajono gyventojams yra palyginti netoli nuo gyvenamosios vietos, todėl dalis gyventojų gydytojų paslaugomis naudojasi Kauno mieste.

3.3.3 lentelė. Gydytojų skaičius

Teritorija / Metai	Gydytojų skaičius			10.000-ių gyventojų tenka gydytojų		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	12.650	12.631	12.605	43,0	43,2	43,6
Kauno apskritis	2.717	2.724	2.744	46,3	46,7	47,5
Birštono sav.	3	4	4	6,9	9,2	9,2
Jonavos r. sav.	94	93	95	21,1	21,2	22
Kaišiadorių r. sav.	51	53	75	15,8	16,6	23,9
Kauno m. sav.	2.217	2.226	2.230	72,9	73,9	74,9
Kauno r. sav.	84	85	79	9,6	9,6	8,8
Kėdainių r. sav.	118	115	115	23,2	23,0	23,4
Prienų r. sav.	69	65	61	24,2	23,1	22,0
Raseinių r. sav.	81	83	85	22,8	23,7	24,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajone 10.000-ių gyventojų tenka žymiai mažiau gydytojų nei šalyje ir apskrityje. Prienų rajone 10.000-ių gyventojų tenka beveik 2 kartus mažiau gydytojų nei apskrityje ir 1,8 karto mažiau nei šalyje. Taip pat tenka mažiau ir slaugytojų: atsilikimas svyruoja apie 1,7 karto tiek nuo apskrities, tiek nuo šalies rodiklių.

3.3.4 lentelė. Prienų r. 10.000-ių gyventojų tenkantis gydytojų skaičius 2015 m.

Rodiklis	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
Gydytojas	43,6	47,5	24,2
Slaugytojas	80,2	85,3	48,1
Odontologas	9,2	12,5	7,6

Šaltinis: Statistikos departamentas

2015 m. Prienų r. sav. dirbo 5,1 proc. apskrities bendrosios praktikos (šeimos) gydytojų, 1,8 proc. vidaus ligų gydytojų, 2,8 proc. vaikų ligų specialistų, 0,7 proc. chirurgų, 1,7 proc.

akušerių-ginekologų, 1,9 proc. oftalmologų, 3,2 proc. otorinolaringologų, 0,8 proc. psichiatrų, 2,7 proc. slaugytojų ir 2,9 proc. odontologų.

2015 m. Prienų rajone bendrosios praktikos (šeimos) ir vidaus ligų gydytojų skaičius buvo didžiausias. Mažiausias – oftalmologų, otorinolaringologas ir psichiatrų skaičius.

3.3.5 lentelė. Gydytojai pagal specialybes 2015 m.

Specializacija	Lietuvos Respublika	Kauno apskritis	Birštono sav.	Jonavos r. sav.	Kaišiadorių r. sav.	Kauno m. sav.	Kauno r. sav.	Kėdainių r. sav.	Prienų r. sav.	Raseinių r. sav.
Bendrosios praktikos (šeimos)	2.056	534	2	42	21	330	45	40	27	27
Vidaus ligų	2.626	655	1	16	13	556	11	24	12	22
Vaikų ligų specialistas	1.000	249	1	3	2	211	7	12	7	6
Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai)	1.284	297	-	8	8	257	2	10	2	10
Akušeris-ginekologas	650	169	-	7	4	141	4	5	3	5
Oftalmologas	351	108	-	2	3	95	1	3	2	2
Otorinolaringologas	269	62	-	1	1	51	1	4	2	2
Psichiatras	555	130	-	2	2	111	5	6	1	3
Slaugytojai ir akušeriai	23,172	4.927	4	229	132	3.757	115	347	133	210
Odontologas	2.644	722	5	34	19	530	49	41	21	23

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. Prienų r. daugiausia sumažėjo psichiatrų, chirurgų, bendrosios praktikos gydytojų: atitinkamai 75, 33,3 ir 12,9 proc. 2015 m. oftalmologų, otorinolaringologų ir akušerių-ginekologų skaičius išliko toks pat kaip ir 2013 m.

3.3.6 lentelė. Gydytojų skaičiaus dinamika Prienų r. 2013–2014 m.

Specializacija	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m., proc.
Bendrosios praktikos (šeimos)	31	30	27	-12,9
Vidaus ligų	13	13	12	-7,7
Vaikų ligų specialistas	6	6	7	16,7
Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai)	3	2	2	-33,3
Akušeris-ginekologas	3	3	3	0
Oftalmologas	2	2	2	0
Otorinolaringologas	2	2	2	0
Psichiatras	4	1	1	-75
Slaugytojas	145	142	133	-7,1
Odontologas	20	20	21	5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Pagal gydytojų skaičių, tenkantį 1.000-iui gyventojų, Lietuva – viena pirmaujančių šalių pasaulyje. Iš 192 Pasaulio sveikatos organizacijai priklausančių valstybių daugiau gydytojų buvo tik 11 šalių. Tūkstančiui gyventojų tenkantis slaugytojų skaičius didesnis 22 šalyse. Pagal apsirūpinimą odontologais ir vaistininkais Lietuvai tenka 28 vieta pasaulyje.

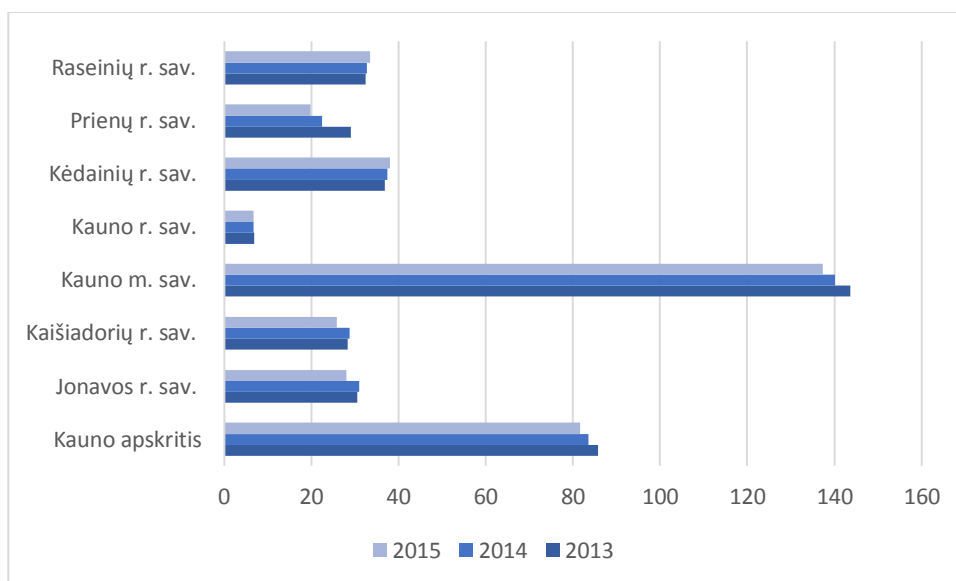
Sveikatos priežiūros sistemos įstaigos. Didžioji dauguma Prienų rajone LR Sveikatos apsaugos ministerijos sistemoje veikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų yra išlaikomos viešojo sektoriaus.

Šiuo metu Prienų rajone asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia VšĮ Prienų ligoninė. Joje teikiamos šios asmens sveikatos priežiūros paslaugos: priėmimo ir skubios pagalbos skyriuje ištisą parą teikiamos būtinosios pagalbos, asmens sveikatos priežiūros paslaugos įvairių traumų, gyvūnų įkandimų bei susirgimų atvejais, atliekama stabligės bei pasiutligės profilaktika; konsultacinėje poliklinikoje konsultuoja gydytojai specialistai; atliekami ultragarsiniai, endoskopiniai, laboratoriniai ir rentgenologiniai tyrimai; teikiamos dienos chirurgijos, dienos stacionaro paslaugos; stacionare teikiamos vidaus ligų, vaikų ligų, reanimacijos, slaugos ir palaikomojo gydymo bei paliatyvos pagalbos paslaugos, geriatrijos, tęstinio aktyvaus gydymo paslaugos.

Be ligoninės rajono gyventojų sveikata rūpinasi ir penki pirminės sveikatos priežiūros centrai: VšĮ Prienų rajono PSCP, VšĮ Jiezno PSCP, VšĮ Balbieriškio PSCP, VšĮ Veiverių PSCP ir VšĮ Stakliškių PSCP.

Prienų rajone taip pat veikia 4 privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos (UAB „Vita Simplex“, UAB „Pagalba ligoniui“, UAB „Medica klinika“ ir VšĮ (Veiveriečių sveikata).

3.3.1 pav. 10.000-ių gyventojų tenkančių lovų skaičiaus rodikliai 2013–2015 m.

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. Prienų rajone veikiančių vaistinių skaičius nekito, veikė 18 vaistinių. Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. Prienų rajono vaistinėse dirbo 26 kvalifikuoti vaistininkai. Pagal vaistininkų skaičių rajone Prienai užima 7 vietą iš 8. Mažiau vaistininkų dirba tik Birštono savivaldybėje – 9.

3.4. Socialinė apsauga

Socialines paslaugas rajone teikia Prienų savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, Socialinių paslaugų centras, Jiezno vaikų globos namai, Prienų globos namai, vietos bendruomenės ir nevyriausybinės organizacijos.

Prienų savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius organizuoja ir užtikrina socialinės paramos teikimą pagal gyventojų poreikius ir gyvenimo sąlygas, analizuoja ir

prognozuoja socialinės paramos poreikį rajone, ruošia socialines globos programas, rengia ir teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl socialinės paramos teikimo, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros, rūpinasi vykdomomis socialinės paramos bei neįgalųjų socialinės integracijos programomis. Organizuodamas socialinės paramos teikimą, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka, skiria ir moka vienkartinę paramą, kitas kompensacijas bei išmokas.

Socialinių paslaugų centras yra biudžetinė įstaiga, pavaldi ir atskaitinga Prienų rajono savivaldybei, kuri planuoja savo teritorijos gyventojams socialines paslaugas, nustato socialinių paslaugų finansavimo poreikį. Centro veiklos tikslas – teikti socialinę pagalbą savivaldybės gyventojams (šeimoms), kurie dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų yra neįgiję, praradę ar neturi gebėjimų ar galimybių savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu, sudarant šiems asmenims sąlygas ugdyti ir stiprinti gebėjimus bei galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padedant įveikti socialinę atskirtį.

Centras vykdo šias funkcijas:

- teikia bendrąsias. Socialines paslaugas – informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo organizavimo, sociokultūrinės, transporto organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo;
- teikia socialinės priežiūros paslaugas – pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo;
- teikia dienos socialinę globą;
- teikia transporto paslaugas;
- aprūpina techninės pagalbos priemonėmis;
- teikia kitas bendrąsias socialines paslaugas;
- vykdo dienos užimtumo grupių Centre veiklą;
- organizuoja paramos ir labdaros akcijas;
- informuoja visuomenę apie Centro veiklą;
- bendradarbiauja su socialiniais partneriais, kitomis institucijomis ar organizacijomis.

Kompleksiškai teikiamos socialinės ir sveikatos priežiūros paslaugos tenkina gyvybinius poreikius neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims, siekiant sudaryti sąlygas kuo ilgiau gyventi savo namuose, o neįgalius asmenis prižiūrintiems šeimos nariams sudaromos geresnės sąlygos įgyti, patobulinti kvalifikaciją ar dalyvauti darbo rinkoje.

Įgyvendinant projektą „Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose Prienų rajono savivaldybėje“ integralią pagalbą teikia dvi mobilios komandos. Kiekvienoje dirba slaugytojas ir jo padėjėjas, socialinis darbuotojas ir jo padėjėjas, esant poreikiui į komanda gali būti įjungiamas ir psichologas. Projekto įgyvendinimo laikotarpiu integrali pagalba bus teikiama 20 neįgalių ir senyvo amžiaus asmenų. Planuojama, kad projekte dalyvaus savanoriai, bendruomenės nariai, projekto įgyvendinimo metu bus organizuojami savanorių ir bendruomenės renginiai. Numatoma įsigyti reikalingą įrangą bei priemones slaugos ir globos paslaugoms teikti, skirtos lėšos darbuotojų darbo užmokesčiui, mokymams bei reikiamai kvalifikacijai įgyti, socialinėms paslaugoms organizuoti ir teikti.

Planuojant įgyvendinti projektą „Bendruomeninių šeimos namų įkūrimas Prienų rajono savivaldybėje“ kitą, bus siekiama plėtoti paslaugas šeimai Prienų rajono savivaldybėje ir padidinti bendruomenėje teikiamų paslaugų prieinamumą ir kokybę. Gyventojai bus informuojami, konsultuojami apie rajone kompleksiškai teikiamas paslaugas šeimai, šeimos bus nukreiptos į nevyriausybines organizacijas pozityvios tėvystės mokymams, psichosocialinei pagalbai, šeimos įgūdžių ugdymui ir sociokultūrinėms, mediatoriaus, vaikų priežiūros ir pavėžėjimo bei kitoms paslaugoms gauti.

Prienų globos namai skirti nuolat ar laikinai gyventi senyvo amžiaus asmenims ir suaugusiems asmenims su negalia. Prienų globos namai gali priimti 210 asmenų.).

Globos namų vizija – Europos sąjungos standartus atitinkanti, moderni ir atvira naujovėms, kokybiškas socialinės globos paslaugas teikianti įstaiga su edukacine ir reabilitacine misijomis.

Pastaruoju metu stebima senyvo amžiaus asmenų su sunkia negalia, pageidaujančių gauti socialinės globos paslaugas institucijoje, didėjimo tendencija. Prienų globos namuose gyventojų skaičius, lyginant su 2015 metais, didėjo, tuo pačiu daugėjo gyventojų su sunkia negalia. Siekiant užtikrinti kokybišką tokių asmenų priežiūrą ir slaugą, būtina didinti tiesiogiai gyventojus aptarnaujančio personalo (slaugytojų ir jų padėjėjų, individualios priežiūros personalo) skaičių. Taip pat pastebima, kad vykstant visuomenės senėjimo procesui, auga sveikatos priežiūros, socialinio darbo specialistų ir kvalifikuotų globos darbuotojų poreikis, ilgalaikėje perspektyvoje tokių darbuotojų vis labiau trūks, todėl būtina skirti lėšų šių specialistų darbo užmokesčio didinimui.

Įvertinus Prienų globos namų veiklą, numatomos šios prioritetinės veiklos kryptys 2017 metams:

1. Saugios ir pritaikytos aplinkos kūrimas Prienų globos namų gyventojams, siekiant geresnės jų gyvenimo kokybės ir socialinės integracijos.
2. Teikiamų socialinių ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų optimizavimas, siekiant kokybiškų, atitinkančių kintančius gyventojų poreikius, paslaugų teikimo.
3. Globos namų valdymo efektyvumo didinimas, ypatingą dėmesį skiriant komandinio darbo vystymui.

Jiezo vaikų globos namai yra Prienų rajono savivaldybės biudžetinė socialinės globos įstaiga, teikianti globą (rūpybą), socialines ir ugdymo paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta vaiko laikinoji arba nuolatinė globa (rūpyba), ir vaikams, kurie yra laikinai apgyvendinti vaikų globos namuose iki bus išspręsti vaikų globos (rūpybos) nustatymo arba vaikų grąžinimo tėvams klausimai.. . Patvirtintas Jiezo vaikų globos namų teikiamas sąlygas gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą. Pagrindinis tikslas suformuoti nuoseklią ir koordinuotą pagalbos ir paslaugų sistemą, kuri socialinių problemų turinčiai šeimai ir likusiam be tėvų globos likusiam vaikui sudarytų sąlygas gauti individualias pagal poreikius paslaugas ir reikiamą pagalbą bei, nepatiriant socialinės atskirties leistų vaikui augti saugioje ir jo raidai palankioje aplinkoje- globėjų šeimoje, ypatingais atvejais globos namuose, bet kiek įmanoma artimesniuose šeimos sąlygomis.

Panaudojant 2014-2020 m. ES investicijas, planuojama įgyvendinti projektus, kuriais bus siekiama užtikrinti globojamiems vaikams aukštą socialinių paslaugų kokybę ir saugią aplinką. Planuojama finansiškai skatinti giminystės ryšiais nesusijusias vaikus globojančias šeimas.

Dienos centrai. Prienų rajono savivaldybėje veikia Išlaužo seniūnijos kaimų bendruomenės Šeimos dienos centras, Prienų bendruomenės vaikų dienos užimtumo centras, Socialinių paslaugų centro vaikų dienos centras ir neįgaliųjų dienos užimtumo grupė, senjorų grupė, šeimų klubas.

Nevyriausybinių organizacijų. Prienų rajono savivaldybėje aktyvią socialinių paslaugų veiklą taip pat vykdo Prienų rajono kurčiųjų pirminė organizacija kuri vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams. Prienų rajono neįgaliųjų draugija vykdo socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje rėmimą, Lietuvos aklių ir silpnaregių sąjungos Prienų rajono filialas kuris vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; vykdo meninių gebėjimų lavinimą būreliuose, kolektyvuose, klubuose; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams.

Prienų rajono sergančiųjų psichinėmis ligomis klubas „Padėk sau ir kitiems“, Jiezo žmonių su negalia sąjunga vykdo neįgaliųjų dienos užimtumą; teikia asmeninio asistento pagalbą; vykdo užimtumą įvairiuose amatų būreliuose ir klubuose; vykdo meninių gebėjimų lavinimą būreliuose, kolektyvuose, klubuose; teikia pagalbą neįgaliųjų šeimos nariams.

Lietuvos judėjimas „Černobylis“ Prienų komitetas teikia informaciją Černobylio AE avarijos padarinių likviduotojams ir jų šeimų nariams; padeda nukentėjusiesiems ir jų šeimų nariams atstovaujant ir tarpininkaujant lankantis įvairiose viešąsias paslaugas teikiančiose įstaigose; padeda spręsti psichologines problemas, organizuoja savitarpio pagalbos grupes; skatina „Černobyliečius“ ir jų šeimos narius rūpintis sveikata; aktyviai vykdo informacijos sklaidą apie nukentėjusius likviduojant Černobylio AE avarijos padarinius.

Prienų rajono diabeto klubas „Versmė“ Klubas palaiko ryšius su Lietuvos sveikatos apsaugos organais, klubais, draugijomis., aktyviai saugo savo narių sveikatą, dalyvauja seminaruose, mokymuose, fizinėje veikloje, vykdo pirminę profilaktiką bendruomeninėje veikloje., aktyviai vykdo informacijos sklaidą apie sergančiųjų CD sveikatos stiprinimą, išsaugojimą Lietuvos Carito Prienų dekanatas ir Maltos ordino pagalbos tarnyba Prienų grupė.

Savivaldybėje organizuojamos šios **bendrosios socialinės paslaugos**: informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugos; maitinimo organizavimas; aprūpinimas daiktais; transporto organizavimas; sociokultūrinės paslaugos; asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos.

Informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas savivaldybėje teikia visos socialinių paslaugų įstaigos, nevyriausybinės organizacijos bei seniūnijos, Socialinės paramos, Vaiko teisių apsaugos skyriai ir kitos institucijos. Paslaugos organizacijose teikiamos nemokamai. Suinteresuoti asmenys šias paslaugas gauna tiesiogiai asmeniškai, telefonu ar naudodamiesi internetine prieiga. Konsultavimo bei informavimo socialinių paslaugų Prienų rajono savivaldybės gyventojams internetinėje erdvėje nėra siūloma.

Prienų rajono savivaldybėje maitinimo organizavimas vyksta tik dienos centrus lankantiems asmenims. Maltos ordino pagalbos tarnybos Prienų grupė teikia karštą maistą ir maisto produktus socialiai remtiniams asmenims. Aprūpinimo daiktais paslaugos yra teikiamos visoje savivaldybės teritorijoje, šias paslaugas teikia Socialinių paslaugų centras ir Prienų dekanato Caritas, aprūpinantys techninės pagalbos priemonėmis, drabužiais, avalyne ir namų apyvokos daiktais. Nors ši veikla vykdoma gana aktyviai, tačiau nepatenkintų prašymų skaičius išlieka pakankamai didelis.

Transporto organizavimo paslaugas Prienų rajono savivaldybėje teikia Socialinių paslaugų centras, Prienų globos namai, Jiezno vaikų globos namai, Prienų rajono neįgaliųjų draugija. Šios paslaugos savivaldybėje teikiamos pakankamai aktyviai – suinteresuotų asmenų bei transporto priemonių daugėja. Tačiau pastarųjų neužtenka arba yra ekonomiškai labai brangios, siekiant efektyviau aptarnauti asmenis, gyvenančius ne Prienų mieste.

Visos Prienų rajono savivaldybėje veikiančios socialinių paslaugų įstaigos plėtoja sociokultūrinės paslaugas. Tačiau nei vienoje NVO 2011 m. nebuvo meno vadovo etato šioms paslaugoms teikti. Prienų rajono aklųjų ir silpnaregių filialas bei Prienų neįgaliųjų draugija yra sudarę sąlygas suinteresuotiems nariams savarankiškai rinktis ir dainuoti. Pagrindinė sociokultūrinių paslaugų plėtros problema nevyriausybiniame sektoriuje – lėšų trūkumas.

Asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos Prienų rajono savivaldybėje yra plėtojamos. Skalavimo paslaugos prieinamos kiekvienoje seniūnijoje, maudymosi paslaugos teikiamos Prienų mieste esančiame Socialinių paslaugų centre ir Prienų rajono neįgaliųjų draugijoje. .

Savivaldybėje organizuojamos šios **specialiosios socialinės paslaugos**: pagalbos namuose paslaugos; socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas; apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose; laikinas apnakvindinimas; intensyvi krizių įveikimo ir psichosocialinė pagalba; dienos socialinės globos paslaugos; trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos.

Aktyviausią pagalbos namuose paslaugų veiklą organizuoja Socialinių paslaugų centras bei Prienų neįgaliųjų draugija. Taip pat šias paslaugas teikia ir Prienų rajono kurčiųjų pirminė organizacija. Didžiausią nagrinėjamų paslaugų gavėjų dalį sudaro neįgalūs pensinio amžiaus

asmenys. Atsižvelgiant į tai, kad visuomenė sensta bei tai, kad Lietuvoje vyksta socialinių paslaugų decentralizacija, būtina numatyti pagalbos namuose paslaugų didėjimą Prienų rajono savivaldybėje.

Lyginant su 2015 metais, 2016 m. socialinės rizikos šeimų auginančių vaikus skaičius sumažėjo 15 šeimų. Į socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą per 2016 m. buvo įrašyta 26 šeimos, išbraukta iš apskaitos – 41 šeima. Dėl socialinių įgūdžių stokos ir negebėjimo tinkamai pasirūpinti vaikais įrašyta 87 šeimos, 93 šeimos į apskaitą pateko dėl girtavimo, 15 šeimų iš apskaitos buvo išbrauktos dėl to, kad šeimoje neliko nepilnamečių vaikų. Per ataskaitinį laikotarpį 12 šeimų buvo išbraukta iš apskaitos dėl to, kad išnyko įrašymo į apskaitą

Vis dar išlieka tos pačios pagrindinės **problemos** su kuriomis susiduriama socialinės rizikos šeimose: socialinių įgūdžių stoka (negebėjimas tinkamai ir racionaliai disponuoti turimomis pajamomis, negebėjimas tvarkytis buityje, asmeninės higienos įgūdžių stoka ir kt.), tėvystės įgūdžių stoka (vaikų nepriežiūra, vaikų auklėjimo problemos ir kt.), bedarbystė ir motyvacijos stoka ieškotis darbo bei dėl to kylantys finansiniai sunkumai, nepritekliai, skurdas. Pastarųjų kelerių metų laikotarpyje stebima piktnaudžiavimo alkoholiu tendencija, tačiau per 2016 m. piktnaudžiavimo alkoholiu atvejų sumažėjo. Padaugėjo šeimų, kurioms teikiamos paslaugos dėl socialinių įgūdžių stokos. 2016 m. pagerėjo situacija dėl gyvenamųjų būstų, šeimoms buvo suteikti socialiniai būstai, daugėjo šeimų, kuriose viena iš pagrindinių problemų vaikų elgesio sunkumai. Stebimas nežymus įvairių šeimos narių sveikatos problemų, finansinių sunkumų sumažėjimas.

Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas Prienų rajono savivaldybėje gauna , neįgalus jaunimas, socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai. Visas nurodytas tikslines grupes aptarnauja Socialinių paslaugų centras tiek įstaigos patalpose, tiek klientų namuose. Mokėjimo tvarką už teikiamas socialines paslaugas yra patvirtinusi Prienų rajono savivaldybės taryba. Šias paslaugas socialinės rizikos šeimoms taip pat teikia Išlaužo ir Prienų bendruomenės dienos centrai. Daugiau įstaigų ar nevyriausybinių organizacijų, teikiančių tokias paslaugas ne Prienų mieste, nėra.

Apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos savivaldybėje nėra teikiamos. Remiantis Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų specialistų nuomonės apklausa, respondentų nuomone, seniūnijose, kuriose jie gyvena, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose, kaip ir laikino apgyvendinimo, paslaugų poreikis yra vienas didžiausių.

Pagal projektą Nr.08.1.1-CPVA-r-407-21-0003 planuojama Veiverių seniūnijoje steigti 15 stacionarinės globos lovų. Betarpiškai būtų užtikrintas paslaugų kokybė ir prieinamumas, kaimo vietovės gyventojams. Glaudžiai vyktų tarpinstitucinis bendradarbiavimas, apjungiant sveikatos ir socialinių paslaugų sektorių. Stengiamasi orientuotis ne tik į kokybiškų medicinos paslaugų teikimą, bet ir į socialinių paslaugų plėtrą, nes visuomenė sensta ir kaimiškose vietovėse socialinės globos paslaugos yra vis labiau reikalingos. Viena iš Prienų rajono savivaldybės rūpesčių, kad būtų užtikrinta teikiamų socialinių paslaugų kokybė.

Psichosocialinės pagalbos paslaugos Savivaldybėje pradėtos teikti 2011 m. Socialinių paslaugų centre. Kol kas jos yra mažai populiarios potencialių klientų tarpe. Remiantis Prienų minėta apklausa, intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugų poreikis yra vienas didžiausių

Savivaldybės gyventojams dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose ir įstaigose teikia Socialinių paslaugų centras. Trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugas savivaldybėje teikia Prienų globos namai ir Jiezno vaikų globos namai, taip pat Veiverių pirminės sveikatos priežiūros centras (10 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų) Jiezno pirminės sveikatos priežiūros centras (14 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų), Balbieriškio pirminės sveikatos priežiūros centras (10 slaugos lovų, išlaikomų iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšų).

3.5. Viešasis saugumas

Viešojo saugumo sritis apima viešosios tvarkos užtikrinimą, vidaus tarnybos valdymą, priešgaisrinę bei civilinę saugą ir gelbėjimo darbus, valstybės sienos apsaugą, migracijos (išskyrus ekonominę migraciją), ginklų, šaudmenų, sprogmenų ir specialiųjų priemonių apyvartos kontrolę, saugomų objektų ir saugomo asmens statusą turinčių asmenų apsaugą, rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių nacionaliniam saugumui nustatymo ir vertinimo organizavimą ir koordinavimą. Viešasis saugumas yra esminė sąlyga ir užtikrinant šalies nacionalinį saugumą.

Nusikalstamumas Lietuvoje išlieka didelė socialinė problema. Statistikos departamento duomenimis 2013–2015 m. pastebimas nežymus užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiaus mažėjimas.

3.5.1 lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius 2013–2015 metais

Metai	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
2013	16.542	791
2014	16.986	602
2015	15.262	513

Šaltinis: Statistikos departamentas

2013–2015 m. 100.000-ių gyventojų tenkantis nusikalstamų veikų skaičius Kauno apskrityje ir Prienų rajone mažėjo. Prienų rajone šis rodiklis yra mažesnis nei Kauno apskrities vidurkis.

3.5.2 lentelė. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų 2013–2015 metais

Metai	Kauno apskritis	Prienų r. sav.
2013	2.804	2.749
2014	2.903	2.123
2015	2.630	1.837

Šaltinis: Statistikos departamentas

Dažniausiai registruojamos nusikalstamos veikos Prienų rajone 2010 m. buvo vagystės (262), baudžiamieji nusižengimai (66) ir vagystės iš gyvenamųjų patalpų (50). Mažiausiai buvo užregistruota nužudymų, nusikalstamų veikų, susijusių su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai), bei transporto priemonių vagysčių (baudžiamieji nusižengimai) – jų buvo užfiksuota po 1.

3.5.3 lentelė. Nusikalstamų veikų sudėtis Prienų rajone, 2010 m.

Nusikalstamos veikos pavadinimas	Skaičius
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	1
Nužudymai	1
Transporto priemonių vagystės (baudžiamieji nusižengimai)	1
Sunkūs sveikatos sutrikdymai	2
Išžaginimai ir pasikėsinimai	4
Automobilių vagystės	8
Plėšimai	10
Sunkūs ir labai sunkūs nusikaltimai	17
Transporto priemonių vagystės (nusikaltimai)	24
Kelių transporto eismo saugumo taisyklių pažeidimai	28
Vagystės (baudžiamieji nusižengimai)	28

Nusikalstamos veikos pavadinimas	Skaičius
Viešosios tvarkos pažeidimai (nusikaltimai)	33
Vagystės iš gyvenamųjų patalpų	50
Baudžiamieji nusižengimai	66
Vagystės (nusikaltimai)	262

Šaltinis: Statistikos departamentas

Nors Kauno apskrityje nepilnamečių asmenų nusikalstamumas 2013–2016 m. mažėjo, Prienų rajone šis rodiklis kito netolygiai. Rodiklio padidėjimas pastebimas 2014 ir 2016 metais. Rodiklio reikšmė Prienų r. sav. viršija Kauno apskrities vidurkį.

3.5.4 lentelė. Nepilnamečių padarytos nusikalstamos veikos, palyginti su ištirtomis 2013–2016 m., proc.

Teritorija	2013	2014	2015	2016	Pokytis proc.
Kauno apskritis	7,5	7,5	6,0	5,1	-32
Prienų r. sav.	9,9	10,3	7,4	11,00	11,11

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajono policijos komisariatas nuo 2012 m. balandžio 1 d. yra Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato padalinys, įgyvendinantis policijos uždavinius Prienų rajono savivaldybės teritorijoje.

Gaisrai. Prienų rajoną aptarnauja Prienų rajono priešgaisrinė gelbėjimo valdyba ir Stakliškių gelbėtojų komanda. 2014–2016 m. gaisrų skaičius rajone sumažėjo 26,17 proc.: nuo 149 gaisrų 2014 m. iki 110 gaisrų 2016 m. (Kauno apskrityje sumažėjo 25,12 proc.).

Gaisruose žuvusių asmenų skaičius Prienų r. sav. kasmet svyruoja nuo 2 iki 4.

3.5.5 lentelė. Gaisruose žuvusių asmenų skaičius 2014–2016 m.

Teritorija	2014	2015	2016
Kauno apskritis	26	20	26
Prienų r. sav.	3	2	4

Šaltinis: Statistikos departamentas

3.6. Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas

Prienų rajono savivaldybėje veiklą vykdo viešojo ir nevyriausybinių sporto sektoriaus subjektai, kurie sudaro sąlygas visiems Savivaldybės gyventojams įsitraukti į sporto veiklą. Prienų rajono savivaldybėje kūno kultūros ir sporto politiką formuoja Savivaldybės taryba, įgyvendina – Prienų rajono savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius. Nei vienoje iš Savivaldybės seniūnijų nėra įsteigto sporto organizatoriaus etato.

Viešojo sektoriaus subjektai. Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras – tai Prienų rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti ir koordinuojanti sportinę veiklą rajone. Didžiausią dalį Kūno kultūros ir sporto centro lankytojų sudaro mokiniai. Pastarųjų, lankančių Kūno kultūros ir sporto centrą metų pradžioje, nuo 2009 m. iki 2013 m. padaugėjo. Atitinkamai padidėjo ir mokomųjų grupių skaičius. Tuo pačiu laikotarpiu padaugėjo Kūno kultūros ir sporto centre sportuojančių merginų.

3.6.1 lentelė. Prienų r. sav. kūno kultūros ir sporto centro veiklos rodikliai, 2009–2013 m.

Mokinių skaičius / Metai	2009	2010	2011	2013	Pokytis, proc.
Buvo metų pradžioje	303	335	318	331	9,2

Mokinių metų pabaigoje	335	318	297	377	12,5
Iš jų merginų (proc.)	73 (21,8)	48 (15,1)	44 (14,8)	82 (24,8)	12,3
Mokomųjų grupių metų pabaigoje	25	24	22	28	12

Šaltinis: Prienų r. sav. administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Lietuvos sporto statistikos metraštis

Populiariausios sporto šakos 2010–2011 m. buvo krepšinis (108 mokiniai), futbolas (94) ir irklavimas (32), tačiau moterų, kultivuojančių populiariausias sporto šakas, praktiškai nebuvo. Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras 2009–2011 m. laikotarpiu surengė 17–18 sporto renginių per metus. Dalyvių skaičius šiuose renginiuose didėjo nuo 2.010 dalyvių 2009 m. iki 2.195 dalyvių 2011 m.

2016 metų pradžioje sportininkus treniravo 12 trenerių, treniruotes lankė 252 auklėtinių 19 ugdymo grupių. 2016 m. Rugsėjo mėnesį naujuosius mokslo metus pradėjo 13 trenerių, užsiėmimai vyko 21 ugdymo grupėje, sportavo 264 auklėtiniai.

Atlikus Kūno kultūros ir sporto centro veiklos rodiklių apžvalgą, didelį susirūpinimą kelia labai mažas sportuojančių merginų skaičius bei mažėjantis jų dalyvavimas sporto renginiuose. Nuo 2016 m. veikia Centro tinklapis www.prienusportas.lt.

Viešieji ryšiai labai svarbi patrauklios ir atviros įstaigos dalis, todėl planuojama tęsti internetinės svetainės tobulinimą, plačiau informuoti visuomenę apie kūno kultūros ir sporto naudą bei efektyviau teikti informaciją tėvams, lankytojams.

Vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos bendrojo ugdymo programomis, *bendrojo ugdymo mokyklose* organizuojamos mokinių kūno kultūros ir sporto veiklos, vedami kūno kultūros užsiėmimai. Bendrojo ugdymo mokyklos taip pat organizuoja sporto būrelių veiklą bei vykdo įvairias sporto varžybas, priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose organizuojamos kūno kultūros valandėlės, rytinės mankštos, sporto šventės, pramogos, judrieji žaidimai ir kt.

Prienų rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose sportinio užimtumo būrelius lankančių mokinių skaičius kinta netolygiai: 2009–2010 m. m. pabaigoje šiuos būrelius lankė 817, 2010–2011 m. m. pabaigoje – 787, o 2011–2012 m. m. pabaigoje – 947 vaikai. Labiausiai šių rodiklių kaitą įtakojo mažėjantis bendras mokinių skaičius bei sporto trenerių kaita.

Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras, Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras bei Prienų globos namai yra sudarę sąlygas sportuoti asmenims su negalia. Daugiau tinkamos sportuoti asmenims su negalia infrastruktūros Prienų rajono savivaldybėje nėra.

Prienų rajono savivaldybės nevyriausybinių sektoriaus sporto subjektai. 2016 m. duomenimis Prienų r. sav. veikė 21 nevyriausybinių organizacija – sporto ir aktyvaus laisvalaikio klubai (registruoti kaip asociacijos ar viešosios įstaigos). Prienų rajono savivaldybės gyventojai aktyviai sportuoja ir sporto klubuose, tačiau informacija apie jų veiklos rezultatus nėra tiksli.

Savivaldybėje veikiantys sporto klubai prisideda prie gyvenimo kokybės ir sportavimo sąlygų gerinimo Prienų rajono savivaldybėje, o taip pat atstovauja atskirų grupių interesus įvairiose sporto ir aktyvaus laisvalaikio srityse.

3.6.2 lentelė. Prienų r. sav. veikiantys sporto klubai, 2012 m.

Sporto klubas	Kultivuojama sporto šaka	Seniūnija
Krepšinio sporto klubas „Prienai“	Krepšinis	Prienų
Futbolo klubas „Prienai“	Futbolas	Prienų
Veteranų futbolo klubas „Ažuolas“	Futbolas	Balbieriškio
Balbieriškio futbolo klubas „Ringis“	Futbolas	Balbieriškio
Jaunimo ir suaugusiųjų sveikatingumo ir sporto klubas „Vėjas“	Jaunimo ir suaugusiųjų	Prienų

Sporto klubas	Kultivuojama sporto šaka	Seniūnija
	sveikatingumo ir sporto klubas	
Orientavimosi sporto klubas „Šilas“	Orientavimasis	Prienų
Stakliškių sporto klubas	Sporto klubas	Stakliškių
Sporto klubas „Jieznas“	Sporto klubas	Jieznos
Jieznos kultūrizmo klubas „Uola“	Kultūrizmas	Jieznos
Prienų irklavimo klubas	Irklavimas	Prienų
Prienų teniso sporto klubas	Tenisas	Prienų
Prienų stalo teniso klubas	Stalo tenisas	Prienų
Prienų kovinės savigynos klubas „Spektras“	Kovinė savigyna	Prienų
Balbieriškio badmintono klubas „Svajonė“	Badmintonas	Balbieriškio
Prienų sveikos gyvensenos klubas „Versmenė“	Sveika gyvensena	Prienų
Prienų smiginio klubas „Dvidešimtukas“	Smiginis	Prienų
Prienų rajono sportinių balandžių mėgėjų klubas „Šilas“	Sportiniai balandžiai	Prienų
Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Sveika gyvensena	Išlaužo
Kauno apskrities aviacijos sklandymo klubas	Sklandymas	Ašmintos
Lietuvos vaikų sklandymo sporto asociacija	Sklandymas	Ašmintos
Prienų rajono sporto klubas „Einis“	Lengvoji atletika	Prienų

Šaltinis: Prienų r. savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius

Dauguma Savivaldybėje veikiančių sporto klubų veiklą vykdo Prienų seniūnijoje. Naujosios Ūtos, Pakuonio, Šilavoto ir Veiverių seniūnijose sporto klubų, vykdančių veiklą, nėra. Pastebėtina, kad didžioji dalis sporto klubuose kultivuojamų sporto šakų yra individualios, be to tik 7 sporto klubai iš 21 kultivuoja strategines sporto šakas, kurios patenka 2015-2016 m. Lietuvos strateginių sporto šakų sąrašą

Prienų r. sav. *sporto infrastruktūra* yra labai netolygios būklės, didžiausias sporto aikštelių pasirinkimas yra Prienų mieste. Seniūnijose pagrindinę sporto infrastruktūrą sudaro šalia bendrojo ugdymo įstaigų esantys stadionai ar aikštelės. Dviračių takas Savivaldybėje yra tik vienas, paplūdimio tinklinio aikštelės – 4, plaukimo baseino nėra.

3.6.3 lentelė. Prienų r. sav. viešojo sporto infrastruktūra

Infrastruktūros objektas	Parametrai	Būklės įvertinimas
Kūno kultūros ir sporto centro daugiafunkcinis sporto kompleksas	49 x 43 m	Labai gera
Universali sporto aikštelė	27 x 30 m	Labai gera
Kūno kultūros ir sporto centro sporto salė	48 x 18 m	Gera
Dviračių / pėsčiųjų takas	5 km	Patenkinama
Universali žaidimų aikštelė (krepšinis, rankinis, futbolas)	25 x 50 m	Gera
Teniso aikštelė	34 x 48 m	Bloga
Paplūdimio tinklinio aikštelė	10 x 24 m	Patenkinama
Paplūdimio tinklinio aikštelė	10 x 24 m	Patenkinama
Teniso aikštynas	30x30 m.	Labai gera
Lauko treniruoklių aikštelė	10X10	Labai gera
Lauko treniruoklių aikštelė	10X10	Labai gera
Vaikų žaidimų aikštelė	20x20	Labai gera
Kūno kultūros ir sporto centro stadionas	110 x 60 m	Statyba
Irklavimo bazė	–	Labai bloga

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Didžioji dalis šios sporto infrastruktūros yra labai geros, geros arba patenkinamos būklės. Prienų rajono savivaldybės administracija šiuo metu vykdo Kūno kultūros ir sporto centro stadiono statybos darbus. Planuojama įrengti futbolo stadioną dirbtine danga, bėgimo takus, žiūrovų tribūnas, persirengimo kambarius. Irklavimo bazės rekonstrukcijai numatoma gauti lėšų iš „Kompleksinė miesto plėtra“ programos lėšų.

Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto sektorius finansuojamas skiriant lėšas Kūno kultūros ir sporto centro veiklai organizuoti bei kūno kultūros ir sporto sektoriaus programų priemonių įgyvendinimui. Didžiausios piniginių lėšų sumos 2014-2016 m. buvo skiriamos prioritetinei sporto šakai – krepšiniui.

Prienų rajono savivaldybės sporto sektoriaus specialistų bei bendruomenės nuomonės apklausos duomenimis, Savivaldybėje labiausiai trūksta dviračių takų ir vaikų žaidimų aikštelių. Neišplėtotą sporto infrastruktūrą mažina aktyvaus laisvalaikio kaip fizinės veiklos pasirinkimo galimybės vietos gyventojams. Taip pat būtina pastebėti, kad žiemos sporto šakos Prienų rajono savivaldybėje nėra kultivuojamos. Remiantis minėtos apklausos duomenimis, Prienų rajono savivaldybės sporto sektoriaus būklę pagerinti galėtų sporto infrastruktūros atnaujinimas, sporto sektoriaus finansavimo didinimas bei gyventojų požiūrio į sportą keitimas.

Kultūra. Kultūros politiką Prienų rajono savivaldybėje formuoja Savivaldybės taryba ir mero institucija, įgyvendina – Savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius. Prienų kultūrinį gyvenimą ir veiklą organizuoja Prienų rajono kultūros ir laisvalaikio centrai, Prienų krašto muziejus, Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai, taip pat meno mokyklos. Visos šios įstaigos atstovauja viešąjį sektorių. Savivaldybėje kūrybinę veiklą plėtoja ir vietos tautodailininkai bei įvairaus žanro meno kūrėjai nuolat savo darbus eksponuojantys įvairiose parodose Prienuose ir seniūnijose.

Kultūrinė veikla Prienų rajone yra aktyvi, ją plėtoja 5 savarankiški Balbieriškio, Jiezno, Prienų, Stakliškių, Veiverių *kultūros ir laisvalaikio centrai*, kūrybiškai išnaudodami esamus resursus ir sudarydami sąlygas naujoms kultūrinių veiklų iniciatyvoms reikštis. Prienų rajono savivaldybėje esančių kultūros ir laisvalaikio centrų infrastruktūros būklė yra nuolat gerinama. Rekonstruotas Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras po savo stogu priglaudė „Balbieriškio“ bendruomenę bei „Tolerancijos centrą“. 2014 m. restauruotas Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras iš *LEADER* programos „Visuomeninės paskirties pastatų rekonstrukcija ir pritaikymas bendruomenės poreikiams“. Prienų krašto muziejus dalyvavo Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programoje, o šiuo metu lankytojus priima 4 naujos modernios ekspozicijos.

Prienų kultūros ir laisvalaikio centro administracinės patalpos, studijos ir kitos erdvės renovuotos iš Kultūros centrų modernizavimo 2007–2020 metų programos. 2017 m. bus rekonstruota žiūrovų salė.

Stakliškių ir Veiverių kultūros ir laisvalaikio centrai atnaujinami iš Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 m. programos.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija Prienų kultūros ir laisvalaikio centrui 2005 m. suteikė aukščiausiąją kategoriją ir įteikė nominaciją „Geriausias metų kultūros centras“. Prienų kultūros centras pagal užsiėmimų žanrą yra pritaikytas choreografijos, vokalo, teatro, muzikos studijoms. Didžiojoje salėje telpa beveik 500 žiūrovų, prie jos yra erdvus fojė, kuriame eksponuojami meno darbai, veikia kavinė, antrame aukšte yra diskotekų salė. Abi salės pritaikomos ir kitiems renginiams (paskaitoms, susitikimams ir pan.). Kultūros centre yra 14 kūrybinių darbuotojų etatų, dirba 16 specialistų. Jame buriiasi ir dirba 13 mėgėjų meno kolektyvų, kurie ne tik šoka ir dainuoja, tačiau ir groja, vaidina, vienija vyresnio ir jaunesnio amžiaus veiklius bei iniciatyvius Prienų žmones. Prienų kultūros centras taip pat organizuoja renginius kultūrinio aptarnavimo zonų Naujosios Ūtos, Ašmintos, Išlaužo, Pakuonio ir Šilavoto seniūnijų laisvalaikio salėse.

Veiverių kultūros ir laisvalaikio centras vienija 7 kolektyvus ir ansamblius ir vykdo kultūrinę veiklą visoje Veiverių seniūnijos teritorijoje. Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras vienija 9 mėgėjų meno kolektyvus bei organizuoja kultūrinę veiklą visoje Balbieriškio seniūnijoje. Stakliškių kultūros ir laisvalaikio centre veikia 6 kolektyvai, kurie savo veiklą vykdo visoje seniūnijos teritorijoje, o Jiezno kultūros ir laisvalaikio centras su 9 kolektyvais kultūrinę veiklą vykdo visoje Jiezno seniūnijoje.

Visiems 4 Balbieriškyje, Jiezne, Stakliškėse ir Veiveriuose veikiantiems kultūros ir laisvalaikio centrams Prienų rajono savivaldybės taryba, Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymu ir Kultūros centrų akreditavimo tvarkos aprašu yra patvirtinusi II-ąją kategoriją.

Prienų rajono savivaldybės kultūros įstaigose veikia 52 įvairūs mėgėjų meno kolektyvai kuriuos lanko 669 dalyviai (2016 m. Kultūros centrų ir jų filialų, skyrių, padalinių bendra metinės veiklos ataskaita). Prienų rajono geografinė padėtis įtakoja ir kultūrinę veiklą. Didžiausia Lietuvos upė Nemunas ir tiltas per jį rajoną padalina į du etnografinius regionus – Dzūkiją ir Suvalkiją. Tradiciniai masiniai etnografiniai renginiai: Užgavėnės, etnografinių ansamblių sambūris-vakaronė Tėvelio dvarely, rajoninė dainų ir šokių šventė „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka“, amatininkų, tautodailininkų pasakorių bei muzikantų šventė „Oi būdavo, būdavo“ ir kt. jau keletą dešimtmečių nepraranda populiarumo. Tarptautinis pučiamųjų orkestrų festivalis „Varinis aidas“, respublikinės pagyvenusių žmonių šokių „Revuona“, vyresnio amžiaus žmonių liaudiškų šokių „Ringio ringiai“ šventės, regioninė Suvalkiečių etnomuzikavimo ir liaudies amatų stovykla vaikams ir jaunimui „Suvalkijos žali sodai“, rajoninis retro muzikos festivalis „Ilgesio dainos“, žemdirbių, mėgėjų meno ir verslininkų mugė „Rudens spalvos“, seniūnijų vasaros šventės yra mėgiamos ir gausiai lankomos. Prienų krašto muziejaus edukacinės programos žinomos visoje Lietuvoje, o Prienų Justino Marcinkevičiaus viešoji biblioteka yra puikiai įvaldžiusi informacines technologijas. Savo renginius gali transliuoti net kelių seniūnijų bibliotekų skaitytojams vienu metu. Svarbiausios valstybinės šventės Prienų rajono savivaldybėje irgi turi savo tradicijas. Vasario 16 d. šventėje įteikiamos „Dėkingumo“ nominacijos už nuopelnus Prienų rajono žmonėms įvairiose meno, mokslo, darbo srityse. O kovo 11 – oji tapo tikra visų švente „Mes galim“. Tradicinėse bėgimo rungtyse, meninėse programose, akcijose dalyvauja visi: nuo mažiausio iki didžiausio. Dukart per metus pagerbiami ir įvertinami tie, kas rūpinasi savo gyvenamosios ir darbo aplinkos grožiu. Rudens mugėje skelbiami ir įteikiami prizai vasaros sodybų puošimo konkurso „Tapkime žydinčia savivaldybe“ nugalėtojams, o žiemą, Kalėdų eglės įžiebimo šventėje apdovanojami kalėdinio pasipuošimo konkurso „Lai ateina šventės žiburiuotos“ nugalėtojai.

Prienų krašto muziejuje yra saugoma rajono teritorijos kultūros istorija, etnografija, tautodailė ir žymiausių krašto žmonių gyvenimai bei kūryba. Šis muziejus saugo apie 29749 tūkst. eksponatų, kurie yra suskirstyti į 26 rinkinius. Didžiausiai rinkiniai yra spaudos ir fotografijos. Muziejus sukaupęs eksponatus eksponuoja įvairiose savo nuolatinėse ekspozicijose. Muziejus turi 4 padalinius: Skriaudžių buties muziejus, Vinco Mykolaičio-Putino memorialinis muziejus, Šilavoto „Davatkynas“ ir legendinio partizano Juozo Lukšos-Daumanto ekspozicija. Muziejaus patalpose veikia vokalinis ansamblis „Marginys“ ir krašto kūrėjų klubas „Gabija“.

Prienų krašto muziejus vykdo 26 įvairius edukacinius užsiėmimus. Nuolat veikiančiose edukacinėse programose: „Duonos kelias iki stalo“, „Lino kelias iki staklių“, „Auskit, vykit, mano rankos“, „Žvakių liejimas“, „Užgavėnių kaukių gamyba“, „Margučių paslaptys“ ir kitose apsilankė 5362 dalyviai. Programą „Duonos kelias iki stalo“ per metus bent kelis kartus aplanko užsieniečių delegacijos. Muziejus vykdo neformaliojo švietimo programą „Senovės dienos“, 2016 m. joje dalyvavo 3873 moksleiviai. Iš „Muziejų modernizavimo 2007-2015 metų programos“ lėšų 2016 m. buvo baigtas projektas „Prienų krašto muziejaus pastato Prienuose, F. Martišiaus g. 13, rekonstravimas“ ir investicijų projektas „Prienų krašto muziejaus modernizavimas“, suremontuotos Veiverių krašto istorijos muziejaus patalpos bei Skriaudžių krašto buties muziejaus tvoros. Siekdamas efektyviau vykdyti šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią informacinę sklaidą

Prienų krašto muziejus atnaujino savo internetinę svetainę ir sukūrė profilį socialiniame tinkle Facebook. Per 2016 m. muziejų aplankė 12971 lankytojas. Prienų krašto muziejaus veikla pristatyta tarptautinėje turizmo ir aktyvaus laisvalaikio parodoje ADVENTUR 2016.

Pagrindiniai *Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos* (toliau – Bibliotekos) veiklos tikslai yra organizuoti Prienų rajono savivaldybės teritorijos gyventojų bibliotekinių ir informacinių aptarnavimą, tenkinti jų poreikius, modernizuoti Bibliotekos bei jos padalinių veiklą. Bibliotekos misija – teikti krašto bendruomenei modernias informacijas, švietimo ir kultūros sklaidos paslaugas, užtikrinti vartotojų poreikius atitinkančią prieigą prie Bibliotekoje ir už jos ribų sukauptų informacijos, žinių ir kultūros išteklių. Pagrindinės veiklos sritys:

- dokumentų kaupimas, tvarkymas, sisteminimas, saugojimas, skaitmeninimas, panauda, viešinimas ir bibliografavimas;
- kultūrinių ir edukacinių programų organizavimas ir kultūros plėtra;
- užtikrinimas galimybės fiziniams ir juridiniams asmenims lygiomis teisėmis naudotis viešaisiais informacijos šaltiniais, nepaisant informacijos pateikimo būdo, formos ir laikmenos, neatsižvelgiant į autorių ar užfiksuotų žinių politinę ar ideologinę orientaciją.

Biblioteka turi 23 teritorinius struktūrinius padalinius, kurie veiklą vykdo visose rajono seniūnijose. Visi Bibliotekos veiklos rodikliai, išskyrus apsilankymų skaičių, 2014–2016 m. didėjo.

3.6.4 lentelė. J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos pagrindiniai veiklos rodikliai 2014–2016 m.

Vartotojų aptarnavimas	2014	2015	2016
Registruotų vartotojų skaičius	9992	10011	10385
Apsilankymų (lankytojų) skaičius	156421	147247	144808
Dokumentų išduotis	220176	238132	244606
Interneto seansų skaičius	46958	60440	61142
Virtualių apsilankymų skaičius	28547	29317	38794

Šaltinis: J. Marcinkevičiaus viešoji biblioteka

Visuose Bibliotekos padaliniuose veikia vieša interneto prieiga, bendra vartotojų registracijos ir statistikos sistema, darbuotojai aprūpinti kompiuteriais ir programine įranga. Biblioteka aktyviai prisideda prie gyventojų skaitmeninio raštingumo didinimo. Vien tik 2016 m. skaitmeninio raštingumo mokomuosiuose renginiuose dalyvavo 356 gyventojai, skaitmeninio raštingumo užklausa pateikė ir buvo konsultuoti 3516 Bibliotekos lankytojai. Biblioteka nuolat tobulina ir modernizuoja teikiamas paslaugas. Įgyvendinant projektą „Inovatyvi komunikacija – naujos galimybės vartotojams“, iš dalies finansuotas Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projekto „Bibliotekos pažangai 2“ ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis (bendra projekto sąmatinė vertė – 29 012 eurų), 2015 m. pradėtos teikti inovatyvios nuotolinės paslaugos. Biblioteka 2015–2016 m. surengė 14 nuotolinių kultūrinių, informacinių, edukacinių ir švietėjiškų renginių transliacijų. Jas stebėjo 2347 lankytojai.

Projektas „Nuotolinių inovatyvių elektroninių paslaugų kūrimas, sklaida ir viešinimas Prienų rajone“, dalinai finansuotas Lietuvos kultūros tarybos, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Prienų rajono savivaldybės, užtikrina nuotolinių inovatyvių elektroninių paslaugų kokybę ir plėtrą bei didina jų prieinamumą Prienų rajono gyventojams ir svečiams. Modernizuota ir atnaujinta bibliotekos interneto svetainė pasiekama mobiliaisiais įrenginiais, pritaikyta neįgaliesiems vartotojams bei užsieniečiams (anglų kalba). Sukurtas virtualus renginių kalendorius ir virtuali galerija „Prienų kraštas“, kurioje nuotoliniu būdu, naudojantis mobiliaisiais įrenginiais, galima susipažinti su Prienų krašto lankytinomis vietovėmis (gamtos paminklais, skulptūromis, parkais, aikštėmis, statiniais, įžymiais žmonėmis). Vartotojai taip pat gali mobiliaisiais įrenginiais stebėti tiesiogines renginių vaizdo transliacijas, iš bibliotekos serverio jas pateikiant bibliotekos interneto svetainėje; naudotis integruota virtualia mediateka; RSS (prenumeratos) pagalba sekti naujienų srautą; įvertinti inovatyvių nuotolinių elektroninių paslaugų naudą, kokybę naujai įdiegtoje vartotojų apklausos anketoje. Biblioteka 2014–2016 m. sėkmingai įgyvendino 12 projektų.

Bibliotekos infrastruktūros būklė Prienų mieste yra labai geros būklės, tačiau kai kurių padalinių patalpų būklė vertinama kaip nepritaikyta vykdomai veiklai ir reikalingi didelės apimties remonto darbai t. y. Kunigiškių, Klebiškio, Sūkurių ir Purvininkų bibliotekose. Infrastruktūros gerinimo darbai artimiausiu metu (iki 2015 m.) nenumatyti nei viename J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos padalinyje.

Prienų rajono savivaldybėje veikia 3 *meno mokyklos*: Prienų meno mokykla (Prienų mieste), Jiezno muzikos mokykla (Jiezno mieste) ir Veiverių Antano Kučingio meno mokykla (Veiverių miestelyje). Visos minėtos įstaigos yra neformaliojo švietimo mokyklos, finansuojamos iš Prienų rajono savivaldybės biudžeto.

3.6.5 lentelė. Prienų rajono savivaldybės meno mokyklos

Meno mokykla	Vykdomos programos
Prienų meno mokykla	Ankstyvojo muzikinio ugdymo, pradinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, pagrindinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, išplėstinio muzikinio ir meninio ugdymo programa, mėgėjų muzikinio ir meninio ugdymo programa.
Jiezno muzikos mokykla	Vaikų ankstyvojo muzikinio ugdymo, pradinio muzikinio ugdymo, pagrindinio muzikinio ugdymo ir išplėstinio muzikinio ugdymo programos, vaikų ir suaugusiųjų muzikos mėgėjų ugdymo programa.
Veiverių Antano Kučingio meno mokykla	Pradinio muzikinio ugdymo, pagrindinio muzikinio ugdymo ir išplėstinio muzikinio ugdymo programos, vaikų ir suaugusiųjų muzikos mėgėjų ugdymo programa, pradinio dailės ugdymo, pagrindinio dailės ugdymo programos, suaugusiųjų dailės studija.

Šaltinis: Prienų r. savivaldybės meno mokyklos

Prienų meno mokyklą 2011–2012 m. m. lankė didžiausias mokinių skaičius – 328 mokiniai, Veiverių Antano Kučingio meno mokyklą – 142 mokiniai, o Jiezno muzikos mokyklą – 76 mokiniai. Mokinių skaičius šiose mokyklose 2009–2010 m. m. – 2011–2012 m. m. kito netolygiai, tačiau mokinių pasiskirstymas jose išlieka panašus.

Prienų meno mokyklos būklė yra vertintina kaip patenkinama – statinys iš dalies pritaikytas vykdomai veiklai, reikalingi vidutinės apimties remonto darbai.

Prienų rajono savivaldybės *tautodailininkai* dalyvauja regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose. Prienų rajono savivaldybėje 2009–2012 m. laikotarpiu buvo 19 tautodailininkų, daugiausia medžio drožybos ir tapybos.

Pagrindinis Prienų rajono savivaldybėje veikiančių kultūros įstaigų finansavimo šaltinis yra Prienų rajono savivaldybė. Remiantis Prienų rajono savivaldybės kultūros specialistų nuomonės apklausos rezultatais, matyti, kad beveik absoliuti dauguma apklaustųjų mano, kad pagrindinė problema, su kuria susiduria Prienų rajono savivaldybėje veikiančios kultūros įstaigos, yra

finansavimo trūkumas. Minėtos apklausos respondentų nuomone, norint pagerinti kultūrinį gyvenimą Prienų rajono savivaldybėje, reikia visų pirma didinti organizuojamų renginių įvairovę, informacijos sklaidą bei kultūros paslaugų kokybę.

Jaunimo užimtumas. Jaunimas yra jautriausia visuomenės grupė. Jaunimo politika – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms. Šiuolaikinė jaunimo politika yra plėtojama 2 kryptimis: jaunimo interesų užtikrinimas atskirose viešosios politikos srityse ir savanoriškumo, savarankiškumo, savivaldos skatinimas.

Prienų rajono savivaldybėje jaunimo užimtumo klausimus koordinuoja Prienų rajono savivaldybės administracijos Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius, Jaunimo reikalų koordinatorius. Jaunimo užimtumo veiklą organizuoja nevyriausybinės jaunimo organizacijos, sporto klubai, švietimo, kultūros ir kt. įstaigos. Daugiausiai jaunimo užimtumą Prienų rajono savivaldybėje organizuoja sporto klubai.

Jaunimo užimtumo veiklą Prienų rajono savivaldybėje organizuoja šios biudžetinės institucijos: kultūros ir laisvalaikio centrai, Kūno kultūros ir sporto centras, J. Marcinkevičiaus biblioteka, Prienų krašto muziejus, meno mokyklos.

Prienų rajono savivaldybėje veikia 9 nevyriausybinės organizacijos vykdančios jaunimo veiklą. Didžiąją dalį jaunimo organizacijų narių sudaro mokyklinio amžiaus asmenys.

3.6.6 lentelė. Prienų rajono savivaldybėje veiklą vykdančios jaunimo nevyriausybines organizacijos

Organizacija	Seniūnija	Pagrindinė veikla
Asociacija „Prienų jaunimas“	Prienų	Asociacijos tikslas – siekti pokyčių jaunimo politikoje ir veikloje, atstovauti jaunimo ir jaunimo organizacijų interesams Prienų rajone, bendradarbiaujant su Prienų rajono savivaldybe. Organizacija įkurta 2012 m., turi sukūrusi internetinę svetainę.
Lietuvos skautų sąjungos Prienų skyrius	Prienų	Lietuvių Skautų Sąjunga yra visuomeninis lietuvių sambūris, kurio tikslas yra pagal Robert Baden-Powell'io skautybės sistemos įžodžius ir įstatus, auklėti lietuvių jaunimą religingais savo tikėjimo nariais, dorais, kilnios dvasios, tvirto būdo, sveikais žmonėmis, sąmoningais lietuviais ir naudingais piliečiais.
Jaunųjų šaulių sąjunga	Šilavoto, Balbieriškio, Jiezno	Lietuvos šaulių sąjunga – savanoriška, pilietinės savigynos savaveiksmė visuomenės organizacija, stiprinanti valstybės gynybinę galią, ugdanči pilietiškumą ir tautinį sąmoningumą, plėtojanti valstybės gynybos švietėjišką veiklą, teikianti pagalbą policijai bei civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijoms. Jaunieji šauliai aktyviai dalyvauja kariniuose-sportiniuose žaidimuose, vasaros stovyklose bei aktyviai bendradarbiauja su kitomis tarptautinėmis giminingomis organizacijomis.
Asociacija „Cukraus pudra“	Veiverių	Tai organizacija, apjungianti dainuojantį, muzikuojantį ir kultūriniu gyvenimu besidomintį jaunimą.
Prienų bendruomenės Savanorių centras	Prienų	Tai yra Prienų bendruomenės parengtas ir įgyvendamas projektas savanoriškai veiklai organizuoti Prienų rajono savivaldybėje. Centras veiklą pradėjo 2011 m. pabaigoje.
Užuguosčio kaimo jaunimo iniciatyvų klubas	Stakliškių	Klubo veiklos tikslas – jaunimo užimtumo kaime, kaimo renginių organizavimas bei prisidėjimas prie bendruomenių veiklos. Veikla vyksta vasaros metu bei didžiųjų metų švenčių proga.
Vyšniūnų kaimo jaunimo klubas „Vizija“	Stakliškių	Tai Vyšniūnų kaimo jaunimą vienijantis ir jaunimo interesus atstovaujantis klubas, kuris buvo įkurtas 2002 m.
Jaunimo	Prienų	Prienų jaunųjų socialdemokratų organizacija

Organizacija	Seniūnija	Pagrindinė veikla
organizacija „Prienai“		
Asociacija „Iš idėjos“	Prienų	2017 m. įkurta organizacija, kuri organizuoja protmūšių renginius jaunimui

Sudarytojas: UAB „Lyderio grupė“

Taip pat šalia jaunimo nevyriausybinų organizacijų aktyviai veiklą plėtoja ir sporto klubai, kurių didžiąją dalį lanko jaunimas. Didžioji dalis jaunimo organizacijų veiklos vyksta Prienų mieste. Jokia jaunimo sporto klubų ar nevyriausybinų organizacijų veikla nėra vykdoma Ašmintos, Išlaužo, Naujosios Ūtos ir Pakuonio seniūnijose.

Prienų rajono savivaldybėje 2014-2016 m. daugiausiai jaunimui skirtų didesnių ir reikšmingesnių Savivaldybei renginių buvo organizuojama Kūno kultūros ir sporto centro daugiafunkciame sporto komplekse, Prienų kultūros ir laisvalaikio centre bei bendrojo ugdymo mokyklose. Būtina paminėti, kad Prienų rajono savivaldybėje kasmet vyksta sporto, kultūros, valstybinių švenčių minėjimo, teatro ir kiti renginiai, kuriuose jauni žmonės taip pat dalyvauja ar lankosi.

Jaunimo užimtumo situaciją atspindi ir nedarbo rodikliai. Kauno teritorinės darbo biržos Prienų skyriaus 2016 m. spalio mėnesio duomenimis, buvo registruota 180 bedarbių

Prienų rajono savivaldybėje 2011 m. buvo atliktas jaunimo politikos įgyvendinimo Savivaldybėje kokybės vertinimas, kurį atliko VŠĮ „Viešosios politikos ir vadybos institutas“ pagal 2011 m. liepos 7 d. pasirašytą sutartį Nr. 1F-19-(6.26) su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Atlikus vertinimą, buvo suformuluotos šios išvados:

- Savivaldybėje neveikia sisteminga jaunimo situacijos ir poreikių stebėsenos, tyrimų ir vertinimo sistema;
- nėra sukurtų stiprių prielaidų jaunimo politikos įgyvendinimui;
- Savivaldybėje jaunimo politikos klausimai yra vidutiniškai integruoti į kitas viešosios politikos sritis;
- Savivaldybės politika didžiąją dalimi apima nacionalinės jaunimo politikos kryptis, tačiau dėl ribotų finansinių galimybių jos mastas yra palyginti menkas;
- viena iš pagrindinių priežasčių yra bendra šalies ekonominė situacija.

Prienų rajono savivaldybės švietimo, kultūros, sporto įstaigos, nevyriausybinių organizacijos sudaro sąlygas įvairiam jaunimo laisvalaikio užimtumui. Tačiau informavimo šaltiniai apie jaunimui skirtą veiklą yra neišplėtoti. Pastebėtina, kad daugiausiai dėmesio yra skiriama mokyklinio amžiaus jaunimo užimtumui. Prienų rajono savivaldybės administracija skiria asignavimus jaunimo veiklai, tačiau bendra suma yra per maža siekiant plėtoti aktyvią jaunimo užimtumo veiklą. Atlikus Prienų rajono savivaldybės bendruomenės nuomonės tyrimą, matyti, kad viena iš aktualiausių Savivaldybės jaunimo problemų yra erdvių, skirtų jaunimo užsiėmimams, trūkumas.

3.7. Socialinės aplinkos SSGG

STIPRYBĖS
Švietimas
Pakankamai išplėtotos ir prieinamos švietimo paslaugos.

Aukšta kvalifikacija pasižymintys rajono pedagogai.
Optimizuotas mokyklų tinklas.
Mokyklų bendruomenės įsitraukia į projektinę veiklą.
Užimtumas ir nedarbas
Didelis darbingo amžiaus gyventojų skaičius.
Sveikatos apsauga
Pakankamai išvystytas sveikatos priežiūros įstaigų ir vaistinių skaičius.
Didėjantis gimstamumas bei mažėjantis mirtingumas.
Socialinė apsauga
Aktyvi bendruomeninių. NVO veikla, jaunimo veikla.
Aktyviai veiklą plėtojantis Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras
Išplėtotą socialinių paslaugų infrastruktūrą
Kokybiškų paslaugų teikimas
Kvalifikuoti socialinių paslaugų darbuotojai
Aktyvi sociokultūrinė veikla socialines paslaugas teikiančiose įstaigose
Nėra eilių norint gauti socialines paslaugas
Viešasis saugumas
Mažėjantis gaisrų ir gaisruose žuvusių asmenų skaičius.
Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas
Didelis skirtingų sporto šakų pasirinkimas, sudarytos sąlygos sportuoti asmenims su negalia.
Sporto renginių įvairovė
Gera išvystyta sporto infrastruktūra Prienų mieste
Kultūrinės veiklos ir profesionalaus meno prieinamumas savivaldybės gyventojams
Išplėtotą renovuoto Prienų krašto muziejaus veikla ir didėjantis jo lankytojų skaičius.
J. Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos paslaugų prieinamumas, elektroninių ir interneto paslaugų plėtra.
Aktyvią neformalaus ugdymo veiklą organizuojančios 3 meno mokyklos, Prienų rajono savivaldybės kūno kultūros ir sporto centras.
Plėtojama jaunimo organizacijų veikla Prienų mieste.
Pakankamas jaunimo užimtumo pasirinkimas mokyklinio amžiaus asmenims.
SILPNYBĖS
Švietimas
Mažėjantis mokinių skaičius.
Mažėjantis pedagogų skaičius.
Neatitinka Higienos normų reikalavimų kai kurių mokyklų techninė būklė
Nepakankamas švietimo įstaigų finansavimas.
Kai kuriems mokiniams didelis atstumas iki ugdymo įstaigos.
Užimtumas ir nedarbas
Didelis bedarbių skaičius.
Mažiausias vidutinis bruto atlyginimas.
Sveikatos apsauga
Mažėjantis gydytojų skaičius.
Didelis mirtingumo procentas nuo kraujotakos sistemos ligų.
Vienas didžiausių mirtingumų nuo piktybinių navikų.
Socialinė apsauga
Socialinių paslaugų sektoriaus finansavimo trūkumas
Ribotas geografinis socialinių paslaugų prieinamumas, socialinių paslaugų koncentracija Prienų mieste
Didelis socialinių darbuotojų darbo krūvis ir maži atlyginimai
Vis dar didelis išlieka socialinės rizikos šeimų skaičius
Transporto priemonių trūkumas organizuojant socialines paslaugas ir tam tikrų neįgaliems asmenims skiriamų techninės pagalbos priemonių trūkumas
Viešinimo apie socialines paslaugas trūkumas
Augantis socialinių paslaugų poreikis, dalies socialinių paslaugų trūkumas.
Nepakankamas vaikų dienos centrų Savivaldybėje skaičius

Viešasis saugumas
Didėjantis nusikalstamumas.
Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas
Didelė dalis nesportuojančių Savivaldybės gyventojų.
Netolygi sporto ir kultūros įstaigų infrastruktūros būklė.
Mažėjantis lankytojų skaičius profesionalaus meno parodose ir spektakliuose bei kultūros renginiuose, rengiamuose kultūros ir laisvalaikio centruose.
Mažas jaunimo organizacijų skaičius kaimiškose teritorijose ir neaktyvi dalies jaunimo organizacijų veikla.
Nėra atvirų jaunimo centrų ar erdvių.
Sporto, jaunimo organizacijų ir kai kurių kultūros įstaigų internetinių puslapių trūkumas.
Nepakankamas sporto, kultūros ir jaunimo sektorių finansavimas.
Per mažas 19–29 m. jaunimo užimtumo galimybių pasirinkimas.
GALIMYBĖS
Švietimas
Švietimo įstaigų modernizavimas, techninės bazės atnaujinimas.
Mokyklų veiklos tobulinimas.
Stiprėjantis mokyklų bendruomenių bendradarbiavimas ir įsitraukimas į projektų veiklą.
Organizuojamas mokinių pavėžėjimas į mokyklas (Geltonojo autobuso programa).
Užimtumas ir nedarbas
Efektyvus darbo rinkos priemonių panaudojimas, mažinant nedarbą.
Įgyvendinti vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, remiančius naujų darbo vietų steigimą.
Bedarbių integravimo į darbo rinką verslumo ugdymo bei mokymo paslaugų plėtra.
Sveikatos apsauga
Sveikos gyvensenos mokymas ir žalingų įpročių prevencija.
Informacinių sistemų sveikatos priežiūros įstaigose diegimas, gerinant paslaugų prieinamumą.
Sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimas, renovavimas, techninės bazės atnaujinimas.
Socialinė apsauga
Senstančios visuomenės užimtumo didinimas.
Socialinių paslaugų plėtra (intensyvios krizių įveikimo pagalba, laikino apnakvindinimo, apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugos, vaikų dienos centrai).
Tarpinstitucinio ir tarpusavio bendradarbiavimo skatinimas bei viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas socialinių paslaugų srityje.
Savanorystės socialinių paslaugų srityje skatinimas.
Socialinių paslaugų viešinimo plėtra.
Socialinių darbuotojų skaičiaus ir atlyginimų didinimas, kvalifikacijos kėlimas.
Informacinių technologijų socialinių paslaugų sektoriuje diegimas.
Kurti bendruomenines paslaugas be tėvų globos likusiems vaikams
Kompleksinių paslaugų šeimai plėtra kaimiškose vietovėse.
Socialinių paslaugų gerinimas, materialinės bazės stiprinimas ir infostruktūros plėtra.
Viešasis saugumas
Viešojo saugumo užtikrinimas didinant patruliuojančių policijos pareigūnų darbo efektyvumą.
Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas
Veiksmai nukreipti į sistemišką gyventojų kūno kultūros ir sporto svarbos suvokimo didinimą.
Mokinių ir merginų / moterų sportinės veiklos skatinimas.
Sporto infrastruktūros modernizacija seniūnijose.
Neformalaus ugdymo plėtra.
Kultūros įstaigų infrastruktūros modernizacija, kultūros paslaugų, edukacijų ir inovacijų plėtra.
Jaunimo organizacijų ir jaunimo savanoriškos veiklos plėtra
Jaunimo verslumo skatinimas.
Aktyvi vietos bendruomenių veikla sporto ir kultūros srityse.
Kultūrinės, sportinės ir jaunimo veiklos viešinimo plėtra Internetu.
GRĖSMĖS

Švietimas
Mažėjantis besimokančių asmenų skaičius.
Užimtumas ir nedarbas
Mažėjantis kvalifikuotų darbuotojų skaičius.
Darbo jėgos nesugebėjimas adaptuotis prie besikeičiančių rinkos sąlygų ir poreikių.
Sveikatos apsauga
Didėjantis sveikatos priežiūros paslaugų poreikis dėl senstančių gyventojų ir didėjančio sergamumo.
Socialinė apsauga
Socialinių darbuotojų skaičiaus mažėjimas dėl mažų atlyginimų
Transporto paslaugų įtaka socialinių paslaugų prieinamumui
Žalingų įpročių gausa Savivaldybėje
Nedarbo, skurdo ir alkoholizmo sukeltos socialinės problemos
Visuomenei senstant socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio ir išlaidų augimas.
Viešasis saugumas
Didėjantis nusikalstamumas dėl augančio nedarbo ir mažėjančių gyventojų pajamų.
Sportas, kultūra ir jaunimo užimtumas
Mažas gyventojų fizinis aktyvumas, lemiantis blogėjančius visuomenės sveikatingumo rodiklius.
Nepatraukli kūno kultūros ir sporto veikla dėl blogos sporto infrastruktūros būklės bei jos trūkumo kaimiškose seniūnijose.
Gyventojų motyvacijos stoka dalyvauti vietinėje kultūrinėje ir sportinėje veikloje.
Sporto darbuotojų skaičiaus mažėjimas dėl mažų atlyginimų. Kultūros sektoriaus darbuotojų senėjimas ir kvalifikacijos neatitikimas.
Kultūros situacijos ir svarbos suvokimo priklausomybė nuo politinių ar asmeninių nuostatų.
Finansavimo tvarkos pakeitimas neformalaus ugdymo įstaigoms ir nesugebėjimas prisitaikyti.
Patirties stoka plėtojant jaunimo užimtumo veiklą.

4. INFRASTUKTŪRA IR APLINKOS APSAUGA

4.1 Miškų ūkis

Prienų rajono miškų urėdijos teritorijoje yra 32.174 ha miškų. Daugiausia – 20.275 ha – yra valstybiniai, 11.374 ha – privatūs bei skirti nuosavybės teisių atkūrimui ir 525 ha – kitų naudotojų. Valstybiniai miškai suskirstyti į 8 girininkijas: Balbieriškio, Birštono, Išlaužo, Meškapievio, N. Ūtos, Prienų, Šilavoto ir Verknės. Pastarosios padalintos į 20 eiguvų.

Urėdijos veikla: miško apsauga, priežiūra, medynų ugdymas, atkūrimas (kasmet pasodinama apie 140 ha miško), medienos paruošos (paruošiama apie 80 tūkst. m³ medienos per metus), priešgaisrinė apsauga.

Į urėdijos teritoriją patenka didžioji dalis Nemuno kilpų regioninio parko – 12.614 ha, nedidelė dalis Aukštadvario regioninio parko, trys valstybiniai draustiniai: Ažuolų botaninis – 268 ha, Alšios hidrografinis – 161 ha, ir paprastosios pušies genetinis draustinis – 150 ha.

Visi miškai suskirstyti į grupes ir pogrupius. I grupės miškų urėdijos teritorijoje nėra, II grupės miškai užima 2.635 ha (13 proc.), III grupės – 4.610 ha (23 proc.), o IV grupės sudaro didžiausią dalį – 12.515 ha. Miško žemė užima 19.760 ha arba 97 proc. bendro ploto. Medynai užima 18.895 ha arba 96 proc. miško žemės ploto, o neapaugusi mišku žemė – tik 346 ha arba 2 proc. Ne miško žemės yra 515 ha. Kultūrinės kilmės medynų ir miško želdinių yra 44–45 ha (24 proc. medynų ploto).

Urėdijos miškuose vyrauja spygliuočiai medynai, kurie sudaro 68 proc. viso medynų ploto, kuriame atitinkamai pasiskirsto pušynai, sudarantys 41 proc., ir eglynai, užimantys 26 proc. Ketvirtadalį užima minkštieji lapuočiai. Bendras medynų tūris – 4.679,8 tūkst. m³. Vidutinis medynų amžius – 59 m., skalsumas – 0,7, bonitetas – 1,4. Vidutinis visų medynų tankumas 1 ha – 248 m³, brandžių medynų – 331 m³, einamasis prieaugis – 6,9 m³.

Pagrindiniais kirtimais projektuojama iškirsti 66 proc. likvidinės medienos, ugdymo kirtimais – 14 proc., sanitariniais – 17 proc. Pagrindinių kirtimų normai apskaičiuoti III ir IV grupės miškuose taikomi kirtimo amžiai, pagrįsti miškininkystės ekonominiais ir ekologiniais reikalavimais, o II grupės miškuose vykdomiems neplyniems kirtimams – gamtinės brandos amžiai.

Prienų rajono miškingumas 2007–2009 m. kito nežymiai: 2007 m. miškai užėmė 27,6 proc. rajono teritorijos, 2009 m. – 27,7 proc. Miškingumo rodiklis 2007–2009 m. Kauno apskrityje nekito (29,6 proc.), Lietuvoje – kilo nuo 32,8 proc. 2007 m. iki 33,1 proc. 2009 m. Tai rodo, kad nacionaliniu mastu yra svarbus miškų plotų atstatymas ir plėtra medienos pramonės, prekybos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslais.

Sodmenų auginimas. Miško sodmenų auginimas Urėdijoje prasidėjo kartu su dirbtiniu miško sodinimu. Tam reikėjo įrengti miško daigynus, patys pirmieji buvo vadinami eigulių daigynėliais ir užėmė vos kelis arus.

1939 m. urėdijoje miško daigynai nesiekė 1 ha. Juose buvo auginami 1 metų pušų ir 2–3 metų eglių sėjinukai. Didėjant miško sodinimo mastams, daigynų plotai didėjo. 1970–2000 m. miško želdymo mastai buvo beveik pastovūs, todėl daigyno plotas buvo 2,3 ha. 2001 m. smarkiai išaugus želdinimo mastams, daigyno plotas išaugo iki 5,3 ha. Jame augo 0,8 mln. vienetų pušies ir eglės sėjinukų bei 0,9 mln. eglės sodinukų. 2003 m. patvirtinus Lietuvos miškingumo didinimo programą, miško daigynų dislokacija buvo pakoreguota pagal želdinimo apimtis. Planuojama, kad 2002 m. urėdija želdys 256 ha, todėl daigynų poreikis gali išaugti iki 10,5 ha. Stambinant daigynus, manoma, jog Prienų urėdiją sėjinukais ir sodinukais aprūpins Dubravos miško daigynas.

Prienų urėdijos miškai priskiriami Pietryčių Lietuvos mišrių pušies ir eglės gamtiniam našumo rajonui, kuris skirstomas į tris parajonius. Urėdijos miškai priskirti labai našių pušies ir eglės miškų parajoniui.

4.2. Aplinkos tarša

Prienų rajono aplinka – švari, saugi, patogi. Pagrindiniai taršos šaltiniai yra didžiuosiuose miestuose ir pramonės centruose. Didžiausi teršėjai – transportas, energetika ir pramonė. Daugumos pramonės įmonių ir energetikos objektų emisija sumažėjo dėl gamybos apimčių mažėjimo bei kuro rūšies pakeitimo. Daugelio energetikos objektų katilinėse vietoje skysto kuro kūrenama biokuru. Kai kuriose įmonėse buvo įdiegtos gamtosauginės taršą mažinančios priemonės.

Kitas svarbus faktorius, nuo kurio priklauso oro kokybė Lietuvos miestuose ir pramonės centruose, yra meteorologinės sklaidos sąlygos. Dėl intensyvios ciklonų veiklos Lietuvoje vyrauja penkios teršalų sklaidai įtaką darančios sąlygos – nepastovūs, dažnai besikeičiantys, vėjuoti orai, dažni krituliai greitai išsklaido arba išplauna, nusodina orą teršiančias medžiagas.

4.2.1 pav. Išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 km², kg

Teritorija / Metai	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	929	866	1.010
Kauno apskritis	1.249	1.337	1.469
Birštono sav.	715	-	666
Jonavos r. sav.	2.948	3.424	3.462
Kaišiadorių r. sav.	494	397	444
Kauno m. sav.	20.245	24. 143	33.395
Kauno r. sav.	161	241	301
Kėdainių r. sav.	1.664	1.568	1.190
Prienų r. sav.	101	69	95
Raseinių r. sav.	243	187	165

Šaltinis: Statistikos departamentas

Bendra teršalų emisija į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių 2015 m. Prienų r. sav. sudarė 97,7 tonas (0,8 proc. viso Kauno apskrityje susidariusio kiekio). 2013–2015 m. pastebimas sumažėjęs teršalų kiekis, tenkantis 1 km², Prienų rajone šis rodiklis 5,9 proc. Šių rodiklių mažėjimą galėjo lemti tai, kad Prienų rajone nevykdoma intensyvi pramonės veikla. Kauno apskrityje ir Lietuvoje šis rodiklis didėjo atitinkamai 17,6 ir 8,7 proc. Teršalų emisijos į atmosferą kiekis didėjo Kauno rajone ir mieste. Prienų r. sav. buvo viena iš šešių apskrities savivaldybių, kuriose ši tarša mažėjo.

4.2.2 lentelė. Teršalų emisija į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių Prienų r. sav., t

Prienų r. sav.	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m., proc.
Visi teršalai	103,9	71,2	97,7	-6
Kietosios medžiagos	26,7	11,3	6,4	-76,0
Dujinės ir skystosios medžiagos	77,2	59,9	91,3	18,2
Sieros dioksidas	24,9	-	1,2	-95,2
Azoto oksidai	6,3	5,0	8,8	39,7
Anglies monoksidai	69,9	54,9	81,2	16,2
Lakūs organiniai junginiai	0,1	-	0	100
Fluoras ir kiti teršalai	-	-	0,1	-

Šaltinis: Statistikos departamentas

Visų teršalų išmetama gerokai mažiau nei šalies vidurkis. Žvelgiant į kitų apskrities savivaldybių rezultatus, matoma, kad Prienų rajono savivaldybė yra viena mažiausiai aplinką teršiančių savivaldybių Kauno apskrityje.

4.2.3 lentelė. Dujinių ir skystųjų teršalų emisija į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių, tonos

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	Pokytis 2013–2015 m., proc.
Lietuvos Respublika	57.045	53.005,7	62.388,8	9,4
Kauno apskritis	9.090,4	9.766,3	10.842,9	19
Birštono sav.	86	-	81,3	-5,5
Jonavos r. sav.	2.259,8	2.692,1	2.771,0	22,6
Kaišiadorių r. sav.	406,3	297,2	334,9	-17,6
Kauno m. sav.	3.042,1	3.626,4	5.032,8	65,4
Kauno r. sav.	218,2	332,7	428,4	96,3
Kėdainių r. sav.	2.671,3	2.479,1	1.855,3	-30,5
Prienų r. sav.	77,2	59,9	91,3	18,3
Raseinių r. sav.	347,5	278,9	247,9	-28,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

Dujiniai ir skystieji teršalai sudarė 93,4 proc. viso 2015 m. rajone susidariusių teršalų kiekio arba 0,8 proc. viso apskrities dujinių ir skystųjų teršalų kiekio. Tai daugiau nei vidutiniškai apskrityje, kur dujiniai ir skystieji teršalai sudarė 91,3 proc. visų teršalų, ir Lietuvoje, kur šių teršalų dalis buvo 94,6 proc. Prienų rajone veiklos nevykdo įmonės, savo gamybos ar gavybos procesu teršiančių aplinką. Didžiausi teršalų kiekiai rajoną pasiekia dėl globalių veiksnių – vyraujančių vėjų.

4.3. Vandens tiekimas ir valymas

Prienų rajonas gali pasigirti mineralinio vandens ištekliais, kurie yra aptikti Stakliškių apylinkėse. Natūralūs Stakliškių mineralinio vandens šaltiniai žinomi nuo senų laikų. Dar XVII amžiuje buvo bandoma išgauti iš jų druską.

Dabartiniu metu rajono požeminio vandens poreikiai yra visiškai patenkinami. Tačiau tolimesnis aprūpinimas kokybišku požeminiu vandeniu priklauso nuo požeminio vandens apsaugos. Tiek Prienų rajono, tiek apskrities bei šalies paimto ir sunaudoto vandens rodikliai didėjo, tačiau, priešingai nei apskrityje ar šalyje, Prienų rajone kitimas buvo ne toks žymus. Tai galima sieti su pramonės plėtros gamybos apimčių augimu apskrityje bei šalyje. Prienų rajonas, nepasižymintis pramonės srities plėtra, nepasižymėjo dideliu rodiklių kilimu.

4.3.1 lentelė. Paimto ir sunaudoto vandens kiekis 2013–2015 m. tūkst. m³

Teritorija / Metai	2013	2014	2015
Paimta vandens, tūkst. m³			
Lietuvos Respublika	2 828 883,8	3 140 482,8	2 785 344,3
Kauno apskritis	2 474 723,6	2 832 599,4	2 423 241,9
Birštono sav.	291,9	284,9	310,9
Jonavos r. sav.	14 399,0	15 282,5	15 783,2
Kaišiadorių r. sav.	2 419 892,4	2 777 189,9	2 365 628,5
Kauno m. sav.	22 415,8	22 345,8	23 062,0
Kauno r. sav.	1 206,0	1 215,1	1 270,3
Kėdainių r. sav.	8 222,1	7 914,9	8 015,9
Prienų r. sav.	3 254,3	3 186,9	3 888,9
Raseinių r. sav.	5 042,1	5 179,3	5 282,4
Sunaudota vandens, tūkst. m³			

Teritorija / Metai	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	2 802 181,5	3 115 126,5	2 759 936,9
Kauno apskritis	2 466 978,1	2 826 018,4	2 416 108,1
Birštono sav.	228,6	231,9	237,1
Jonavos r. sav.	14 065,0	14 954,0	15 481,5
Kaišiadorių r. sav.	2 419 710,7	2 776 995,8	2 365 368,6
Kauno m. sav.	16 316,8	17 475,8	17 785,0
Kauno r. sav.	998,0	1 031,2	1 075,2
Kėdainių r. sav.	7 719,8	7 344,8	7 452,8
Prienų r. sav.	3 075,4	3 062,2	3 761,2
Raseinių r. sav.	4 863,7	4 922,6	4 946,7

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajone 2015 m. didžiausias vandens kiekis sunaudotas žuvininkystės bei ūkio ir buitės reikmėms. Šalyje 2015 m. neaplenkiama buvo energetikos sritis: sunaudota daugiau nei 85,7 proc. viso vandens kiekio, toliau seka buitinėms ir pramonės reikmėms sunaudojamas vanduo. Vandens išteklių panaudojimą žuvininkystės reikmėms lemia rajone veikiantis Žuvininkystės tarnybos prie LR ŽŪM Vidaus vandenų ir akvakultūros skyriaus Šilavoto poskyris.

4.3.2 lentelė. Sunaudoto vandens kiekis pagal paskirtį 2015 m. tūkst. m³

Teritorija	Ūkio ir buitės reikmėms	Energetikos reikmėms	Kitoms reikmėms	Pramonės reikmėms	Žemės ūkio reikmėms	Žuvininkystės reikmėms
Kauno apskritis	21.987	2.362.982,9	-	20.224,9	795,0	10.117,7
Birštono sav.	205,7	0,0	-	31,4	0,0	0,0
Jonavos r. sav.	1.503,6	28,3	-	13.949,6	0,0	0,0
Kaišiadorių r. sav.	1.272,6	2 362 468,3	-	169,0	507,7	951,0
Kauno m. sav.	15.743,7	472,1	-	1.569,1	0,0	0,0
Kauno r. sav.	867,1	7,9	-	0,0	200,2	0,0
Kėdainių r. sav.	1.264,9	0,5	-	4.381,4	56,0	1.750,0
Prienų r. sav.	366,7	0,3	-	17,4	0,0	3.376,7
Raseinių r. sav.	763,3	5,4	-	107,0	31,1	4.040,0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausią Prienų r. sav gyventojų dalį sudaro gyventojai, įsirengę individualius gręžinius (49 proc. visų rajono gyventojų). Gyventojai, prisijungę prie vandentiekio tinklų, sudaro 33 proc., o gyventojai, naudojančys vandenį iš šulinio, Prienų rajone sudaro 18 proc. visų gyventojų.

Nuo sunaudojamo vandens kiekio neatsiejamai susijęs ir panaudoto (nuotekų) vandens kiekis. Remiantis 4.3.1 lentelėje pateikiamais duomenimis, didžiausią vandens kiekį sunaudojančios Kaišiadorių rajono ir Kauno miesto savivaldybės sukuria ir didžiausias nuotekų apimtis.

4.3.3 lentelė. Ūkio, buitės ir gamybos nuotekos, išleistos į paviršinius vandenis 2015 m., tūkst. m³/1 m

Teritorija	Iš viso	Kurių nereikia valyti	Išvalytų iki normų	Nepakankamai išvalytų	Užterštų (be valymo)
Lietuvos Respublika	2.746.791,4	2.582.379,2	120.192,6	44.156,4	38,5
Kauno apskritis	2.412.500,3	2.380.132,8	28.822,4	3.545,1	0,0
Birštono sav.	748,5	0,0	748,5	0,0	0,0
Jonavos r. sav.	10.053,7	7.525,6	2.502,7	25,4	0,0
Kaišiadorių r. sav.	2.365.651,4	2.363.412,0	1.586,4	653,0	0,0
Kauno m. sav.	22.336,7	232,0	22.104,7	0,0	0,0
Kauno r. sav.	818,6	1,0	768,8	48,8	0,0

Teritorija	Iš viso	Kurių nereikia valyti	Išvalytų iki normų	Nepakankamai išvalytų	Užterštų (be valymo)
Kėdainių r. sav.	4.538,1	1.750,0	132,6	2.665,6	0,0
Prienų r. sav.	3.224,8	3.172,2	52,5	20,1	0,0
Raseinių r. sav.	5.108,5	4.040,0	926,2	142,2	0,0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausią dalį Prienų rajono gyventojų sudaro gyventojai, įsirengę nuotekų išsėmimo duobes – 20.508 (59 proc. visų rajono gyventojų). Šie asmenys yra sudarę sutartis dėl nuotekų išsėmimo ir išvežimo. 7.631 gyventojas (22 proc.) yra prisijungęs prie nuotekų tvarkymo tinklų ir 163 gyventojai (0,5 proc.) turi įsirengę individualius nuotekų valymo įrenginius.

4.3.4 lentelė. Duomenys apie Prienų rajono gyventojų nuotekų tvarkymo sistemas

Rodiklis	Skaičius	Dalis nuo visų gyventojų, proc.
Gyventojų, gyvenančių savivaldybės teritorijoje, skaičius	34.522	-
Gyventojai, prisijungę prie nuotekų tvarkymo tinklų	7.631	22,0
Gyventojai, įsirengę individualius nuotekų valymo įrenginius	163	0,5
Gyventojai, įsirengę nuotekų išsėmimo duobes	20.508	59,0
Gyventojai, sudarę sutartis dėl nuotekų išsėmimo ir išvežimo	20.508	59,0

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybė

Vandens kokybės priežiūra, valymu ir stebėsena rajone rūpinasi UAB „Prienų vandenys“. Prienų rajono gyventojams vanduo yra imamas iš 18 eksploatuojamų vandenviečių bei 27 gręžinių. Bendras vandentiekio tinklų ilgis – 142 km. Vidutinis atstumas iki gavėjų – 0,2–1,5 km. UAB „Prienų vandenys“ vandens tiekimui turi 5 vandens ruošyklas. Nuotekų tinklų ilgis – 77 km.

UAB „Prienų vandenys“ veiklos rodikliai: 2010 m. surinkta 525 tūkst. m³ buitinių nuotekų. Išvalymo rodikliai pagal BDS7 – 7,2 mg/l, pagal skendinčias medžiagas – 9,0 mg/l. 2009 m. Prienų r. sav. ūkio ir buitiniams reikmėms sunaudota 338,6 tūkst. m³ vandens. Tai 66,2 tūkst. m³ mažiau nei 2008 ir 108,7 tūkst. m³ mažiau nei 2007 m. Viso rajone 2009 m. buvo paimta 4.250,9 tūkst. m³ nuotekų, t. y. 750,5 tūkst. m³ mažiau nei 2008 ir 23,1 tūkst. m³ mažiau nei 2007 m.

Melioracija. Prienų rajono savivaldybės administracijos duomenimis, Savivaldybė valdo ir naudoja patikėjimo teise priklausančią lentelėje nurodomą melioracijos turtą.

4.3.5 lentelė. Prienų rajono melioracinis turtas 2010-01-01

Įrenginių pavadinimas	Mato vnt.	Kiekis
Nusausinta žemė	ha	45.019,4
Iš jos drenažu	ha	38.511,7
Drenažas		24.777,5
Magistraliniai grioviai	km	655,4
Apsauginiai grioviai	km	103,7
Regulatoriai	vnt.	3
Tiltai	vnt.	7
Pralaidos	vnt.	764
Kiti (Lieptai)	vnt.	5
Vietiniai keliai	km	251,3
Tvenkiniai	vnt.	1

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybė

Igyvendinami projektai. Prienų rajono savivaldybės administracija įgyvendino projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Prienuose“. Projektas įgyventas Europos Sąjungos, valstybės biudžeto ir Prienų rajono savivaldybės lėšomis. Siekiant užtikrinti Prienų ir Jiezno miestų aglomeracijos gyventojams centralizuotą vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą, atlikta vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra Maironio, Medelyno, Vandenio ir Kalnų sodų, Ignacavos, Gedimino, Vilniaus, Stakliškių bei Strazdiškių gatvėse. Vykdant projektą viso nutiesta 4,5 km vandentiekio ir 5,5 km nuotekų tinklų. Įgyvendinus projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Prienuose“, tiesioginę naudą pajuto 396 gyventojai, prisijungę prie naujai įrengtų nuotekų surinkimo bei vandentiekio tinklų, ir užtikrintas ilgalaikis, technine ir ekonomine prasme vartotojams prieinamas, socialiai būtinų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas. Smarkiai pagerės tiekimo vandens kokybė, sumažės paviršinių ir požeminių vandenų tarša, pagerės aplinkos būklė, bus užtikrintas nepertraukiamas centralizuoto geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų funkcionavimas.

Taip pat Administracija įgyvendino projektą „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir renovavimas Prienų rajone“. Projektas finansuojamas Europos Sąjungos, valstybės biudžeto ir Prienų rajono savivaldybės lėšomis. Jo įgyvendinimo metu:

- įrengti nuotekų valymo įrenginiai Balbieriškyje;
- rekonstruoti nuotekų valymo įrenginiai Išlauže;
- nutiesta 4,1 km naujų nuotekų tinklų Prienuose;
- įrengtos 2 nuotekų siurblynės Prienuose;
- rekonstruota 2,3 km nuotekų tinklų Prienuose;
- rekonstruota 0,6 km nuotekų tinklų Veiveriuose;
- nutiesta 4,2 km naujų vandentiekio tinklų Prienuose.

4.4. Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymo sektorių sudaro šios paslaugos:

- Mišrių komunalinių atliekų tvarkymas;
- Pakuočių atliekų tvarkymas;
- Didelių gabaritų atliekų tvarkymas;
- Elektros ir elektroninės įrangos tvarkymas;
- Pavojingų atliekų tvarkymas;
- Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymas;
- Antrinių žaliavų tvarkymas.

Prienų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sritis priskirta Alytaus regionui. Atliekos tvarkomos UAB Alytaus regiono atliekų tvarkymo centre, kurio akcininkė yra savivaldybė.

Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidarančios) atliekos ir kitokios atliekos, kurias šiuo metu surenka UAB „Ekonomus“ ir veža į Alytaus regiono sąvartyną, esantį Takniškių kaime, Alytaus rajono savivaldybėje. Savivaldybės gyventojams ir įmonėms sudarytos sąlygos saugiai ir tvarkingai atsikratyti mišrių komunalinių atliekų. Jie atliekas gali mesti į įvairaus dydžio šioms atliekoms skirtus konteinerius: individualiems namams – 120 l, 240 l, bendro naudojimo – 660 l, 1100 l. Mišrios komunalinės surenkamos iš šalia daugiabučių gyvenamųjų namų įrengtų komunalinių atliekų surinkimo aikštelių, iš individualiems namams skirtų individualių konteinerių, iš bendro naudojimo konteinerių, skirtų nuo pagrindinių kelių nutolusioms sodyboms. Juridiniams asmenims, tame tarpe ir sodų bei garažų bendrijoms, pagal poreikį įrengiamos komunalinių atliekų surinkimo aikštelės arba pastatomi individualūs ar bendro naudojimo konteineriai.

Pakuočių atliekos individualiuose namuose surenkamos į pakuočių surinkimo konteinerius. Stiklo atliekos surenkamos į stiklui skirtus konteinerius. Daugiabučiuose namuose susidariusios antrinės žaliavos surenkamos į rūšiavimo konteinerius skirtus stiklui, popieriui, plastikui ir metalui. Atliekų turėtojai pakuočių atliekas, tame tarpe ir antrines žaliavas, turi rūšiuoti jų susidarymo vietoje ir atskirai tvarkyti kiekvieną rūšį.

Didelių gabaritų, elektros ir elektroninės įrangos, pavojingas ir biologiškai skaidžias atliekas gyventojai gali pristatyti į stambiųjų atliekų aikšteles – Prienuose, Pramonės g. 3; Balbieriškyje, Klevų g. 52; Jiezno sen., Kolonijų k.; Veiverių mstl., Kauno g. 34A.

4.5. Energetika

AB „Prienų šilumos tinklai“ 2015 metais rekonstravo biokuro katilinę Nr.2 (Pramonės g. 19, Prienai) ir ją eksploatuoja. Katilinės bendra šiluminė galia 7,5 MW.

AB „Prienų šilumos tinklai“ (toliau – Bendrovė) nuo 2016 m. eksploatuoja 19 katilinių Prienų m., Jiezno m., Balbieriškio, Skriaudžių, Veiverių, Pakuonio, Stakliškių ir Naujosios Ūtos seniūnijose. Jiezno katilinė Nr.2 yra išnuomota UAB „Roalsa“, iš kurios Bendrovė perka šilumos energiją ir tiekia Jiezno miestui. 2016 m. duomenimis Bendrovės aptarnaujamoje teritorijoje šiluma tiekama 16,0 km ilgio termofikacinio vandens tinklais, kuriais šiluma aprūpinami 2467 vartotojai.

Bendras instaliuotas katilų galingumas – 32,04 MW. Bendrovė priklauso IV šilumos tiekėjų grupei, kuriai priklauso tiekėjai, per metus realizuojantys nuo 25,0 tūkst. MWh iki 50,0 MWh šilumos.

4.5.1 lentelė. AB „Prienų šilumos tinklai“ šildomi objektai, katilai ir jų galingumas

Objekto pavadinimas	Plotas m ²	Adresas	Katilo pavadinimas	Galia KW	Kuro rūšis
Balbieriškio pradinė mokykla	662,8	Vilniaus g. 130, Balbieriškis	Grandeg Grandeg	40 40	Granulės Granulės
Balbieriškio seniūnija	293,4	Klevų g. 4, Balbieriškis	Pelltech PV-50	50 50	Granulės Kietas kuras
Balbieriškio Nr.1	-	Parko g. 10A Balbieriškis	Kaistra-1000	1000	Biokuras
Stakliškių seniūnija	294,5	Vilniaus g. 2, Stakliškės	Komforts AK Komforts AK	20 20	Granulės Granulės
Stakliškių darželis	657,0	Vilniaus g. 14, Stakliškės	Komforts AK Komforts AK Komforts AK	30 30 50	Granulės Granulės Kietas kuras
Stakliškių PSPC	-	Prienų g.15 Stakliškės	Grandeg Grandeg	50 50	Granulės Granulės
Jiezno ligoninė	-	Vilniaus g. 3, Jieznas	Grandeg Komforts,,AK	100 100	Granulės Kietas kuras
Jiezno seniūnija	365,9	J. Basanavičiaus g. 1, Jieznas	„Menranga“ Menranga	50 50	Granulės Granulės
Naujosios Ūtos seniūnija	1.138,8	Naujoji Ūta, Prienų r.	Grandeg	100	Granulės
Veiverių meno mokykla	-	Kauno g. 54 Veiverių mst	Dalessandro Dalessandro	40 20	Granulės Granulės
Veiverių mokykla Katilinė Nr.1	-	Kauno g.29 Veiveriai	Grandeg Grandeg	300 300	Granulės Granulės

Objekto pavadinimas	Plotas m ²	Adresas	Katilo pavadinimas	Galia KW	Kuro rūšis
Veiverių seniūnija	-	Kauno g. 33 Veiveriai	Pelltech	30	Granulės
Skriaudžių katilinė Nr.1	-	Skriaudžių k. Prienų raj.	Grandeg Grandeg	200 200	Granulės Granulės
Skriaudžių darželio katilinė Nr.2	-	Skriaudžių k. Prienų raj.	Pelltech	20	Granulės
Pakuonio seniūnija	-	Sodų g.33 Pakuonis	Pelltech	30	Granulės
Prienų katilinė Nr.1		Statybininkų g.6 Prienai	VK1,6 VK1,6 Vito Vito VK1,6 VK1,6	1800 1800 1800 1800 1800 1800	Dujos Dujos Dujos Dujos Dujos Dujos
Prienų katilinė Nr.2		Pramonės g.19 Prienai	KHV KVE	2500 5000	Biokuras Biokuras
Prienų katilinė Nr.3		Laisvės a.10 Prienai	VK1,6 VK1,6 VK1,6 VK1,6	1800 1800 1800 1800	Dujos Dujos Dujos Dujos
Prienų katilinė Nr.5		Birštono g. 37 Prienai	VK2,1 VK2,1	1800 1800	Dujos Dujos

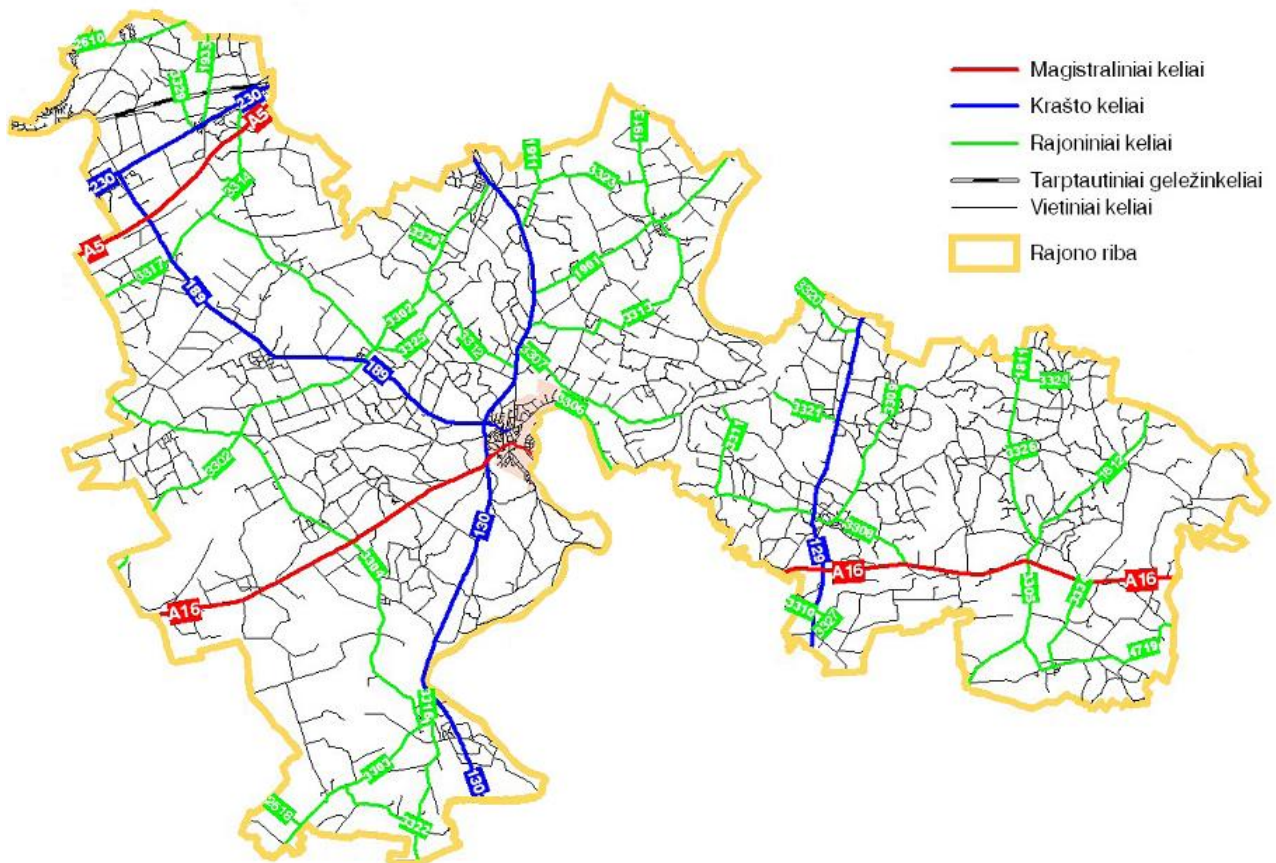
Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Planuojami projektai. 2017 m. planuojami susidėvėjusių šilumos tiekimo tinklų Prienų mieste modernizavimo darbai kartu su techninio darbo projekto parengimo ir projekto vykdymo priežiūros paslaugomis. Preliminarus rekonstruojamų (perklojamų) tinklų ilgis 2857 m.

4.6. Transporto infrastruktūra ir susisiekimas

Eismo intensyvumas Prienų rajone nėra didelis. Didesni transporto srautai galimi tik kai kuriose rajono vietovėse. Prienų rajoną kerta tarptautinė magistralė „Via Baltica“, taip pat praeina valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė.

4.6.1 pav. Prienų rajoną kertantys magistraliniai ir krašto keliai

Šaltinis: <http://www.lra.lt>

Kadangi Prienų rajonas ribojasi su didžiaisiais šalies miestais: Kaunu, Marijampole, Alytumi, todėl pagrindiniai rajono keliai jungia Prienus būtent su šiais miestais. Prienų rajoną kerta magistralinis kelias Nr. A16 (Vilnius–Prienai–Marijampolė), kelias Nr. A5 (Kaunas–Marijampolė–Suvalkai), kuris Lietuvos teritorijose sutampa su pagrindiniu tarptautinės reikšmės koridoriumi „Via Baltica“. Prienų rajoną taip pat kerta krašto kelias Nr. 129 (Antakalnis–Jieznas–Alytus–Merkinė), krašto kelias Nr. 130 (Kaunas–Prienai–Alytus–Druskininkai), krašto kelias Nr. 189 (Prienai–Skriaudžiai) ir krašto kelias Nr. 230 (Mauručiai–Vinčai–Puskelniai).

Šie krašto, magistraliniai ir tarptautinės reikšmės keliai turi didelę reikšmę Prienų rajono vystymuisi, kadangi eismo intensyvumas šiuose keliuose yra didelis, jais atvyksta didžioji dalis rajono lankytojų ir vykdomas tranzitinis krovinių gabenimas. Prienų rajonas yra išsidėstęs netoli pagrindinių šalies kelių (tarptautinės reikšmės kelių), kuriuose eismo intensyvumas yra didžiausias, lyginant su kitais šalies keliais.

Kaip ir visoje Lietuvoje, autotransporto priemonių skaičius Prienų r. sav. mažėja. Bendras transporto priemonių skaičius 2013–2015 m. savivaldybėje sumažėjo 33,7 proc. (arba 6.084 automobiliais). Lietuvoje bendras transporto priemonių skaičius nagrinėjamu laikotarpiu krito 31,2 proc., apskrityje – 32,7 proc.

Naujai įregistruojamų lengvųjų automobilių skaičius 2007–2009 m. Prienų r. sav. krito 50,3 proc.: nuo 1.922 automobilių 2007 m. iki 955 automobilių 2009 m. Panaši tendencija stebima ir visoje Lietuvoje.

4.6.1 lentelė. Transporto priemonių skaičius metų pabaigoje, vnt.

Teritorija / Metai	2013	2014	2015	2013–2015 m. pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	1.808.982	1.205.668	1.244.063	-31,2
Kauno apskritis	368.853	240.026	248.241	-32,7
Birštono sav.	2.724	1.927	1.986	-27,1
Jonavos r. sav.	25.451	16.053	16.615	-34,7
Kaišiadorių r. sav.	18.990	12.425	12.728	-33
Kauno m. sav.	194.967	125.484	128.898	-34
Kauno r. sav.	56.570	39.456	42.361	-25,1
Kėdainių r. sav.	31.527	19.505	19.915	-36,8
Prienų r. sav.	18.032	11.609	11.948	-33,7
Raseinių r. sav.	20.592	13.567	13.790	-33,0

Šaltinis: Statistikos departamentas

Eismo nelaimių statistika Prienų rajone gerėja. 2015–2016 m. kelių eismo įvykių skaičius sumažėjo 40 proc. (lentelė 4.6.2.). Apskrities mastu, sužeistųjų skaičius 2015 m., Prienų rajone yra vienas mažiausių (47), didžiausias – Kauno miesto savivaldybės ribose (453).

4.6.2 lentelė. Eismo įvykių statistika Prienų r. sav. 2015–2016 m.

Rodiklis	2015	2016
Kelių eismo įvykių skaičius	35	21
Sužeistųjų skaičius	47	-
Žuvusiųjų skaičius	3	-

Šaltinis: Statistikos departamentas²

Be anksčiau išvardintų kelių yra ir kiti, atliekantys susisiekimo funkciją šiaurės–pietų kryptimis Kauno apskrityje. Tačiau eismo intensyvumas juose nedidelis, jie dažniausiai tarnauja vietiniam susisiekimui nedideliais atstumais. Eismo intensyvumas kelyje Antakalnis–Jieznas–Alytus – apie 1,2 tūkst. automobilių per parą, kelyje Mauručiai–Puskelniai – apie 2,8 tūkst. automobilių per parą.

Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis 2013–2015 m. plėtėsi tiek šalyje (0,7 proc.), tiek Prienų rajone (0,6 proc.). Kauno apskrityje pastebėtas vietinės reikšmės kelių ilgio mažėjimas (- 4,6 proc.). Nagrinėjamu laikotarpiu Prienų rajone 1,8 proc. arba 16 km padaugėjo vietinės reikšmės automobilių kelių su danga, tačiau 31,4 proc. arba 53 km mažėjo vietinės reikšmės automobilių kelių su patobulinta danga. 2013–2015 m. 9,7 proc. (68 km) daugėjo kelių su žvyro danga, o kelių su grunto danga skaičius mažėjo 4,3 proc. (9 km).

Tai rodo, kad Prienų rajonas, esantis pusiaukelėje tarp Vilniaus ir Marijampolės, turi gerai išvystytą susisiekimo sistemą, o perspektyvos šioje srityje taip pat yra geros.

4.6.3 lentelė. Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis metų pabaigoje

Teritorija	Kelio dangos rūšis	Kelių ilgis (km)		
		2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	Vietinės reikšmės automobilių keliai	63.214	63.782	63.684
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	51.337	51.956	51.467
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	11.220	11.466	11.503
	Žvyro dangos keliai	40.117	40.131	39.964
	Grunto dangos keliai	11.877	12.185	12.217

² ankstesnių metų duomenys nepateikiami

Teritorija	Kelio dangos rūšis	Kelių ilgis (km)		
		2013	2014	2015
Kauno apskritis	Vietinės reikšmės automobilių keliai	9.502	9.516	9.069
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	7.706	7.718	7.304
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	1.989	2.011	1.960
	Žvyro dangos keliai	5.718	5.707	5.344
	Grunto dangos keliai	1.796	1.798	1.764
Prienų r. sav.	Vietinės reikšmės automobilių keliai	1.081	1.081	1.088
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su danga	872	872	888
	Vietinės reikšmės automobilių keliai su patobulinta danga	169	170	116
	Žvyro dangos keliai	703	702	771
	Grunto dangos keliai	209	209	200

Šaltinis: Statistikos departamentas

Prienų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos sprendinius sudaro vietinės reikšmės viešieji keliai. Viešieji keliai – tai keliai, jungiantys rajoninius kelius, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus bei gatvės gyvenamosiose vietovėse ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams.

Kelių ilgis pagal seniūnijas pateikiamas 4.6.4 lentelėje. Bendras savivaldybės kelių ilgis – 2.290,06 km., iš jų viešųjų kelių ilgis – 1.087,82 km, o vidaus kelių ilgis – 1.202,24 km.

4.6.4 lentelė. Prienų rajono keliai, vietinės reikšmės viešųjų kelių ilgis pagal seniūnijas, km

Seniūnijos pav.	Viešųjų kelių ilgis, km	Vidaus kelių ilgis, km	Viso, km
Ašmintos seniūnija	102,7	113,35	216,05
Balbieriškio seniūnija	120,19	180,51	300,7
Išlaužo seniūnija	52,82	63,87	116,69
Jiezno seniūnija	155,01	159,97	314,98
Naujosios Ūtos seniūnija	55,4	118,75	174,15
Pakuonio seniūnija	47,78	65,84	113,62
Šilavoto seniūnija	96,66	136,74	233,4
Stakliškių seniūnija	209,78	212,21	421,99
Veiverių seniūnija	191,13	142,02	333,15
Prienų seniūnija	56,35	8,98	65,33
Iš viso:	1087,82	1202,24	2290,06

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Didžiausia dalis Prienų rajono kelių yra blogos būklės – 447 km. Patenkinamos būklės kelių rajone yra 252,7 km, geros – 204,2 km. Daugiausia Prienų rajone yra kelių su žvyro danga – 674,1 km, kelių su grunto danga yra 197,7 km, su asfaltbetonio danga – 32,9 km.

4.6.5 lentelė. Prienų rajono keliai, vietinės reikšmės viešųjų kelių pasiskirstymas pagal seniūnijas

Seniūnija	Kelių būklė, ilgis km (be gatvių)			Kelių danga, ilgis km (be gatvių)		
	gera	patenkinama	bloga	asfaltbetonis	žvyras	gruntas
Ašmintos	46,8	19,2	41,4	7,9	71,5	28,0
Balbieriškio	8,6	32,9	68,1	10,8	82,1	16,7
Išlaužo	1,9	19,7	24,3	0,6	37,0	8,3
Jiezno	44,5	29,8	50,3	2,4	93,3	28,8
Naujosios Ūtos	9,8	10,0	49,4	-	54,0	15,3
Pakuonio	31,2	3,6	8,4	0,2	35,1	7,8
Stakliškių	14,1	59,3	115,1	6,0	137,2	45,3
Šilavoto	18,0	24,6	51,8	1,5	70,9	22,0
Veiverių	29,3	53,5	39,1	3,4	93,1	25,5
Iš viso:	204,2	252,7	447,8	32,9	674,1	197,7

Šaltinis: Prienų rajono savivaldybės administracija

Prienų rajono kelių būkle rūpinasi žemiau pateikiamos įmonės:

- VĮ „Kauno regiono keliai“: Prienų miesto sen., Balbieriškio sen.;
- UAB „Hidrosta“: Jiezno sen.;
- UAB „Radė“: Šilavoto sen.;
- UAB „Kesberta“: Ašmintos sen., Naujosios Ūtos sen., Išlaužo sen., Veiverių sen. ir Stakliškių sen.;
- UAB „Bijamita“: Pakuonio sen.

Geležinkelių infrastruktūra. Prienų rajono šiaurės vakarinę dalį kerta trumpa geležinkelio atšaka Kaunas–Kazlų Rūda. Jos ilgis rajone yra apie 8,2 km. Ši atšaka vienu metu priklauso net dviem transeuropiniams geležinkelių transporto koridoriams:

- Šiaurės–Pietų kryptimis: I koridorius – geležinkelio linija Varšuva–Kaunas–Ryga–Talinai;
- Rytų–Vakarų kryptimis: IX koridoriaus IXD šaka (Kaunas–Kaliningradas).

Tačiau geležinkelio svarba rajonui kol kas yra maža. AB „Lietuvos geležinkeliai“ duomenimis, rajone veikia tik viena Mauručių geležinkelio stotis (3 klasės stotis su 2 pagrindiniais keliais ir 3 atvykimo / išvykimo keliais). Stotyje vykdomi krovos darbai: kraunama skalda, bitumas, grūdai, trąšos, anglis ir mediena. Krovos darbų apimtys nedidelės (pakraunama ir iškraunama apie 1.700–1.900 vagonų per metus), tačiau per paskutinius metus (skaičiuojant nuo vieno metų vidurio iki kitų metų vidurio) jų apimtys išaugo net 17 proc. Mauručių geležinkelio stotyje stoja keleiviniai traukiniai, vežantys keleivius tokiais maršrutais:

- Kaunas–Marijampolė–Kaunas;
- Kaunas–Šeštokai–Kaunas;
- Kaunas–Kybartai–Kaunas.

Duomenys apie keleivių pervežimą stotyje nefiksuojami (nėra keleivių kasų).

Vidaus vandens keliai. Nemuno upė Prienų rajono ribose (taip pat ir visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje) priskiriama LR Vyriausybės patvirtintiems valstybinės reikšmės vandens keliams. Valstybinės reikšmės vandens keliai, einantys per Prienų rajoną³:

- Nemunas (Viršutinė Privalka)–Birštonas – 173,6 km;
- Kauno HE vandens saugykla (Birštonas)–Kauno Hidroelektrinė – 67 km.

³VĮ „Vidaus vandens kelių direkcija“

Pagal VI „Vidaus vandens kelių direkcija“ skelbiamus duomenis, rajone veikia mobili prieplauka Prienuose, tačiau keleivių pervežimai rajono vidaus vandens keliais nevykdomi.

Pagrindinė kliūtis – Nemuno atkarpa tarp Birštono ir Prienų, kurioje fėrvateris yra nuolatos užnešamas nešmenimis, o jo gylis šiltuoju metų laiku vietomis tesiekia 0,4 m. Todėl vandens keliai naudojami išskirtinai pramoginei, turistinei laivybai nedideliais pramoginiais kateriais arba jachtomis, kuri intensyviausiai vyksta tarp Kauno ir Birštono.

4.7. Būsto plėtra

Prienų savivaldybėje gyvenamojo fondo duomenys per 2010 – 2016 pakito: Prienų mieste 2012 metais įsigyti 6 butai (282,68 kv. m); 2013 metais - 7 butai (307,95 kv. m) ir 1 butas (25,32 kv. m) Jiezno mieste; 2014 metais - 5 butai (186,12 kv. m) Prienų mieste; 2016 metais – 3 butai (148,37 kv. m). 2017 metais jau įsigyta 3 butai (156,94 kv. m) Prienų mieste.

2017 – 2018 metais planuojama įsigyti dar 13 butų: 6 vieno kambario butus, 3 dviejų kambarių butus, 2 trijų kambarių butus ir 2 keturių kambarių butus Prienų mieste, pagal Socialinio būsto plėtros Prienų rajone vykdomą projektą.

4.7.1 lentelė. Prienų rajono gyvenamojo fondo ir naudingojo ploto, tenkančio vienam gyventojui, dinamika 2014–2016 m.

Teritorija	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	Gyvenamasis fondas, tūkst. m ²					
	Miestas			Kaimas		
Lietuvos Respublika	57 338,1	58 109,3	58 607,5	36 706,8	37 035,3	37 179,4
Kauno apskritis	12 055,7	12 233,3	12 342,1	6 768,1	6 874,2	6 924,7
Birštono sav.	101,1	101,2	101,2	74,6	74,6	74,6
Jonavos r. sav.	778,7	778,8	779,0	641,2	642,0	642,5
Kaišiadorių r. sav.	373,9	374,1	374,4	733,1	733,3	733,4
Kauno m. sav.	8 843,8	9 019,8	9 127,9	-	-	-
Kauno r. sav.	445,9	446,8	446,8	2 963,2	3 068,0	3 117,6
Kėdainių r. sav.	756,5	756,7	756,7	952,1	952,2	952,3
Prienų r. sav.	329,6	329,6	329,7	714,4	714,6	714,8
Raseinių r. sav.	426,2	426,3	426,4	689,5	689,5	689,5
Teritorija	Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, m ²					
	Miestas			Kaimas		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, m ²			Naudingasis plotas, tenkantis vienam gyventojui, m ²		
	Miestas			Kaimas		
Lietuvos Respublika	29,2	29,9	23,6	38,3	39,2	39,7
Kauno apskritis	29,5	30,3	31,2	38,7	39,4	39,6
Birštono sav.	40,6	41,1	41,9	39,7	39,9	40,6
Jonavos r. sav.	26,8	27,3	28,0	43,2	43,9	43,5
Kaišiadorių r. sav.	32,4	32,7	33,7	36,0	36,6	37,2
Kauno m. sav.	29,3	30,3	31,2	-	-	-
Kauno r. sav.	31,2	31,6	32,1	40,0	40,7	40,4
Kėdainių r. sav.	29,9	30,4	31,4	38,7	39,5	40,0
Prienų r. sav.	31,7	32,2	33,2	40,2	41,0	41,6
Raseinių r. sav.	31,0	31,6	32,6	32,4	33,1	33,8

Šaltinis: Statistikos departamentas

Statistikos departamento pateikiamais 2008 m. (vėlesnių metų duomenys nepateikiami) duomenimis, avarinės būklės pastatuose gyveno 2,6 proc. (540 m²) rajono gyventojų, tai sudaro apie 859 gyventojus. Šis rodiklis žymiai mažesnis nei Kauno apskrities (6,3 proc.) bei šalies (2,9 proc.). Konstatuotina, kad gyvenamųjų namų būklė Prienų rajone yra pakankamai gera.

Tuo tarpu šalyje ir Kauno apskrityje analizuojamu laikotarpiu stebimas avarinio gyvenamojo fondo dalies mažėjimas. Šalyje avarinio gyvenamojo fondo dalis sumažėjo 0,1 proc., apskrityje – 0,2 proc.

4.7.2 lentelė. Avarinio gyvenamojo fondo dalis 2007–2008 m., proc.

Teritorija	2007	2008
Lietuvos Respublika	3,0	2,9
Kauno apskritis	6,5	6,3
Prienų r. sav.	2,6	2,6

Šaltinis: Statistikos departamentas

Duomenys apie gyvenamųjų patalpų patogumus 2007–2009 m. pateikiami 4.7.3 lentelėje.

4.7.3 lentelė. Prienų rajono gyvenamosiose patalpose esantys patogumai 2007–2009 m., proc.

Metai	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Patogumai	Miestas			Kaimas		
Centrinis šildymas	81,8	81,4	81,4	33,7	33,8	33,8
Vandentiekis	82,9	83,0	83,0	30,8	30,9	30,9
Karštas vanduo	40,2	40,7	40,7	21,8	21,9	21,9
Kanalizacija	82,6	82,6	82,6	24,4	24,6	24,6
Vonia, dušas	81,6	81,5	81,5	22,8	23,0	23,0
Dujos	77,9	76,0	76,0	59,6	59,7	59,7
Elektrinė viryklė	3,4	4,5	4,5	1,6	1,5	1,5

Šaltinis: Statistikos departamentas

Duomenys rodo, kad didžioji dalis Prienų mieste gyvenančių žmonių turi pagrindinius patogumus: centrinį šildymą, centralizuotai teikiamą vandenį, kanalizaciją bei dujas. Lyginamuoju laikotarpiu patogumų santykis svyruoja nežymiai. Kaimiškose vietovėse gyventojai dažniausiai šildosi individualiai sumontuotomis šildymo sistemomis, todėl čia mažesnis gyventojų skaičius yra prisijungęs ir naudoja centrinio šildymo paslaugomis. Naudojamas individualių šulinių arba gręžinių vanduo.

Rajone yra gyventojų, kuriems reikalinga pagalba suteikiant gyvenamąjį plotą. Socialinio būsto poreikis reikalingas jaunos ir daugiavaikėms šeimoms, be tėvų likusiems nepilnamečiams ir kitiems socialiai pažeidžiamiems asmenims. Prienų rajone 2012 metais į šių asmenų sąrašus įrašyta 12 šeimų, 2013 metais – 20 šeimų, 2014 metais – 38 šeimų, 2015 metais – 31 šeimų, 2016 metais – 18 šeimų, apskrityje – 29,9 proc., šalyje – 40,2 proc.

4.7.4 lentelė. Asmenys (šeimoms), buvę sąrašuose socialiniam būstui nuomoti, 2007–2010 m. pabaigoje⁴

Teritorija	2007	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	20.305	23.761	26.047	28.461
Kauno apskritis	4.636	5.259	5.666	6.020
Prienų r. sav.	138	153	144	167

Šaltinis: Statistikos departamentas

⁴ Naujesni duomenys nepateikiami.

Ne visi prašymai yra patenkinami dėl socialinio būsto objektų bei ploto galimybių. 2011 - 2017 m. Prienų rajono savivaldybė suteikė socialinį būstą 56 šeimoms. Apskirtyje 2010 m. socialinis būstas buvo suteiktas 192 asmenims (57,4 proc., lyginant su 2007 m.), šalyje – 831 asmeniui (-10,9 proc., lyginant su 2007 m.).

4.7.5 lentelė. Asmenys (šeimos), gavę socialinį būstą, 2007–2010 m. pabaiga⁵

Teritorija	2007	2008	2009	2010
Lietuvos Respublika	922	821	1.191	831
Kauno apskritis	122	166	252	192
Prienų r. sav.	8	17	37	14

Šaltinis: Statistikos departamentas

Negalintieji gauti socialinio būsto gali kreiptis į savivaldybę dėl valstybės remiamo (garantinio) kredito gavimo. Valstybė sudaro sąlygas gauti kreditą nekilnojamajam (gyvenamajam) turtui palankesnėmis sąlygomis. 2016 m. tokį kreditą gavo vienas Prienų rajono gyventojas. Bendra suteiktų kreditų vertė 2007 m. siekė 549,5 tūkst. Lt, 2008 m. – 700 tūkst. Lt. Asmenų, pasinaudojusių šia paslauga, Kauno apskrityje 2007–2009 žymiai mažėjo, 2007 m. kreditai gyvenamajam plotui buvo išduoti 138, 2008 m. – 89, 2009 m. – tik 16 asmenų. Atitinkamai mažėjo ir suteiktų kreditų suma.

Greta naujų gyvenamųjų namų statybos svarbu pagerinti turimo būsto fondo kokybę, atnaujinti namų termoizoliacines savybes, modernizuoti inžinerinę įrangą, siekiant sumažinti energijos sąnaudas ir atitinkamai būsto išlaikymo išlaidas.

⁵ Naujesni duomenys nepateikiami

4.8. Infrastruktūros ir aplinkos apsaugos SSGG

STIPRYBĖS
Teritorijos apibūdinimas
Esamas Nemuno rajono upių ir jų supančių žaliųjų plotų kraštovaizdis palankus gyvenamajai ir rekreacinei infrastruktūrai vystyti.
Rajone gausu miškų išteklių.
Aplinkos tarša
Sąlyginai maža aplinkos tarša dėl ne itin intensyvios pramonės įmonių vykdomos veiklos.
Vandens tiekimas ir valymas
Rajone įgyvendinami projektai vandens ir nuotekų tinklų plėtrai.
Atliekų tvarkymas
Centralizuota Prienų rajono atliekų surinkimo sistema, įdiegta atliekų rūšiavimo sistema.
Energetika
Centralizuotas šilumos tinklų sistemos modernizavimas.
Biokuro naudojimo skatinimas, modernizuojant / rekonstruojant katilinę / katilines.
Transporto infrastruktūra ir susisiekimas
Mažas eismo įvykių, žuvusių ir sužeistų asmenų skaičius.
Didėjantis vietinių kelių ilgis, kurių danga yra asfaltuojama arba pagerinama.
Būsto plėtra
Renovuojami daugiabučiai gyvenamieji namai.
Socialinio būsto plėtra ir jo kokybės gerinimas.
SILPNYBĖS
Vandens tiekimas ir valymas
30 % rajono gyventojų yra neprijungusių prie centralizuotų vandens ir nuotekų tinklų.
Atliekų tvarkymas
5 % rajono gyventojų yra neteikiama atliekų tvarkymo paslauga dėl pernelyg nutolusių sodybų.
Transporto infrastruktūra ir susisiekimas
Mažėjantis pervežamų keleivių skaičius.
Didelis kelių skaičius (ilgis), kurių būklė vertinama kaip „bloga“.
Menkai išvystytas susisiekimas geležinkelio ir vidaus vandenų srityje.
Būsto plėtra
Didėjantis asmenų, kuriems reikia socialinio būsto, skaičius.
GALIMYBĖS
Vandens tiekimas ir valymas
Vandentiekio ir nuotekų tvarkymo tinklų plėtra.
Atliekų tvarkymas
Šiukšlių rūšiavimo skatinimas ir vykdymas tarp gyventojų.
Energetika
Šilumos tinklų modernizavimas.
Dujotiekio tinklų plėtra.
Transporto infrastruktūra ir susisiekimas
Žvyrkelių asfaltavimas.
Kelių ir gatvių būklės gerinimas ir plėtra.
Viešojo transporto modernizavimas, pirmenybę teikiant ekologiškoms transporto priemonėms.
Viešojo transporto maršrutų optimizavimas.
Būsto plėtra

Visuomeninių pastatų pritaikymas gyvenamajai paskirčiai.
GRĖSMĖS
Aplinkos tarša
Didėjantis oro užterštumas dėl didėjančio automobilių srauto.
Vandens tiekimas ir valymas
Didėjančios išlaidos vandens ir nuotekų tinklų remontui dėl blogėjančios jų būklės.
Atliekų tvarkymas
Atliekų ir šiukšlių kiekio didėjimas.
Energetika
Didėjančios išlaidos energetikos tinklų remontui dėl blogėjančios jų būklės.
Transporto infrastruktūra ir susisiekimas
Blogėjanti kelių būklė.
Būsto plėtra
Prastėjanti gyvenamųjų pastatų būklė.

5. SAVIVALDYBĖS VALDYMO SISTEMOS EFEKTYVUMO VERTINIMAS

Ankstesniame skyriuje atliktoje esamos būklės analizėje nurodyti savivaldybės veiklą įtakojančios išorės veiksniai. Šiame skyriuje nagrinėjama savivaldybės institucijos vidinė aplinka. Vidinės aplinkos analizė atliekama atsižvelgiant į strateginių planų rengimą reglamentuojančius dokumentus ir juose išskiriamus institucijų vidinius veiksmus: teisinę bazę, organizacinę institucijos struktūrą ir funkcijas, žmogiškuosius ir finansinius išteklius, planavimo sistemą, informacines sistemas. Šiame skyriuje siekiama išanalizuoti esamą savivaldybės valdymo sistemą bei pateikti siūlymus šios sistemos efektyvumo didinimui. Įvertinus Prienų rajono savivaldybės vidinius veiksmus, bus tikslinamas strateginio plėtros plano priemonių planas.

5.1. Savivaldybės veiklos analizė

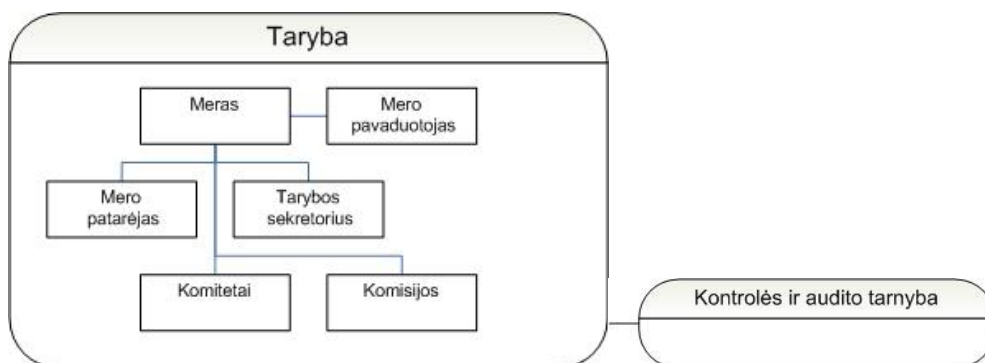
Prienų rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) savo veikloje vadovaujasi LR Konstitucija, Vietos savivaldos įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, kitais įstatymais ir LR Seimo teisės aktais, Vyriausybės nutarimais, kitais norminiais teisės aktais, savivaldybės Tarybos sprendimais, mero potvarkiais ir kitais savivaldos institucijų veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Savivaldybės veiklos organizavimui taip pat svarbūs Savivaldybės vidaus dokumentai:

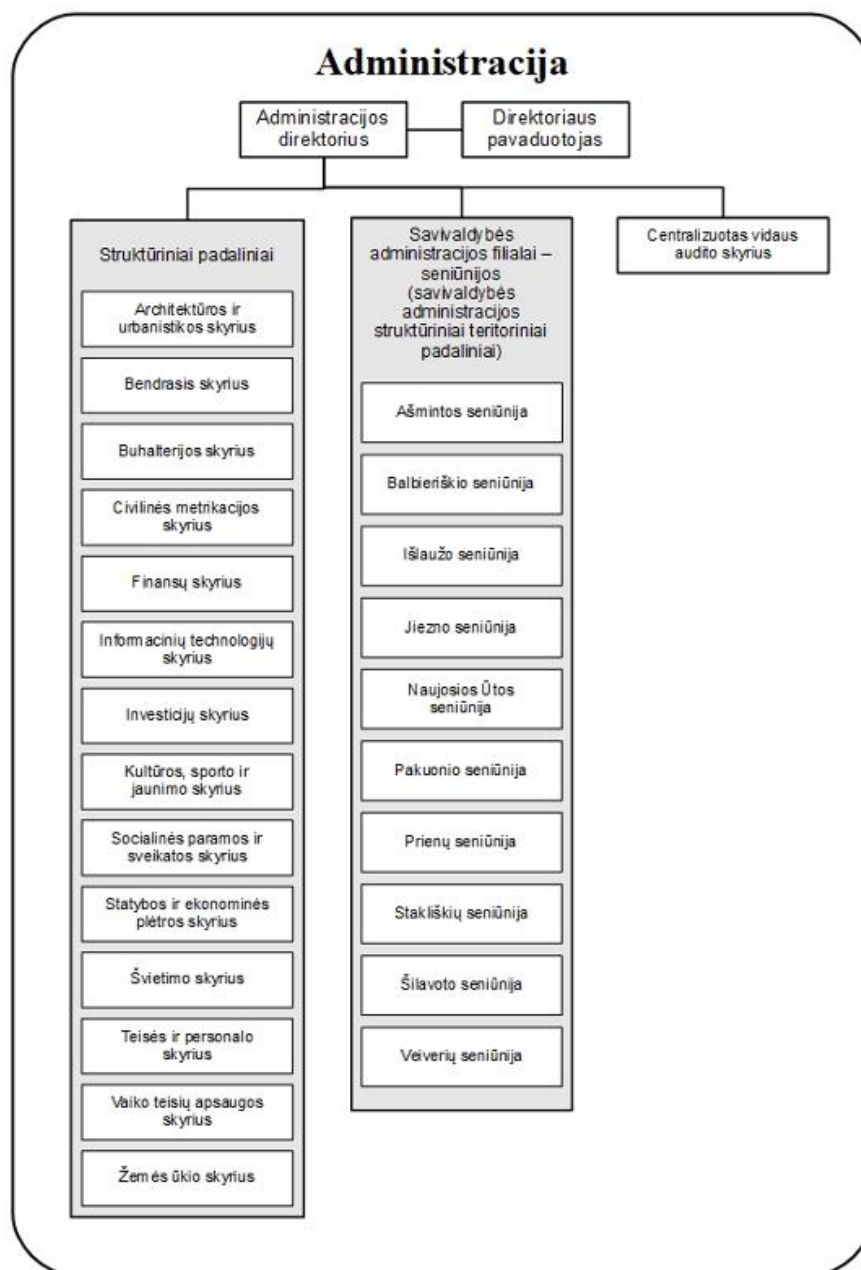
- Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentas (patvirtintas 2012 m. spalio 25 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-229, atnaujintas 2013 m. sausio 31 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-1);
- Prienų rajono savivaldybės administracijos nuostatai (patvirtinti 2006 m. rugsėjo 21 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-211);
- ir kiti institucijos veiklą reglamentuojantys dokumentai.

Savivaldybės veiklos analizei atlikti naudotų dokumentų sąrašas pateikiamas 1 priede.

Prienų rajono savivaldybės atstovaujamoji institucija yra Savivaldybės taryba (toliau – Taryba), turinti vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas, vykdomoji institucija – Savivaldybės administracija (toliau – Administracija). Administracijai vadovauja administracijos direktorius (toliau – Administracijos direktorius) ir Administracijos direktoriaus pavaduotojas, turintys viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės turto, valstybės turto, savivaldybės biudžeto vykdymo ir piniginių išteklių panaudojimą prižiūri savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba).

5.1.1. pav. Prienų rajono savivaldybės organizacinė struktūra

Šaltinis: www.prienai.lt

Kontrolės ir audito tarnyba prižiūri, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai.

2017 m. Tarnyboje dirbo 3 valstybės tarnautojai: savivaldybės kontrolierė, vyriausioji specialistė ir vyriausioji patarėja. Tarnybai vadovauja ir už jos veiklą atsako Savivaldybės kontrolierė, kuri yra atskaitinga Tarybai. Tarnyba savo veiklą vykdo remiantis kasmetiniu veiklos planu, kuriame numatoma atlikti auditus ir Tarybai reikalingas išvadas. Veiklos plano projektas svarstomas Tarybos kontrolės komitete, su juo supažindinama Valstybės kontrolė bei Savivaldybės administracijos Centralizuotas vidaus audito skyrius. Esant poreikiui, veiklos planas metų eigoje gali būti tikslinamas. Tarnybos specialistai taip pat atlieka eilinius bei veiklos plane nenumatytus finansinius ir veiklos auditus. Tarnyba teikia Savivaldybės merui, administracijos direktoriui, audituotų subjektų vadovams išvadas, ataskaitas ir sprendimus, kurie buvo priimti dėl auditų metu nustatytų ir nepašalintų teisės aktų pažeidimų.

Taryba yra demokratiškai išrinktų Prienų rajono bendruomenės atstovų – Tarybos narių atstovaujamoji savivaldybės institucija. Ji atsakinga už savivaldos teisės ir savo funkcijų įgyvendinimą, rūpinasi Savivaldybės bendruomenės interesais Prienų rajono savivaldybės teritorijoje. Tarybai ir visai Savivaldybei vadovauja meras, renkamas tiesioginiuose rinkimuose. Svarbiausios **Savivaldybės mero** funkcijos, nustatytos Tarybos veiklos reglamente:

- Planuoja Savivaldybės tarybos veiklą, nustato ir sudaro Savivaldybės tarybos posėdžių darbotvarkes ir teikia sprendimų projektus, šaukia Savivaldybės tarybos posėdžius ir jiems pirmininkauja, koordinuoja Savivaldybės tarybos Komitetų ir Komisijų veiklą, pasirašo Savivaldybės tarybos sprendimus ir posėdžių, kuriems pirmininkavo, protokolus;
- atstovauja pats arba įgalioja kitus asmenis atstovauti Savivaldybei teisme, bendradarbiauja su kitomis savivaldybėmis, valstybės ar užsienio valstybių institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis.
- atstovauja Savivaldybei Kauno regiono plėtros taryboje ir turi sprendžiamojo balso teisę sudarant ir įgyvendinant regiono plėtros programą;
- teikia Savivaldybės tarybai mero pavaduotojo, Savivaldybės administracijos direktoriaus, Savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojo (Savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu) ir Savivaldybės tarybos sudaromų komisijų pirmininkų kandidatūras, taip pat gali siūlyti atleisti juos iš pareigų, siūlyti skirti nuobaudas Savivaldybės administracijos direktoriui;
- nustato mero pavaduotojo veiklos sritis;
- teikia Savivaldybės tarybai siūlymą dėl Savivaldybės tarybos kolegijos sudarymo;
- teikia Savivaldybės tarybai siūlymus dėl sekretoriato sudarymo ir jo pareigybių skaičiaus nustatymo arba mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų pareigybių skaičiaus nustatymo (jeigu sekretoriatas nesudaromas);
- vadovauja sekretoriato darbui (jeigu jis sudaromas), tvirtina sekretoriato nuostatus, Valstybės tarnybos įstatymo ir Darbo kodekso nustatyta tvarka skiria į pareigas ir atleidžia iš jų sekretoriato darbuotojus, mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus;
- teikia komitetams, išskyrus Kontrolės komitetą, komitetų pirmininkų ir pavaduotojų kandidatūras;
- pateikdamas sprendimo projektą gali siūlyti Savivaldybės tarybai pavesti Savivaldybės kontrolieriui (Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai) atlikti veiklos plane nenumatytą Savivaldybės administracijos, Savivaldybės administravimo subjektų ar Savivaldybės kontroliuojamų įmonių finansinį ir veiklos auditą, priima Savivaldybės kontrolieriaus (Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) pateiktas audito ataskaitas ir išvadas dėl atlikto finansinio ir veiklos audito rezultatų, prireikus organizuoja šių ataskaitų ir išvadų svarstymą Savivaldybės tarybos komitetų ir Savivaldybės tarybos posėdžiuose;
- kontroliuoja ir prižiūri Savivaldybės viešojo administravimo institucijų, įstaigų ir įmonių vadovų veiklą, kaip jie įgyvendina įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus ir savivaldybės tarybos sprendimus;
- gavęs Savivaldybės tarybos pritarimą, sudaro Savivaldybės bendradarbiavimo su valstybės institucijomis, kitomis savivaldybėmis ar užsienio institucijomis sutartis;
- kontroliuoja pasirengimą vietos gyventojų apklausai ir ją organizuoja;
- pagal Savivaldybės tarybos nustatytą tvarką reprezentacijos reikmėms naudoja mero fondo lėšas;
- tvirtina gyvenamųjų vietovių ar jų dalių suskirstymą (sugrupavimą) į seniūnaitijas Savivaldybės administracijos direktoriaus teikimu;
- skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Savivaldybės biudžetinių įstaigų, išskyrus švietimo įstaigas, vadovus, įgyvendina kitas funkcijas, susijusias su šių juridinių asmenų vadovų darbo santykiais, Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

- skiria į pareigas ir atleidžia iš jų Savivaldybės viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra Savivaldybė), išskyrus švietimo įstaigas, vadovus, įgyvendina kitas funkcijas, susijusias su šių juridinių asmenų vadovų darbo santykiais, Darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
- atkuria Savivaldybės valdomo išlikusio nekilnojamojo turto nuosavybės teises religinėms bendrijoms ir bendruomenėms;
- išduoda leidimus naudoti žūklės plotus vandens telkiniuose, tvirtina žuvų išteklį naudojimo, atkūrimo ir apsaugos žuvininkystės vandens telkiniuose priemonių planus teisės aktų nustatyta tvarka;
- keičia pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka;
- suteikia patalpas Seimo nariams pagal Lietuvos Respublikos Seimo statutą;
- skelbia vietos gyventojų apklausą;
- suteikia kasmetines ir tikslines atostogas mero politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojams, Savivaldybės kontrolieriui, Savivaldybės administracijos direktoriui ir direktoriaus pavaduotojams, taip pat siunčia juos į tarnybines komandiruotes.

Meras rūpinasi, kad:

- Savivaldybei būtų tinkamai atstovaujama Regionų plėtros taryboje ir šios tarybos priimti sprendimai būtų tinkamai įgyvendinami Savivaldybėje;
- laiku ir tinkamai būtų rengiami savivaldybės strateginio planavimo dokumentai, užtikrinama šių dokumentų ir juose numatytų pasiekti rezultatų įgyvendinimo kontrolė;
- būtų sudarytos tinkamos prielaidos ir galimybės gyvenamųjų vietovių bendruomenės narius įtraukti į vietos reikalų tvarkymą;
- būtų užtikrinamas Savivaldybės tarybos narių tolygus bendravimas su visais Savivaldybės rinkėjais (visoje Savivaldybės teritorijoje);
- būtų tobulinamas Savivaldybės tarybos sprendimų priėmimas ir Savivaldybės tarybos komitetų veikla;
- būtų deramai atstovaujama Savivaldybės interesams bendradarbiaujant ir sprendžiant klausimus su valstybės valdžios ir valstybinio administravimo subjektais, teisėsaugos institucijomis, nevyriausybiniomis organizacijomis, užsienio valstybių savivaldybėmis.

Tarybos veiklos tvarką ir formas nustato Tarybos veiklos reglamentas. Taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai Tarybos posėdžiuose. Savivaldybės tarybos posėdžiams klausimus rengia Savivaldybės tarybos komitetai ir komisijos savo posėdžiuose, Savivaldybės tarybos narių frakcijos ir grupės pasitarimuose, Tarybos nariai, Savivaldybės kontrolierius, Savivaldybės meras ir Savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės taryba svarstomais klausimais priima sprendimus ir kontroliuoja jų įgyvendinimą.

Analizės rengimo metu, Tarybą sudarė 25 nariai, išrinkti 2015 m. kovo 1 d. Tarybos narys privalo būti vieno Savivaldybės tarybos komiteto nariu ir dalyvauti komitetų bei Savivaldybės tarybos komisijų, kurių narys jis yra, posėdžiuose. Savivaldybėje sudaryti šie komitetai:

- Ekonominės plėtros, finansų ir investicijų komitetas;
- Sveikatos ir socialinių reikalų komitetas;
- Kultūros, švietimo, turizmo ir sporto komitetas;
- Bendruomenių ir kaimo reikalų komitetas;
- Kontrolės komitetas.

Komitetai, iš ne mažiau kaip 3 Tarybos narių, sudaromi Tarybai teikiamiems klausimams preliminarai nagrinėti ir išvadoms bei pasiūlymams teikti, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų ir vykdomi Tarybos bei mero sprendimai. Privaloma sudaryti Savivaldybės kontrolės komitetą, į kurį įeina vienodas visų Tarybos narių frakcijų ir grupių narių skaičius. Komitetai pagal savo kompetenciją priima rekomendacinius sprendimus.

Savivaldybės taryba savo įgaliojimų laikui sudaro Administracinę komisiją, Etikos komisiją ir Antikorupcijos komisiją. Šių komisijų pirmininkai mero teikimu skiriami iš Tarybos narių.

Prienų rajono savivaldybės Administracinė komisija – nagrinėja administracinių teisės pažeidimų kodekso jos kompetencijai priskirtas administracinių teisės pažeidimų bylas.

Prienų rajono savivaldybės tarybos Etikos komisija:

- prižiūri, kaip Tarybos nariai laikosi teisės aktų, reglamentuojančių Tarybos narių veiklą ir elgesį, reikalavimų;
- nagrinėja siūlymus ir pastabas dėl Tarybos nario veiklos skaidrumo, informaciją dėl Tarybos nario veiklos ar jo viešųjų ir privačių interesų nesuderinamumo;
- analizuoja Tarybos narių nedalyvavimo Savivaldybės tarybos, Komitetų ir Komisijų posėdžiuose ir šio įstatymo nustatytų pareigų nevykdymo priežastis;
- teikia Vyriausiajai rinkimų komisijai siūlymą dėl Tarybos nario įgaliojimų nutraukimo, jeigu šis Tarybos narys yra praleidęs iš eilės 3 Savivaldybės tarybos posėdžius be pateisinamos priežasties.

Prienų rajono savivaldybės Antikorupcijos komisija:

- Reglamento nustatyta tvarka Savivaldybės tarybos ar mero iniciatyva dalyvauja atliekant Savivaldybės institucijų parengtų teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą;
- dalyvauja rengiant kovos su korupcija programas ir teikia išvadas Savivaldybės tarybai dėl šių programų ir jų įgyvendinimo;
- nagrinėja Savivaldybės bendruomenės narių, valstybės institucijų, gyvenamųjų vietovių bendruomenių ar bendruomeninių organizacijų atstovų siūlymus ir pastabas dėl kovos su korupcija priemonių vykdymo;
- informuoja visuomenę apie savo veiklą, vykdomas korupcijos prevencijos priemones Savivaldybėje, taip pat apie kovos su korupcija rezultatus;
- atlieka kitas kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas, susijusias su Savivaldybėje įgyvendinama valstybės politika korupcijos prevencijos srityje.

Taryba savo sprendimu ar įstatymų nustatytais atvejais gali sudaryti nuolatinės (tos kadencijos laikotarpiui) bei laikinąsias (atskiriems klausimams nagrinėti) komisijas. Šių komisijų veiklos nuostatus, kuriuose nustatomi komisijos tikslai, uždaviniai, funkcijos, narių teisės ir pareigos, sprendimų priėmimas ir jų įforminimas, atsiskaitymo Tarybai tvarka, tvirtina Taryba.

Tarybos posėdžiams, komitetams, merui aptarnauti, taip pat Tarybos sprendimų projektams rengti, nagrinėti ir išvadoms dėl Tarybos sprendimų projektų rengti mero siūlymu gali būti steigiamas Tarybos sekretoriatas. Taryba taip pat slaptu balsavimu renka mero pavaduotoją, kuris atlieka mero pavedimus ir funkcijas. Meras be pavaduotojo dar turi vieną patarėją.

Savivaldybėje viešojo administravimo funkciją atlieka **Administracija**. Administracija yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, kurią sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos (filialai) ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Administracijos uždaviniai ir funkcijos numatytos Administracijos nuostatuose. Administracijos funkcijos:

- savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės institucijų sprendimų įgyvendinimą arba pati juos įgyvendina;
- įgyvendina įstatymus ir Vyriausybės nutarimus, nereikalaujančius savivaldybės institucijų sprendimų;
- įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų bei kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą;
- administruoja viešųjų paslaugų teikimą;

- rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus;
- atlieka sekretoriato, mero, Tarybos narių ir savivaldybės Kontrolieriaus finansinį, ūkinį bei materialinį aptarnavimą.

Administracijos struktūrą ir jos nuostatus mero teikimu tvirtina arba keičia Taryba. Prienų rajono savivaldybės taryba 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T3-119 patvirtino naują Prienų r. savivaldybės administracijos struktūrą, kuri įsigaliojo nuo 2017 m. birželio 1 d. Administraciją sudaro Centralizuotas vidaus audito skyrius, 14 struktūrinių padalinių ir 10 struktūrinių teritorinių padalinių. Administracinis suskirstymas pateiktas 5.1. pav., administracijos ir jos padalinių funkcijos – 2 priede.

Administracijos darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau – darbuotojų) ir gaunančių užmokestį iš Savivaldybės biudžeto, skaičių mero teikimu tvirtina arba keičia savivaldybės Taryba.

Administracijos darbuotojų teisinius santykius, priėmimo į darbą tvarką bei darbo apmokėjimo sąlygas reglamentuoja Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas bei kiti norminiai teisės aktai. Administracijos darbuotojų kompetenciją, funkcijas ir atsakomybę nustato Administracijos padalinių veiklos nuostatai, Administracijos darbo tvarkos taisyklės, darbuotojų pareigybių aprašymai.

Administracijai vadovauja **Administracijos direktorius**, Administracijos padaliniams vadovauja jų vedėjai. Administracijos direktorius yra Administracijos vadovas, pavaldus Tarybai ir atskaitingas merui. Dėl Administracijos direktoriaus pavaduotojo pareigybės steigimo ar Administracijos direktoriaus pavadavimo sprendžia savivaldybės Taryba.

Tarybos sprendimams, Administracijos direktoriaus įsakymams, mero potvarkiams vykdyti ir kitiems savo kompetencijos klausimams spręsti Administracijos direktorius kviečia posėdžius ir pasitarimus, Administracija gali rengti išvažiuojamuosius posėdžius seniūnijose. Administracijos direktorius gali pavesti Administracijos padaliniams, Savivaldybės įmonėms, įstaigoms, organizacijoms rengti sprendimų, potvarkių ir įsakymų (kitų dokumentų) projektus bei teikti atitinkamus pasiūlymus. Administracijos direktorius užtikrina įstatymų ir kitų norminių teisės aktų, Savivaldybės institucijų sprendimų ir mero potvarkių vykdymą pagal savo kompetenciją.

Administracijos padaliniams vadovauja jų vedėjai. Padalinio vadovas organizuoja ir kontroliuoja padalinio veiklą bei atsako už ją. Administracijos padalinių veiklos nuostatus, darbuotojų pareigybių sąrašą, pareigybių aprašymus tvirtina Administracijos direktorius.

Administracijos padalinių vadovai, kiti darbuotojai rengia Tarybos sprendimų projektus, kurie priskirti jų kompetencijai, vadovaudamiesi Administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintu Tarybai svarstyti teikiamų sprendimų projektų rengimo tvarkos aprašu. Jie yra asmeniškai atsakingi už jų parengtų ir pateiktų Tarybai, Administracijos direktoriui, merui svarstyti sprendimų, potvarkių bei įsakymų (kitų dokumentų) projektų ar atitinkamų pasiūlymų pagrįstumą, pateiktų dokumentų ir kitos medžiagos tikrumą.

Administracijos direktorius, Administracijos padalinių vadovai asmeniškai atsako, kad deramai ir laiku būtų įvykdytos Administracijai ar jos padaliniui pavestos užduotys. Pavedimų įvykdymo laikas gali būti pratęstas išimtiniais atvejais, jeigu atsakingas už pavedimo vykdymą darbuotojas pateikia prašymą, argumentuodamas, kodėl būtina pratęsti pavedimo įvykdymo laiką. Prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas iki įvykdymo termino pabaigos. Jeigu pavedimas duotas keliems vykdytojams, atsakingas už jį vykdytojas (jis pavedime nurodomas pirmasis) privalo organizuoti šio pavedimo vykdymą. Kiti vykdytojai yra vienodai atsakingi už pavedimo įvykdymą nustatytu laiku ir atsakingo vykdytojo reikalavimu turi pateikti visą būtiną medžiagą bei atitinkamus pasiūlymus.

Administracijos padalinių vadovai ir į struktūrinius padalinius neįeinantys valstybės tarnautojai kiekvienų metų sausio 11 d. pateikia savo metų **veiklos ataskaitą** Administracijos direktoriui, o Administracijos direktorius, ją apibendrinęs, pateikia merui iki vasario 1 d. Administracijos direktorius kartą per metus teikia Tarybai savo veiklos ataskaitą ir ne rečiau kaip kartą per metus, informuoja Savivaldybės gyventojus apie savo veiklą. Kontrolės ir audito tarnyba kasmet teikia Tarybai veiklos ataskaitą, kurios santrauka viešinama vietinėje spaudoje ir Savivaldybės internetiniame puslapyje.

Tarybos nariai per pirmąjį metų ketvirtį privalo atsiskaityti savo rinkėjams. Bendrą Tarybos ataskaitą kartą per metus Tarybos vardu teikia Savivaldybės meras. Meras ne rečiau kaip kartą per metus taip pat rengia ir pateikia rinkėjams ir visai Savivaldybės bendruomenei bendrą Savivaldybės veiklos ataskaitą.

Centralizuotas vidaus audito skyrius atlieka nepriklausomą, objektyvią tyrimo, vertinimo ir konsultavimo veiklą, siekiant užtikrinti Administracijos, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų veiklos gerinimą. Vidaus auditas atliekamas vadovaujantis LR vietos savivaldos, LR vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymais, Finansų ministerijos parengtomis bei Nuolatinės tarpžinybinės komisijos vidaus audito sistemos kūrimo valstybiniame sektoriuje koordinuoti patvirtintomis metodinėmis rekomendacijomis vidaus auditui atlikti, Savivaldybės priimtais teisės aktais, Administracijos direktoriaus patvirtintais Centralizuoto vidaus audito skyriaus nuostatais ir kitais teisės aktais. Vidaus auditai taip pat atliekami, remiantis Centralizuoto vidaus audito skyriaus metiniais veiklos planais.

Administracijos, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų sukurtas ir įdiegtas veiklos bei valdymo priemonės Centralizuotas vidaus audito skyrius vertina tokia apimtimi, kuri nustatyta konkrečiam auditui. Nėra numatyta, kad Centralizuotas vidaus audito skyrius periodiškai (kasmet ar kas keleri metai) atliktų visos Savivaldybės veiklos vertinimą. Savivaldybės veiklos auditas didesne apimtimi buvo atliekamas 2011 m. Šio audito metu buvo nustatyta, kad Savivaldybėje nepakankama vidaus kontrolė buvo šiose srityse: administracijos struktūrinių padalinių veiklos ir valdymo organizavime, kelių priežiūros, socialinės paramos funkcijų administravime.

Savivaldybės veikla planuojama orientuojantis į nacionalinius ir regioninius **strateginius dokumentus**, juose nustatytus prioritetus ir priemonių planus. Savivaldybės veikla vykdoma atsižvelgiant į savivaldybės strateginius planavimo dokumentus. Pagal laikotarpį, šie dokumentai skirstomi į ilgalaikius, vidutinės trukmės ir trumpalaikius planavimo dokumentus. Prie ilgos trukmės planavimo dokumentų priskiriamas savivaldybės strateginis plėtros planas (toliau – SPP), vidutinės trukmės – trimetis strateginis veiklos planas (toliau – SVP), trumpos trukmės – metinis savivaldybės biudžetas.

Prie ilgos trukmės planavimo dokumentų taip pat galima priskirti Prienų rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą, kuris patvirtintas 2012 m. vasario 29 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-65. Bendrajame plane, remiantis darnaus vystymo principais, numatyta ilgalaikė Prienų rajono teritorijos vystymo koncepcija 20 metų, detalizuoti koncepcijos sprendiniai 10 metų (2008-2018 metams).

Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas patvirtintas 2011 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-84. SPP yra svarbiausias savivaldybės plėtros kryptis iki 2019 m. nustatantis dokumentas. SPP išskirti 3 Savivaldybės plėtros prioritetai: I. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas; II. Išsilavinusios, sveikos ir pažangios bendruomenės plėtra; III. Patogios ir švarios aplinkos užtikrinimas. Prioritetų įgyvendinimui numatyta 11 tikslų, 31 uždavinys ir priemonės kiekvienam uždaviniui pasiekti, nustatyti už priemonių vykdymą paskirti atsakingi vykdytojai.

Patvirtintame SPP numatyta SPP įgyvendinimo stebėsenos ir priežiūros sistema, tačiau ši sistema nevykdoma. Taip pat nėra parengto ir patvirtinto SPP tvarkos aprašo, kuriame turėtų būti numatyta strateginio planavimo, koregavimo ir įgyvendinimo stebėsenos tvarka, terminai, atskaitomybė, atsakingi asmenys ir kiti su strateginiu planavimu sietini procesai. Parengus ir patvirtinus SPP tvarkos aprašą, būtų sudarytos prielaidos sėkmingesniai strateginio planavimo procesui užtikrinti.

SPP priemonės detalizuojamos ir Savivaldybės veiklos kryptys konkretizuojamos strateginiame veiklos plane. SVP nustatyti 3 strateginiai tikslai: I. Užtikrinti gyventojams kokybiškas ir prieinamas švietimo, sveikatos apsaugos ir socialinės paramos paslaugas; II. Efektyviai spręsti gyventojų problemas, aktyvinti bendruomeninę, kultūrinę ir sportinę veiklą; III. Kurti kokybišką ir patrauklią gyvenamąją, turizmo ir verslo aplinką. 2012–2014 m. SVP tikslų įgyvendinimui numatytos programos, kurių pagrindinis finansavimo šaltinis – Savivaldybės biudžeto lėšos, nors kai kuriems projektams įgyvendinti, numatyta pritraukti finansavimą iš kitų šaltinių, pvz., ES paramos lėšas, valstybės biudžeto lėšas ir kt.

SVP rengimo, koregavimo, įgyvendinimo priežiūros tvarka nustatyta 2010 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-272 patvirtintame Prienų rajono savivaldybės strateginio veiklos plano rengimo ir įgyvendinimo priežiūros tvarkos apraše. Prienų rajono SVP yra rengiamas trijų metų laikotarpiui. Remiantis gerąja kitų savivaldybių bei valstybės institucijų patirtimi, bei Strateginio planavimo metodikos nuostata, kad SVP turi būti kasmet atnaujinamas, siūloma šiame apraše numatyti, kad SVP turi būti kasmet atnaujinamas sekančiam trijų metų periodui. Šiuo metu Prienų SVP yra atnaujinamas, atsižvelgiant į Tarybos sprendimais patvirtintus pakeitimus, kurie dažniausiai susiję su pasikeitusiais asignavimais. Kasmet peržiūrimas ir atnaujinamas SVP sudarytų prielaidas realesniam ir efektyvesniam strateginiam planavimui ir SVP įgyvendinimui.

Prienų rajono savivaldybės metinis **biudžetas** sudaromas vadovaujantis LR vietos savivaldos įstatymu⁶, LR biudžeto sandaros įstatymu⁷ ir kasmet, ateinantiems biudžetiniams metams, LRV tvirtinamu Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (paskutinė redakcija TAR, 2016, Nr. 29872). Savivaldybės metinį biudžetą tvirtina Taryba.

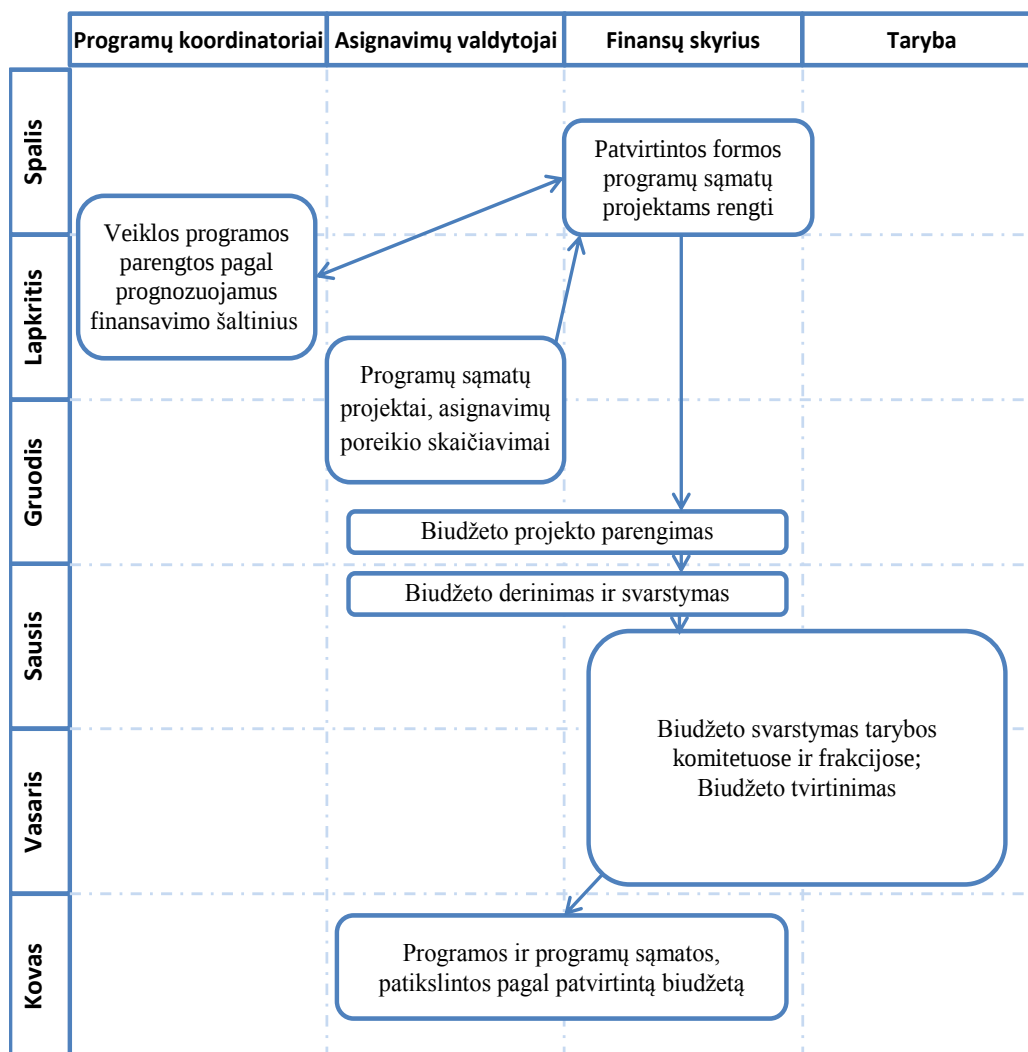
2010 m. spalio 6 d. Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. (7.7)-A3-522 buvo patvirtinta 2011 metų Prienų rajono biudžeto projekto rengimo tvarka, tačiau vėlesniais metais tokia tvarka nebuvo parengta. Savivaldybės biudžeto rengimo ir tvirtinimo tvarka pavaizduota 5.1.2. pav.

Savivaldybės biudžetas ir asignavimai gali būti keičiami vadovaujantis „Prienų rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ir asignavimų keitimo tvarkos aprašu“ (patvirtintas 2011 m. spalio 27 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-154) ir „Prienų rajono savivaldybės biudžeto įsiskolinimų padengimo tvarkos aprašu“ (patvirtintas 2012 m. vasario 29 d. Tarybos sprendimu Nr. T3-34).

⁶ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas priimtas 1994 m. liepos 7 d. LR Seimo nutarimu Nr. I-533, su paskutiniais pataisymais 2012 m. gruodžio 20 d. LR Seimo sprendimu Nr. XII-129

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas priimtas 1990 m. liepos 30 d. LR Seimo nutarimu Nr. I-430, su paskutiniais pataisymais 2013 m. sausio 17 d. LR Seimo sprendimu Nr. XII-164

5.1.2. pav. Biudžeto projekto rengimo tvarka

Šaltinis: www.prienai.lt

Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai atsako už teisingą programų sąmatų sudarymą ir lėšų naudojimą pagal patvirtintą programos sąmatą, buhalterinės apskaitos organizavimą ir ataskaitų rinkinių pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir kitų teisės aktų reikalavimus rengimą ir pateikimą Finansų skyriui.

Administracijos direktorius yra atsakingas už biudžeto programų sąmatų vykdymo ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą, o Taryba – už valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšų paskirstymą pagal LR Seimo patvirtintas sumas ir už Savivaldybės patikėjimo teise valdomo valstybės turto ir valstybės lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą bei jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Finansų skyrius rengia ir teikia Savivaldybės išdo finansinių ataskaitų rinkinį Finansų ministerijai. Finansų skyrius konsoliduotą finansinių ataskaitų rinkinį teikia Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai, kuri atlieka Administracijos ir jos tvarkomų asignavimų bei programų išlaidų sąmatų vykdymo kontrolę, savivaldybės turto tikslingo bei efektyvaus naudojimo kontrolę. Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinius Finansų skyrius teikia tvirtinti Savivaldybės tarybai.

Prienų rajono savivaldybėje ir jos padaliniuose naudojamos **informacinės ir ryšių technologijos**, visos darbo vietos yra kompiuterizuotos, užtikrinamas Administracijos ir jos padalinių kompiuterių tinklo funkcionavimas, esant poreikiui – įrengiamos naujos darbo vietos,

šalinami techniniai ir programiniai gedimai bei sutrikimai, diegiama nauja reikalinga kompiuterinė ir programinė įranga, siekiama naudojamų duomenų bazių ir sistemų darbo bei duomenų saugos užtikrinimo

Rajono tarybos nariai aprūpinti nešiojamais kompiuteriais, Tarybos posėdžių salėje įrengta vaizdo ir garso įrašymo įranga bei balsavimo pultai, todėl tiesiogines Tarybos posėdžių transliacijas ir jų įrašus internetu gali peržiūrėti visi norintieji.

Didelė dalis informacijos apie savivaldybės veiklą, Tarybos nutarimai, Administracijos direktoriaus sprendimai ir kitos aktualijos pateikiamos Savivaldybės interneto svetainėje www.prienai.lt.

Savivaldybėje naudojamos įvairios informacinės sistemos: dokumentų valdymo, žemės nuomos mokesčio administravimo, teisinės informacijos, finansų apskaitos ir socialinių paslaugų informacinė sistema. Gaunami duomenys iš valstybinių registrų: Gyventojų registro tarnybos, SODROS, Nacionalinės mokėjimo agentūros, Darbo biržos, Regitros, Nekilnojamojo turto registro. Savivaldybės administracijos ir seniūnijų darbuotojai yra kelių respublikinių informacinių sistemų (Valstybės tarnautojų registro, Mokinių registro, Statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos) vartotojai.

Savivaldybė dalyvauja įvairiuose e. demokratijos ir vidaus administravimo gerinimo projektuose. 2012 m. Savivaldybė įgyvendino projektą „Prienų savivaldybės administracijos vidaus administravimo ir veiklos valdymo gerinimas“, kurio metu sukurtos ir įdiegtos 3 informacinės sistemos: vieningos apskaitos ir valdymo, programinio biudžeto ir strateginio planavimo bei priežiūros, vieninga dokumentų apskaitos ir projektų valdymo. Įgyvendinus projektą, pagerėjo ir toliau gerės Savivaldybės veiklos valdymas, nes sistemos leidžia geriau planuoti ir kontroliuoti veiklos procesus, optimaliau paskirstyti darbo laiką, efektyviau koordinuoti institucijos veiklas, vertinti jų eigą ir pasiektus rezultatus, laiku priimti būtinus sprendimus.

Rekomenduojama šias sistemas ateityje tobulinti, pvz. įtraukiant ne tik SVP, bet ir SPP planavimo, įgyvendinimo ir priežiūros sistemą, kitas institucijos procesų valdymo ir stebėsenos funkcijas. Savivaldybėje neįdiegtas „vieno langelio“ principas, nors reikalavimai viešojo administravimo institucijoms aptarnauti asmenis taikant šį principą nustatyti LR Viešojo administravimo įstatyme.

5.2. Skyrių, darbuotojų ir jų funkcijų aprašymas

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS	- Tiesiogiai ir asmeniškai atsako už įstatymų, Vyriausybės bei savivaldybės Tarybos sprendimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje jo kompetencijai priskirtais klausimais; - tiesiogiai įgyvendindamas įstatymus, Vyriausybės ir savivaldybės Tarybos sprendimus, gali kreiptis į valstybinio administravimo subjektus, leisti įsakymus, privalomus savivaldybės administracijos struktūriniams bei struktūriniams teritoriniams padaliniais ir į struktūrinius padalinius neįeinantiems valstybės tarnautojams bei, jam priskirtos kompetencijos klausimais, savivaldybės gyventojams ir kitiems savivaldybės teritorijoje esantiems subjektams; - organizuoja savivaldybės administracijos darbą, tvirtina savivaldybės administracijos padalinių veiklos nuostatus, atsako už vidaus administravimą administracijoje; - administruoja asignavimus, savivaldybės Tarybos skirtus savivaldybės administracijai; - savivaldybės Tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę bei finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą; - įstatymų nustatyta tvarka skiria į pareigas ir iš jų atleidžia savivaldybės administracijos valstybės tarnautojus ir kitus savivaldybės administracijos darbuotojus; - koordinuoja ir kontroliuoja viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų darbą, atlieka kitas Lietuvos Respublikos Valstybės tarnybos įstatymo bei savivaldybės Tarybos jam priskirtas personalo valdymo funkcijas (išskyrus įstaigų vadovų priėmimą į pareigas ir atleidimą iš jų bei nuobaudų jiems skyrimą); - organizuoja savivaldybės Tarybos narių ir valstybės tarnautojų mokymą bei jų kvalifikacijos kėlimą; - savivaldybės Tarybos veiklos reglamento nustatyta tvarka atsiskaito ir teikia savo veiklos ataskaitas Tarybai ir merui; - savivaldybės Tarybos veiklos reglamento nustatyta tvarka ir terminais, bet ne rečiau kaip kartą per metus, informuoja savivaldybės gyventojus apie savo veiklą.
DIREKTORIAUS PAVADUOTOJA	- Administracijos direktoriaus pavedimu gali atlikti jo funkcijas, išskyrus funkcijas, susijusias su asignavimų valdymu; - atlieka Administracijos direktoriaus pareigas jo atostogų ar ligos metu, taip pat kai jis laikinai negali eiti pareigų dėl kitų priežasčių; - administracijos direktoriaus pavaduotojas gali būti įgaliotas atstovauti administracijai už jos ribų.
CENTRALIZUOTAS VIDAUS AUDITO SKYRIUS 2 darbuotojai: 1 skyriaus vedėja ir vyriausioji vidaus auditorė.	- tikrina ir vertina, ar audituojamame viešajame juridiniame asmenyje, jam pavaldžiuose ir (arba) jo valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse sukurta ir įdiegta vidaus kontrolės sistema yra pakankama ir veiksminga, ar jų veikla atitinka įstatymus ir kitus norminius teisės aktus, jų vietinių (lokalinių) norminių teisės aktų reikalavimus, ar informacija apie finansinę ir ūkinę veiklą yra išsami ir patikima, ar pasiekti nustatyti tikslai ir uždaviniai; - teikia viešojo juridinio asmens vadovui, jam pavaldžių ir (arba) jo valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovams objektyvią informaciją, rekomendacijas ir išvadas dėl audituoto viešojo juridinio asmens veiklos, vidaus kontrolės būklės, strateginių arba kitų veiklos planų, programų vykdymo, galimos arba nustatytos veiklos rizikos audituotuose viešojo juridinio asmens padaliniuose, jam pavaldžiuose ir (arba) jo valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse.
STRUKTŪRINIAI PADALINIAI	
Architektūros ir urbanistikos skyrius 4 darbuotojai: 1 vedėja ir 3 vyr. specialistai.	- organizuoja ir vykdo įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbus; - organizuoja ir vykdo teritorijų planavimą; - organizuoja ir vykdo savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų įgyvendinimą; - organizuoja ir vykdo savivaldybės detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimą;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	• organizuoja ir vykdo specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymą įstatymų nustatyta tvarka; • organizuoja ir vykdo statybą leidžiančių dokumentų išdavimą įstatymų nustatyta tvarka; • organizuoja ir vykdo savivaldybės saugomų teritorijų steigimą, apsaugą ir tvarkymą; • organizuoja ir vykdo kraštovaizdžio, savivaldybės teritorijoje esančių želdymų kūrimą; • organizuoja ir vykdo adresų suteikimą, keitimą ar panaikinimą žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba; • organizuoja ir vykdo adresų suteikimą, keitimą ar panaikinimą pastatams, butams ir kitoms patalpoms; • organizuoja ir vykdo pavadinimų suteikimą, keitimą ar panaikinimą gatvėms, savivaldybės teritorijose esantiems pastatams, statiniams ir kitiems objektams; • organizuoja ir vykdo išorinės reklamos priežiūrą; • kartu su Prienu rajono savivaldybės administracijos Investicijų skyriumi planuoja infrastruktūros, ekonominės raidos kryptis; • vykdo infrastruktūros, ekonominės raidos, strateginius plėtros ir veiklos planus; • analizuoja ir prognozuoja miestų ir jų dalių teritorinę raidą, dalyvauja rengiant programas ir projektus; • organizuoja ir vykdo įstatymų priskirtų registrų tvarkymą ir duomenų teikimą valstybės registrams; • pagal Skyriaus kompetenciją tiria savivaldybei adresuotus prašymus, skundus, informaciją; • pagal Skyriaus kompetenciją rengia savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių, administracijos direktoriaus įsakymų projektus; • tvarko Skyriaus informaciją ir duomenis savivaldybės interneto svetainėje; • užtikrina dokumentų valdymą, naudojimą, rengimą, tvarkymą, apskaitą ir saugojimą vadovaujantis LR teisės aktais.
Bendrasis skyrius 12 darbuotojų: 2 vyr. specialistai, 4 sekretorės, 3 archyvarės, 1 vyr. specialistė ryšiams su visuomene, 1 vyr. specialistė-kalbos tvarkytoja, 1 karo prievolės ir civilinės saugos vyriausiasis specialistas	• Skyrius užtikrina tinkamą dokumentų (archyvinių dokumentų) tvarkymą, klientų aptarnavimą; • rengia Savivaldybės tarybos sprendimų, Savivaldybės mero potvarkių ir Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų projektus; • atlieka pradinį visų Savivaldybės gautų dokumentų tvarkymą (priima, peržiūri, paskirsto dokumentus), paskirsto užprenumeruotus leidinius jų gavėjams; • registruoja dokumentus valdymo sistemoje „Labbis DVS“ (toliau „Labbis DVS“), juos sistemina, paskirsto, skelbia Savivaldybės kompiuterizuotoje informacinėje sistemoje ir Teisės aktų registre (TAR), tvarko jų aktualiąją redakciją, daro nuorašus, kopijas, rengia išrašus, daugina ir pateikia (išsiunčia) suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims; • formuoja pavedimus „Labbis DVS“ Savivaldybės administracijos padaliniais ir darbuotojams; • atlieka dokumentų vykdymo terminų kontrolę; • registruoja pasirašytas Savivaldybės vardu sudarytas sutartis, jas sistemina, daro kopijas ir pateikia suinteresuotiems asmenims, kontroliuoja šių sutarčių pasibaigimo terminus; • pagal savo kompetenciją įgyvendina Savivaldybės tarybos sprendimus, Savivaldybės mero potvarkius, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, vykdo Savivaldybės mero, Savivaldybės administracijos direktoriaus pavedimus; • padeda Savivaldybės administracijos direktoriui, jo pavaduotojui organizuoti darbą ir atlikti viešojo administravimo funkcijas; • nagrinėja fizinių ir juridinių asmenų prašymus, skundus, Savivaldybės tarybos narių, Savivaldybės administracijos padalinių paklausimus ir rengia jiems atsakymus skyriaus veiklos klausimais;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	• rengia Savivaldybės administracijos dokumentų apyrašus, Savivaldybės institucijų ir administracijos dokumentacijos plano projektus ir derina juos su Kauno apskrities archyvu; • rengia dokumentacijos plano suvestinę; • organizuoja dokumentų, kurių saugojimo terminas pasibaigęs, atrinkimą, naikinti atrinktų dokumentų aktų parengimą ir pateikimą Kauno apskrities archyvo direktoriui suderinti; • derina įstaigų, neperduodančių dokumentų valstybiniam saugojimui, kurių steigėjas yra savivaldybė, dokumentacijos planus, aprašus, dokumentų nurašymo aktus; • organizuoja archyvinių dokumentų bylų laikymą, tvarkymą, sisteminimą, apskaitą, saugojimą, nustatyta tvarka Savivaldybės institucijų, likviduotų rajono įmonių, įstaigų ir organizacijų archyvinių dokumentų kaupimą; • konsultuoja ir teikia metodinę pagalbą dokumentų tvarkymo ir bylų formavimo archyviniam saugojimui klausimais; • saugomų dokumentų pagrindu išduoda pažymas, patvirtintas dokumentų kopijas, išrašus asmenų prašymuose nurodytiems faktams patvirtinti; • tvarko Savivaldybės korespondenciją; • organizuoja Savivaldybės antspaudų ir spaudų pagaminimą, apskaitą ir sunaikinimą; • protokoluoja Savivaldybės tarybos posėdžius, komitetų, komisijų, Savivaldybės mero, mero pavaduotojo, administracijos direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo sudarytų komisijų posėdžius; • užtikrina dokumentų valdymą, naudojimą, rengimą, tvarkymą, apskaitą ir saugojimą vadovaudamasis LR teisės aktais; • išduoda ir keičia darbuotojams darbo pažymėjimus, vykdo jų apskaitą; • teikia informaciją asmenims telefonu, elektroniniu paštu ir jiems atvykus į Savivaldybę apie jų klausimų sprendimo procedūrą, nurodo kompetentingų nagrinėti ir spręsti rūpimus klausimus valstybės tarnautojų ir darbuotojų pavardes, telefonus, darbo (priėmimo) laiką ir kitą asmens prašomą informaciją apie Savivaldybės veiklą; • administruoja leidimų patekti į Savivaldybės patalpas sistemą, išduoda leidimus, tvarko jų apskaitą; • administruoja oficialią Savivaldybės elektroninio pašto dėžutę ir interneto svetainės skyrių „Klausiame – atsakome“. • informuoja gyventojus, visuomenės informavimo priemonės apie Savivaldybės ir administracijos veiklą ir priimtus sprendimus; • koordinuoja Savivaldybės administracijos skyrių teikiamą informaciją visuomenės informavimo priemonėms, kitoms institucijoms su Savivaldybės veikla susijusiais klausimais; • prižiūri, kaip Savivaldybės administracijos struktūriniai padaliniai vykdo Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymus; • teikia pasiūlymus Savivaldybės administracijos direktoriui dėl informacijos teikimo institucijoms, renkančioms informaciją apie Savivaldybę arba administracijos veiklą; • koordinuoja informacijos leidykloms ir viešosios informacijos rengėjams surinkimą ir pateikimą, pildo pateikiamos informacijos registrą; • rengia pranešimus spaudai apie Savivaldybės tarybos posėdžiuose priimtus sprendimus, komisijų darbą, darbo susitikimus, vizitus; • organizuoja Savivaldybės ir administracijos spaudos konferencijas ir viešus Savivaldybės ir administracijos vadovų, darbuotojų

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	pasiskaidymus visuomenei svarbiais klausimais; • fiksuoja žiniasklaidoje pateiktą klaidingą informaciją, susijusią su Savivaldybės ir administracijos veikla, apie tai informuoja Savivaldybės merą, administracijos direktorių, atitinkamų Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių vadovus; rengia ir per žiniasklaidos priemones platina pareiškimus, aiškinimus, paneigiančius klaidingą informaciją; • organizuoja, administruoja ir užtikrina informacijos pateikimą Savivaldybės interneto svetainėje nustatyto laiku; • pagal poreikį dalyvauja Savivaldybės tarybos, tarybos komitetų, komisijų, pasitarimų, darbo grupių posėdžiuose; • rengia ir atnauja medžiagą Savivaldybės informacinėje lentoje; • analizuoja žiniasklaidos informaciją Savivaldybei ir administracijai aktualiais klausimais, rengia bei teikia Savivaldybės merui ir administracijos direktoriui Savivaldybės ir administracijos veiklos aprašymo žiniasklaidoje analizes; • tvarko Skyriaus informaciją ir duomenis Savivaldybės interneto svetainėje. • Skyrius, užtikrindamas civilinės, priešgaisrinės ir darbų saugos vykdymą, atlieka šias funkcijas: • vykdo Savivaldybei valstybės perduotą civilinės saugos organizavimo funkciją: • atsako už civilinės saugos sistemos parengtį savivaldybėje; • Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir šalina trūkumus, kurie gali būti ekstremaliosios situacijos priežastis; • užtikrina galimų ekstremaliųjų situacijų savivaldybėje prognozavimą; • atlikęs galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą, viešąjį svarstymą ir, suderinęs su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pavaldžia įstaiga, jį tvirtina; • sudaro savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisiją ir savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, tvirtina šio centro nuostatus; • organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą; • Vyriausybės nustatyta tvarka skelbia ir atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją; • Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės lygio <u>civilinės saugos</u> pratybas; • gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, organizuoja gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus ir telkia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, gyventojams kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugoti, jiems evakuoti; • organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais; • Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių poreikį; • kontroliuoja, kaip ūkio subjektuose ir kitose įstaigose vykdomi civilinės saugos sistemos uždaviniai, laikomasi šio įstatymo ir kitų civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų; • kartu su civilinės saugos sistemos pajėgomis organizuoja sanitarinį švarinimą ir kitas radiacinio, cheminio ir biologinio kenksmingumo pašalinimo priemones susidarius ekstremaliosioms situacijoms; • sudaro su gretimomis savivaldybėmis tarpusavio pagalbos planus; • prašo gretimos (gretimų) savivaldybės (savivaldybių) pagalbos gyventojams evakuoti, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, kai savivaldybėje esančių civilinės

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių nepakanka; - pagal kompetenciją leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais; - renka iš visų savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos subjektų, gyventojų duomenis, reikalingus civilinės saugos uždaviniams vykdyti, ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka kaupia, tvarko ir teikia juos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui; - perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti; - informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais; - organizuoja ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktų komunalinių paslaugų teikimo atnaujinimą; - organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiesiems ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu; - organizuoja gyventojų, žuvusių ekstremaliųjų situacijų metu, laidojimą; - atsižvelgdamas į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, Vyriausybės nustatyta tvarka priima sprendimus dėl gyventojų evakavimo; - organizuoja savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymą; - pagal kompetenciją gali nustatyti Savivaldybės teritorijoje griežtesnius priešgaisrinės saugos reikalavimus, negu nustatyta priešgaisrinę saugą reglamentuojančiuose teisės aktuose; - dalyvauja vykdant gaisrų prevencijos, gesinimo ir tyrimo programas; - teikia valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnams informaciją, reikalingą gaisrų prevencijos priemonėms įgyvendinti, ir pagalbą vykdant švietimą priešgaisrinės saugos srityje; - organizuoja Savivaldybės gyventojų švietimą priešgaisrinės saugos klausimais; - skatina savivaldybės gyventojų, savanorių ugniagesių veiklą priešgaisrinės saugos srityje; - pagal kompetenciją savivaldybės teritorijoje organizuoja ir kontroliuoja priešgaisrinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir kitų gaisrų prevencijos priemonių įgyvendinimą; - koordinuoja Prienu priešgaisrinės tarnybos veiklą; - įgyvendina Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatas sudarydamas darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais; - organizuoja dalyvavimą rengiant ir vykdant mobilizaciją, demobilizaciją, priimančiosios šalies paramą; - organizuoja stichinių meteorologinių reiškinių, gyvūnų užkrečiamųjų ligų likvidavimo ir priežiūros programų įgyvendinimą. Skyrius, užtikrindamas valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės vykdymą, atlieka šias funkcijas: - prižiūri ir kontroliuoja, kaip Savivaldybės teritorijoje laikomasi Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių valstybinės kalbos vartojimą; - perspėja asmenis dėl Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų nesilaikymo, kalbos normų pažeidimų, reikalauja iš jų pašalinti

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	nustatytus kalbos normų pažeidimus; • redaguoja Savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių, administracijos direktoriaus įsakymų, kitų dokumentų projektus, konsultuoja jų rengėjus, prižiūri, kad būtų laikomasi dokumentų įforminimo ir rengimo bendrųjų reikalavimų, tvarko kitus tekstus; • tikrina, ar išorinės reklamos projektuose pateikti viešieji užrašai atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, ar laikomasi Valstybinės kalbos įstatymo ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimų, derina išorinės reklamos projektus, įrašo pastabas, rekomendacijas; • konsultuoja Savivaldybės teritorijoje veikiančias įmones, įstaigas, organizacijas ir asmenis valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais; • prireikus rengia Savivaldybės teisės aktų valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo klausimais projektus, vykdo informacinę ir šviečiamąją veiklą; • rengia valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės funkcijos atlikimo ataskaitas ir teikia jas Valstybinei kalbos inspekcijai. Skyrius, užtikrindamas Savivaldybės ūkinį ir materialinį aptarnavimą, atlieka šias funkcijas: • vykdo viešuosius pirkimus pagal skyriaus kompetenciją bei rengia technines specifikacijas ir reikalavimus tiekėjams, sutarčių projektus ir kontroliuoja sutarčių vykdymą; • aprūpina Savivaldybę ilgalaikiu ir trumpalaikiu materialiuoju turtu, nustato poreikius, kontroliuoja, kad materialiniam aprūpinimui skirtos lėšos būtų panaudotos numatytiems darbams atlikti; • organizuoja Savivaldybės rengiamų iškilmingų priėmimų, minėjimų, konferencijų ir kitų renginių materialinį aprūpinimą, reprezentacinių suvenyrų ir dovanų įsigijimą; • organizuoja nurašyto Savivaldybės ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto aukcionus ir likvidavimą teisės aktų nustatyta tvarka; • vykdo Savivaldybės pastato ir patalpų, jų priklausinių techninę priežiūrą; • organizuoja Savivaldybės pastato ir patalpų, jų priklausinių, juose esančių inžinerinių tinklų, konstrukcijų ir sudėtingų įrenginių priežiūrą, sudaro jų remonto darbo planus ir organizuoja remonto darbus; • organizuoja avarijų lokalizavimo ir jų padarinių likvidavimo darbus Savivaldybės pastato ir patalpų, jų priklausinių inžinerinėse sistemose, koordinuoja šių darbų atlikimą; • organizuoja Savivaldybės pastato ir patalpų, jų priklausinių apsaugą; • organizuoja tarnybinio transporto įsigijimą arba nuomą, tarnybinių transporto priemonių valstybinę techninę priežiūrą, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą ir tarnybinio transporto draudimą nuo nelaimingų atsitikimų; • atlieka tarnybinių transporto priemonių ridos, degalų pirkimo, sunaudojimo, kelionės lapų apskaitą, tikrina ir fiksuoja tarnybinių transporto priemonių hodometrų rodmenis; • tikrina tarnybines transporto priemones vairuojančių darbuotojų (vairuotojų) sveikatos pažymų ir vairuotojų pažymėjimų galiojimą; • organizuoja tarnybinio transporto priemonių stovėjimo vietų prie Savivaldybės pastato, esančio Laisvės a. 12, Prienuose, priežiūrą, leidimų išdavimą; • organizuoja fiksuotojo ir mobiliojo telefono ryšio paslaugų teikimą ir telefono tinklų priežiūrą Savivaldybėje; • atlieka smulkius ūkio darbus;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	• užtikrina gerą pastato ir patalpų, jų priklausinių sanitarinę-higieninę būklę, teritorijos aplink šiuos pastatus švarą ir tvarką, kad jie atitiktų galiojančias higienos normas. Skyrius atlieka kitas funkcijas: • dalyvauja sudarytų komisijų ar darbo grupių veikloje; • organizuoja Savivaldybės dalyvavimą organizuojant įstatymų numatytus rinkimus ir referendumus; • organizuoja Savivaldybės dalyvavimą rengiant gyventojų apklausas ir kitokias įstatymų numatytas pilietines (gyventojų) iniciatyvas; • pagal Bendrojo skyriaus kompetenciją pradeda administracinių nusižengimų teiseną, atlieka administracinių nusižengimų tyrimą, surašo administracinių nusižengimų protokolus, nagrinėja administracinių nusižengimų bylas ir skiria administracines nuobaudas; • vykdo kitus su Savivaldybės administracijos bei Skyriaus funkcijomis susijusius nenuolatinio pobūdžio pavedimus tam, kad būtų pasiekti Savivaldybės veiklos strateginiai tikslai; • pagal Skyriaus kompetenciją atlieka valstybės biudžeto lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti skaičiavimą ateinantiems metams ir pateikia Savivaldybės administracijos Finansų skyriui bei atitinkamai ministerijai pagal poreikį.
Buhalterijos skyrius 9 darbuotojai: 1 vedėja, 8 vyr. specialistės.	• Organizuoja ir tvarko buhalterinę apskaitą vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS) ir kitais teisės aktais; • Užtikrina finansinės atsiskaitomybės parengimo teisingumą; • Siekia apskaitos nuoseklumo, nepažeidžiant kertinių bendrosios finansinės apskaitos principų; • Naudojasi apskaitos formomis ir metodais, užtikrinančiais laiku atliktų buhalterinių operacijų įtraukimą į apskaitą ir atskaitomybės sudarymą; • Tvarko buhalterinę apskaitą taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi, palyginama, laiku pateikiama, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams; • Rengia ir teikia finansinę atskaitomybę Finansų skyriui jo nustatyta tvarka ir terminais bei kitas ataskaitas mokesčių administratoriams, valstybės ir kitoms institucijoms, pagal pareikalavimą – direktoriui, auditoriams; • Naudojasi informacinėmis technologijomis bei instrukcijomis, kurios atspindi nuolat besikeičiančius, savivaldybės administracijos ir jos padalinių – seniūnijų veiklą reglamentuojančius įstatymus ir poįstatyminius aktus; • Teikia informaciją į Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS).
Civilinės metrikacijos skyrius 2 darbuotojai: 1 vedėja ir 1 vyr. specialistė.	• Registruoja gimimus ir mirusius asmenis, santuokas ir santuokų nutraukimus; • veda užsienio valstybėje gimusių vaikų gimimų, sudarytų ir nutrauktų santuokų apskaitą; • veda bažnyčios (konfesijų) nustatyta tvarka sudarytų santuokų apskaitą; • registruoja vardo, pavardės, tautybės keitimą; • atlieka įvaikinimo registraciją; • atlieka Tėvystės pripažinimo ir nustatymo registravimą; • anuliuoja, atkuria, papildo, pakeičia ir išdėsto civilinės būklės aktų įrašus; • išduoda pakartotinių liudijimų, civilinės būklės įrašų išrašų, kopijas; • išduoda pažymą apie šeiminę padėtį asmenims, ketinantiems registruoti santuoką užsienio valstybėje;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	teikia ataskaitas LR teisingumo ministerijai ir Gyventojų registro tarnybai, vykdo kitus teisės aktais ir rajono savivaldos institucijų sprendimais suteiktus įgaliojimus ir pavedimus.
Finansų skyrius 5 darbuotojai: 1 vedėja ir 4 vyr. specialistės.	- Finansų skyrius kartu su kitais savivaldybės struktūriniais padaliniais organizuoja savivaldybės biudžeto projekto sudarymo parengiamuosius darbus; - parengtą savivaldybės biudžeto projektą teikia svarstyti rajono savivaldybės tarybai; - sudaro patvirtinto biudžeto pajamų ir išlaidų asignavimų, biudžetinių įstaigų specialiųjų programų, asignavimų valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti, moksleivio krepšelio sąmatų suvestines ir kitą patvirtinto biudžeto dokumentaciją; - organizuoja iš savivaldybės biudžeto išlaikomų įstaigų ir organizacijų finansavimą, vykdo išankstinę, einamąją ir paskesniąją kontrolę; - administruoja Finansų skyriui patvirtintus asignavimus; - vykdo pakeitimų, kurie nustatyta tvarka per metus atliekami biudžeto asignavimų planuose, apskaitą; - tvarko rajono savivaldybės biudžeto vykdymo buhalterinę apskaitą, priima ir tikrina apyskaitas iš įstaigų ir organizacijų, sudaro rajono savivaldybės biudžeto vykdymo suvestines apyskaitas; - koordinuoja asignavimų valdytojų specialiųjų programų sudarymą bei vykdymą; - veda tarpusavio atsiskaitymų su Finansų ministerija apskaitą; - nustato biudžeto vykdymo metu papildomai gautų pajamų bei sutaupytų asignavimų sumas, teikia pasiūlymus rajono savivaldybės tarybai dėl šių lėšų panaudojimo; - administruoja rajono savivaldybės vardu paimtas paskolas ir suteiktas garantijas; - rengia rajono savivaldybės tarybos sprendimų projektus teikiant mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto sąskaita; - organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą, veda biudžeto pajamų ir išlaidų apskaitą; - ruošia rajono savivaldybės tarybos sprendimų projektus dėl savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų tikslinimo; - ruošia sprendimų projektus dėl viršplaninių pajamų paskirstymo ir teikia rajono savivaldybės tarybai tvirtinti; - veda pakeitimų, kurie atliekami per metus biudžeto pajamų ir asignavimų planuose, apskaitą; - rengia administracijos direktoriaus įsakymus visais finansiniais klausimais; - teikia praktinę pagalbą įstaigų ir organizacijų finansininkams sudarant išlaidų sąmatas ir tvarkant buhalterinę apskaitą; - vykdo nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimą; - analizuoja valstybinių (perduotų savivaldybėms) funkcijų finansavimo ir mokinio krepšelio lėšų poreikį bei panaudojimą; - sudaro švietimo įstaigų ataskaitas, Švietimo ir mokslo ministerijai teikia visą reikalingą informaciją; - konsultuoja biudžeto ir finansų klausimais.
Informacinių technologijų skyrius 2 darbuotojai: 1 vedėjas ir 1 vyr. specialistas.	- Koordinuoja informacinių technologijų diegimą Savivaldybės administracijoje; - rengia informacinių technologijų projektus ir koordinuoja jų įgyvendinimą; - organizuoja kompiuterizuotos informacijos valdymą; - organizuoja duomenų apsaugą; - diegia ir administruoja Savivaldybės kompiuterių tinklus, informacines sistemas, kompiuterizuotas darbo vietas; - konsultuoja Savivaldybės tarnautojus informacinių sistemų eksploatavimo ir informacinių technologijų klausimais;
Investicijų skyrius 5 darbuotojai: 5 vyr. specialistės.	- Formuoja investicijų politiką, dalyvauja rengiant rajono savivaldybės biudžeto projektus, rengia siūlymus dėl išlaidų įvairioms programoms ir investicijoms skyrimo; - rengia paraiškas, projektus gauti paramą iš ES ir kitų užsienio šalių, organizuoja tyrimų, galimybių studijų ir kitų projektui reikalingų

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	dokumentų (medžiagos) rengimą; • bendradarbiauja su vidaus ir užsienio partneriais investicijų projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais; • sistemina, analizuoja bei apibendrina informaciją apie investicijų poreikius, ieško investicijų šaltinių; • rengia paraiškas, projektus finansinei paramai gauti iš Lietuvos Respublikoje esančių ir administruojamų programų ir fondų; • vykdo investicijų, projektų koordinavimą ir įgyvendinimo kontrolę; • koordinuoja savivaldybės plėtros strateginio plano įgyvendinimo priežiūrą skyriuje, renka duomenis savivaldybės plėtros strateginio plano veiksmų įgyvendinimo priežiūros rodikliams pagrįsti, analizuoja savivaldybės plėtros strateginio plano įgyvendinimą; • palaiko ryšius su rajono bendruomenėmis, teikia joms informaciją investicijų projektų rengimo, paraiškų pildymo klausimais; • kaupia informaciją, konsultuoja ES struktūrinių, kitų fondų paramos teikimo klausimais; • organizuoja raštvedybą ir archyvų tvarkymą skyriuje pagal norminius dokumentus; • pagal skyriaus kompetenciją atlieka valstybės biudžeto lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti skaičiavimą ateinantiems metams ir pateikia administracijos Finansų skyriui bei atitinkamai ministerijai pagal poreikį; • pagal skyriaus kompetenciją rengia programas bei jų išlaidų sąmatas ir teikia tvirtinti administracijos direktoriui.
Kultūros, sporto ir jaunimo skyrius 5 darbuotojai: 1 vedėjas, 3 vyr. specialistai, projekto koordinatore.	• dalyvauja formuojant ir įgyvendinant savivaldybės kultūros politiką bibliotekų, muziejų, teatro, muzikos, dailės, kino, etnokultūros, leidybos, tautodailės bei gyventojų bendrosios kultūros ugdymo srityse; • dalyvauja kultūros plėtros projektuose; • teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl savivaldybės kultūros įstaigų, viešųjų bibliotekų, sporto centrų tinklo optimizavimo, jų steigimo, pertvarkymo, reorganizavimo ir likvidavimo teisės aktų nustatyta tvarka; • analizuoja kultūros politikos raidos tendencijas Lietuvoje ir užsienyje, rengia kultūros plėtros programas, koordinuoja jų įgyvendinimą; • plėtoja kūno kultūros ir sporto veiklą; • organizuoja gyventojų poilsį; • koordinuoja viešuosius renginius savivaldybės teritorijoje; • sudaro sąlygas verslo ir turizmo plėtrai ir skatina šias veiklas; • inicijuoja ir įgyvendina tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo projektus; • dalyvauja rengiant regionines, šalies kultūros plėtros programas; • rūpinasi kultūros vertybių apsauga savivaldybės teritorijoje; • rūpinasi profesionalaus meno sklaida savivaldybės teritorijoje; • rengia rajonines kasmetines sporto, turizmo, jaunimo plėtros programas bei priemonių planus užtikrinančius jų vykdymą; • koordinuoja rajone esančių sporto, turizmo, jaunimo organizacijų veiklą; • rūpinasi sporto bazių, turizmo objektų plėtra; • organizuoja informavimą apie turizmo objektus bei jų panaudojimo galimybes rajone (lankstinukai, stendai ir t. t.); • teikia metodinę pagalbą besisteigiančioms asociacijoms sporto, turizmo bei jaunimo srityse; • koordinuoja Savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą, inicijuoja jos įgyvendinimui reikalingas priemones; • pagal Skyriaus kompetenciją tiria savivaldybei adresuotus prašymus, skundus, informaciją; • pagal Skyriaus kompetenciją rengia savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių, administracijos direktoriaus įsakymų projektus;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	- tvarko Skyriaus informaciją ir duomenis savivaldybės interneto svetainėje; - užtikrina dokumentų valdymą, naudojimą, rengimą, tvarkymą, apskaitą ir saugojimą vadovaujantis LR teisės aktais. - atlieka kitas įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas švietimo, kultūros sporto ir jaunimo reikalų klausimais.
Socialinės paramos ir sveikatos skyrius 9 darbuotojai: 1 vedėja ir 7 vyr. specialistai, 1 vyr. specialistas-savivaldybės gydytojas.	- Organizuoja ir užtikrina socialinės paramos teikimą pagal gyventojų poreikius ir gyvenimo sąlygas, analizuoja ir prognozuoja socialinės paramos poreikį rajone, ruošia socialines globos programas, rengia ir teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl socialinės paramos teikimo, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtros, rūpinasi vykdomomis socialinės paramos bei neįgaliųjų socialinės integracijos programomis; - organizuodamas socialinės paramos teikimą, skiria: - socialines pašalpas; - kompensacijas būsto šildymui, šaltam bei karštam vandeniui; - kompensacijas kietam kurui pirkti; - išmokas gimus kūdikiui; - išmokas vaikams; - išmokas privalomosios tarnybos kario vaikui; - išmokas nėščioms moterims; - laidojimo pašalpas; - šalpos (socialinės) pensijas ir kompensacijas; - išmokas būstui įsigyti ar įsikurti. - savivaldybės tarybos nustatyta tvarka skiria ir moka vienkartinę paramą, kitas kompensacijas bei išmokas; - nagrinėja gyventojų prašymus, skundus, konsultuoja socialinės paramos klausimais.
Statybos ir ekonominės plėtros skyrius 10 darbuotojų: 1 vedėjas, 9 vyr. specialistai.	- Organizuoja iš valstybės ar savivaldybės biudžeto bei paskolų finansuojamų objektų statybą bei kapitalinį remontą; - organizuoja rajono statybos ir kapitalo investicijų programų įgyvendinimą; - užtikrina tinkamą ir savalaikį viešųjų darbų bei kito užimtumo programų rengimą; - organizuoja ir koordinuoja kelių fondo lėšų, gaunamų iš ES fondų, valstybės ir savivaldybės biudžetų, sąmatų sudarymą ir darbų iš šio fondo lėšų vykdymą, vietinių kelių priežiūrą ir tvarkymą; - rengia savivaldybės švietimo įstaigų komunalinio ūkio plėtojimo programas, investicinius projektus; - kontroliuoja švietimo įstaigų apsirūpinimo kuru ir šildymo klausimus; - organizuoja komunalinių paslaugų teikimą rajone; - organizuoja rajono moksleivių vežiojimą, tiria mokinių srautus, sprendžia „geltonųjų“ autobusiukų ir keleivinių autobusų pervežant mokinius optimalaus panaudojimo klausimus; - tvarko reikalus, susijusius su savivaldybės ir jo padalinių registravimu VĮ Registrų centre klausimais; - teikia techninio pobūdžio konsultacijas gyventojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms komunalinio ūkio objektų eksploatavimo klausimais; - rengia energijos išteklių poreikio prognozes, kuro ir šilumos gamybos, tiekimo ir vartojimo balansus; - nagrinėja įmonių, įstaigų, organizacijų raštus ir gyventojų skundus, pareiškimus, pasiūlymus dėl karšto vandens ir šilumos tiekimo, elektros energijos tiekimo, keleivių vežimo, kelių priežiūros problemų, teikia pasiūlymus bei pagal kompetenciją imasi priemonių šioms problemoms spręsti; - konsultuoja gyventojus daugiabučių namų savininkų bendrijų steigimo ir jų rėmimo bei daugiabučių namų modernizavimo programos

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	įgyvendinimo klausimais; • kontroliuoja Prienų rajono savivaldybės teritorijoje kapinių priežiūros ir laidojimo taisyklių laikymąsi; • organizuoja keleivių vežimą reguliaraus susisiekiimo kelių transporto maršrutais Prienų rajono savivaldybėje; • rengia savivaldybės strategiją aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, organizuoja ir koordinuoja šios strategijos įgyvendinimą, rengia savivaldybės ilgalaikes ir tikslines aplinkos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo programas, numato jų įgyvendinimo tvarką ir kontroliuoja, kaip jos vykdomos; • formuoja saugomų teritorijų sistemą, rengia valstybinių parkų, gamtos paminklų, kitų saugomų teritorijų steigimo projektus, dalyvauja išduodant leidimus kirsti nustatyta tvarka saugotinus medžius; • organizuoja pavojingų ir kitų buitinių bei pramoninių atliekų tvarkymą; • analizuoja vandentvarkos įrenginių būklę; • tvarko savivaldybei priskirtų vandens telkinių apskaitą, įregistravimo dokumentus; • koordinuoja ir reguliuoja savivaldybės kontroliuojamų uždarytų akcinių bendrovių veiklą, atlieka šių įmonių veiklos ekonominę analizę; • nustatyta tvarka organizuoja licencijų (leidimų) Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytoms veiklos sritims išdavimą bei įsakymus dėl licencijų (leidimų) išdavimo, patikslinimo ar galiojimo sustabdymo; • teikia nustatyta tvarka tvirtinti individualios veiklos, kuria gali būti verčiamasi turint verslo liudijimą, fiksuoto pajamų mokesčio tarifus, numato galimas šių mokesčių lengvatas; • teikia skyriaus susistemintus apskaitos duomenis statistikai, valstybės institucijoms, savivaldybės buhalterijai ir kitiems skyriams, kontrolieriams, vidaus auditui.
Švietimo skyrius 4 darbuotojai: 1 vedėjas, 3 vyr. specialistės.	• Tiria ir vertina švietimo būklę analizuodamas, kaip tenkinami vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų asmenų švietimo poreikiai rajono savivaldybės teritorijoje pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo savivaldybių institucijoms nustatytą kompetenciją; • rengia rajono savivaldybės strateginio švietimo plano projektą, rajono savivaldybės Švietimo tarybos pritarimu teikia jį rajono savivaldybės Tarybai tvirtinti ir įgyvendina patvirtintą planą; • rengia rajono savivaldybės metinių švietimo veiklos programų projektus, rajono savivaldybės Švietimo tarybai apsvaščius, teikia juos rajono savivaldybės merui tvirtinti, įgyvendina patvirtintas programas; • dalyvauja rengiant rajono savivaldybės biudžeto projektą švietimo programoms įgyvendinti, nustatant mokesčio dydį už neformalųjį švietimą, ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo lavinimo mokyklų nuostatuose reglamentuotas mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu teikiamas papildomas paslaugas bei sprendžiant kitus su švietimo veikla susijusius klausimus; • rengia tikslinių švietimo programų projektus, teikia juos rajono savivaldybės Tarybai tvirtinti ir organizuoja patvirtintų programų įgyvendinimą; • inicijuoja ir dalyvauja organizuojant švietimo projektų arba programų rengimą, jų teikimą fondams, konkursams ir pan., bei juos įgyvendinant; • teikia rajono savivaldybės Tarybos pritarimui mokyklų strateginius planus ir mokyklų metinės veiklos programas; • teikia rajono savivaldybės Tarybai pasiūlymus dėl sąlygų vykdyti vaikų privalomąjį švietimą sudarymo, prieinamo visuotinio švietimo, mokyklų tinklo formavimo pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo savivaldybių institucijoms nustatytą kompetenciją; • teikia mokiniams ir jų tėvams (globėjams, rūpintojams) informaciją apie rajono savivaldybės teritorijoje veikiančias pavaldžias mokyklas, švietimo programas, mokymosi formas; • Administracijos direktoriaus pavedimu teikia Švietimo ir mokslo ministerijai, valstybinės švietimo priežiūros institucijoms ir visuomenei informaciją apie švietimo būklę savivaldybėje; • vadovaudamasis švietimo ir mokslo ministro patvirtintais švietimo stebėsenos rodikliais ir jo nustatyta tvarka, vykdo švietimo

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	stebėseną; - koordinuoja bei švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka prižiūri rajono savivaldybės Tarybai pavaldžių mokyklų ir pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigų veiklą; - konsultuoja mokyklų vadovus ir mokytojus, mokyklų bendruomenės ugdymo proceso organizavimo ir ugdymo turinio įgyvendinimo klausimais; - organizuoja rajono savivaldybės tarybai pavaldžių mokyklų mokinių mokymosi pasiekimų vertinimą ir brandos egzaminus, analizuoja rezultatus; - organizuoja rajono savivaldybės tarybai pavaldžių mokyklų vadovų ir mokytojų, kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų atestavimą švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka; - rengia sprendimų dėl mokyklų, pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai įstaigų steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo projektus pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo savivaldybių institucijoms nustatytą kompetenciją, organizuoja jų įgyvendinimą; - organizuoja reorganizuojamų, likviduojamų ar pertvarkomų mokyklų mokymosi sutartyse numatytų mokyklų išpareigojimų mokiniams vykdymą; - rengia rajono savivaldybės Tarybos sprendimų projektus dėl švietimo įstaigų nuostatų, jų pakeitimų ir papildymo tvirtinimo, priešmokyklinio ugdymo modelių pasirinkimo, mokslo metų pradžios ir trukmės nustatymo neformaliojo švietimo mokyklose, pritarimo pavaldžių mokyklų vykdomų formaliojo švietimo programų pasirenkamosios dalies variantams, neformaliojo švietimo programoms, ikimokyklinių ugdymo įstaigų darbo vasaros laikotarpiu ir neformaliojo vaikų švietimo programų mokinių atostogų metu vykdymo tvarkos, priėmimo į mokyklą tvarkos ir aptarnavimo teritorijų bendrojo lavinimo mokykloms nustatymo bei kitais švietimo veiklą reglamentuojančiais klausimais; - Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka dalyvauja išduodant licencijas mokymo veiklai; - dalyvauja organizuojant miesto, šalies ir tarptautinius renginius (olimpiadas, konkursus, apžiūras, varžybas, viktorinas ir kt.), analizuoja jų rezultatus; - koordinuoja švietimo pagalbos teikimą 5-6 metų vaikams, gyvenantiems savivaldybės teritorijoje ir nelankantiems ugdymo įstaigų, apie tai informuoja miesto bendruomenę, organizuoja mokinių, besigydančių ligoninėse, mokymą; - paveda mokykloms apsirūpinti vadovėliais, literatūra, programomis, bendraisiais ugdymo planais, egzaminų ir kita mokykline dokumentacija, mokymo priemonėmis, baldais ir kt.; - koordinuoja tautinių mažumų mokinių ir užsieniečių vaikų ugdymo organizavimą; - prižiūri Valstybinės kalbos mokėjimo kvalifikavimo komisijos veiklą.
Teisės ir personalo skyrius 3 darbuotojai: 1 vedėja ir 2 vyr. specialistės.	- Kartu su kitais Savivaldybės administracijos struktūriniais padaliniais atlieka Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių funkcijų ir (ar) pareigybų analizę ir pagal Skyriaus kompetenciją teikia Savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl tarnybos ar darbo organizavimo tobulinimo atsižvelgiant į teisės aktuose įstaigai nustatytus uždavinius; - paveda Savivaldybės administracijos direktoriui organizuoti Savivaldybės administracijos darbą, kartu su kitais struktūriniais padaliniais rengia Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių ir Savivaldybės administracijos filialų - seniūnijų veiklos nuostatus, pareigybų sąrašus ir teikia juos tvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriui; - įstatymų nustatyta tvarka paveda Savivaldybės administracijos direktoriui organizuoti Savivaldybės administracijos darbą, Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir kitų Savivaldybės administracijos darbuotojų, skyrimą į pareigas ir iš jų atleidimą ir kitas Valstybės tarnybos įstatymo, Darbo kodekso ir Savivaldybės tarybos Administracijos direktoriui priskirtas personalo valdymo funkcijas;

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	• pagal Skyriaus kompetenciją rengia Savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių ir administracijos direktoriaus įsakymų projektus; • pagal Skyriaus kompetenciją dalyvauja darbo grupių ir komisijų veikloje, pasitarimuose; • atlieka asmens, atsakingo už valstybės tarnautojų registro duomenų tvarkymą, funkcijas; • organizuoja Administracinės komisijos prie Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklą; • konsultuoja Savivaldybės institucijos darbuotojus, įstaigų, kurių steigėja yra Savivaldybė, vadovus tarnybinės veiklos teisinais klausimais; • vykdo teisės aktų nustatyta tvarka valstybinę (perduotą savivaldybėms) funkciją – valstybės garantuojamos pirminės teisinės pagalbos teikimą; • nagrinėja ir teisiškai vertina Savivaldybės vardu sudaromų sandorių projektus ir pateikia savo pastabas ir pasiūlymus; • pagal Skyriaus kompetenciją Administracijos direktoriui ar merui pavedus, tiria prašymus, skundus; • atstovauja Savivaldybei teismuose ir ikiteisminėse ginčų nagrinėjimo institucijose, taip pat kitose institucijose, kai nagrinėjami teisinio pobūdžio klausimai, rengia tam reikalingus procesinius dokumentus; • organizuoja pažymėjimų organizuoti renginius Prienų rajono savivaldybės viešose vietose išdavimą; • pagal Skyriaus kompetenciją atlieka valstybės biudžeto lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti skaičiavimą ateinantiems metams ir pateikia administracijos Finansų skyriui bei atitinkamai ministerijai pagal poreikį; • tvarko Skyriaus informaciją ir duomenis Savivaldybės interneto svetainėje; • užtikrina dokumentų valdymą, naudojimą, rengimą, tvarkymą, apskaitą ir saugojimą vadovaujantis LR teisės aktais.
Vaiko teisių apsaugos skyrius 4 darbuotojai: 1 vedėja ir 3 vyr. specialistės.	• Užtikrina vaikų teisių apsaugą Prienų rajone, organizuoja prevencinį darbą su tėvais ir kitais įstatymiais vaikų atstovais. Stebi ir kontroliuoja tarnybos apskaitoje esančias problemines šeimas, padeda joms socialiai adaptuotis; • Organizuoja, prižiūri ir kontroliuoja vaikų laikinąją ir nuolatinę globą (rūpybą), vykdo atranką ir apmokymą; • Užtikrina likusių be tėvų globos vaikų apskaitą, kontroliuoja, kad tinkamai būtų tvarkomas be tėvų globos likusių vaikų turtas; • organizuoja likusių be tėvų globos vaikų įvaikinimą, tvarko galimų įvaikinti ir įvaikintų vaikų bylas; • Registruoja norinčius įvaikinti asmenis, atlieka pasirengimo įvaikinti vertinimą; • Kaupia informaciją apie smurtą patyrusius vaikus, organizuoja jiems pagalbą; • Paduoda teismui prašymus ir pareiškimus dėl vaiko atskyrimo nuo tėvų, šio atskyrimo panaikinimo, nuolatinės vaikų globos nustatymo, tėvų valdžios apribojimo, nepilnamečių emancipacijos, teikia išvadas teismui dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, nuolatinės globos steigimo, įvaikinimo, tėvų valdžios apribojimo, vykdo kitus teismo pavedimus, dalyvauja teismuose ginant vaiko interesus ir jam atstovaujant; • Pareiškia apie vaikų, kurių tėvai nežinomi, gimimą, suteikia jiems vardus ir pavardes; • Sprendžia vaikų laikino išvykimo į užsienį klausimus; • Teikia fiziniams ir juridiniams asmenims informaciją apie vaikus, jų globą, teisių pažeidimus, jei tokia informacija neprieštarauja vaikų interesams; • Kaupia informaciją apie vaikus, linkusius į girtavimą, narkomaniją, valkatavimą, teisėtvarkos pažeidimus, aiškina jų netinkamo elgesio priežastis, dirba su šių vaikų šeimomis. Palaiko ryšius su vaikais, pasiūstais į spec. globos (ugdymo) įstaigas ar atliekančiais bausmę įkalinimo įstaigose, rūpinasi jų apgyvendinimu, mokymusi sugrįžus iš šių įstaigų; • Rengia ir įgyvendina programas, susijusias su vaiko teisių apsauga, globa (rūpyba), vaiko teisių pažeidimų ir vaikų nusikalstamumo

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
	prevencija, rūpinasi vaikų socialine adaptacija; - Teikia siūlymus valstybės, savivaldybės, nevyriausybiniams institucijoms ir organizacijoms dėl socialinių, psichologinių ir teisinių paslaugų vaikams plėtros; - Tvarko oficialiąją statistiką, teikia statistikos duomenis, informaciją ir ataskaitas LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriui, vietos savivaldybei, taip pat kitoms institucijoms joms pareikalavus.
Žemės ūkio skyrius 5 darbuotojai: 1 vedėjas ir 4 vyr. specialistai. Skyriaus funkcijas taip pat atlieka 9 seniūnijų žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistai, kurie priskirti prie kiekvienos seniūnijos.	- Teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina kaimo plėtros programas, finansuojamas iš valstybės biudžeto, taip pat rengia kaimo plėtros programų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, projektus, savivaldybės reglamento nustatyta tvarka teikia juos tvirtinti savivaldybės tarybai bei organizuoja jų įgyvendinimą; - įgyvendina savivaldybėje valstybės politiką žemės ūkio, melioracijos, kaimo plėtros srityse; - tvarko Ūkininkų ūkių ir Žemės ūkio ir kaimo valdų registrus; - teisės aktų nustatyta tvarka vykdo žemės ūkio naudmenų ir pasėlių deklaravimą; - teisės aktų nustatyta tvarka vykdo pieno gamybos kvotų administravimą; - rengia savivaldybės vardu teikiamas ataskaitas bei informaciją Žemės ūkio ministerijai ir Statistikos departamentui; - organizuoja traktorių, traktorinių priekabų, kelių tiesimo mašinų ir kitų savaeigių važiuoklių registraciją bei jų valstybinę techninę priežiūrą; - organizuoja melioracijos darbų techninę priežiūrą, išduoda technines sąlygas infrastruktūros ir kitiems objektams melioruotoje žemėje projektuoti; - vykdo skyriaus reguliavimo sferai priskirtų melioracijos statinių eksploatavimą; - bendradarbiauja su Apskrities viršininko administracija, Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, žemdirbių savivaldos organais, kaimo bendruomenėmis; - nustatyta tvarka nagrinėja gaunamus gyventojų, organizacijų prašymus, skundus bei pasiūlymus; - konsultuoja žemės ūkio veiklos subjektus apie galimybę gauti valstybės ir Europos Sąjungos paramą; - registruoja pieno gamybos kvotų aukciono dalyvius.
STRUKTŪRINIAI TERITORINIAI PADALINIAI	
Ašmintos seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnė, 1 seniūnės pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 specialistė.	- Užtikrina Lietuvos Respublikos įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, rajono savivaldos institucijų sprendimų ir savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų įgyvendinimą seniūnijos teritorijoje; - savivaldybės mero pavedimu rengia ir teikia savivaldybės tarybos sprendimų ir savivaldybės mero potvarkių projektus seniūnijos veiklos klausimais, organizuoja bei kontroliuoja jų vykdymą; - deklaruoja miesto gyventojų gyvenamąją vietą ir tvarko gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, išduoda deklaruotos gyvenamosios vietos pažymas; - prireikus įvertina atskirų šeimų (asmenų) gyvenimo sąlygas ir pateikia savivaldybės administracijai siūlymus dėl socialinės paramos toms šeimoms (asmenims) reikalingumo bei paramos būdų, kartu su rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos tarnyba rengia įvairias gyventojų socialinio rėmimo programas ir jas įgyvendina; - kontroliuoja, ar teikiant viešąsias paslaugas laikomasi teisės aktuose bei sutartyse nustatytų dėl jų teikimo reikalavimų, nagrinėja gyventojų prašymus bei skundus dėl viešųjų paslaugų teikimo ir šiais klausimais pagal savo kompetenciją priima sprendimus, savivaldybės administracijai bei kitiems viešųjų paslaugų teikimą administruojantiems subjektams teikia pasiūlymus dėl viešųjų paslaugų teikimo gerinimo; - dalyvauja rengiant ir įgyvendinant vaiko teisių apsaugos ir vaiko teisių pažeidimo prevencijos gerinimo priemones seniūnijoje;
Balbieriškio seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnė, 1 seniūnės pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 socialinė darbuotoja.	
Išlaužo seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 socialinė darbuotoja.	
Jiezno seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros	

SKYRIUS IR DARBUOTOJAI	FUNKCIJOS
specialistė, 1 socialinė darbuotoja.	
Naujosios Ūtos seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistas, 1 socialinė darbuotoja.	- informuoja ir konsultuoja seniūnijos gyventojus apie Europos Sąjungos paramos gavimą ir struktūrinių fondų panaudojimo galimybes; - dalyvauja organizuojant civilinę saugą; - dalyvauja rengiant ir įgyvendinant gyventojų užimtumo programas seniūnijos teritorijoje; - organizuoja seniūnijoje viešuosius ir nemokamus darbus; - dalyvauja kuriant ir įgyvendinant informacinės visuomenės plėtros programas; - organizuoja komunalinio ūkio darbus, kontroliuoja jų vykdymą ir darbų kokybę; - nustatyta tvarka išduoda leidimus veiklai, numatyta Rinkliavų įstatyme; - nustatyta tvarka prižiūri prekybą viešosiose vietose; - organizuoja seniūnijoje bendrojo naudojimo teritorijų, gatvių, šaligatvių, aikščių valymą ir priežiūrą, poilsiaviečių priežiūrą ir tvarkymą bei gatvių ir kitų viešųjų vietų apšvietimą; - praneša savivaldybės administracijai apie bešeimininkį turtą, atsilaisvinusius, avarinės būklės pastatus ir patalpas, vykdo statinių priežiūrą; - teikia savivaldybės administracijai pasiūlymus dėl Tarybai nuosavybės teise priklausančių pastatų, statinių ir butų remonto; - nustatyta tvarka dalyvauja rengiant seniūnijoje gyventojų apklausas; - padeda organizuoti Lietuvos Respublikos Prezidento, Lietuvos Respublikos Seimo ir rajono savivaldybės Tarybos rinkimus bei referendumus;
Pakuonio seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 specialistė.	
Prienų seniūnija 3 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 raštvedė.	
Stakliškių seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 socialinio darbo specialistė.	- organizuoja kapinių ir želdinių priežiūrą; - kontroliuoja, kaip vykdomi sanitarijos, higienos bei gamtos apsaugos reikalavimai; - vykdo seniūnijos teritorijoje sanitarinę kontrolę; - nustatyta tvarka sudaro sutartis, rūpinasi jų vykdymu; - tvarko seniūnijos dokumentus pagal raštvedybos taisyklių reikalavimus ir juos archyvuoja nustatyta tvarka; - organizuoja ir vykdo valstybinių švenčių, atmintinų dienų, seniūnijai svarbių datų paminėjimą; - rūpinasi seniūnijos bendruomenės aktyvaus poilsio, sporto, kultūros renginių organizavimu, etnokultūros puoselėjimu, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga bei priežiūra; - nustatyta tvarka gali organizuoti socialinės paramos teikimą ir pašalpų mokėjimą; - išduoda seniūnijai priskirtos teritorijos gyventojams šeimos sudėtį, gyvenamąją vietą ir kitokias faktinę padėtį patvirtinančias pažymas, išskyrus atvejus, kai tai pagal teisės aktus turi būti patvirtinta kitais dokumentais; - teikia pasiūlymus dėl pavadinimų gatvėms suteikimo; - bendradarbiauja su rajono policijos komisariato, kitų teisėsaugos organų darbuotojais nusikalstamumo prevencijos srityje; - palaiko ryšius su kitomis valstybinėmis institucijomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis, veikiančiomis seniūnijos teritorijoje; - nustatyta tvarka registruoja gyventojų prašymus, skundus, pareiškimus, nagrinėja juos, atsako pareiškėjams; priima gyventojus jiems rūpimais klausimais.
Šilavoto seniūnija 6 darbuotojai: 1 seniūnė, 1 seniūnės pavaduotoja, 1 seniūnijos specialistė, 1 socialinė darbuotoja, dirbanti su soc. Rizikos šeimomis, 1 socialinė darbuotoja, teikianti gyventojams socialines paslaugas namuose, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistas.	
Veiverių seniūnija 4 darbuotojai: 1 seniūnas, 1 seniūno pavaduotoja, 1 žemės ūkio ir kaimo plėtros specialistė, 1 socialinė darbuotoja.	

6. PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS STRATEGIJA

Šioje Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plano dalyje pateikiama Prienų rajono savivaldybės strategija, susidedanti iš vizijos, plėtros prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių plano.

6.1. Prienų rajono savivaldybės vizija

Bendradarbiaujant su darbo grupėmis, savivaldybės administracijos darbuotojais ir savivaldybės politikais bei atsižvelgiant į anksčiau parengtą 2004–2012 metų Prienų rajono plėtros strateginį planą, suformuluota **Prienų rajono vizija**:

Prienų rajonas – saugus, patrauklus, novatoriškas, atviras kiekvienam žmogui ir verslui.

6.2. Prienų rajono savivaldybės plėtros prioritetai

Atsižvelgus į atliktos socialinės ir ekonominės situacijos analizės ir gyventojų nuomonės tyrimo rezultatus, taip pat įvertinus suformuluotą Prienų rajono savivaldybės plėtros viziją, nustatyti šie Prienų rajono savivaldybės plėtros prioritetai:

- 1 prioritetas. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas.**
- 2 prioritetas. Išsilavinusios, sveikos ir pažangios bendruomenės plėtra.**
- 3 prioritetas. Patogios ir švarios aplinkos užtikrinimas.**

1 PRIORITETAS. PATRAUKLIOS VERSLUI IR TURIZMUI APLINKOS GERINIMAS

Rajono verslas, pramonė ir žemės ūkis plėtoja tarptautinius ryšius su užsienio partneriais, maksimaliai išnaudodami rajono oro uosto bei tarptautinių koridorių teikiamus privalumus. Išplėtotas turizmas užtikrina rajono gyventojams bei rajono svečiams komfortabilų poilsį, o sutvarkyta ir prižiūrima moderni infrastruktūra užtikrina stabilų bei subalansuotą rajono ūkio vystymąsi.

Prioritetui įgyvendinti nustatyti šie tikslai ir uždaviniai:

Tikslas	Uždavinys
1.1 tikslas. Skatinti rajono gyventojų verslumą bei vietos ekonomikos konkurencingumą	1.1.1 uždavinys. Skleisti informaciją apie verslo plėtros galimybes rajone
	1.1.2 uždavinys. Skatinti mokymo, informavimo paslaugų verslo sektoriaus atstovams plėtrą
	1.1.3 uždavinys. Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtotis verslą bei didinti jo konkurencingumą
1.2 tikslas. Skatinti turizmo plėtrą Prienų rajone	1.2.1 uždavinys. Kompleksiškai sutvarkyti paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui
	1.2.2 uždavinys. Sutvarkyti viešąją infrastruktūrą ir pritaikyti turistų ir bendruomenės poreikiams
	1.2.3 uždavinys. Sukurti turizmo informacinę sistemą ir stiprinti rajono identitetą
	1.2.4 uždavinys. Konkurencingų turizmo produktų ir paslaugų kūrimas vystant viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą

Tikslas	Uždavinys
1.3 tikslas. Didinti Prienų rajono valdymo efektyvumą	1.3.1 uždavinys. Gerinti savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų paslaugų kokybę ir prieinamumą
	1.3.2 uždavinys. Rengti ir atnaujinti planavimo, strateginius dokumentus, sektorines studijas
1.4 tikslas. Užtikrinti darnų kaimo ir žemės, miškų ūkių vystymąsi	1.4.1 uždavinys. Sukurti konkurencingą bei į ES orientuotą žemės ūkį
	1.4.2 uždavinys. Paskatinti kaimo turizmo, amatų bei netradicinių veiklų plėtrą
	1.4.3 uždavinys. Sukurti tinkamas sąlygas gyventi ir dirbti kaime
	1.4.4 uždavinys. Paremti kaimo bendruomenių iniciatyvas
	1.4.5 uždavinys. Paskatinti miško įveisimą ir atkūrimą

2 PRIORITETAS. IŠSILAVINUSIOS, SVEIKOS IR PAŽANGIOS BENDRUOMENĖS PLĖTRA

Efektyviai valdoma švietimo sistema sudaro galimybes mokymuisi visą gyvenimą, informacinės visuomenės plėtrai. Modernizuota ir subalansuota socialinė infrastruktūra užtikrina puikią aplinką vystyti apsišvietusiai ir sveikai asmenybei. Rajono visuomenė – aktyvi ir pilietiška, kaimo vietovėse aktyvi bendruomenių veikla. Didelis dėmesys rajone skiriamas gyventojų sveikatai, ligų prevencijai, socialiniam aprūpinimui.

Prioritetui įgyvendinti nustatyti šie tikslai ir uždaviniai:

Tikslas	Uždavinys
2.1 tikslas. Skatinti informacinės visuomenės plėtrą rajone	2.1.1 uždavinys. Skatinti informacinės infrastruktūros naudojimą
	2.1.2 uždavinys. Diegti ir modernizuoti informacines technologijas gerinant viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą
2.2 tikslas. Kurti efektyvią švietimo sistemą bei sudaryti sąlygas vertingam jauno žmogaus gyvenimui ir saviraiškai Prienų rajone	2.2.1 uždavinys. Gerinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, skatinti „mokymąsi visą gyvenimą“
	2.2.2 uždavinys. Plėtoti esamą jaunimo užimtumą ir sudaryti sąlygas reikšti naujoms jaunimo užimtumo iniciatyvoms
	2.2.3 uždavinys. Stiprinti jaunimo užimtumo sektoriaus subjektų tarpžinybinį bendradarbiavimą, siekiant kuo efektyviau spręsti jaunimo užimtumo problemas
	2.3.1 uždavinys. Plėtoti esamas ir naujas socialines paslaugas prioritetą teikiant nestacionarioms socialinėms paslaugoms
2.3 tikslas. Užtikrinti efektyvų, kokybišką ir rajono gyventojų poreikius atitinkantį socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą	2.3.2 uždavinys. Stiprinti socialinių paslaugų sektoriaus subjektų tarpžinybinį bendradarbiavimą, kartu skatinant naujas socialines iniciatyvas
	2.3.3 uždavinys. Sudaryti sąlygas efektyviam socialinių paslaugų organizavimui bei valdymui
	2.3.4 uždavinys. Gerinti socialinių būstų būklę
	2.3.5 uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą
	2.3.6 uždavinys. Skatinti sveiką gyvenseną
2.4 tikslas. Sudaryti tinkamas sąlygas sportiniam užimtumui visų socialinių grupių gyventojams	2.4.1 uždavinys. Didinti Savivaldybėje sportinio užimtumo pasirinkimą ir prieinamumą
	2.4.2 uždavinys. Plėtoti sporto sektoriaus žmogiškuosius išteklius ir vystyti tarpinstitucinį bendradarbiavimą
	2.4.3 uždavinys. Didinti sportuojančių asmenų skaičių
2.5 tikslas. Sudaryti sąlygas žmogaus kūrybinei raiškai ir visapusiškai asmenybės raidai	2.5.1 uždavinys. Plėtoti esamą kultūros sektoriaus situaciją ir sudaryti sąlygas naujoms kultūrinių veiklų iniciatyvoms reikšti
	2.5.2 uždavinys. Kelti kultūros paslaugų kokybę, atitinkančią

plėtoti kultūrinės veiklos pasirinkimo galimybes vietas gyventojams bei atvykstantiems svečiams ir turistams	gyventojų poreikius
	2.5.3 uždavinys. Populiarinti ir skatinti Prienų rajono kultūrinį gyvenimą

3 PRIORITETAS. PATOGIOS IR ŠVARIOS APLINKOS UŽTIKRINIMAS

Dėl išskirtinio gamtinio ir kultūrinio savitumo, modernios infrastruktūros, suformuotų gyvenamųjų teritorijų ir aukštos paslaugų kokybės rajonas ypač patrauklus Kauno miesto ir kitiems Lietuvos gyventojams kaip puiki vieta gyventi ir poilsiauti. Čia suformuotas modernus, efektyviai veikiantis energetikos ūkis, sugebantis užtikrinti efektyvų išteklių panaudojimą ir energijos tiekimą gyventojams. Rajone diegiami aplinkos apsaugos veiksniai užtikrina harmoningą gyvenamosios aplinkos raidą.

Prioritetui įgyvendinti nustatyti šie tikslai ir uždaviniai:

Tikslas	Uždavinys
3.1 tikslas. Užtikrinti patogų ir saugų susisiekimą rajone	3.1.1 uždavinys. Plėtoti ir gerinti rajono susisiekimo infrastruktūrą
3.2 tikslas. Gerinti aplinkos kokybę	3.2.1 uždavinys. Modernizuoti ir plėsti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą
	3.2.2 uždavinys. Skatinti veiksmingesnį energijos ir kitų gamtos išteklių naudojimą
	3.2.3 uždavinys. Užtikrinti efektyvią kraštovaizdžio apsaugą, didinti ekologinę teritorijų stabilumą
	3.2.4 uždavinys. Propaguoti aplinkai ir sveikatai palankų gyvenimo būdą

6.3. Prienų rajono savivaldybės plėtros priemonių planas

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
1 PRIORITETAS. PATRAUKLIOS VERSLUI IR TURIZMUI APLINKOS GERINIMAS				
1.1 tikslas. Skatinti rajono gyventojų verslumą bei vietos ekonomikos konkurencingumą				
1.1.1 uždavinys. Skleisti informaciją apie verslo plėtros galimybes rajone				
1.1.1.1	Bendrų verslo įmonių, mokslo ir studijų institucijų projektų rengimas ir įgyvendinimas	Įgyvendinti projektai	2011–2019	Prienų rajono savivaldybės administracija (toliau – Prienų RSA)
1.1.1.2	Verslo įmonių teigiamo įvaizdžio formavimas ir bendradarbiavimo skatinimas	Įgyvendintos verslo įvaizdžio formavimo priemonės	2011–2019	Prienų RSA
1.1.1.3	Dalyvavimas nacionalinėse ir regioninėse parodose pristatant rajono verslą	Parodų skaičius	2011–2019	Prienų RSA
1.1.2 uždavinys. Skatinti mokymo, informavimo paslaugų verslo sektoriaus atstovams plėtra				
1.1.2.1	IT pagrindu teikiamų paslaugų verslui plėtra	Įgyvendintos priemonės	2011–2019	Prienų RSA
1.1.2.2	Gyventojų verslumą skatinančios informacijos sklaida, renginių, konkursų, mokymų organizavimas	Gyventojų, pradėjusių savo verslą, skaičius	2011–2019	Prienų RSA
1.1.3 uždavinys. Gerinti verslo aplinkos sąlygas, įgalinančias plėtotis verslą bei didinti jo konkurencingumą				
1.1.3.1	Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos įgyvendinimas ir periodinis jos atnaujinimas	Įgyvendinta SVV programa	2011–2019	Prienų RSA
1.1.3.2	Finansinės paramos smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams gerinimas ir jos prieinamumo didinimas	Suteikta parama, tūkst. Lt	2011–2019	Prienų RSA
1.1.3.3	Verslo informacijos centro įkūrimas ir veiklos plėtra	Įkurtas verslo informacijos centras	2011–2019	Prienų RSA
1.2 tikslas. Skatinti turizmo plėtrą Prienų rajone				
1.2.1 uždavinys. Kompleksiškai sutvarkyti paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui				
1.2.1.1	Kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui	Turizmui pritaikyti objektai	2011–2019	Prienų RSA
1.2.1.2	Gamtos išteklių pritaikymas rekreacijai ir turizmui	Turizmui pritaikyti objektai	2011–2019	Prienų RSA
1.2.1.3	Prienų vandens malūno (Revuonos viešbučio) sutvarkymas ir pritaikymas kultūrinio turizmo arba kito verslo poreikiams	Restauruotas malūno pastatas Sukurti kultūrinio turizmo produktai	2016–2019	Prienų RSA
1.2.1.4	Revuonos parko su tvenkiniu dalies teritorijos sutvarkymas ir pritaikymas poilsiui ir rekreacijai	Poilsui ir rekreacijai pritaikyta teritorijos dalis	2013–2020	Prienų RSA
1.2.1.5	Veiverių pašto stoties arklidžių ir ratinės restauravimas ir pritaikymas kultūrinio turizmo poreikiams	Restauruotas Veiverių pašto stoties buvusių arklidžių pastatas	2014–2017	Prienų RSA
1.2.1.6	LDK Kęstučio paminklo teritorijos ir prieigų prie jo sutvarkymas	Sutvarkyta paminklo teritorija ir restauruotas pats paminklas	2014–2017	Prienų RSA
1.2.1.7	Lepelionių piliakalnio pritaikymas turizmui	Įrengtas informacinis stendas, suremontuoti laiptai	2014–2019	Prienų RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
1.2.1.8	Dukurnonių piliakalnio, vad. Bobų kalnu, laiptų remontas ir pritaikymas turizmui	Įrengtos nuorodos į piliakalnį, suremontuoti laiptai, informacinis stendas	2014–2019	Prienu RSA
1.2.1.9	Pagaršvio piliakalnio pritaikymas turizmo reikmėms	Įrengtas informacinis stendas, jau suremontuoti laiptai	2014–2019	Prienu RSA
1.2.1.10	Pelekonių (Dambavos) piliakalnio restauravimas ir pritaikymas turizmo reikmėms	Įrengtos nuorodos į piliakalnį, informacinis stendas	2014–2019	Prienu RSA
1.2.1.11	Pašventupio (Vangų) piliakalnio pritaikymas turizmo reikmėms	Įrengtos nuorodos į piliakalnį	2014–2019	Prienu RSA
1.2.1.12	Pašlavančio piliakalnio pritaikymas turizmo reikmėms	Suremontuoti laiptai, įrengtos nuorodos ir stendas	2014–2019	Prienu RSA
1.2.1.13	Prienu karinio miestelio prieigų sutvarkymas ir pritaikymas turizmui bei bendruomenės poreikiams	Sutvarkytas upelio slėnis, esantis Prienu karinio miestelio teritorijoje, ir pritaikytas turizmui ir rekreacijai.	2017–2020	Prienu RSA
1.2.2 uždavinys. Sutvarkyti viešąją infrastruktūrą ir pritaikyti turistų ir bendruomenės poreikiams				
1.2.2.1	Dviračių takų specialiojo plano parengimas	Parengtas specialusis planas	2015–2016	Prienu RSA
1.2.2.2	Pėsčiųjų-dviračių takų Jiezo miesto parke įrengimas	Įrengtas pėsčiųjų-dviračių takas	2014–2018	Prienu RSA
1.2.2.3	Dviračių trasos, jungiančios Jiezną ir Stakliškes iki Guostaus ež. įrengimas	Įrengtas dviračių trasa	2015–2019	Prienu RSA
1.2.2.4	Dviračių trasos, jungiančios rekreacines teritorijas nuo Mauručio per Veiverius, Skriaudžius, Šilavotą, Prienu laukį iki Prienu įrengimas	Įrengtas dviračių trasa	2015–2019	Prienu RSA
1.2.2.5	Pėsčiųjų-dviračių tako šalia Kėstučio–Paupio gatvių įrengimas	Įrengtas pėsčiųjų-dviračių takas	2016–2019	Prienu RSA
1.2.2.6	Pėsčiųjų-dviračių tako šalia valstybinio magistralinio kelio A16 Vilnius–Prienu–Marijampolė įrengimas	Įrengtas pėsčiųjų-dviračių takas	2017–2019	Prienu RSA
1.2.2.7	Dviračio tako senuoju Kaunas–Alytus plento keliu įrengimas	Įrengtas dviračių takas	2017–2019	Prienu RSA
1.2.2.8	Vandens išteklių pritaikymas rekreacijai, turizmui ir pramogoms	Turizmui pritaikyti objektai	2011–2019	Prienu RSA
1.2.2.9	Nemuno upės apžvalgos aikštelės (prie Dariaus ir Girėno gatvės ir valstybinio magistralinio kelio A16 Vilnius–Prienu–Marijampolė A16 sankryžos Prienuose) įrengimas	Rekonstruota sankryža Pilnai funkcionuojanti poilsio aikštelė	2014–2020	Prienu RSA
1.2.2.10	Poilsio aikštelės prie Nemuno intako, Rūdupio upelio įrengimas	Įrengta poilsio aikštelė	2015–2016	Prienu RSA
1.2.2.11	Nemuno upės krantinės už tilto Prienuose pratęsimas ir pritaikymas turistų ir bendruomenės poreikiams	Pratęsta Nemuno upės krantinė, sutvirtintas eroduojantis šlaitas Įrengtas pėsčiųjų takas, poilsio aikštelė,	2015–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
		mobili prieplauka Sutvarkytas įvažiavimas ir prieigos		
1.2.2.12	Stovyklaviečių prie vandens telkinių įrengimas	Įrengtų laužaviečių, lauko WC, pavėsinių, lauko stalų ir suolų skaičius	2016–2019	Prienu RSA, Nemuno kilpų regioninis parkas
1.2.2.13	Jiezno miesto viešųjų erdvių sutvarkymas	Perplanuota ir įrengta Jiezno miesto aikštė su skulptūra Lietuvos savanoriams, įrengta prieigos prie Jiezno ežero (su amfiteatriniiais laiptais), prieplauka-tiltelis ežere ir jo prieigos, mažasis pliažas; įrengti Jiezno miesto parko takai su apšvietimu ir kt. reikiama infrastruktūros, įrengti sporto aikštynai, lauko estrada, poilsio aikštelė, pėsčiųjų-dviračių takai su apšvietimu, paplūdimys su reikiama infrastruktūra; įrengta Jiezno miesto autobusų stoties teritorijos viešoji erdvė su automobilių parkavimo aikštele ir dekoratyviniu akcentu-Jiezno miesto simboliu.	2014–2019	Prienu RSA
1.2.2.14	Autoturizmo trasos iš Kauno pro Jiezną ir Stakliškes iki Guostaus ir Gelužio ež. įrengimas	Įrengta autoturizmo trasa	2014–2018	Prienu RSA
1.2.2.15	Prienu miesto estrados (Birutės g. 7) su prieigomis įrengimas	Įrengta estrada ir automobilių parkavimo aikštelė, pramogų parkas (karstynių parkas), veloparkas ir kt.	2016–2019	Prienu RSA
1.2.3 uždavinys. Sukurti turizmo informacinę sistemą ir stiprinti rajono identitetą				
1.2.3.1	Turizmo srities darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.2.3.2	Dalyvavimas tarptautinėse turizmo ir verslo parodose Lietuvoje	Dalyvaujama 1 parodoje per metus	2014–2019	Prienu RSA
1.2.3.3	Ryšių su Birštono, Marijampolės, Alytaus, Kauno, Trakų, Kazlų rūdos ir Kaišiadorių turizmo informacijos centrais užmezgimas	Įstaigų, su kuriomis bendradarbiaujama, skaičius (7 vnt.)	2014–2019	Prienu RSA
1.2.3.4	Bendradarbiavimas su Turizmo departamentu, kitų regionų savivaldybių bei užsienio TIC ir kelionių organizatoriais, nuolatinis jų informavimas apie Prienu rajono turizmo galimybes, atnaujintos informacijos teikimas (informaciniai	Institucijų, su kuriomis bendradarbiaujama, skaičius Informacijos atnaujinimo ir teikimo periodiškumas	2014–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
	biuleteniai, naujienlaiškiai)			
1.2.3.5	Interneto svetainės prienai.lt turizmo skilties pertvarkymas	Atnaujinta svetainės skiltis	2014–2019	Prienu RSA
1.2.3.6	Prienu rajono turizmo rinkodara socialiniuose tinkluose	Veikiančios paskyros (profiliai)	2017–2019	Prienu RSA
1.2.3.7	Periodiškas turistams skirtų informacinių leidinių (lankstinukų, bukletų, reklaminių leidinių) atnaujinimas ir naujų rengimas	Išleistų leidinių tiražas 2.000 vnt. per metus	2014–2019	Prienu RSA
1.2.3.8	Informacijos apie Prienu rajono turizmo naujoves teikimas rajonų, regiono ir nacionalinei žiniasklaidai	pagal poreikį	2014–2019	Prienu RSA
1.2.3.9	Prienu rajono turizmo trumpametražio dokumentinio filmo sukūrimas	Parengta video reklama	2016–2020	Prienu RSA,
1.2.3.10	Birštono, Kaišiadorių rajono ir Prienu rajono savivaldybės jungiančių trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra	Įrengti 92 informacinės infrastruktūros objektai	2016–2020	Prienu RSA
1.2.4 uždavinys. Konkurencingų turizmo produktų ir paslaugų kūrimas vystant viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą				
1.2.4.1	Naujų turistinių maršrutų, bendradarbiaujant su privačiu sektoriumi, suformavimas ir viešinimas	Suformuoti vandens turizmo maršrutai Suformuoti pėsčiųjų-dviračių maršrutai Suformuoti dviračių maršrutai	2013–2014	Prienu RSA
1.2.4.2	Viešojo ir privataus turizmo sektoriaus atstovų „apvaliųjų stalų“ organizavimas	Įvykdyti 1–2 susitikimai kasmet ir kt. informaciniai renginiai	2014–2019	Prienu RSA
1.2.4.3	Nuotykių parko įkūrimo iniciavimas	Nustatytas nuotykių parko įkūrėjas ir valdytojas Parengta dokumentacija Įrengtas nuotykių parkas	2015–2019	Prienu RSA, privatūs investuotojai
1.2.4.4	Kempingo Prienuose įrengimas	Parengta dokumentacija Įrengtas kempingas	2013–2018	Prienu RSA, privatūs investuotojai
1.2.4.5	Aviaturizmo plėtra Pociūnų aerodrome ir jo prieigose bei kitoje susietoje infrastruktūroje	Lankytojų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.2.4.6	Prienu rajono renginių kalendorinio grafiko viešinimas	Kas mėnesį atnaujinama informacija	2014–2019	Prienu RSA
1.3 tikslas. Didinti Prienu rajono valdymo efektyvumą				
1.3.1 uždavinys. Gerinti savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų paslaugų kokybę ir prieinamumą				
1.3.1.1	Veiklos valdymo, finansų apskaitos, viešųjų paslaugų kokybės ir strateginio planavimo sistemos optimizavimas ir modernizavimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
1.3.1.2	Savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių biudžetinių įstaigų darbuotojų kompetencijos ir gebėjimų didinimas	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2 uždavinys. Rengti ir atnaujinti planavimo, strateginius dokumentus, sektorines studijas				

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
1.3.2.1	Kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų rengimas ir keitimas ar koregavimas	Parengtų ir keistų arba koreguotų bendrųjų, detaliųjų planų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.2	Specialiųjų planų rengimas ir keitimas arba koregavimas	Parengtų ir keistų arba koreguotų specialiųjų planų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.3	Žemės valdos projektų, topografinių nuotraukų ir geodezinių planų parengimas	Parengtų detaliųjų planų, žemės valdos projektų, topografinių nuotraukų ir geodezinių planų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.4	Detaliųjų planų, žemės valdos projektų, topografinių nuotraukų ir geodezinių planų, susijusių su nuosavybės teisių atkūrimu į turėtą žemę mieste, parengimas	Parengtų detaliųjų planų, žemės valdos projektų, topografinių nuotraukų ir geodezinių planų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.5	Strateginių plėtros ir veiklos planų parengimas ir atnaujinimas	Parengtų ir atnaujintų planų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.6	Rajono vystymuisi svarbių sektorių studijų rengimas	Parengtų sektorių studijų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.3.2.7	Energetikos ir klimato kaitos švelninimo veiksmų plano parengimas	Parengtas planas	2013–2015	Prienu RSA
1.3.2.8	Darnios energetikos veiksmų plano parengimas	Parengtas planas	2013–2015	Prienu RSA
1.4 tikslas. Užtikrinti darnų kaimo ir žemės, miškų ūkių vystymąsi				
1.4.1 uždavinys. Sukurti konkurencingą bei į ES orientuotą žemės ūkį				
1.4.1.1	Jaunųjų ūkininkų kūrimosi ir investicijų į žemės ūkio valdas skatinimas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
1.4.1.2	Ekologinio žemės ūkio gamybos plėtros priemonių skatinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
1.4.1.3	Investicijų į žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir kitų vietos kilmės produktų gamybą bei realizavimą skatinimas ir rėmimas	Investicijų dydis, tūkst. Lt	2011–2019	Prienu RSA
1.4.1.4	Remti žemės ūkio paskirties žemės sklypų konsolidavimo priemones siekiant pagerinti žemės sklypų formą ir dydį	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Prienu ir Birštono žemėtvarkos skyrius (toliau – NŽT Prienu skyrius)
1.4.1.5	Visuomeninės paskirties žemės sklypų nuosavybės dokumentų sutvarkymas	Įteisintos visuomeninės paskirties žemė	2011–2019	Prienu RSA, NŽT Prienu skyrius
1.4.1.6	Konsultacijų kaimo verslų plėtrai teikimas bei kaimo žmonių verslumo ugdymas	Suteiktų konsultacijų skaičius	2011–2015	Prienu RSA
1.4.1.7	Skatinti biokuro žaliavų, biodujų bei kitų atsinaujinančių išteklių gamybą	Išgaunamos žaliavos kiekis	2011–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
1.4.1.8	Remti mokymo, informavimo ir konsultavimo biokuro bei kitų atsinaujinančių išteklių gamybos klausimais priemones	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
1.4.1.9	Viešųjų mokymo bei konsultavimo įstaigų panaudojimo konsultavimui, gerosios patirties sklaidos žemės ūkio ir ne žemės ūkio veiklos klausimais ir mokymams plėtra	Suteiktų konsultacijų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.1.10	Tęstinio mokymo kursų ir seminarų organizavimas ūkininkams ir kitiems žemės ūkio darbuotojams	Mokymuose ir seminaruose dalyvavusių asmenų skaičius	2014–2019	Prienu RSA
1.4.1.11	Kooperacijos skatinimas	Isteigtų kooperatyvų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2 uždavinys. Paskatinti kaimo turizmo, amatų bei netradicinių veiklų plėtrą				
1.4.2.1	Parama bitininkystės ūkių plėtra	Paremtų bitininkystės ūkių skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.2	Ekologinių ūkių plėtra	Paremtų ekologinių ūkių skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.3	Kaimo turizmo verslo skatinimas	Kaimo turizmo verslą pradėjusių ir plėtojančių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.4	Didinti užimtumą kaimo vietovėse remiant paslaugų ir ne žemės ūkio veiklos įvairinimą	Įsidarbinusių ir individualią veiklą pradėjusių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.5	Dalyvauti vykdant kaimo verslų plėtros, rinkos ir naujų technologijų tyrimus bei rengti galimybių studijas	Igyvendintos priemonės ir parengtų studijų skaičius	2014–2019	Prienu RSA
1.4.2.6	„Amatų kiemelių“ steigimas ir skatinimas	Isteigtų kiemelių skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.7	Vietinių amatų atgaivinimas ir vystymas bei panaudojimas turizmo plėtrai	Turizmui pritaikyti objektai	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.8	Etnokultūros paveldo objektų išsaugojimas	Atnaujinti objektai	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.9	Kultūros paveldo objektų pritaikymas bendruomenių viešosioms reikmėms	Bendruomenės poreikiams pritaikyti objektai	2011–2019	Prienu RSA
1.4.2.10	Tradicinių amatų bei etnografinių renginių populiarinimas	Ivykdytų renginių skaičius	2014–2019	Prienu RSA
1.4.2.11	Tradicinių amatų centrų kūrimosi kaimo vietovėse skatinimas ir plėtra	Įrengtų amatų centrų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3 uždavinys. Sukurti tinkamas sąlygas gyventi ir dirbti kaime				
1.4.3.1	Kaimo kultūros įstaigų rekonstrukcija ir modernizavimas pritaikant bendruomenių reikmėms	Visuomenės poreikiams pritaikytų įstaigų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.2	Žemės ūkio vandentvarkos ir hidrotechninių sistemų modernizavimas ir plėtra	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.3	Viešo interneto prieigų kaimo vietovėse tinklo modernizavimas ir plėtra	Įrengtų prieigų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.4	Užtvankų statyba ir jų infrastruktūros įrengimas bei esamų tvenkinių infrastruktūros atnaujinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
1.4.3.5	Pralaidų ir tiltų statyba, remontas bei rekonstrukcija	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.6	Bendruomeninės infrastruktūros ir gyvenamosios aplinkos kaimo vietovėse gerinimas	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.7	Kaimo vietovių inžinerinių tinklų atnaujinimas ir tobulinimas	Atnaujinti inžineriniai tinklai	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.8	Sporto ir vaikų žaidimų aikštelių Prienuose, Jiezne ir seniūnijų gyvenvietėse atnaujinimas bei įrengimas	Įrengtų aikštelių skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.3.9	Universalių daugiaviečių centrų steigimas ir plėtra	Įrengtų centrų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
1.4.4 uždavinys. Paremti kaimo bendruomenių iniciatyvas				
1.4.4.1	Bendruomenių centrų steigimas bei reikalingų sąlygų jų veiklai sudarymas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA, vietos veiklos grupės (toliau – VVG)
1.4.4.2	Rajoninių ir bendruomeninių renginių organizavimo skatinimas, finansavimas ir populiarinimas	Įvykdytų renginių skaičius	2011–2019	Prienu RSA, VVG
1.4.4.3	Vietos plėtros strategijų rengimas ir įgyvendinimas	Igyvendintų strategijų skaičius	2011–2019	Prienu RSA, VVG
1.4.4.4	Bendruomenių centrų ir kitų NVO, ypač jaunimo, projektinės veiklos skatinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA, VVG
1.4.4.5	Rengti ir įgyvendinti tikslines programas, skirtas kaimo jaunimui	Igyvendintos programos	2014–2019	Prienu RSA, VVG
1.4.5 uždavinys. Paskatinti miško įveisimą ir atkūrimą				
1.4.5.1	Bioįvairovės ir kraštovaizdžio išsaugojimas užsodinant mišku netinkamas ir apleistas žemės ūkio paskirties žemes	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA, Prienu miškų urėdija
1.4.5.2	Miškininkystės potencialo atkūrimas ir prevencinių priemonių įdiegimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA, Prienu miškų urėdija
2 PRIORITETAS. IŠSILAVINUSIOS, SVEIKOS IR PAŽANGIOS BENDRUOMENĖS PLĖTRA				
2.1 tikslas. Skatinti informacinės visuomenės plėtrą rajone				
2.1.1 uždavinys. Skatinti informacinės infrastruktūros naudojimą				
2.1.1.1	Piliečių e. demokratijos vystymas	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.1.1.2	Privačių iniciatyvų skatinimas siekiant padidinti informacinių sistemų prieinamumą, esamų tinklų panaudojimą	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
2.1.1.3	Viešosios interneto infrastruktūros naudojimo skatinimas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
2.1.2 uždavinys. Diegti ir modernizuoti informacines technologijas gerinant viešųjų paslaugų kokybę ir prieinamumą				
2.1.2.1	„Vieno langelio“ principo įgyvendinimas viešojo administravimo institucijose	Igyvendinti projektai	2011–2015	Prienu RSA
2.1.2.2	Elektroninių darbo organizavimo ir procesų valdymo priemonių diegimas savivaldybėje	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.1.2.3	E. paslaugų gyventojams ir verslui diegimas ir plėtra	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
2.1.2.4	Prisidėti įgyvendinant projektą „Kauno apskritis – eDemokratijos regionas“	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.1.2.5	Elektroninių paslaugų sistemos bibliotekose plėtra	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.1.2.6	eŠvietimo sistemos plėtra švietimo įstaigose	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.1.2.7	Gyventojų kompiuterinio raštingumo didinimas, siekiant mažinti skaitmeninę atskirtį	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2 tikslas. Kurti efektyvią švietimo sistemą bei sudaryti sąlygas vertingam jauno žmogaus gyvenimui ir saviraiškai Prienu rajone				
2.2.1 uždavinys. Gerinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, skatinti „mokymąsi visą gyvenimą“				
2.2.1.1	Švietimo įstaigų pastatų renovacija ir naujų statyba	Modernizuotos įstaigos	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.2	Mokyklų aprūpinimas moderniomis IT ir mokymo priemonėmis	Mokyklų, aprūpintų IT priemonėmis, skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.3	Mokymo procesų kompiuterizavimas švietimo įstaigose	Kompiuterizuotų procesų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.4	Mokyklų stadionų bei sporto aikštynų renovacija	Modernizuoti objektai	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.5	Bendrojo ugdymo mokyklų sporto infrastruktūros modernizavimas ir pritaikymas bendruomenės užimtumui organizuoti	Modernizuotos bendrojo ugdymo įstaigų sporto infrastruktūros dalis (proc.) nuo visos bendrojo ugdymo įstaigų sporto infrastruktūros dalies	2014–2019	Prienu RSA, bendrojo ugdymo mokyklos
2.2.1.6	Ikimokyklinio ugdymo paslaugas teikiančių įstaigų modernizavimas ir jų infrastruktūros plėtra	Modernizuotų įstaigų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.7	Ikimokyklinio ugdymo įstaigų sporto infrastruktūros įrengimas	Įrengtų ikimokyklinio ugdymo sporto aikštelių skaičius	2014–2019	Prienu RSA, ikimokyklinio ugdymo įstaigos
2.2.1.8	Modernių ugdymo formų specialiųjų poreikių mokiniams diegimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.9	Švietimo prieinamumo didinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.10	Karjeros ugdymo programų plėtra bendrojo ugdymo mokyklose	Igyvendinta programa	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.11	Gyventojų švietimo programos „mokymasis visą gyvenimą“ įgyvendinimas	Igyvendinta programa	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.12	Integruotos elektroninių švietimo paslaugų sistemos įgyvendinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.13	Mokytojų kvalifikacijos kėlimas	Mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2.1.14	Mokyklų veiklos kokybės įsivertinimas ir išorinis vertinimas	Įvertintų mokyklų skaičius	2011–2019	Prienu RSA
2.2.2 uždavinys. Plėtoti esamą jaunimo užimtumą ir sudaryti sąlygas reikštis naujoms jaunimo užimtumo iniciatyvoms				
2.2.2.1	Jaunimo užimtumo viešinimo kanalų internetinėje erdvėje plėtra	Viešinimo kanalų internetinėje erdvėje skaičius	2017–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
2.2.2.2	Savivaldybės metodinė pagalba rengiant ir įgyvendinant jaunimo projektus	Su Savivaldybės pagalba bendruomenių ir nevyriausybinių sektoriaus parengtų projektų skaičius Surengtų mokymų / konsultacijų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, nevyriausybinių sektorių
2.2.2.3	Jaunimo užimtumo projektų skatinimo konkursų organizavimas ir finansavimas Savivaldybės lėšomis	Surengtų konkursų ir paremtų projektų skaičius Projektuose dalyvavusių asmenų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, Jaunimo reikalų taryba (toliau – JRT)
2.2.2.4	ES paramos lėšomis finansuojamų projektų rengimas ir įgyvendinimas jaunimo užimtumui skatinti	Parengtų ir įgyvendintų projektų skaičius	2015–2019	Prienu RSA, JRT, Kauno teritorinės darbo biržos Prienu skyrius
2.2.2.5	Paskaitų apie savanorystės veiklą, reikšmę visuomenei ir savanoriui organizavimas	Surengtų paskaitų skaičius Paskaitose dalyvavusių asmenų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, Savanorystės centras
2.2.2.6	Leidinio, informuojančio kur ir kaip galima dalyvauti savanoriškoje veikloje Prienu rajone, parengimas ir platinimas	Parengtas leidinys Išplatintų egzempliorių skaičius	2017	Prienu RSA, Savanorystės centras
2.2.2.7	Savanorystės projektų organizavimas bendrojo ugdymo mokyklose	Įgyvendintų projektų skaičius Projekte dalyvavusių asmenų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, švietimo įstaigos
2.2.2.8	Šauniausios jaunimo organizacijos konkursų rengimas	Surengtų konkursų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, JRT, jaunimo organizacijos
2.2.2.9	Jaunimo ir laisvalaikio erdvių plėtra	Įrengtų jaunimo ir laisvalaikio erdvių skaičius	2017–2019	Prienu RSA, JRT, seniūnijos, Kūno kultūros ir laisvalaikio centras
2.2.2.10	Įvairaus pobūdžio (socialinės prevencijos, užimtumo, informavimo ir pan.) paslaugų pirkimo iš jaunimo ir su jaunu dirbančių organizacijų plėtra	Paslaugų pirkimo sutarčių skaičius	2015–2019	Prienu RSA, JRT
2.2.2.11	Kūrybiškumo stovyklų organizavimas jaunimo organizacijoms	Surengtų kūrybiškumo stovyklų skaičius Stovyklose dalyvavusių asmenų skaičius	2015–2019	Prienu RSA, jaunimo organizacijos
2.2.2.12	Neformaliojo vaikų švietimo infrastruktūros gerinimas Prienu mieste	Darželio pastatas pritaikytas muzikos mokyklai	2017-2020	Prienu RSA
2.2.2.13	Bendruomenės laisvalaikio ir užimtumo centro įkūrimas Prienuose, sukuriant užimtumo infrastruktūrą	Įkurtas centras	2017-2020	Prienu RSA
2.2.3 uždavinys. Stiprinti jaunimo užimtumo sektoriaus subjektų tarpžinybinį bendradarbiavimą, siekiant kuo efektyviau spręsti jaunimo užimtumo problemas				
2.2.3.1	Reguliarių pasitarimų / bendradarbiavimo su jaunu socialinėje, švietimo, sveikatos, kultūros, nusikalstamumo srityse dirbančiais pareigūnais rengimas	Suorganizuotų pasitarimų / renginių skaičius Pasitarimuose priimtų ir įgyvendintų sprendimų dalis (proc.)	2013–2019	Prienu RSA, Socialinių paslaugų centras (toliau – SPC), sveikatos įstaigos, kultūros ir laisvalaikio

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
				centrai, Prienu rajono policijos komisariatas
2.2.3.2	Kauno teritorinės darbo biržos Prienu skyriaus ir Kauno jaunimo darbo centro reguliarių seminarų organizavimas	Seminarų skaičius Seminaruose dalyvavusių asmenų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, Kauno teritorinės darbo biržos Prienu skyrius
2.2.3.3	Socialinių paslaugų centro ir Kauno jaunimo darbo centro bendradarbiavimo skatinimas	Surengtų bendrų renginių skaičius Renginiuose dalyvavusių asmenų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, SPC, Kauno teritorinės darbo biržos Prienu skyrius
2.2.3.4	Socialinės rizikos šeimose augančių jaunuolių integravimo į darbo rinką programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2017–2018	Prienu RSA, SPC, vaikų dienos centrai
2.2.3.5	Jaunimo nevyriausybinių sektoriaus veiklos skatinimo programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2017–2018	Prienu RSA, JRT
2.2.3.6	Jaunų šeimų švietėjiškos programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2017–2018	Prienu RSA, JRT, SPC
2.2.3.7	Jaunimo skatinimas dalyvauti sprendžiant jiems aktualius klausimus Savivaldybėje	Jaunimo, dalyvaujančio sprendžiant jiems svarbius klausimus Savivaldybėje, dalis	2017–2019	Prienu RSA, JRT
2.2.3.8	Jaunimo politikos kokybės vertinimo sistemos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2017–2019	Prienu RSA, JRT
2.2.3.9	Reguliarių jaunimo apklausų rengimas	Surengtų apklausų skaičius	2015–2019	Prienu RSA, išorės ekspertai
2.3 tikslas. Užtikrinti efektyvų, kokybišką ir rajono gyventojų poreikius atitinkantį socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų teikimą				
2.3.1 uždavinys. Plėtoti esamas ir naujas socialines paslaugas prioriteta teikiant nestacionarioms socialinėms paslaugoms				
2.3.1.1	Intensyvios krizių įveikimo pagalbos paslaugų plėtra	Asmenų, gavusių krizių įveikimo pagalbos paslaugas, skaičius	2013–2019	SPC
2.3.1.2	Prienu bendruomenės vaikų dienos užimtumo centre teikiamų paslaugų plėtra	Vaikų, gavusių paslaugas dienos užimtumo centre, skaičius	2013–2019	Prienu bendruomenė
2.3.1.3	Pagalbos ir dienos socialinės globos paslaugų gavėjo namuose plėtra	Paslaugas namuose gavusių asmenų skaičius	2013–2019	SPC
2.3.1.4	Integralios pagalbos teikimas tikslinių grupių asmenims jų namuose	Asmenų, gavusių integralios pagalbos paslaugas, skaičius	2016–2019	SPC
2.3.1.5	Vaikų dienos centrų darbo laiko suderinimas su mokyklinio transporto kursavimo laiku, esant poreikiui – pavėžėjimo paslaugos pirkimas	Vaikų, lankančių dienos centrus, skaičius	2017–2018	Prienu RSA, vaikų dienos centrai
2.3.1.6	Modernių informacinių technologijų diegimas socialinių darbuotojų darbo organizavimui (+ duomenų bazės, sprendimų skaičius	Įdiegtų naujų informacinių technologijų sprendimų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
	informacinės sistemos)			
2.3.1.7	Kaimo seniūnijų socialinių darbuotojų aprūpinimas transporto priemonėmis pareigų vykdymui kaimo vietovėse	Naujų transporto priemonių skaičius	2015–2019	Prienu RSA
2.3.1.8	Esamų socialinių paslaugų įstaigų patalpų ir įrangos modernizavimas	Modernizuotų įstaigų skaičius	2015–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.1.9	Savitarpio pagalbos grupių neįgaliesiems ir krizinėje situacijoje atsidūrusiems asmenims organizavimas	Savitarpio pagalbos grupių skaičius Asmenų, dalyvaujančių savitarpio pagalbos grupių veikloje, skaičius	2014–2019	SPC
2.3.1.10	Savarankiško gyvenimo namų steigimas	Įsteigti savarankiško gyvenimo namai	2018	Prienu RSA
2.3.1.11	Neformalios tėvų mokyklėlės steigimas	Tėvų, lankančių neformalią tėvų mokyklėlę, skaičius	2017	Prienu RSA, SPC
2.3.2 uždavinys. Stiprinti socialinių paslaugų sektoriaus subjektų tarpžinybinį bendradarbiavimą, kartu skatinant naujas socialines iniciatyvas				
2.3.2.1	Socialinių paslaugų specialistų pareigybių peržiūrėjimas, įtraukiant funkcijas, susijusias su bendradarbiavimu	Darbuotojų, kuriems pakoreguotos pareigybinės instrukcijos, dalis (proc.)	2013–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.2.2	Bendrų socialinių paslaugų įstaigų renginių su socialiniais partneriais organizavimas	Suorganizuotų renginių skaičius Renginių dalyvių skaičius	2013–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai
2.3.2.3	Tarpinstitucinės pagalbos komandos formavimas ir veiklos organizavimas (bendri susitikimai, reguliarūs pasitarimai su socialinėje, švietimo, sveikatos, nusikalstamumo srityse dirbančiais pareigūnais)	Suformuota pagalbos komanda Pagalbos komandoje priimtų sprendimų ir įgyvendintų sprendimų dalis (proc.)	2014–2019	Tarpinstitucinis koordinatorius (toliau – TK), socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai
2.3.2.4	Prienu rajono savivaldybės neįgaliųjų reikalų komisijos sudarymas	Neįgaliųjų šeimos narių, globėjų, rūpintojų dalyvavusių sprendžiant savivaldybės neįgaliųjų socialinės integracijos klausimus, skaičius.	2017-2019	Prienu RSA, NVO
2.3.2.5	Perėjimo, nuo institucinės globos prie globos šeimoje ir bendruomenėje paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams, organizavimas	Vaikų, likusių be tėvų globos ar neįgaliųjų, apgyvendintų šeimose ar bendruomeniniuose globos namuose, skaičius.	2017-2020	RSA, Jiezno vaikų globos namai
2.3.2.6	Bendruomeninių vaikų globos namų steigimas	Įsteigtų bendruomeninių globos namų skaičius	2017-2019	RSA, Jiezno vaikų globos namai
2.3.2.7	Ilgalaikių vaikų sugrąžinimo į biologinę šeimą projektų rengimas ir įgyvendinimas	Parengti ir įgyvendinti projektai	2013–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
2.3.2.8	Ivaikinimo ir globos skatinimo programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2014–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai
2.3.2.9	Kompleksinės pagalbos programos socialinės rizikos šeimoms vykdymas	Programos įgyvendinimas	2014–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai
2.3.2.10	Reabilitacijos ir socialinės adaptacijos programos socialinės rizikos grupių asmenims parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2015–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos, socialiniai partneriai
2.3.2.11	Paskaitų apie savanorystės veiklą, reikšmę visuomenei ir savanoriui organizavimas	Surengtų paskaitų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.2.12	Privačių socialinių paslaugų teikimo iniciatyvų skatinimas	Veikiančių privačių socialines paslaugas teikiančių įmonių skaičius	2013–2019	Prienu RSA
2.3.2.13	Jaunimo įtraukimas į savanorystės veiklą	14–29 m. amžiaus savanorių skaičius	2013–2019	Prienu RSA, TK, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.2.14	Metodinė ir finansinė pagalba nevyriausybiniam sektoriui rengiant ir administruojant socialinius projektus (iš Savivaldybės pusės)	Su Savivaldybės pagalba bendruomenių ir nevyriausybinių sektoriaus parengtų projektų skaičius Surengtų mokymų / konsultacijų skaičius	2013–2019	TK, nevyriausybinių organizacijų, išorės ekspertai
2.3.2.15	Projektinio darbo bendrojo ugdymo mokyklose, susijusio su socialinių problemų sprendimu, organizavimas	Bendrojo ugdymo mokyklų, dalyvaujančių atitinkamoje projektinėje veikloje, dalis (proc.) Parengtų projektų bendrojo ugdymo mokyklose skaičius	2014–2019	TK, švietimo įstaigos
2.3.3 uždavinys. Sudaryti sąlygas efektyviam socialinių paslaugų organizavimui bei valdymui				
2.3.3.1	Socialinių darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	Kvalifikaciją kėlusiu socialinių darbuotojų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.3.2	Strateginių socialinių paslaugų vystymo dokumentų rengimas (pvz., socialinių paslaugų planai)	Parengti socialinių paslaugų planai kiekvienų metų pirmą ketvirtį	2013–2019	Prienu RSA
2.3.3.3	Reguliarių socialinių paslaugų gavėjų ir teikėjų apklausų rengimas	Surengtų apklausų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.3.4	Naujų etatų, socialinėms paslaugoms teikti, steigimas	Įsteigtų naujų etatų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.3.5	Socialinės srities darbuotojų finansinio / nefinansinio motyvavimo programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta programa Įgyvendintų programos priemonių dalis	2015–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
		(proc.)		
2.3.3.6	Socialinių paslaugų įstaigų veiklos vertinimo metodikos parengimas (kokybės vertinimo normos bei paslaugų kokybės standartai)	Metodikos parengimas ir įgyvendinimas	2016–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos, išorės ekspertai
2.3.3.7	Lankstinukų, informuojančių apie rajone teikiamas socialines paslaugas, parengimas ir platinimas	Parengtų ir išplatintų lankstinukų skaičius	2013–2019	Prienu RSA, socialinių paslaugų įstaigos
2.3.3.8	Socialinių paslaugų centro internetinio puslapio plėtra ir priežiūra	Sukurta ir nuolat atnaujinama internetinė svetainė	2014–2019	SPC
2.3.3.9	Socialinės reklamos viešose vietose publikavimas	Skirtingų socialinių paslaugų reklaminių kampanijų skaičius	2015–2019	Prienu RSA
2.3.3.10	Pedagoginių psichologinių tarnybų paslaugų plėtra	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
2.3.4 uždavinys. Gerinti socialinių būstų būklę				
2.3.4.1	Esamų savivaldybės butų rekonstrukcija, siekiant padidinti energetinį efektyvumą	Rekonstruotų butų dalis	2011–2019	Prienu RSA
2.3.4.2	Socialinio būsto renovacija	Renovuotų būstų dalis	2011–2019	Prienu RSA
2.3.4.3	Socialinio būsto plėtra ir negyvenamų patalpų pritaikymas gyvenamosioms patalpoms	Įrengti socialiniai būstai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.4.4	Socialinio būsto energijos tiekimo ir apskaitos sistemų modernizavimas	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.5 uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir didinti jų prieinamumą				
2.3.5.1	Sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros gerinimas	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.5.2	Sveikatos priežiūros įstaigų informatizavimas ir plėtra	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.5.3	E-sveikatos paslaugų plėtra	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.5.4	Viešosios infrastruktūros, skirtos fiziniam aktyvumui vystymas, steigimas	Igyvendinti projektai	2014–2019	Prienu RSA
2.3.5.5	Psichikos sveikatos priežiūros plėtra	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
2.3.6 uždavinys. Skatinti sveiką gyvenimą				
2.3.6.1	Gyventojų sveikatinimo plano sukūrimas ir įgyvendinimas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
2.3.6.2	Aktyvus sveikatinimo rinkodaros vystymas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
2.3.6.3	Bendruomenės sveikatinimo privačių ir viešųjų iniciatyvų skatinimas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
2.3.6.4	Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimo programa	Igyvendinta programa	2014–2019	Prienu RSA
2.3.6.5	Sveiko gyvenimo būdo jaunimo tarpe viešinimas	Surengtų seminarų / konferencijų skaičius Publikuotų ir išplatintų leidinių skaičius	2014–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras, švietimo

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
				įstaigos
2.4 tikslas. Sudaryti tinkamas sąlygas sportiniam užimtumui visų socialinių grupių gyventojams				
2.4.1 uždavinys. Didinti Savivaldybėje sportinio užimtumo pasirinkimą ir prieinamumą				
2.4.1.1	Transporto paslaugų grafiko suderinamumas su neformalia sportinio ugdymo veikla, esant poreikiui – pavėžėjimo paslaugos pirkimas	Mokinių, lankančių sporto klubus bei Kūno kultūros ir sporto centrą, skaičius	2017–2019	Prienu RSA, sporto klubai, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.1.2	Žiemos sporto šakų plėtros Prienu rajono savivaldybėje galimybių studijos parengimas	Parengta galimybių studija	2017–2019	Prienu RSA
2.4.1.3	Tinkamų sąlygų sudarymas sporto klubų veiklai Naujosios Ūtos, Pakuonio, Šilavoto ir Veiverių seniūnijose	Sporto klubų skaičius Naujosios Ūtos, Pakuonio, Šilavoto ir Veiverių seniūnijose	2017–2019	Prienu RSA, sporto klubai, Naujosios Ūtos, Pakuonio, Šilavoto ir Veiverių seniūnijos
2.4.1.4	Kolektyvinių sporto šakų plėtra	Kolektyvinių sporto šakų dalis nuo visų sporto šakų	2013–2019	Prienu RSA, sporto klubai
2.4.1.5	Sporto renginių įvairovės plėtra	Surengtų skirtingą sportinį užimtumą skatinančių sporto renginių skaičius Renginių dalyvių skaičius	2013–2019	Kūno kultūros ir sporto centras, sporto klubai, bendrojo ugdymo įstaigos
2.4.1.6	Plaukimo baseino įrengimas	Įrengtas plaukimo baseinas	2014–2019	Prienu RSA
2.4.1.7	Paplūdimio tinklinio, petankės, krepšinio, teniso aikštelių įrengimas ir plėtra	Įrengtų paplūdimio aikštelių skaičius	2014–2019	Prienu RSA, seniūnijos
2.4.1.8	Ekstremalaus sporto aikštelių įrengimas	Įrengta sporto aikštelė	2017–2019	Prienu RSA
2.4.2 uždavinys. Plėtoti sporto sektoriaus žmogiškuosius išteklius ir vystyti tarpinstitucinį bendradarbiavimą				
2.4.2.1	Bendradarbiavimo su bendruomenėmis, viešojo ir nevyriausybinių sektoriaus programos parengimas ir įgyvendinimas	Programos parengimas ir įgyvendinimas	2017–2019	Prienu RSA, nevyriausybinių sektorių, vietos bendruomenės
2.4.2.2	Privataus sektoriaus finansinio indėlio į sporto plėtrą skatinimas	Finansinio indėlio suma (Lt)	2013–2019	Prienu RSA
2.4.2.3	Savivaldybės metodinė ir finansinė pagalba bendruomenėms bei nevyriausybiniam sektoriui rengiant ir įgyvendinant sporto sektoriaus projektus	Su Savivaldybės pagalba bendruomenių ir nevyriausybinių sektoriaus parengtų projektų skaičius Surengtų mokymų / konsultacijų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, nevyriausybinių sektorių, vietos bendruomenės, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.2.4	Paraiškų šalies ir tarptautiniams fondams rengimas siekiant gauti papildomas lėšas sporto sektoriui modernizuoti, kvalifikuotiems treneriams pritraukti į Savivaldybę, sporto renginiams organizuoti	Parengtų paraiškų skaičius Gautas finansavimas (Lt)	2013–2019	Prienu RSA, nevyriausybinių sektorių, vietos bendruomenės, Kūno kultūros ir sporto centras,

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
				sporto klubai
2.4.2.5	Sisteminis sporto ir kūno kultūros sistemos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	Kvalifikaciją kėlusio sporto sektoriaus darbuotojų skaičius	2013–2019	Prienu RSA
2.4.2.6	Reguliarių sporto sektoriaus dalyvių apklausos rengimas	Surengtų apklausų skaičius	2015–2019	Prienu RSA
2.4.3 uždavinys. Didinti sportuojančių asmenų skaičių				
2.4.3.1	Skatinimas jaunimą dalyvauti savanoriškoje sporto veikloje	14–29 m. amžiaus savanorių skaičius	2013–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.3.2	Paskaitų apie sportinę veiklą, reikšmę visuomenei ir sveikatai organizavimas	Surengtų paskaitų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.3.3	Tinkamų sąlygų sudarymas jogos klubams / užimtumo grupėms kurtis Savivaldybėje	Veikiančių jogos klubų / grupių skaičius	2017–2019	Prienu RSA, seniūnijos
2.4.3.4	Tinkamų sąlygų šiaurietiško ėjimo klubams / užimtumo grupėms kurtis Savivaldybėje	Veikiančių šiaurietiško ėjimo klubų / grupių skaičius	2017–2019	Prienu RSA, seniūnijos
2.4.3.5	Sportinio užimtumo skatinimo programos parengimas ir įgyvendinimas pensinio amžiaus žmonėms	Programos parengimas ir įgyvendinimas	2017–2019	Prienu RSA, seniūnijos, išorės konsultantai
2.4.3.6	Sportinio užimtumo skatinimo programos parengimas ir įgyvendinimas asmenims su negalia	Programos parengimas ir įgyvendinimas	2017–2019	Prienu RSA, seniūnijos, išorės konsultantai
2.4.3.7	Bendrojo ugdymo mokyklų tradicinės sporto šventės organizavimas	Suorganizuotų švenčių skaičius Šventėse dalyvavusių mokinių skaičius	2014–2019	Prienu RSA, Bendrojo ugdymo mokyklos
2.4.3.8	Kūno kultūros ir sporto centro internetinio puslapio plėtra ir priežiūra	Nuolat atnaujinama internetinė svetainė	2017–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.3.9	Lankstinukų, informuojančių apie rajone veikiančius sporto klubus ir sporto būrelius parengimas bei platinimas	Parengtų ir išplatintų lankstinukų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras
2.4.3.10	Socialinės reklamos sporto užimtumui skatinti kampanijų organizavimas	Skirtingų sportinį užimtumą skatinančių reklaminių kampanijų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, Kūno kultūros ir sporto centras
2.5 tikslas. Sudaryti sąlygas žmogaus kūrybinei raiškai ir visapusiškai asmenybės raidai, plėtoti kultūrinės veiklos pasirinkimo galimybes vietos gyventojams bei atvykstantiems svečiams ir turistams				
2.5.1 uždavinys. Plėtoti esamą kultūros sektoriaus situaciją ir sudaryti sąlygas naujoms kultūrinių veiklų iniciatyvoms reikštis				
2.5.1.1	Edukacinės-kultūrinės veiklos integravimo plėtra ir neformalaus ugdymo programos	Neformalaus ugdymo programų, į kurias buvo integruotos edukacinės-kultūrinės veiklos, skaičius Mokinių, dalyvavusių edukacinėje-kultūrinėje veikloje, skaičius	2017–2019	Prienu RSA, bendrojo ugdymo įstaigos, kultūros įstaigos

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
2.5.1.2	Kultūros paveldo objektų pritaikymo kultūriniais renginiams plėtra	Kultūros paveldo objektų, pritaikytų kultūriniais renginiams, skaičius Kultūros renginių, organizuotų prie kultūros paveldo objektų, dalyvių ir lankytojų skaičius	2016–2019	Prienu RSA, seniūnijos
2.5.1.3	Originalių viešųjų kultūrinių erdvių plėtra	Originalių viešųjų kultūrinių erdvių skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos, vietos bendruomenės
2.5.1.4	Kultūros įstaigų infrastruktūros modernizavimas	Modernizuotų kultūros įstaigų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.1.5	Kultūros įstaigų vidaus inventoriaus atnaujinimas	Kultūros įstaigų, atnaujinusių vidaus inventorių, skaičius Atnaujinto vidaus inventoriaus vienetų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.1.6	Modernių informacinių technologijų integravimas į kultūrinių paslaugų turinį (pvz., interaktyvūs standai muziejuose)	Kultūros įstaigų, įdiegusių modernias informacines technologijas, skaičius Skirtingų modernių informacinių technologijų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.1.7	Kompleksinių kultūros paslaugų pasiūlos organizavimas, aktualizuojant kultūros objektus, efektyviai išnaudojant kultūros infrastruktūros objektų resursus	Kompleksinių kultūros paslaugų pasirinkimo galimybių skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.1.8	Unikalių kultūrinių projektų, kultūrinių renginių, išskiriančių Prienu rajoną iš kitų Lietuvos miestų ir rajonų plėtra, jų įvairovės didinimas	Suorganizuotų specializuotų kultūrinių renginių, išskiriančių Prienu rajoną iš kitų Lietuvos miestų ir rajonų, skaičius Renginio(-ių) dalyvių skaičius	2014–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos, vietos bendruomenės
2.5.1.9	Menų inkubatoriaus įkūrimo galimybių studijos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta galimybių studija	2018–2019	Prienu RSA
2.5.2 uždavinys. Kelti kultūros paslaugų kokybę, atitinkančią gyventojų poreikius				
2.5.2.1	Kultūros renginių organizavimo gebėjimų stiprinimas	Mokymuose dalyvavusių kultūros darbuotojų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.2.2	Interaktyvių kūrybinių sprendimų (ergonomiško interjero, viešųjų renginių organizavimui reikalingos įrangos ar infrastruktūros, kitų priemonių) diegimas.	Interaktyvių kūrybinių sprendimų skaičius kultūros įstaigose Interaktyvių kūrybinių sprendimų skaičius viešuose renginiuose	2017–2019	Kultūros įstaigos, vietos bendruomenės
2.5.2.3	Kvalifikuotų kultūros specialistų pritraukimas	Jaunų kvalifikuotų kultūros specialistų	2017–2019	Prienu RSA, kultūros

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
		skaičius		įstaigos
2.5.2.4	Renginių kokybės vertinimo programos parengimas ir įgyvendinimas	Parengta ir įgyvendinta programa	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.2.5	Kultūros įstaigų tarybos steigimas ir veiklos organizavimas	Įsteigta kultūros įstaigų taryba Priimtų sprendimų skaičius Įgyvendintų sprendimų dalis, proc.	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.2.6	Kultūros ir kūrybinių industrijų klasterių, kūrybinių laboratorijų, kūrybinių rezidencijų ar kitų kūrybinių partnerysčių veiklos formų skatinimas.	Surengtų posėdžių skaičius Priimtų sprendimų skaičius Įgyvendintų sprendimų dalis, proc.	2017–2019	Prienu RSA, švietimo, socialinės apsaugos, turizmo, verslo, nevyriausybinių sektorių partneriai
2.5.2.7	Privataus sektoriaus finansinio indėlio į kultūros sektoriaus plėtrą skatinimas	Pritrauktų privačių lėšų dydis, Lt	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos
2.5.2.8	ES finansinės paramos panaudojimas 2014–2020 m. laikotarpiu kultūros projektų įgyvendinimui	Parengtų ir įgyvendintų projektų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos, vietos bendruomenės
2.5.3 uždavinys. Populiarinti ir skatinti Prienu rajono kultūrinį gyvenimą				
2.5.3.1	Kultūros įstaigų profilių kūrimosi socialiniuose tinkluose skatinimas	Kultūros įstaigų profilių socialiniuose tinkluose skaičius	2017–2019	Kultūros įstaigos
2.5.3.2	Modernių sprendimų orientuotų į vartotojų poreikius, pasitelkiant šiuolaikines technologijas ir (ar) netechnologinius kūrybinius sprendimus diegimas kultūros renginiuose (pvz., „flash mob“ akcijos)	Surengtų modernių pristatymų skaičius	2017–2019	Kultūros įstaigos
2.5.3.3	Įvykusių kultūros renginių ataskaitų viešinimas / platinimas internetinėje erdvėje (pvz., video filmukai)	Internetinėje erdvėje publikuotų ataskaitų skaičius Ataskaitų peržiūrų skaičius	2017–2019	Prienu RSA, kultūros įstaigos, vietos bendruomenės
2.5.3.4	Savanoriškos veiklos kultūros sektoriuje skatinimas	Savanorių, dalyvaujančių kultūrinėje veikloje, skaičius	2017–2019	Prienu RSA, Savanorystės centras, kultūros įstaigos
2.5.3.5	Vietos bendruomenių įsitraukimo į kultūrinę veiklą skatinimas	Vietos bendruomenių, organizavusių kultūrinius renginius, skaičius Kultūros renginių, suorganizuotų vietos bendruomenių, skaičius	2017–2019	Prienu RSA, vietos bendruomenės
2.5.3.6	Neįgaliųjų integravimas į kultūrinę veiklą	Renginių, kuriuose dalyvavo neįgalieji, skaičius Neįgalių asmenų skaičius	2014–2019	Prienu RSA, SPC

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
3 PRIORITETAS. PATOGIOS IR ŠVARIOS APLINKOS UŽTIKRINIMAS				
3.1 tikslas. Užtikrinti patogų ir saugų susisiekimą rajone				
3.1.1 uždavinys. Plėtoti ir gerinti rajono susisiekimo infrastruktūrą				
3.1.1.1	Gatvių rekonstrukcija, naujų gatvių tiesimas, taip pat apšvietimo ir lietaus kanalizacijos įrengimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.2	Gatvių sankryžų rekonstrukcija	Rekonstruotos sankryžos	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.3	Žvyrkelių dangų tobulinimas ir gruntinių kelių rekonstrukcija į žvyrkelius	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.4	Žvyrkelių bei gatvių su žvyro ir grunto danga asfaltavimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.5	Tiltų rekonstrukcija ir statyba	Rekonstruoti ir pastatyti tiltai	2014–2019	Prienu RSA
3.1.1.6	Pėsčiųjų ir dviračių takų įrengimas ir atnaujinimas bei pėsčiųjų tiltų statyba	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.7	Gatvių ir viešųjų erdvių apšvietimo atnaujinimas ir plėtra	Įrengtos ir atnaujintos apšvietimo linijos	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.8	Saugaus eismo priemonių įgyvendinimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.1.1.9	Viešojo transporto stotelių įrengimas ir atnaujinimas	Įrengtų ir atnaujintų stotelių skaičius	2011–2019	Prienu RSA, Kauno regiono keliai, privatūs investuotojai
3.1.1.10	Prienu miesto autobusų stoties ir aplinkinės teritorijos pritaikymas bendruomenės ir verslo poreikiams	Rekonstruotas pastatas miesto teritorija ir atnaujinta miesto erdvė	2017-2020	Prienu RSA
3.2 tikslas. Gerinti aplinkos kokybę				
3.2.1 uždavinys. Modernizuoti ir plėsti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą				
3.2.1.1	Buitinių nuotekų valymo įrenginių statyba ir rekonstravimas	Atnaujinti valymo įrenginiai	2011–2019	Prienu RSA
3.2.1.2	Centralizuotų vandentiekio, kanalizacijos ir nuotekų tinklų (įskaitant lietaus nuotekas) plėtra	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA
3.2.1.3	Naujų vandens gręžinių įrengimas	Įrengtų gręžinių skaičius	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2 uždavinys. Skatinti veiksmingesnę energijos ir kitų gamtos išteklių naudojimą				
3.2.2.1	Daugiabučių namų renovavimas	Renovuotų daugiabučių dalis	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.2	Katilinių modernizavimas, jų pritaikymas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui, naujos kartos katilinių tinklo plėtojimas	Modernizuoti objektai	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.3	Esamų šilumos tinklų modernizavimas ir renovavimas, naujų tinklų kūrimas	Naujų ir atnaujintų šilumos tinklų dalis	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.4	Oro taršos kontrolės sistemos diegimas ir plėtra	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.5	Šiuolaikiškų alternatyvios energijos gamybos metodų skatinimas ir diegimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.6	Ekologiškai švaresnio kuro vartojimo skatinimas	Igyvendintos priemonės	2014–2019	Prienu RSA

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Rezultatai	Igyvendinimo laikotarpis	Atsakingi vykdytojai
3.2.2.7	Magistralinių ir skirstomųjų dujotiekių tiesimas bei dujotiekių tinklo plėtra	Išvystytas dujotiekių tinklas	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.8	Savivaldybės nuosavybės energetinio naudingumo didinimas	Igyvendinti projektai	2011–2019	Prienu RSA
3.2.2.9	Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra Kauno regione (Prienu raj. ir Birštono savivaldybėse)	Igyvendintas projektas	2017–2018	Prienu RSA
3.2.3 uždavinys. Užtikrinti efektyvią kraštovaizdžio apsaugą, didinti ekologinį teritorijų stabilumą				
3.2.3.1	Atvirų vandens telkinių kokybės gerinimas, jų rekreacinio potencialo didinimas bei taršos mažinimas, užterštų vandens telkinių valymas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.3.2	Užterštų teritorijų (buvusių pesticidų sandėlių, nelegalių sąvartynų ir pan.) identifikavimas, valymas ir sutvarkymas	Sutvarkytos užterštos teritorijos	2011–2019	Prienu RSA
3.2.3.3	Žaliųjų plotų inventorizacija, tvarkymas ir atkūrimas	Inventorizuoti ir sutvarkyti objektai	2011–2019	Prienu RSA
3.2.3.4	Gamtos ir kultūros paveldo objektų apsauga ir naudojimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.3.5	Griovių, hidrotechninių statinių ir kitų melioracijos įrenginių renovacija, priežiūra ir plėtra	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.3.6	Nemuno krantų erozijos stabdymas	Igyvendintas projektas	2011–2019	Prienu RSA
3.2.4 uždavinys. Propaguoti aplinkai ir sveikatai palankų gyvenimo būdą				
3.2.4.1	Sveiką gyvenseną propaguojančių iniciatyvų ir renginių rėmimas	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.4.2	Visuomenės informavimo apie aplinkosaugą priemonės	Igyvendintos priemonės	2011–2019	Prienu RSA
3.2.4.3	Aplinkosauginių renginių inicijavimas ir rėmimas	Ivykdyti renginiai	2011–2019	Prienu RSA
3.2.4.4	Aplinkosauginio mokymo ir švietimo ir informavimo programos parengimas ir įgyvendinimas	Igyvendintos programos	2011–2019	Prienu RSA

7. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS IR PRIEŽIŪROS SISTEMA

Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plano įgyvendinimo stebėsenos ir priežiūros sistema skirta kontroliuoti plano įgyvendinimą, vertinti priemonių poveikį Prienų rajono savivaldybei ir prireikus papildyti ar koreguoti strateginį plėtros planą (toliau – SPP). Ši sistema apibrėžia plano įgyvendinimo institucinę struktūrą, kasmetinį įgyvendinimo darbų ciklą, SPP koregavimą ir įgyvendinimo rodiklių sistemą.

7.1. SPP įgyvendinimo ir priežiūros institucinė struktūra ir priežiūros procesas

Prienų rajono savivaldybės strateginio plano įgyvendinimo priežiūros institucinę struktūrą sudaro trys lygmenys: politinis, administracinis ir visuomeninis. Pagrindinės šių lygmenų funkcijos pateikiamos 7.1.1. lentelėje.

7.1.1. lentelė. Plano įgyvendinimo priežiūros institucinė struktūra ir funkcijos

Eil. Nr.	Institucinis lygmuo	Pagrindinės funkcijos
1.	Politis lygmuo (PL) Savivaldybės taryba	Prienų rajono savivaldybės SPP pagrindinių ataskaitų peržiūra ir tvirtinimas, plano koregavimas ir pildymas (tvirtinimas).
2.	Administracinis lygmuo (AL) Savivaldybės administracijos padaliniai, savivaldybės įsteigtos įstaigos ir įmonės	Stebėsenos ataskaitoms būtinos informacijos surinkimas, apdorojimas ir sisteminimas; plano metinių ataskaitų rengimas ir pristatymas; plano papildymo ir koregavimo poreikio nustatymas, pateikimas svarstyti politiniam lygmeniui.
3.	Visuomeninis lygmuo (VL) (socialiniai ekonominiai partneriai: vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijos ir pan.)	Pastabų, rekomendacijų teikimas dėl Prienų rajono savivaldybės SPP papildymo ar koregavimo; papildomos informacijos teikimas, įvairių socialinių ir kitų visuomeninių iniciatyvų siūlymas.

Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginis planas bus įgyvendinamas rengiant metinius savivaldybės veiklos planus, kuriuos kasmet tvirtins savivaldybės taryba. Strateginiuose veiklos planuose bus detalizuojamas priemonių įgyvendinimas, nustatomos šiame plane nurodytų vertinimo kriterijų pasiekimo reikšmės planavimo laikotarpiui.

Savivaldybės administracijos padaliniai, savivaldybės įsteigtos įstaigos ir įmonės bei kitos plano įgyvendinime dalyvaujančios institucijos pagal savo kompetenciją renka informaciją, ją apdoroja ir parengia bendrą plano metinę ataskaitą, kurioje aprašoma praėjusių metų Savivaldybės veikla ir SPP įgyvendinimas bei jo poveikis Prienų rajono savivaldybei. Ataskaitoje pateikiama ši pagrindinė informacija:

- ataskaitinis laikotarpis;
- ataskaitinio laikotarpio duomenys: tikslai, uždaviniai, priemonės;
- apibrėžiami pagrindiniai įgyvendinti pokyčiai (priemonių įgyvendinimo lygis, panaudotos lėšos, pasiekti rodikliai ir pan.);
- pateikiama išorės veiksnių, turėjusių įtakos plano įgyvendinimui ataskaitiniu laikotarpiu, analizė;

- nurodoma, kurias strateginio plano dalis reikia taisyti ar papildyti dėl išorės ar vidinių veiksnių nulemtų pokyčių.

AL parengtą ataskaitą pristato PL ir viešai paskelbia VL aptarti, svarstyti. Gavus pastabų ir pasiūlymų, metinė ataskaita koreguojama, jos galutinis variantas tvirtinamas PL.

SPP koregavimas – procedūra, kurios metu SPP prioritetai, tikslai, uždaviniai arba priemonės yra papildomi naujais, keičiami arba atmetami. SPP uždaviniai ir priemonės gali būti keičiami ir peržiūrimi kasmet, tikslai ir prioritetai – ne dažniau negu kas treji metai.

Pasiūlymus raštu dėl SPP koregavimo gali pateikti Savivaldybės tarybos nariai, Savivaldybės administracijos direktorius, Savivaldybės administracijos padalinių vadovai, Savivaldybės biudžetinės įstaigos, Savivaldybės viešosios įstaigos, nevyriausybinių organizacijos, socialiniai ir ekonominiai partneriai, visuomenės nariai. Pasiūlymai dėl SPP keitimo teikiami raštu ir / arba elektroniniu paštu Investicijų skyriui. Apsvarstyti pasiūlymai gali būti teikiami tvirtinti Prienų rajono savivaldybės tarybai.

7.2. SPP įgyvendinimo ir priežiūros rodiklių sistema

Plano įgyvendinimas turi būti nuolat stebimas pasitelkiant vertinimo kriterijus, įgalinančius nustatyti pokyčius ir palyginti esamą minėtų kriterijų būklę su užsibrėžtais tikslais. Be to, ekonominė, ekologinė bei socialinė aplinka nuolat kinta, todėl įgyvendinant strateginį plėtros planą vieni jo aspektai gali prarasti svarbą, kiti įgyti didelę reikšmę, gali išryškėti trūkumai bei atsirasti naujų problemų. Tuo tikslu plano prioritetams yra nustatyti vertinimo kriterijai. Siekiant detaliau vertinti plano įgyvendinimo pažangą, nustatytos rodiklių reikšmės 2010 m. (dėl vėlyvo informacijos paskelbimo terminų atskiru atveju – 2009 m.) ir siekiamas rodiklis plano įgyvendinimo laikotarpio pabaigoje – 2019 m. Siekiamų rodiklių reikšmės nustatytos remiantis ankstesnių metų statistinių rodiklių reikšmėmis, taip pat bendromis Prienų rajono ir šalies vystymosi tendencijomis. Rodikliai, nustatyti rengiant SPP, jį įgyvendinant pagal poreikį gali būti koreguojami ar papildomi. Plano prioritetų įgyvendinimo vertinimo kriterijai pateikiami 7.2.1. lentelėje.

7.2.1. lentelė. Plano prioritetų įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2019 m.
1 PRIORITETAS. PATRAUKLIOS VERSLUI IR TURIZMUI APLINKOS GERINIMAS			
1.	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Lt	109 (2015 m.)	120
2.	Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, Lt	516 (2015 m.)	530
3.	Veikiančių ūkio subjektų skaičius, 1.000-iui gyventojų	19,4 (2017 m.)	20
4.	Prienų rajono savivaldybės biudžeto pajamos, tenkančios vienam gyventojui, Lt	2498,2 (2014 m.)	2.600
5.	Suteikta paramos iš Pagalbos smulkaus ir vidutinio verslo subjektams fondo, Eur	5.000 (2017 m.)	10000
2 PRIORITETAS. IŠSILAVINUSIOS, SVEIKOS IR PAŽANGIOS BENDRUOMENĖS PLĖTRA			
1.	Vidutinis metinis bruto darbo užmokestis, EUR	605,2 (2016 m.)	620
2.	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	6,8 (2016 m.)	7,5
3.	Natūrali gyventojų kaita, 1.000-iui gyventojų	–9 (2016 m.)	–5
4.	Migracijos saldo, 1.000-iui gyventojų	–11 (2016 m.)	–0,5
5.	Gyventojų gimstamumas, 1.000-iui gyventojų	10 (2015 m.)	12,0
6.	Gyventojų mirtingumas, 1.000-iui gyventojų	19,8 (2015 m.)	13,0
7.	Asmenys, buvę sąrašuose socialiniam būstui nuomotis	167 (2010 m.)	165

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijus	Esama situacija	Siekiamas rodiklis 2019 m.
8.	Socialinių pašalpų gavėjų skaičius, 1.000-iai gyventojų	40 (2016 m.)	20,0
9.	Socialinės rizikos šeimų skaičius, 1.000-iai gyventojų	7,1 (2015 m.)	4,0
10.	Gydytojų skaičius, 10.000-ių gyventojų	22,0 (2015 m.)	25,0
11.	Skaitytojų skaičius bibliotekose	12.100 (2009 m.)	13.000
12.	Kultūros įstaigų dalyvių skaičius, 1.000-iai gyventojų	24,2 (2016 m.)	25,0
13.	Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius, 1.000-iai gyventojų	514,9 (2016 m.)	520,0
14.	Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius, 100.000-ių gyventojų	1.837 (2015 m.)	1.500
3 PRIORITETAS. PATOGIOS IR ŠVARIOS APLINKOS UŽTIKRINIMAS			
1.	Žvyro dangos kelių dalis, proc.	70,9 (2015 m.)	12,5
2.	Registruota kelių eismo įvykių	21 (2016 m.)	20
3.	Atliktų statybos darbų vertė, tūkst. Lt	10.775 (2016 m.)	15000
4.	Pastatyta gyvenamųjų pastatų	100 (2016 m.)	55
5.	Pastatyta negyvenamųjų pastatų	8 (2016 m.)	10
6.	Vienam gyventojui tenkantis į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, kg	3 (2015 m.)	2,5

Pagrindinis plano įgyvendinimo vertinimo kriterijų duomenų šaltinis – Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikiama statistinė informacija. Todėl pasirinkti rodikliai yra realūs, tikslūs ir teisingi. Taip pat jie turi aiškią informacijos surinkimo ir pagrindimo sistemą, kad kiekvienais metais galima būtų įvertinti efektą ir poveikį bei įtaką rajono plėtrai.